ARIEL DORFMAN

DİRENİŞ ÜÇLEMESİ

ÖLÜLER
ÖLÜM VE BAKİRE
OKUYUCU

TİYATRO

YAPI KREDİ YAYINLARI

DULLAR

KARAKTERLER

Fuentes Ailesi
SOFIA FUENTES: Büyükanne.
ALEXANDRA: Sofia'nın oğlu Emiliano'yla evli.
YANINA: Sofia'nın oğlu Alonso'yla evli.
FIDELIA: Alexandra'nın kızı.
ALEXIS: Alexandra'nın oğlu.
ALONSO: Sofia'nın oğlu.

Vadinin Kadınları
TERESA SALAS
KATHERINA
ROSA
MARILUZ
AMANDA
LUCIA
RAMONA

CECILIA SANJINES: Emir eri Emmanuel'in kız arkadaşı.

PHILIP KASTORIA
BEATRICE KASTORIA: Philip Kastoria'nın karısı.
KASTORIA'nın ERKEK KARDEŞİ

PEDER GABRIEL: Kilisenin papazı.

Ordu
YÜZBAŞI
TEĞMEN
EMMANUEL: emir eri.
DOKTOR
ASKERLER

Oyunda daha az veya daha çok vadi kadını olabilir. Asgari sayı üçtür. Hiç konuşmayan askerler en az iki kişi olmalıdır. Bazı roller aynı oyuncular tarafından oynanabilir: Beatrice Kastoria, bir vadi kadını tarafından oynanabilir; aynı şekilde erkek kardeş de, çünkü sahnede görünmüyor. Bir oyuncu Doktor'u, Peder Gabriel'i ve Philip Kastoria'yı oynayabilir –belki Alonso'yu da.

1. PERDE

SAHNE 1

Kadınlar, nehir kıyısında çamaşır yıkıyorlar.

TERESA: Oğlan konuşmuyor mu?

YANINA: Tek kelime etmiyor.

TERESA: Kaç yaşında?

YANINA: Konuşacak kadar büyük.

KATHERINA: Sustuğu iyi, beladan uzak durur.

TERESA: Bir gün konuşması gerekecek...

KATHERINA: Kendisi için neyin iyi olduğunu biliyorsa, konuşmaz.

ROSA: Bugün suda bir tuhaflık var.

ALEXANDRA: Bunu her gün söylüyorsun.

ROSA: Hiçbir şey temizlenmiyor.

MARILUZ: Oğlana fısılda.

ALEXANDRA *(Rosa'ya)*: Sen kuvvetli çitilemiyorsun da ondan.

MARILUZ: Fısılda. Tam kulağının içine.

KATHERINA: O çocuk babasını özlüyor.

YANINA: Babasını hiç görmedi o.

Kısa bir sessizlik.

FIDELIA: Ben ona fısıldarım.

TERESA: Parmaklarınla dilini oynat, her gün azar azar.

YANINA: Fidelia ona hikâyeler anlatıyor.

ALEXANDRA: Kendi işlerini yapsın o.

FIDELIA: Anne...

ROSA: Var. Bugün suda bir tuhaflık var.

YANINA: O hüzünlü bir çocuk.

KATHERINA: Sanırsın ki babasına neler olduğunu biliyor..

TERESA: Şşş...

YANINA: Benim bildiğim kadarını o da biliyor.

Kısa bir sessizlik, sonra Peder Gabriel girer, nefes nefesedir.

PEDER GABRIEL: Herkes gelsin, vakit geldi, vakit geldi!

Çıkar.

CECILIA *(içeri girerken)*: Cip şimdi geldi. Yeni yüzbaşı burada...

Kadınlar, Cecilia'ya bakarlar. Buz gibi bir sessizlik.

CECILIA: Büyük bir cip.

Çıkar.

Kadınlar, çamaşır yıkamayı bırakırlar, ıslak çamaşırları sıkarlar, her şeyi sepetlere doldurup fısıldaşarak çıkarlar. Sofia yalnız kalmıştır, nehir kıyısında oturmaktadır.

Fidelia tekrar girer.

FIDELIA: Büyükanne, görmek istemiyor musun?..

Alexandra, Alexis'i çekiştirerek girer.

ALEXANDRA *(Alexis'e)*: Büyükannenin yanında bekle.

ALEXIS: Yeni yüzbaşıyı görmek istiyorum. Onun nasıl biri olduğunu görmek istiyorum.

ALEXANDRA: Ben senin nasıl biri olduğunu onun görmesini istemiyorum. Ben akıllı bir kadınım. Niye bu kadar akılsız çocuklarım oldu ki? Fidelia...

FIDELIA: Büyükanne, dediler ki bu yüzbaşı bazı haberler getirmiş. İstemez misin...

ALEXANDRA: Fidelia, gel. *(Sofia'ya)* Her şeyi altüst ettin. Herkes senin delirdiğini düşünüyor ve şimdi çocuklarım benim sözümü dinlemiyor.

Alexandra ve Fidelia çıkarlar. Kısa bir sessizlik. Alexis, bekleyiş içinde nehri seyreden sessiz yaşlı kadına bakar.

ALEXIS: Büyükanne?.. Sen deli misin?

SOFIA: Evet.

ALEXIS: Ne zaman delirdin?

SOFIA: Seni korkutuyor muyum?

ALEXIS: Hayır.

SOFIA: Küçük tavşanım.

ALEXIS: Değilim. Ben erkeğim.

SOFIA: Henüz değil. Neyse ki.

Yüzbaşı yürüyerek girer, bir arazi haritasını inceleyerek ayakta durur; kolunun altında plastik silindir kutular içinde planlar ve taslaklar vardır.

YÜZBAŞI *(Alexis'e)*: Sen, çocuk, bana söyler misin...

Alexis koşarak uzaklaşır.

YÜZBAŞI: Gel buraya, ben... kahretsin. *(Sofia'ya)* Affedersiniz, Bayan... eee... Ben sadece...

Sofia onun varlığının hiç farkında değilmiş gibi davranır.

YÜZBAŞI: Kadınların çamaşır yıkadıkları yer burası mı? *(Bir giysi kaldırır yerden.)* Öyle olmalı. Daha yeşil olacağını sanmıştım. Buraya inşaat yapacağız. Büyük bir fabrika: Gübre üretimi için.

Yaşlı kadın homurdanır, eteklerini toplar.

YÜZBAŞI: Ha? Bir şey mi... Sen buralı mısın, kocan hiç gübrelerden söz eder mi? Şey, buranın ne kadar kurak olduğu bir bakışta anlaşılıyor... toprak iyi beslenmiyor, işte bu yüzden... Senin kocan hiç tarlası için modern gübre gerektiğinden konuşur mu?

SOFIA: Hayır.

YÜZBAŞI: Ah. Aslında, sanırım gübre... işe yarayacaktır. Ordu buraya bir fabrika inşa edecek, o zaman kocan neler kaçırdığını görecek. Kocan diyorum. Daha çok ürün. İhracat. Sen... Sen burada ne yapıyorsun? Birini mi bekliyorsun?

SOFIA: Evet.

YÜZBAŞI *(kendini tanıtarak)*: Ben...

SOFIA: Ben babamı bekliyorum.

YÜZBAŞI: Babanı.

SOFIA: Ve kocamı.

YÜZBAŞI: Baban kaç yaşında?

SOFIA: Ve oğullarımı.

YÜZBAŞI: Baban en az...

SOFIA: Yaşlı.

YÜZBAŞI: Beklemeye başlayalı uzun zaman oldu mu?

Kısa bir sessizlik. Kadın ona bakar.

SOFIA: Diğerleri. Hepsi köye koştu. Seni görmek için.

Kadın güler; kısa, kuru, kurnaz bir gülüş. Bu yüzbaşıyı önce rahatsız eder, sonra yüzbaşı anlar ve o da güler. Sonra kadın susar.

SOFIA: Hepimiz. Hepimiz uzun zamandan beri bekliyoruz.

SAHNE 2

Yüzbaşı ve Emmanuel.

EMMANUEL: Nehrin dönemecini buldunuz mu, komutanım?

YÜZBAŞI: Tabii ki buldum. Harita okumayı bilirim. Nehir de karmaşık bir bilmece sayılmaz.

EMMANUEL: Sizi arabayla götürecektim, komutanım, bu benim işim.

YÜZBAŞI: İşinin ne olduğunu ben sana söylerim, asker.

EMMANUEL: Emredersiniz, komutanım.

YÜZBAŞI: Yürümek istediğim zaman yürürüm. Anladın mı?

EMMANUEL: Emredersiniz, komutanım.

YÜZBAŞI: İyi. Sen buralısın, değil mi?

EMMANUEL: Tepenin öte tarafındanım, komutanım. Buraya seksen kilometre uzakta.

YÜZBAŞI: Yani, bu insanları tanırsın?

EMMANUEL: Biraz, komutanım.

YÜZBAŞI: Biraz, demek. Yüzbaşı Urqueta senin buraları avcunun içi gibi bildiğini söyledi.

EMMANUEL: Ben onlardan farklıyım, komutanım. Ben Bay Kastoria'nın yanında çalışıyordum, onlardan daha iyisini bilirim. İzninizle komutanım, hayatım boyunca burada kalmayı düşünmüyorum. Ben isterim ki...

YÜZBAŞI: Yaşlı bir kadına rastladım. Nemrut suratlı yaşlı bir kaltak. Nehir kıyısında. Bana böyle geldi ki bir... sal veya öyle bir şeyle gelecek birini bekliyormuş gibiydi...

EMMANUEL: Yaşlı Sofia. Fuentes ailesinden.

YÜZBAŞI: Onu tanıyor musun?

EMMANUEL: Bütün gün nehrin kıyısında oturur, komutanım. Aylardır oturuyor. Herhalde biraz... *(delilik işareti yapar)* Size de erkeklerini beklediğini mi söyledi?

YÜZBAŞI: Ağzından zor laf aldım. Babası ve kocası ve...

EMMANUEL: Oğulları. Vadideki birçok erkek... onlar gittiler, komutanım.

YÜZBAŞI: Gittiler, demek.

EMMANUEL: Kayboldular, onlar...

YÜZBAŞI: Tutuklandılar mı? Tam olarak kaç erkek kayıp?

EMMANUEL: Hepsi, komutanım.

YÜZBAŞI: Hepsi mi? *Bütün* erkekler mi?

EMMANUEL: Sanırım... Teğmenle konuşmalısınız, komutanım.

YÜZBAŞI: *Bütün* erkekler demek? Bundan brifingde söz edilmedi bana. *(Duraklar.)* Diğer yetki bölgelerimde bu konuyu kontrol altında tuttum; erkekleri birden öylece ortadan kaldırmak, iyi bir fikir değil. Kadınları delirtir. Onlara gömmeleri için erkeklerinin bir parmağını bile versen onunla avunabilirler, ama ortada verecek hiçbir şey olmayınca... Delirirler. Sonra da onlarla birlikte bütün dünya delirir. Zor işler bunlar.

EMMANUEL: Evet, komutanım.

YÜZBAŞI: Kadının ince bir bıyığı vardı.

EMMANUEL: Nasıl, komutanım?

YÜZBAŞI: Bıyıklı kadınlardan nefret ederim. *(Camdan dışarı bakarak)* Bütün ailesi demek?

EMMANUEL: Ailesindeki bütün erkekler.

YÜZBAŞI: O zaman sanırım onu bağışlamalıyız... bıyığını, yani. Öyle değil mi?

PEDER GABRIEL *(girerken)*: Sonunda buraya ulaşmanıza sevindik, Yüzbaşı. Kaybolduğunuzu duymuştuk.

YÜZBAŞI: Bunu size kim söyledi, Peder?

PEDER GABRIEL: Oh, Camacho'da biz sonunda her şeyi öğreniriz, Yüzbaşı. Ama kadınlar bekliyorlar.

YÜZBAŞI: Bekleyen kadınlar. Onları bekletmek istemeyiz.

SAHNE 3

Yüzbaşı kadınlara konuşma yapmaktadır. Sahnede yalnızdır ve seyircilere doğru konuşur.

YÜZBAŞI: Savaş bitti; şehirlerde, dağlarda, bu vadide. Bize düşen ulusal görev, derin ve gerçek barışı, refah getirecek barışı kurmaktır. Ama bazılarının kafalarında, savaş hâlâ devam ediyor.

Korkunç, sıkı tedbirler almak gerekliydi; hepimiz, halk ve halkın ordusu olarak, büyük kayıplar yaşadık.

Aramızda geleceğe azim ve cesaretle bakanlar, her şeyi unutmaya hazır. Biz sizin itaatsizliğinizi bağışlamaya hazırız, tabii siz de bizim buna verdiğimiz sert karşılığı unutmaya istekliyseniz, yani bize karşı uysal davranırsanız. Eğer bize katılırsanız, geçmişi unutmaya hazırsanız, sonunda yaralar iyileşmeye başlayabilir. Demokrasi ve teknoloji, geri kalmışlığınızı gidermek için getirilecek, gübre fabrikaları ve hayvancılık, zirai ilaçlar ve... ve kütüphaneler; yeni bir halk için yeni bir yurt yaratılacak. Eğer bize izin verirseniz, acınızı ve büyük yalnızlığınızı sona erdireceğiz.

SAHNE 4

Sofia nehir kenarında, yalnız.

SOFIA (*nehre doğru*): Bana ne getiriyorsun? Yaşlı bir kadınım ben. Daha fazla beklememi isteme.

Fidelia koşarak girer.

FIDELIA: Geri dönüyorlar, dönüyorlar!

ALEXANDRA (*girerken*): Sofia, Alexis nerede?

Kısa bir sessizlik.

ALEXANDRA: Sofia? Nerede...

SOFIA (*dalgın, etrafına bakınarak*): Bilmiyorum, buradaydı, eve gitmiş olmalı.

ALEXANDRA: Ah Sofia, ona göz kulak olacaktın.

FIDELIA: Ben de Alexis'in ona göz kulak olacağını sanmıştım.

ALEXANDRA: Sen sus. Alexis! (*Alexis'i çağırarak çıkar.*) Alexis!

FIDELIA: Babam dönüyor büyükanne, herkes heyecan içinde, onlar...

Teresa girer, mısır kabuğu soymaktadır. Aklı başka yerdedir.

TERESA: Fidelia, yalan söyleme.

Fidelia durup ona bakar, sonra:

FIDELIA: Yalan söylemiyorum, yeni yüzbaşı erkeklerimizin döneceğini söyledi...

TERESA: Belki, dedi. Eğer itaatkâr davranırsak...

KATHERINA (*girer, giysi yamamaktadır*): Eğer itaat edersek.

Yanına girer.

FIDELIA: Ama biz zaten itaat ediyoruz, tek yaptığımız itaat etmek, biz...

TERESA: Sofia etmiyor.

KATHERINA: Bütün gün nehir kıyısında oturuyor...

TERESA: O itaatkâr değil.

YANINA: Bebeği al, kollarım yoruldu.

Yanina bebeği Fidelia'ya verir.

ALEXANDRA (*bağırarak*): Alexis!

YANINA: Sen de gelmeliydin, Sofia, yeni yüzbaşı bizimle tanıştı, bize konuşma yaptı, dedi ki...

TERESA: Geçmişi unutun.

KATHERINA: Geçmişi gömün.

ROSA (*girer, bir kâsenin içindekileri karıştırmaktadır*): Ölüleri kendi hallerine bırakın.

TERESA: Yüzbaşı böyle demedi.

KATHERINA: Ölülerden hiç söz etmedi.

YANINA: Bize söz verdi, Sofia, eğer işbirliği yaparsak, dedi ki... belki de ona güvenemeyiz, eğer sen orada olsaydın, bize söyleyebilirdin, onu görseydin...

SOFIA: Gördüm onu.

ROSA: Şuna bakın, torunundan bile daha beter yalan söylüyor.

SOFIA: Sen işine bak...

ROSA: Benim işim bu, yüzbaşı 'itaat edin' dedi.

SOFIA: Gübre fabrikası dedi, ne dediğini biliyorum ben.

YANINA: Ama sen hep buradaydın. Nasıl, sen nasıl?..

SOFIA: Eve git, Yanina, güneş neredeyse batacak, sepetleri ört, yoksa çekirgeler sürünerek yerden çıkıp tohumları yer.

YANINA: Ben o işi çoktan yaptım.

FIDELIA: Ben de ona yardım ettim büyükanne, biz...

SOFIA: Herhalde yanlış yapmışsınızdır. Sepetleri örtseniz bile çekirgeler aradan girmeyi başarıyor.

KATHERINA: Herkese akıl verir, herkesi eleştirir ama kendisi bir aydır çalışmıyor. Biraz da kendine akıl ver, Sofia, yaşına uygun davran...

TERESA: Orada oturup...

ROSA: Nehirdeki bir kaya gibi...

KATHERINA: İnatçı, küskün, sanki bir mezar taşı...

ROSA: Sitemkâr...

TERESA: Sanki bizim unuttuğumuzu ima eder gibi...

ROSA (*haç çıkararak*): Şşşşşşşş.

TERESA: İşte sen bu yüzden doğuramıyorsun. Aklını yitireceksin, taş kesileceksin.

ALEXANDRA (*hâlâ dışarda*): Alexis!

ROSA: Toprağımıza el koydukları zaman, tarlaların dikenli telle çevrilmesini seyretmek ve... ve gülümsemek zorunda kalmıştık. Sen bana, bir yemin gibi fısıldamıştın, Sofia, hayat devam ediyor, yeryüzü gibi, ne olursa olsun, demiştin. Şimdi ayağa kalk.

SOFIA: Kalkamam. Dört erkeğimin ağırlığını taşıyorum. Bir babam var. Kocam. İki oğlum. Neredeler? Hepsi ağır. Ne zaman onu düşünsem, karnı aç mı, su içmek ister mi, üşüyor mu diye düşünüyorum. Her şey daha da ağırlaşıyor. Taş oluyorum. Neredeler? Erkeklerim nerede? Kayboluşla-

rını öyle net hatırlıyorum ki, başka her şeyi unuttum. Ekmek pişirmeyi, tarla ekmeyi veya yürümeyi, hatta ayakta durmayı. Kıpırdayamıyorum. Burada bekliyorum, çünkü...

Alexandra, Alexis'i sürükleyerek girer.

FIDELIA: Büyükanne? Çünkü?...

SOFIA: Bekliyorum. Çünkü artık beklemeye tahammül edemiyorum.

ALEXANDRA: Bundan sıkıldım artık. Eve gidiyoruz.

FIDELIA: Büyükanne.

ALEXANDRA: Bırak onu. Bir hayvan gibi yerde kalsın. (*Sofia'ya*) Bizi izliyorlar ve sen de bunu biliyorsun. Dikkat çekiyorsun. Dikkatlerini üstümüze çekiyorsun.

Alexandra, Fidelia'yla birlikte çıkarken, Alexis geride kalıp Sofia'yla konuşmaya çalışır.

ALEXIS (*Sofia'ya*): Koşmak zorunda kaldım, annem bana dedi ki...

Alexandra Alexis'i çeker, Yanina ve Fidelia'yla birlikte çıkarlar. Sofia tek başına oturur. Teresa hariç bütün kadınlar çıkar.

SOFIA: Bir şey duymuyor musun?

TERESA: Ne duyacağım?

SOFIA: Bir şey yaklaşıyor.

TERESA: Hayır.

SOFIA: Bir şey geliyor.

Kısa bir sessizlik.

TERESA: Kocam eve geldiğinde beni tarlaya bakarken, çocukları doyururken ve ürünleri pazarda satarken bulsa iyi olur. Ben de bekliyorum, Sofia, ama böyle değil, böyle değil.

Çıkar.

SOFIA (*elini nehre sokarak*): Bir şey yaklaşıyor. Neredeyse varmak üzere.

SAHNE 5

Cecilia ve Emmanuel nehir kıyısındalar; Emmanuel, Cecilia'yla sevişmeye çalışmaktadır.

CECILIA: Burada olmaz.

EMMANUEL: Burayı seviyorum. Yemyeşil.

CECILIA: Yeşilden nefret ederim.

EMMANUEL: Seni tanımadan önce bile burası bana seni hatırlatıyordu. Bir gün burada seninle olacağımı biliyordum.

CECILIA: Ben eskiden buraya... (*susar*)

EMMANUEL: Söyle kiminle geldiğini.

CECILIA: Hadi gidelim.

EMMANUEL: Theo. (*Bağırırken kızı sıkıştırır.*) Hey Theo!

CECILIA: Yapma. Theo geri dönecek. Herkes diyor ki...

EMMANUEL: Aptal orospular.

CECILIA: Yüzbaşı onlara söyledi. Onu duydum.

EMMANUEL: O asla demedi ki...

CECILIA: Bütün kadınlar yataklarını hazırlıyorlar...

EMMANUEL: O zaman buralarda hayal kırıklığına uğramış soğuk yataklı bir sürü kadın olacak; benim tanıdığım bir küçük tatlı kadın hariç. Bu kadın daha şanslı...

Kıza sarılır, kız çekilir.

CECILIA: O cadılar. Benden nefret ediyorlar, çünkü biz birbirimize âşığız seninle. Theo'ya söyleyecekler.

EMMANUEL: Sen korunuyorsun. (*üniformasını göstererek*) Bunun ne olduğunu biliyor musun? (*tabancasını göstererek*) Bunun ne olduğunu biliyor musun? Onun nesi var? Senin kocanın? Geri dönse bile, dönmeyecek ama, geri dönse bile ne olacak ki? Şurayı görüyor musun?

CECILIA: Evet.

EMMANUEL: O ağaçları seviyorum. O ağaçların meyvelerine dokunmaya çalış, biri hemen senin elinden vurur, kim olduğunu göremezsin bile. Orası yeşil Kastoria arazisi. Çok iyi korunuyor. Ben çocukken buraya gelir, altı saat yürüyerek, kuşları seyrederdim.

CECILIA: Ağaçlara tırmanıp meyve çalar mıydın?

EMMANUEL: Hayır. Kuşlara bakardım ben, eğer meyve ağaçlarına konarlarsa onlara taş atıp kaçırırdım. O zamanlar bile bu mülkü korumak zorunda olduğumu biliyordum; işte, bu iş için doğmuştum ben. Bay Kastoria varlığımdan haberdar değildi ve tel örgüyü aşsaydım beni vururlardı, ama ben onun mülkünü korumaktan gurur duyuyordum.

Babam beni döverdi. Nerede olduğumu bilirdi ve eve döndüğümde beni fena pataklardı.

CECILIA: Zavallı bebeğim.

EMMANUEL: Sen savaş nedir biliyor musun?

CECILIA: Ben savaşın ne olduğunu biliyorum, evet.

EMMANUEL: Bir tarafı tutarsın ve kaybedersen başın belada demektir. "İnsanlarımızın topraklarını çaldılar." Babam beni kemeriyle döverken böyle derdi, "Bizi dağlara sürdüler," derdi ve kemeriyle beni döverdi, "Şimdi gidip onların meyvelerini toplamak zorundayız," der ve tekrar... Beni dövmekte haklıydı. Babam benim düşmanı olduğumu biliyordu.

Bir gün artık geri dönmedim. Bay Kastoria beyaz bir atın üstünde bahçe kapısından çıktı ve bana kendisi adına çalışmak isteyip istemediğimi sordu. Ne dedi, biliyor musun?

CECILIA: Hayır.

EMMANUEL: Dedi ki, "Meyveleri yiyen kuşları vurmalısın. Böylece bir daha gelmezler." Ve bana bir silah verdi. Babam akşama kadar kayışı elinde, ufku seyrederek beni beklemiş olmalıydı. Bir daha asla eve dönmedim.

Yüzbaşı ve teğmen yakındaki bir tepenin üzerinde durmaktadırlar.

TEĞMEN: Yüzbaşım, biliyor musunuz buraların nesini seviyorum? Zamansızlığını. Orada bir adam tozun içinde bir köylü olarak doğuyor ve onun oğlu, oğlunun oğlu da öyle. Eğer düşünürseniz, bu insana derin bir tatmin, bir sükûnet veriyor. Ve bu tarafta, yeşil, verimli tarafta, mülk nesilden nesile aktarılıyor. Benim babam, onun babası ve onun babası... On dört aile: dört yüzyıl boyunca toprakla müşfik bir ilişki kurduk, nazik ve latif; toprağın herkes

için üretmesini sağladık. Dünyanın köklü, kaçınılamaz bir yapısı var. Kutsal bir yapı da diyebiliriz buna, isterseniz. Toz toprağın içinde yaşayan insanların da her zaman yeşile imrenmeleri kaçınılmaz; eğer yanlış fikirler edinirlerse, eğer yeşili elde etmek için cesaretlendirildiklerini hissederlerse, her şey, onurlu, güzel ve uygar olan her şey toz toprakla örtülür. Son sekiz yıldır gördüğümüz gibi.

YÜZBAŞI: Ve bunu bana söylemenin sebebi?..

TEĞMEN: Dün kadınlarla birlikte köydeyken... Size saygısızlık etmek istemem, Yüzbaşım, ama yaptığınız çok güzel bir konuşmaydı. Demokrasi. Gübreler.

YÜZBAŞI: Konuşma alışkanlığı edindim. Bu işi iyi beceriyorum.

TEĞMEN: Çok güzel bir konuşmaydı. Tabii ben böyle bir konuşma yapmazdım. Yani eğer Yüzbaşı olsaydım. Ama değilim.

YÜZBAŞI: Ama olsaydın... sen... tozdan mı söz ederdin?

TEĞMEN: Bir bakıma. Derdim ki: "Tebrikler. Hâlâ hayattasınız. Hayatta kalmaya devam etmek ister misiniz?" Yüzbaşım, zayıf olduğumuz izlenimini veremeyiz.

Sessizlik.

YÜZBAŞI: Teğmen, birkaç yıl önce, Chipote'de, taburuma köy meydanındaki kalabalığa ateş etmeleri emrini verdim. Sonra da orada durup onları seyrettim. Hava kararkığında el fenerimi alıp meydandaki cesetler arasında dolaştım. Öyle çok kan vardı ki çizmelerimin içine sızdı. Dokuz yaşlarında bir çocuk vardı. Çok küçük. Kolu... Bilirsin. Orada

durup onun ölmesini seyrettim. Bir saat sürdü. Ben seyrederken çizmelerim kurudu. Sonra el fenerimin pili bitti.

Zayıf adamlar böyle geceler yüzünden ölürler. Ben zayıf değilim. Ama... yorgunum. Savaş bitti.

TEĞMEN: Bitti. Görüyor musunuz aşağıda, nehrin dönemecinde. Sinek pisliği kadar görünüyor, ama o yaşlı bir kadın.

YÜZBAŞI: Yaşlı bayan Fuentes.

TEĞMEN: Savaş onun için... bitti mi sanıyorsunuz? Gidin de bunu ona söyleyin bakalım. Ama silahınızın yanınızda olduğundan da emin olun.

Düzeni sağlamak bizim sekiz yılımızı aldı. Şimdi de tekrar düzeni sağlamak zorunda kalmamak için çalışıyoruz. Siz bir daha asla küçük bir çocuğun ölümünü seyretmek zorunda kalmayın diye. Benim de kendi gördüklerimi bir daha görmemem için.

YÜZBAŞI: Gelişme olmadan düzen olmaz. Düzeni sağlamak istiyorsan onları yoksulluklarından, tozun içinden çekip çıkarman lazım. İlerlemeliyiz.

TEĞMEN: Ve siz sonra tekrar buraya döneceksiniz. Yeşile, toza, o yaşlı kadına bakmaya. Zamansızlık. Geçmiş sizi bekliyor, Yüzbaşı.

CECILIA: Zaman değişiyor, Emmanuel. Belki birlikte senin aileni de ziyaret edebiliriz. Babanla barışırsın.

EMMANUEL: O... O mağlup oldu. Önemli değil.

CECILIA: Niçin gelmiş? Benim için önemli.

EMMANUEL: Onu götürdüler. Kayboldu. Theo gibi. Bir daha asla geri gelmeyecek.

SAHNE 6

Nehir kıyısında gecenin geç saatleri. Sofia, Fidelia ve Alexis.

SOFIA: Burada, nehir bir yöne gitmek isteyip başka yöne gittiği yerde... burada öldüler.

ALEXIS: Kim öldürdü onları?

SOFIA: Bu hikâyeyi biliyorsunuz.

FIDELIA ve ALEXIS: Yine anlat, büyükanne.

SOFIA: İspanyollar. Benim büyükbüyükbüyükbabam ve karısı. Kadın acımasızdı. İspanyollar onun düşmanlarının gözlerini yediğine inanırlardı...

FIDELIA: Yer miydi?

SOFIA: Umarım yiyordur. Bu mumları onların küçük ruhları için yakıyorum. Bu su onların öldüğünü gördü. Su her şeyi seyreder, her yere akar ve kaybolduğumda veya bir şey kaybettiğimde, suyun onu bulmama yardım edeceğini biliyorum. Sadece nasıl isteyeceğini bilmen yeter.

Bir kibrit yakar, mumları sırayla yakmaya başlar.

Şimdi bu küçük ruhlar beni koruyacak, siz de evimize, yatağa gidin. Gidin yavrularım, eğer anneniz uyanır da sizi bulamazsa...

Karanlığın içinde bir mum görünür... suyun üstünde yüzer gibi görünmektedir.

ALEXIS: Büyükanne, o ne...

SOFIA: Şşşşşş. Kim o? Kim var orada?

Nehrin sesi daha çok duyulur.

TERESA *(girerken)*: Sen buradayken ben geceleri uyuyamıyorum, tek yaptığım seni seyretmek...

SOFIA: Sen buradan kilometrelerce ötede oturuyorsun...

TERESA: Penceremin, kapımın önünde... Döşemelerin gıcırdadığını duydum; gelen Antonio'ydu. Ben Antonio sandım, hep aynı rüya, sen burada oturmaya başladığından beri aynı rüyayı, kocamı görüyorum ama benimle konuşmuyor ve hep senin yüzünden. Sofia, onu rahatsız ediyorsun; sen evine git, ben de biraz rahat edeyim.

KATHERINA *(girerken)*: Roberto'nun beni çağırdığını duydum ve onu karşılamak için kapıya koştum ama bahçe boştu ve bu mumları gördüm. Uyumak istiyorum, Sofia, kötü rüya görmeden. Geceyi rahat bırak.

SOFIA: Ben de rüyalar görüyorum. Elimi görüyorum ve elimde iğneyle iplik var, bir şey dikiyorum. Ne olduğunu görmek için başımı eğince bir ağzı diktiğimi görüyorum, sıkıca dikiyorum, gözkapaklarını dikiyorum ve kulaklarını, hepsi bir şekilde tanıdık ve iğnede ve iplikte hiç kan yok, parmaklarımdaysa... ve onu bir bohça gibi dikiyorum, beyaz, sıkı bir bohça, bana sesleniyor, onu duyuyorum. Onun ölmüş olmasından korkuyorum ama Tanrım, ne olur izin ver, yaşasın.

Nehrin sesi kükrercesine yükselir. Rosa girer.

ROSA: Suyun nesi var, suyun nesi var, niçin böyle korkunç bir ses çıkarıyor, ne yaptın Sofia, nehrin suyuna ne yapı-

yorsun? Nehri bulandırıyorsun, çamaşırlar temizlenmiyor, nehri rahat bırak...

FIDELIA: Büyükanne, ne var, nehrin nesi var?

TERESA: Suda bir şey var, suda bir şey var, ip getirin, kanca getirin...

ROSA: Çocuklar, çocukları uzaklaştırın...

SOFIA: Alexis, Fidelia, nehirden uzaklaşın...

Kadınlar suya girmeye başlarlar; akıntının sesi yükselmeye devam eder. Kadınlar aşağıdakileri fısıldaşırlar veya bu fısıltıları banttan duyarız:

TERESA: Dikkat edin, dikkat edin, kaydırmayın onu...

ROSA: Giysisinin kolunu tutun, yakasını...

SOFIA: Kayalara, kayalara takılmış, çekin çekin...

TERESA: Çekin, çekin...

SOFIA: Şimdi kaldırın. Nazikçe.

Sırılsıklam kadınlar gövdeyi sudan çıkarırlar. O anda nehrin sesi yumuşar, akıntı yavaşlar.

SOFIA: Ohh, biliyordum böyle olacağını.

Sessizlik. Mariluz girer. Onun arkasından diğer kadınlar.

MARILUZ: Aman tanrım. Aman tanrım, o değil...

TERESA: Kimseye benzemiyor.

SOFIA: Biliyordum, biliyordum...

ROSA: Çocuklar bakmayın. Sofia, o değil... Bunun bir yüzü yok.

Sessizlik.

SOFIA: Fidelia, git papazı çağır. Bir de kürek getir.

ALEXIS: Kim bu büyükanne?

SOFIA: Bu benim babam.

TERESA: O değil... bu o değil, Sofia.

SOFIA: O.

TERESA: Bunu gömemezsin.

SOFIA: Buraya gömmeyeceğim zaten. Onun yeri var, annemin yanı. Tepedeki mezarlıkta.

ROSA: İzin alman gerekir.

SOFIA: Bunun için değil.

TERESA: Yüzbaşı dikkatli davranın dedi.

AMANDA: Tanrı aşkına, Sofia, izin alman gerektiğini biliyorsun.

LUCIA: Şimdi sorun çıkaramayız.

ROSA: Erkeklerimiz ellerinde.

FIDELIA: Büyükanne, eğer babam... eğer benim babam...

Sessizlik.

SOFIA: Sorun çıkmayacak. Evet. İzin. Bu benim babam.

Yürümeye başlar.

ALEXIS: Bekle. Ben de seninle geliyorum.

Sessizlik.

SOFIA: Korkmuyor musun?

ALEXIS: Hayır.

SOFIA: Korkmalısın. Gel.

ROSA: Oğlumu götüremezsin, aklını mı....

FIDELIA: Büyükanne, annem kızacak, eğer sen...

SOFIA: Olması gereken bu. Babası olsa benimle gelirdi. Emiliano. Eğer burada olsaydı. Fuentes'ler ölülerini böyle gömerler.

KATHERINA: Fuentes'ler çocuklarını korumalı.

SOFIA: Onu kimse koruyamaz artık, Fidelia, bu cesede kimse dokunmayacak. Anladın mı?

FIDELIA: Evet, büyükanne.

SOFIA: Alexis, gel. Korkacak bir şey yok. Bu yüzbaşı farklı. Öyle değil mi?

TERESA: Umut et ki öyle olsun.

SOFIA: *Sen* umut et. Ben babamı gömeceğim.

Çıkarlar. Kalan kadınlar cesedi seyrederler. Yanına girer.

YANINA: Uyandım, uyuyamadım, ben...

Cesedi görür.

YANINA: Aman, aman, aman tanrım.

Kısa sessizlik.

YANINA: Kim bu?

SAHNE 7

Sabahın ilk saatleri. Doktor sigara içerek nehrin kıyısında durmaktadır. Kadınlar grup halinde cesedin yanında beklemektedirler. Teğmen askerlerle birlikte girer.

TEĞMEN: Bu nehir sürprizlerle dolu. Cesedi kimse yerinden kımıldatmadı, değil mi?

Sessizlik.

TEĞMEN: Evet mi hayır mı?

Kadınlar kafalarını olumsuz anlamda sallarlar.

TEĞMEN: Hanginiz buldu bunu?

Kadınlar topluca bir hareket yaparlar, hepsi bulmuşlardır.

DOKTOR: Ölü olduğuna hiç şüphe yok.

TEĞMEN: Bize daha ayrıntılı bilgi vereceğinizi düşünmüştüm, doktor.

Doktor bir askere işaret eder, cesedin nasıl çevrilmesi gerektiğini gösterir. Asker cesedi çevirir.

TEĞMEN *(Teresa'ya):* Cesedi sen mi buldun?

Sessizlik.

TEĞMEN: Cevap ver. Sen mi buldun?

TERESA: Evet, efendim. Diğerleriyle beraber efendim.

TEĞMEN: Onu tanıyor musun?

Teresa cevap vermez. Cesede bakar. Teğmen, Amanda'ya döner.

TEĞMEN: Bunun yüzüne baktın mı sen?

Amanda kafasını sallar, geriler.

TEĞMEN: Sana bir soru sordum, Yüce İsa, siz hepiniz sağır mı doğdunuz? (*doktora*) Pantolonunu çıkar.

DOKTOR: Bu sadece ilk...

TEĞMEN: Kimliğini teşhis etmemize yardımı dokunur bunun.

RAMONA: Biz istemedik.

TEĞMEN: Onun yüzünü görmek istemediniz mi?

RAMONA: Hayır, efendim.

TEĞMEN (*doktora*): Şu tanrının belası pantolonu çıkar.

Sessizlik. Askerler cesedin pantolonunu çıkarırlar.

TEĞMEN: Evet?

DOKTOR: Yanıklar, çürükler, kırık kemikler... bir felaket. Görünüşe göre onu nehre atmadan önce iyice dövmüşler. Açlık da çekmiş. Kaburgalarına bakın.

TEĞMEN: Bence olanlardan nehir sorumlu.

DOKTOR: Yanıklardan da mı?

TEĞMEN: Ben yanık görmüyorum. Daha iyi bakın.

DOKTOR: Ben size ne düşündüğümü söyledim. Tabii siz farklı düşünüyorsanız...

TEĞMEN: Şahsın kimliği hakkında herhangi bir ipucu var mı? Yaşı?

DOKTOR: Yaşını söyleyemem. Aylarca güneşe çıkmamış gibi görünüyor, belki de yıllarca. Bir köylü. Ellerine bakın. Tabii şimdi kırılmışlar, belki de... nehir yaptı herhalde.

TEĞMEN: Cepleri boş mu?

DOKTOR: Hiçbir şey yok.

TEĞMEN *(kadınlara)*: Siz kadınlar. Bu cesedin yanından tek tek geçip yüzüne iyice bakmanızı istiyorum. Resmi bir kimlik teşhisi işlemi.

Yeni ülkenin yeni yurttaşları için her şey tıkır tıkır işleyecek.

Fidelia hariç bütün kadınlar teğmenin dediğini yaparlar.

KATHERINA: Bu benim erkek kardeşim olabilir, efendim. Onu dört yıl önce götürmüşlerdi.

TEĞMEN: Kardeşin mi? Emin misin? *(sessizlik)*

KATHERINA: Nasıl emin olabilirim? Bunun benim kardeşim olmasını nasıl isteyebilirim?

TEĞMEN: Benim kardeşim olmasını istemezdim. İyi. Halk görüş bildirdi, daha doğrusu, bildirmeli.

Askerlere cesedi götürmelerini işaret eder. Askerler cesede yaklaşınca Fidelia hemen cesedin yanında durur.

TEĞMEN: Kimler gelmiş? Destek birimi...

FIDELIA: Bu benim büyükbüyükbabam.

Teğmen kıza açıkça arzulu bir ifadeyle uzun süre bakar.

TERESA: Ona aldırmayın efendim, o biraz tuhaftır.

TEĞMEN: Senin büyükbüyükbaban demek. Vay canına. Peki, senin güzel adın nedir?

FIDELIA: Fidelia Fuentes.

TEĞMEN: Emiliano'nun kızı mısın?

FIDELIA: Evet. Bu benim büyükbüyükbabam. Carlos Mendez.

TEĞMEN: Ve sen onu birden mi tanıdın, kız, uzaktan bakarken?

FIDELIA: Büyükannem Sofia tanıdı onu, efendim.

TEĞMEN: Onun burada olmaması tuhaf. Büyükannenin hareket edebildiğini sanmıyorduk. Hep olduğu yere çakılı kaldığını düşünüyorduk. Şimdi nerede kendisi? Bunu biliyor olabilir misin acaba?

Cevap vermeden önce Fidelia çekinerek cesede yaklaşır, yanına oturur ve bir elini tutar.

FIDELIA: Büyükannem yüzbaşıya gitti, efendim. Babasını gömmek için izin istemeye.

TEĞMEN: Vaktini boşa harcıyor.

Sessizlik.

TEĞMEN: Şimdi o cesetten uzaklaş.

Sessizlik. Fidelia kıpırdamaz.

TEĞMEN: Benimle oyun oynama, kız.

Sessizlik. Teğmen ve askerler Fidelia'yı seyrederler. Fidelia cevap vermez, kıpırdamaz. Kadınlar fazla uzak olmayan bir mesafede durmaktadırlar.

TERESA: Onu kendi haline bırakın, efendim. Size biraz tuhaf olduğunu söylemiştim.

YANINA: Fidelia, gel.

TEĞMEN: Sen Alonso'nun... karısısın, doğru mu? İsimleri iyi hatırlarım.

YANINA: Fidelia!

FIDELIA: Benim büyükannem vaktini asla boşa harcamaz, efendim. Öyle bir şeye inanmaz.

Teğmen Fidelia'ya yaklaşır, onu omuzlarından tutar, güçlü olma kontrollü bir şekilde kaldırıp cesetten uzaklaştırır. Şiddetle öper kızı ve bırakır. Sonra askerlere işaret eder. Askerler cesedi kaldırıp götürürler.

DOKTOR: Bir içkiye ihtiyacım var.

TEĞMEN: İşte nehir orada. Dikkat edin de düşmeyin.

Çıkar. Kadınlar hiç kıpırdamadan dururlar.

SAHNE 8

Yüzbaşının bürosu. Yüzbaşı, Emmanuel, Sofia ve Alexis.

YÜZBAŞI: Bundan emin misin?

SOFIA: Evet.

YÜZBAŞI: Bu boğulmuş adam senin baban, öyle mi? Emin misin?

SOFIA: Evet.

YÜZBAŞI: Böyle yaşlı bir adam niçin politikaya bulaşır ki?

SOFIA: Bulaşmadı.

YÜZBAŞI: Evet ama onun tutuklandığını söyledin. Niçin tutuklandı öyleyse?

SOFIA: Boş yere.

YÜZBAŞI: Bayan Fuentes, insanlar boşuna tutuklanmaz, onlar... *(Emmanuel'e dönerek)* Emmanuel, sen bu adamı tanıyor muydun? Mendez'i?

EMMANUEL: Evet, komutanım.

YÜZBAŞI: Seni dinliyorum?..

Kısa bir sessizlik. Emmanuel, Sofia'nın bakışları altında çok huzursuzdur.

YÜZBAŞI *(biraz sabırsızlanarak)*: Oğlum?

EMMANUEL: Mendez, onun babası, erkeklerin içki içip topraktan söz ettiği evlere, kiliselere falan giderdi. Bay Kastoria'nın arazisinden söz ederlerdi. Onları... yerlerinden çıkardığımız zaman öfkelenmişti. Fuentes'in kocası da. Ama önce ve en başta, babası. Dosyalara göre artık gözaltında değil.

YÜZBAŞI *(Sofia'ya dönerek)*: Belki de sen karıştırdın.

SOFIA: Hayır.

YÜZBAŞI: Belki de baban kaçtı gitti, veya...

SOFIA: Hayır.

YÜZBAŞI: Başına bir kaza gelmiş olabilir veya... şey, bazen erkekler çekip giderler...

SOFIA: Zar zor yürürdü o.

YÜZBAŞI: Kadınlar erkeklere tuhaf şeyler yaptırırlar.

SOFIA: Seksen yaşındaydı.

YÜZBAŞI: Bazen de teröristlerin iç hesaplaşmaları oluyor...

SOFIA: Hayır, sert biri değildi o. O bir...

YÜZBAŞI: Evet ama bir şey yapmış olmalı. Benim sözümü kesme.

Masasının çekmecesine uzanır, bir dosya kâğıdı çıkarır.

YÜZBAŞI: Bu, yeni af ilanı. Sen affın ne olduğunu biliyor musun? Af i-la-nı. Eğer baban veya kocan...

SOFIA: Veya oğullarım.

YÜZBAŞI: Veya her kimse. Başı hükümetle belada olanlar, şimdi teslim olabilirler. Sorun çıkmayacak. Böylece saklandıkları yerden çıkıp sana gelebilirler belki. Baban geri gelse ve onun cenazesini hazırladığını görse ne düşünürdü? Hmm?

Sofia kâğıdı alır, tuhaf bir şeymiş gibi inceler, evirir çevirir, sonra dikkatle yeniden masanın üstüne koyar.

SOFIA: Babamı gömmek için izin istemeye geldim.

YÜZBAŞI: Evet, evet, onu anladık, onu biliyoruz, zaten söyledin, sen benim dediğim tek kelimeyi bile duydun mu?...

SOFIA: O bana geldi... ölülerin toprağından. Bedeni geldi. Çünkü onu gömmemi istedi. Ailemin bütün ölülerinin gömüldüğü yere. Tepedeki mezarlığa. Bu iş için kızma döndü. Bana izin ver.

Kapı çalınır. Teğmen girer.

TEĞMEN: Komutanım; sizinle biraz konuşabilir miyim, eğer...

YÜZBAŞI: Tabii. Ben... Teğmen, Bayan Fuentes'i tanıyor musun? Ve torunu... hmm...

TEĞMEN: Alexis.

YÜZBAŞI: Alexis, doğru... Bayan Fuentes ben makul bir adamım. Resmi soruşturmanın sonuçlarına göre, bu cesedin gerçekten babanıza ait olduğu anlaşılırsa...

SOFIA: Carlos Mendez.

YÜZBAŞI: Eğer oysa... yani Carlos Mendez, o zaman doğal olarak onu gömme izni alırsınız. Ordu, halkın hizmetkârıdır.

SOFIA: Beklerim.

YÜZBAŞI: Zaman alabilir...

SOFIA: Bekleyeceğim...

Sofia, Alexis'in elini tutar ve birlikte çıkarlar. Yüzbaşı onların peşinden dışarı çıkan Emmanuel'i parmak şıklatarak çağırır.

YÜZBAŞI: Gözünü hiç kırpmıyor. Yaşlı deli kaltak. Sinirlerimi bozuyor. Soruşturmadan sonra...

TEĞMEN: Soruşturma.

YÜZBAŞI: Cesedi verin ona. Ondan kurtulmanın en kolay yolu bu.

TEĞMEN: Şaka yapıyorsunuz. Soruşturma? Cesedi vermek... Şaka yapıyorsunuz.

YÜZBAŞI: Şaka yaptığımı sanmıyorum.

TEĞMEN: Ya cenazeden sonra ne yapacağız?

YÜZBAŞI: Neden sonra?..

TEĞMEN: Onu kimin öldürdüğünü öğrenmek istediğinde.

Kısa bir sessizlik.

TEĞMEN: Oysa şimdi delil yok.

YÜZBAŞI: Ne demek istiyorsun, yok...

TEĞMEN: Delil yok.

YÜZBAŞI: Ceset nerede teğmen?

Teğmen küllükten bir tutam kül alır ve üfleyerek havaya saçar.

TEĞMEN: Yok oldu.

YÜZBAŞI: Sen...

TEĞMEN: Yaktım. Üzgünüm.

YÜZBAŞI: Sen... Sen onu *yaktın*... Bu ne cüret, bu ne cüret ulan, sana o cesedi geri getirmen için emir vermiştim... Sense onu YAKTIN ha? Bu, benim emirlerime çirkin biçimde karşı gelmek demek, iç hizmet kanunu gereğince, senin...

TEĞMEN: Siz neden bahsediyorsunuz? Affedersiniz komutanım, ama siz neden... İç hizmet kanunu... Söylediğinizi kulağınız duyuyor mu? Tam şu anda, bu ülkenin herhangi bir yerinde, belki de son komuta bölgemizde, birisi bir parça kâğıdı yok ediyor, bir imzayı siliyor, sizin hatanızı örtmek için bir cesedi yakıyor. Ve siz de... benim hatamı

örtmelisiniz. Ordu, işte sizin yeni demokratik cennetinizde böyle ayakta kalacak. Ben sizin hatanızı örteceğim, siz de benimkini.

YÜZBAŞI: Onu sen mi öldürdün mü? Babasını? Sen...

TEĞMEN: Ben onu tutukladım.

YÜZBAŞI: Ve sen...

TEĞMEN: Ertesi gün serbest bıraktım. Ondan sonra ne olduğunu... söylemek bize düşmez.

YÜZBAŞI: Yüce Meryem. Sen onu yaktın... Şimdi ben kadına ne diyeceğim? O aptal çocukla o yaşlı orospuya, Tanrı aşkına, onlara ne diyeceğim ben?

TEĞMEN: Ceset falan olmadığını söyleyin. Hiçbir zaman bir ceset yoktu, deyin, "Siktir git, seni yaşlı orospu," deyin.

Yüzbaşı ofis kapısına gider, kapıyı açar, yaşlı kadının dışarıda oturduğunu görür ve kapıyı kapatır.

YÜZBAŞI: Dışarıda bekliyor.

TEĞMEN: Ona bir şey söylemeyin.

YÜZBAŞI. Evet, orada öylece... beklemesine izin veremem. Sonsuza kadar bekler.

TEĞMEN. Sonsuza kadar değil. O yaşlı bir kadın. Muhtemelen siz ondan daha fazla yaşayacaksınız.

1. PERDE'NİN SONU

2. PERDE

SAHNE 9

Alexandra ve Yanina tahıl öğütmektedirler, Fidelia da onlardan aldıklarını çuvallara doldurmaktadır.

ALEXANDRA: Yavaş dök, yarısını yere döküyorsun.

FIDELIA: Yere hiç dökmüyorum.

ALEXANDRA: Bana cevap verme.

YANINA: Sen döküyorsun, Alexandra, çok hızlı öğütüyorsun, yarısı yandan saçılıyor...

ALEXANDRA: Alexis'i yanında götürdüğüne inanamıyorum. *(Fidelia'ya dönerek)* Seni o şeyin başını beklemek için

bıraktığına inanamıyorum. Ona dokunduğuna inanamıyorum, o kadar salaksın ki, çok pistir. Ellerini yıkadın mı? Ağzını yıkadın mı?

FIDELIA: Bunları zaten sordun bana, yıkadığımı söyledim, bana bağırmayı bırak artık, ben...

ALEXANDRA (*onunla aynı anda*): Hâlâ kokusunu alıyorum, yeterince yıkanmamışsın, ölümün kokusunu tahıla bulaştıracaksın, ben...

YANINA (*üstteki cümleyle aynı anda*): Bebeği uyandıracaksınız, lütfen kesin...

Sofia ve Alexis girerler, Alexandra hemen susar ve daha hızlı öğütmeye başlar. Alexis eve yönelir.

ALEXANDRA (*Alexis'e*): Sen. Dur.

Kısa bir sessizlik. Öğütme gürültüsü.

SOFIA (*Alexandra'ya, zorlukla kontrol edilen bir öfkeyle*): Çok hızlı dövüyorsun. (*Alexandra daha da hızlı döver.*) Havanı kıracaksın, öyle dövmeyi bırak...

ALEXANDRA: Sakın. Benimle konuşma.

SOFIA: O kırdığın havan benim havanım ve buna izin vermeyeceğim...

ALEXANDRA: Buradaki hiçbir şey senin değil, eğer çalışırsan senin olur ve sen, sen bir aydır hiç iş yapmadın, artık o senin değil, benim, benim havanım, benim evim, benim keçilerim ve tavuklarım, tahılım ve... ve BENİM çocuklarım... sen nehir kıyısına git de beni ve benim olanları rahat bırak, yani artık umursamadığın şeyleri!

SOFIA *(çok alçak sesle)*: Bir ay önce buradan ayrıldığımda dört keçi vardı, şimdiyse sadece üç tane. Cholito için kaç para aldın?

ALEXANDRA: Neyi affedemiyorum, biliyor musun? Senin babanın adını çürüyen bir cesede vererek onu aşağılamanı değil, kendine bakamayan yaşlı deli bir kadın olmanı da değil, çünkü deli yaşlı kadınların elinden bir şey gelmez, asla affedemeyeceğim şey senin...

SOFIA: Sana bir soru sordum.

ALEXANDRA *(kendini zorlukla kontrol ederek)*: Ne?

SOFIA: O keçi için kaç para aldın?

ALEXANDRA *(alçak sesle)*: Kızımı ve oğlumu tehlikeye attın... Ben sanıyordum ki... güvenebileceğim tek şey, senin çocuklarımı umursamandı. Kendi torunlarını. Onları koruyacağını düşünüyordum. Sen ölümden başka hiçbir şeyi umursamıyorsun.

FIDELIA: Hayır anne, bu doğru değil, o...

SOFIA: Fidelia. Nehir kıyısında yanından ayrılırken sana ne dedim?

FIDELIA: Büyükanne, ben...

SOFIA: Babamın cesedini sana emanet etmiştim. Ve sen o allahsız adamların babamın cesedini alıp çöp gibi yakmalarına izin verdin, sen buna izin verdin.

ALEXANDRA: Kızımla öyle konuşma...

SOFIA: Onun cesedini alıp götürmelerine izin vereceğine Fidelia ölmeliydi! Affetmek! Bunun için hiçbirinizi asla affetmeyeceğim!

(Alexandra'ya) Senin damarlarında Mendez kanı yok, Fuentes kanı yok, sen anlamıyorsun, ama sen *(Fidelia'ya)*, ben senin Emiliano'nun kızı olduğunu sanmıştım, ama sen hiçbir şey anlamıyorsun, hiçbiriniz anlamıyorsunuz, geri geliyorum ve siz pazara gidiyorsunuz, babamın cesedi, bu evi o yaptı, kara duman ve külden, sizse pazara gidiyorsunuz, yaşayanları satacaksınız, ölüleri satacaksınız, hiçbir şey sizin satışınızı durdurmaya yetecek kadar dehşet verici değil ve tahıl dövmeniz, hepiniz, bütün bu vadideki her biriniz, siz orospular, siz kaltaklar, erkeklerinizin canlarını ve hatıralarını sattınız, hepiniz nehir kıyısındaki taşlar gibi fırlatılıp atılmalısınız, hepiniz nehir kıyısında giysilerinizi parçalıyor olmalısınız, siz ölülerinizi gömünceye kadar güneş ve ay ve rüzgâr durmalı, ben bulacağım, babamın cesedini nerede yaktıklarını bulacağım ve onun kavurdukları toprağı bulacağım, üzerindeki küllerini toplayacağım ve tepedeki mezarına taşıyacağım, yapacağım göreceksiniz, her kül tanesini, her zerreyi, göreceksiniz ve belki ondan sonra durursunuz, belki ondan sonra görürsünüz; Bu benim babamdı, Miguel nerede, bu benim babamdı, Emiliano nerede, söyleyin bana, söyleyin bana, senin kocan nerede, bu benim babamdı, Alonso nerede, Yanina, söyle bana, Alonso, Antonio, Theo nerede, Luis nerede, Raul, Pablo, Hernando, Claudio, Joaquin, Juan nerede, Enrique, Luis, Rafael, Pablo, Armando, Benito, Felipe, Sebastian, Theo, Joaquin, Miguel, Miguel, Miguel, Emiliano, Alonso, Diego, Flaco, neredesiniz, Federico, Ricardo, Eduardo, Saul, Andres, Carlos, Lorenzo, Gabriel, Cristian, Segundo nerede, David, Julio, Felipe nerede, Angel, Miguel, Roberto, Mario, Ernesto, Salvador, Ernesto...

İsimleri saymaya, yinelemeye devam eder.

KADINLAR (*Sofia isimleri sayarken*): İsimleri söyleme sus, isimleri söyleme, seni duyacaklar, seni duyarlar, isim söylemek, yok, yok, bir isim daha söyleme, duyabilirler, duyabilirler, isim söyleme, söyleme, söyleme, söyleme...

Bu sözleri tekrar tekrar söylerlerken Alexandra konuşur:

ALEXANDRA (*Sofia ve daha sonra kadınlar isimleri söylerlerken*): Unu alın, unu alın, pazara gidiyoruz, Fidelia çuvalı al, Alexis arabayı getir, Yani bebeği al, ağılı kapayın, dinlemeyin, dinlemeyin, sadece çuvalı yüklenin, ve arabayı ve... SENİ MANYAK YAŞLI CADI ONLARA İSİM VERDİN, ONLARA GİTTİN VE İSİMLERİ VERDİN, FUENTES, FUENTES, MENDEZ, ONLARA BİZİM ADLARIMIZI SÖYLEDİN, DİKKAT ÇEKTİN, HEPSİNİ ÖLDÜRECEKSİN, HEPSİNİ ÖLDÜRECEKSİN, anlamıyor musun yaşlı kadın, bizim erkeklerimiz ellerinde...

Kısa bir sessizlik.

ALEXANDRA: Benim kocam ölmedi! Emiliano ölmedi. Hayır!

Bu esnada Fidelia çuvalı yüklenmektedir; çuvalın dikişi açılır ve un sahneye dökülür. Mutlak sessizlik. Her şey durmuştur. Herkes yere saçılmış una bakar.

Alexandra ve diğerleri, vadiden gelmiş olan kadınlar dahil, dizüstü çöküp elleriyle unu toplamaya başlarlar, her zerreyi. Sessizce çalışırlar. Sofia onları seyreder, sonra o da onlara katılır.

Kadınlardan biri hıçkırmaya başlar. Kimse ona aldırmaz ve hıçkıran kadın bile unları toplamaya devam eder. Ama Sofia yavaşça, acı içinde ayağa kalkar. Avcundaki unu bırakır, yere dökülsün diye. Hıçkıran kadına gider, elini onun başı-

na koyar. Kadının hıçkırıkları uzalır. Sofia çıkar. Kadınlar çalışmaya devam ederler. Nehrin gittikçe yükselen ve korkunçlaşan sesini duyarız.

SAHNE 10

Karanlık gece. Nehrin sesi, hiç olmadığı kadar yüksek duyulur. Karanlıkta bir şeyle uğraşan bir figür görürüz. Figür nehirden ağır bir yük çıkarır ve sonra nehirden çıkardığına sarılmış bir halde çöker. Kısa bir sessizlik, nehrin sesi ve gece. Sonra başka biri girer. Bir kibrit çakılır. Fidelia ayakta durmaktadır, kibrit ve bir mum tutarak. Mumu yakar, yerde oturmakta olan figüre yaklaşır. Mum ışığında Sofia'nın yerde oturmakta olduğunu görürüz; ıslaktır, başka bir cesedi tutmaktadır. Fidelia onun yanına çömelir. Mumu söndürür. Karanlıkta otururlar.

SAHNE 11

Bir cipin farları sanki bir tepeye dönüyormuş gibi önce salonu, sonra da sahneyi dolaşır ve durur. Far ışığında cesede sarılmış halde Sofia görünür. Fidelia ayağa kalkıp geri çekilir.

TEĞMEN (*sahne dışından*): İşte! Orada Bu... Kim bu kahrolası... Kim bu kahrolası... (*emirler vererek*) Öbür yandan dolaşın, öbür yandan, sağ tarafı tutun GİDİN! (*sahneye girer, arkasında askerler, Sofia cesede daha sıkı sarılır*)

Kimse kıpırdamasın, kimse kıpırdamasın! Ondan uzaklaş...

Alexandra diğer yandan girer.

ALEXANDRA: Fidelia, Fidelia! Buraya gel, buraya gel, çabuk... Sofia.

Diğer yönden bir başka far ışığı görülür, tekerler çakılda durur. Yüzbaşı girer, arkasından Emmanuel.

YÜZBAŞI: Nedir... Burada neler oluyor, bu da ne?..

TEĞMEN: Ondan uzaklaş, seni yaşlı orospu.

YÜZBAŞI: Ne bulmuş o, Bayan Fuentes, siz ne... Of, aman tanrım.

TEĞMEN: Sana ondan uzaklaş dedim, seni iğrenç yaşlı kaltak.

Tabancasını kılıfından çıkarır.

YÜZBAŞI: Teğmen, teğmen. Koy onu yerine.

Teğmen, Yüzbaşı'yı duymamış gibidir. Tabancanın horozunu kaldırır. Alexandra, Teğmen'le Sofia'nın arasına girer. Diğer kadınlar girerler, biraz uzakta durup seyretmeye başlarlar.

YANINA: Vurma onu, vurma.

ALEXANDRA: O sadece yaşlı bir kadın, tanıklar var, yapma...

YÜZBAŞI: Teğmen, tabancayı indir ve cipe bin.

Yüzbaşı, Alexandra'yı kenara itip Teğmen'le yaşlı kadının arasında durur.

YÜZBAŞI: Bu bir emirdir. Cipe bin.

Teğmen duraksar, tabancasını indirir, döner ve çıkar.

YÜZBAŞI *(kadınlara):* Evinize gidin. Burada hiçbir şey yok. Evinize gidin.

Kimse kıpırdamaz. Yaşlı kadına döner.

YÜZBAŞI: Bayan Fuentes, Bayan Fuentes. O cesetten uzaklaşın. Nereden buldunuz... Şeyde mi buldunuz... Bayan Fuentes? Bayan Fuentes, o cesedi bırakır mısınız, böylece ona bakabiliriz, belki de...

SOFIA (*kafasını kaldırmadan*): Alexandra?

ALEXANDRA: Ne var, Sofia?

SOFIA: Miguel...

YÜZBAŞI: Ne dedi?..

ALEXANDRA: Dedi ki... Onun kocası olduğunu düşünüyor. Sanıyor ki...

SOFIA: Miguel.

Sessizlik.

YÜZBAŞI (*Alexandra'ya*): Dinle. Cesedi alalım ve...

SOFIA: HAYIR.

YÜZBAŞI: Bu cesedin sorumluluğunu şahsen üstleniyorum. Resmi bir işlem olacak... Bu durumdan en az sizin kadar endişeliyiz...

SOFIA: Sen. Beni dinle. Beni öldürmen gerekecek. Anladın mı? Cesedimi çiğnemen gerekecek.

YÜZBAŞI (*çevresindeki kadınlara bakınır*): Anlıyorum. Siz... Siz de yardım etmek ister misiniz?

SOFIA: Yardım istemez.

ALEXANDRA: Biz onu taşırız. Sofia. Sofia. Gel.

Diğer kadınlar yaklaşırlar. Hepsi birlikte, nehir suyuyla ağırlaşmış olan cesedi kaldırırlar. Askerlerin önünden taşıyıp dışarı çıkarırlar.

YÜZBAŞI: İKİ kahrolası ceset! İKİ! Birisi bana oyun oynuyor, ben... Teğmene kıçını kaldırıp buraya gelmesini söyle. Derhal.

Emmanuel çıkar.

YÜZBAŞI: Bok çukuru. Kahrolası bir bok çukuru. Bu allahın belası nehrin önünü tıkamalı. Bir... göl yapmalı. Beton zeminli. Temiz. Pazar günleri sandal sefaları. En iyisi bu. Evet, tamam.

Teğmen girer. Emmanuel onun arkasında. Teğmen ve Yüzbaşı birbirlerine öfkeyle bakarlar. Yüzbaşı Emmanuel'i gönderir.

TEĞMEN: Sizce bu cesetler nereden geliyor?

YÜZBAŞI: Sen nereden geldiklerini düşünüyorsun?

TEĞMEN: Önce ben size sordum.

YÜZBAŞI: Ben senin üstünüm.

TEĞMEN: Demek ki benden daha akıllısınız.

YÜZBAŞI: Öyleyim.

TEĞMEN: O zaman soruma cevap verin, komutanım.

YÜZBAŞI: Sanırım birisi benim başıma bela açmak istiyor.

TEĞMEN: Sanırım birisi benim başıma bela açmak istiyor.

YÜZBAŞI: Kim? Bunu kim, neden yapmak istesin? Senin gibi çekici genç bir adama.

TEĞMEN: Ama bazıları, sanırım, benim cazibeme bağışıklık kazanmışlar.

Komünistler. Teröristler. Yıkıcılar. O yaşlı kadın. Bunu o yapıyor! Bu cesetleri nehre atıyorlar, benim gibilerinden kurtulmak için sizi kullanıyorlar, benim gibi faal adamlardan kurtulmak için. Eğer Fuentes gömülseydi, o kadın onu kimin öldürdüğünü soracaktı, ardından onu kimin tutukladığını soracaklardı ve sonra bana kadar iz süreceklerdi.

YÜZBAŞI: Paranoyaklık. Bunu sen yapıyorsun! Sen ve senin faal arkadaşların! Kadın onları bulsun diye cesetleri nehre atıyorsun, böylece kadının tepesi atacak ve benim programımı bir kenara bırakıp sağa sola ateş açmam sağlanacak...

TEĞMEN: Ah, ateş açmak ha! Çok ince ruhlusunuz, yüzbaşım. Bu, bu reform, bu incelik, benim yargılanmamla sonuçlanacak. Tabii sizin de yargılanmanızla sonuçlanır, başka bir yerde yaptıklarınız sebebiyle, bunu göremiyor musunuz?

YÜZBAŞI: Yargılanma falan olmayacak. Cesetler akıntıyla sürüklenince yargılanmalar olur. Yani, bu cesetleri kimin nehre bıraktığını öğrenirsen...

TEĞMEN: KİMİN YAPTIĞINI, BİLMİYORUM...

YÜZBAŞI (*teğmenle aynı anda*): Onlara akıllı olmalarını söyle, çıkarlarını kollasınlar çünkü şu sırada... benim için en iyisi, silahımı bu kadınlara değil de... yoluma çıkanlara yöneltmemdir.

Kısa bir sessizlik.

TEĞMEN: Dostça, orta sınıf tavsiyeniz için size teşekkür ederim. İşte bu da benim size tavsiyem.

Burada yaptığımız her şey izleniyor. Önemli kişilerce. Anavatanın gerçek savunucuları tarafından... Yani, eğer cenaze töreni yapılırsa, bir saat sonra rütbenizin indirildiğini bildiren bir telefon alırsınız. Birkaç gün sonra da kendinizi caddelerin kalabalık olduğu, arabaların yanınızdan hızla geçtiği başkentte bulursunuz ve bir sabah yanınızdan hızla geçen bir arabada bir adam olur, elinde dolu bir tabanca olan.

YÜZBAŞI: Tehditlerini kendine sakla, sen...

TEĞMEN: Burada, cehennem vadisinde silahlar yine bizim düşmanlarımıza doğrultulmuş olacaktır. Bana ihanet ettiniz. Siz o karganın tarafını tuttunuz. Bütün o kadınlar gördü bunu.

YÜZBAŞI: Teğmen...

TEĞMEN: Açıkça söylüyorum, Yüzbaşı. Kadının o cesedi gömmesine izin vermeyin.

Teğmen başıyla selam verir, çıkar.
Sahnenin diğer yanından Fuentes ailesi cesetle birlikte girer. Sessizce cesedi yıkar ve gömmeye hazırlanırlar.

YÜZBAŞI (*görünüşe göre yalnız*): Lanet olsun. Herş eyi duydunuz mu? Emmanuel?

Emmanuel girer.

YÜZBAŞI: Benim küçük gölgem. Keşke böyle yapmasan. Sanırım... çok ileri gitmiş olabilirim.

EMMANUEL: Teğmen'in canı sıkkın görünüyordu.

YÜZBAŞI: Ne iyi gözlemlemişsin.

EMMANUEL: Bir öneride bulunabilir miyim? Yüzbaşı?

YÜZBAŞI: Ah lütfen, söyle. Ne de olsa her şeyden haberdarsın.

EMMANUEL: Siz Miguel Fuentes'i tanımıyordunuz. Belki de hata yaptınız.

YÜZBAŞI: Bir hata demek.

EMMANUEL: Eğer bir başkası da cesedi almak istese, karşıt bir istekte bulunsa. Belki de o ceset bir başkasının kocasıydı. Kocası kaza eseri ölmüş birinin olabilir, mesela. Teğmenin tutuklamadığı kayıp adamlar da var, onların cenazeleri teğmeni huzursuz etmez.

YÜZBAŞI: Böyle biri var mı aklında?

EMMANUEL: Theo Sanjines.

YÜZBAŞI: Senin tanıdığın...

EMMANUEL: Ben onun karısını tanıyorum... Cecilia Sanjines. Benim kız arkadaşım. Şimdi benim kız arkadaşım.

YÜZBAŞI: Urqueta haklıydı. Sen başka türlü birisin. Benim konuşmalarımı çaktırmadan dinliyorsun. Belki bana gelen postaları da açıyorsun. Sen kimin kulaklarısın? Kimin adına dinliyorsun? Kastoria adına mı?

Kısa bir sessizlik.

EMMANUEL: İzninizle, Yüzbaşı, ama ben buradan gitmek istiyorum. Cecilia da öyle. Felipe Kastoria ise bunun iyi bir fikir olduğunu kanısında değil.

YÜZBAŞI: Kastoria cesetleri biliyor mu?

EMMANUEL: Bay Kastoria'nın sürekli söylediği bir söz vardır, komutanım: "Benim haberim olmadan arazimde bir yaprak bile düşemez."

YÜZBAŞI: Kastoria'lar Teğmen'le sıkı fıkı olmalı. Ailecek yani.

EMMANUEL: Öğlen yemekleri verilir, komutanım, Teğmen de davet edilir.

YÜZBAŞI: Anlıyorum. Eğer bir şekilde kendini nehrin üst kısmında bulursan, Bay Kastoria'ya... benim her şeyi kontrol altında tuttuğum izlenimini vermen, senin çıkarına olur. Çünkü, emir eri, eğer burada başarılı olursam, bana yardım edenlere minnettar kalacağım. Şimdi, sanırım bizim işbirlikçi dulumuz...

EMMANUEL: Bayan Sanjines.

YÜZBAŞI: Ona kocasının boğulduğu bildirilmeli. Bu çok tatsız bir durum. Senin onu rahatlatmanın bir yolunu bulacağından eminim.

EMMANUEL: Evet, komutanım. Peki ya... yaşlı kadın, komutanım?

YÜZBAŞI (*nehir kıyısına, Sofia'nın oturduğu yere oturur*): Ben de buraya onun gibi otursam, bana da bir ceset gelir mi? Nereden, nereden, nereden geliyor o cesetler?

Kısa bir sessizlik.

YÜZBAŞI: O yaşlı kadının torunu, kaç yaşında?

EMMANUEL: Hmm, on üç, on dört, ben...

YÜZBAŞI *(ayakta)*: Pisliğin içinde küçük bir gezinti. Geleceğe doğru. Tanrı izin verirse.

SAHNE 12

Cecilia ve Emmanuel.

EMMANUEL: Onun geri gelmesini istiyorsun.

CECILIA: Ben seni istiyorum.

EMMANUEL: O zaman göm onu.

CECILIA: Ama bu o değil.

EMMANUEL: Sen öyle dersen o olur.

CECILIA: Hayır. Bu başkası. Theo geri gelecek...

EMMANUEL: Göm onu, bir daha gelmez.

CECILIA: Keşke o kadar kolay olsaydı.

EMMANUEL: Kolay. Dinle beni. Göm onu, bir daha asla gelmesin. Bunu Yüzbaşı için yaparsan, Yüzbaşı da Theo'nun bir daha asla görünmemesini sağlayacak.

Kısa bir sessizlik.

CECILIA: Bunu yapamam.

EMMANUEL: Seç. Ya o, ya ben.

Kısa bir sessizlik, sonra Cecilia, Emmanuel'i öper.

CECILIA: Bana söz ver, şehre gittiğimizde binlerce çocuğumuz olacak.

EMMANUEL: Milyonlarca, binlerce değil milyonlarca.

CECILIA: Hepsi de senin gözlerine sahip olmalı.

SAHNE 13

Fuentes ailesi bir odada naaşın etrafında toplanmış, oturmaktadırlar; naaş yıkanıp giydirilmiş ve bir tabuta yatırılmıştır. Kızıl gündoğumu, mumlar.

SOFIA: Ben küçükken, kız kardeşlerim ve ben şehre gitmiştik, büyükannemin diktiği parlak elbiseler içinde, hasat festivali için. Meydandaki meşaleleri çok uzaktan, ta dağın tepesinden görebilirdiniz. Sonra at arabasıyla tepeden inerdik... Meydana vardığımızda çok geç olmuştu ve kız kardeşlerim, huzur içinde yatsınlar, hemen ortadan kaybolmuşlardı. Kalabalığın içinde, bütün o uzun boylu çiftçilerin arasında... ve müzik vardı, sonra onun ellerini omuzlarımda hissettim, arkamdan yaklaşmıştı. Bana arkanı dönme dedi, kırmızı eşarbımı aldı ve gözlerimi bağlayıp kafamın arkasından düğümledi, gözümü açtığımda tek gördüğüm parlak kırmızıydı. Gözlerim kapalı, beni dansa sürüklemişti.

FIDELIA: Sonra ne oldu?

SOFIA: Sonra ne olduğunu sana kaç kere anlattım. Dans ettik. Onu göremiyordum. Sadece hissediyordum. O sadece bir erkek çocuktu, ben de küçük bir kız, sonra orkestra bir şey çalmaya başladı, bilmediğim tuhaf ritimli bir şarkı ve ona şu eşarbı çıkar dedim, seni aptal, göremiyorum ve bu dansın nasıl yapılacağını bilmiyorum. O da bana, bırak kalsın, ben sana öğreteceğim dedi, ve ben göremiyorken sen niye görüyorsun, dedim? O, kendisinin de göremediğini söyledi, gözleri kapalıydı. Bunun komik olduğunu düşündüm, böylece deli olduğunu düşünmeme rağmen benimle dans etmesine izin verdim. Miguel. Ve dans bittikten sonra eşarbı çıkardı, bana baktı ve Ah! dedi. Çok güzelsin.

FIDELIA: Güzel miydin?

SOFIA: Hayır. Çirkindim. Ama o öyle söyledi. O geceden sonra onu hep tanıdım, gözlerim kapalıyken bile, körken bile, karanlıkta. Miguel'imi hep tanıdım.

SAHNE 14

Peder Gabriel ve Yüzbaşı.

YÜZBAŞI: Canım sıkkın. Nehirdeki cesedi duydunuz. Kimliği saptanamıyor. Ama bir dul, onun kocasının cesedi olduğunu iddia ediyor. Bu yüzden risk aldım. Şey bir davranış gibi geldi bana...

PEDER GABRIEL: Şefkatli.

YÜZBAŞI: Evet. Gömmesi için cesedi almasına izin vermek yani. Cesedin ona ait olduğuna dair şüphelerim bulunmasına rağmen ona bu cenaze töreni için izin vermekle günah mı işledim?

PEDER GABRIEL: Ben de kendime aynı soruyu sordum, yüzbaşı.

YÜZBAŞI: Evet.

PEDER GABRIEL: Ne de olsa, ben de ayin yapmak zorundayım, ve...

YÜZBAŞI: Ancak emin olmadığınıza göre...

PEDER GABRIEL: Cesedi gördüm. Ciddi şüphelerim var.

YÜZBAŞI: Ama?

PEDER GABRIEL: Bunlar zor zamanlar. Bu kadınların belirsizliğin bitmesine ihtiyaçları var, bilinmezlik... katlanıl-

maz. Tuhaf bir cehennem âdeta. Eğer bir cenaze huzur verecekse, daha büyük bir hayır işlemek için cenaze törenini yapacağım.

YÜZBAŞI: Ve Göklerdeki Babamız'ın affedeceğine güveneceksin.

PEDER GABRIEL: Huzur adına hareket ettiğimizden, evet.

YÜZBAŞI: Bunun beni ne kadar rahatlattığını anlatamam, peder.

PEDER GABRIEL: Bu, Sofia Fuentes'in ıstırabını da rahatlatacak.

YÜZBAŞI: Sofia Fuentes. Ah o zaman siz henüz duymadınız. O... bir hataydı. Bayan Fuentes yanılmış. Cesede Cecilia Sanjines sahip çıkıyor.

PEDER GABRIEL: Cecilia mı?

YÜZBAŞI: Onun kocası, Theo Sanjines. Yedi aydır kayıp. Anlaşılan bir ayyaşmış, karısını... sürekli dövermiş. Buradaki adamların çoğu gibi. Cecilia'nın size ayin için başvurmamış olması tuhaf. Hâlâ şokta olduğuna şüphe yok.

Kısa bir sessizlik.

PEDER GABRIEL: Yüzbaşı, yapamam... O cesedi Sofia Fuentes'e verdiniz.

YÜZBAŞI: Ama benzemediğini siz kendiniz söylediniz...

PEDER GABRIEL: Tanınmaz haldeydi. Niçin bir kadının dediği diğerinden daha önemli?

YÜZBAŞI: Bu olayda benim Hazreti Süleyman'ı oynamam gerekti. Cesedi ikiye ayıramam, öyle değil mi? Bu yüzden, söylediği en makul görünen dul, cesedi alır.

Kısa bir sessizlik.

PEDER GABRIEL: Yapmayacağım. Yapamam. Miguel Fuentes benim arkadaşımdı. Geceler boyunca sizin oturduğunuz sandalyede oturdu, o...

YÜZBAŞI: O zaman ailesine yardım etmek isteyeceksiniz.

PEDER GABRIEL: Bunu bir yardım olarak görmeyeceklerdir...

YÜZBAŞI: Öyle göreceklerdir. Görüyorsunuz ya, sizin Theo Sanjines'in cenazesine yapacağınız ayin katkısı ve Fuentes ailesinin iyi niyetli işbirliği karşılığında, bir mahkûmu serbest bırakmaya hazırım, bir akrabalarını.

PEDER GABRIEL: Emiliano? Alonso?

YÜZBAŞI: Hmmm. Sanırım, adı Alexis.

PEDER GABRIEL: Hayır, Alexis küçük bir çocuk.

YÜZBAŞI: Evet, doğru... Bir çocuk.

Sessizlik.

PEDER GABRIEL: O bir şey mi?..

YÜZBAŞI: Bugün öğleden sonra onu tutukladık.

Kısa bir sessizlik.

PEDER GABRIEL: Lütfen... lütfen çocuğa zarar vermeyin.

YÜZBAŞI: Bayan Sanjines'e sizden haber beklemesini söyleyeceğim. Ona iyi davranın, canı çok sıkkın. Çocuğa zarar vermek mi? Hakkımda neler düşündüğünüzü biliyorum, Peder.

PEDER GABRIEL: Bildiğinizi sanmıyorum.

YÜZBAŞI: Tahmin ediyorum. Beni yargılamayın, ben... Beni hasta ediyor, acıdan, terörden nefret ediyorum, ama bazen mecbur kalıyorum... Daha büyük bir hayır için kalbimizi dinlemeliyiz. Burada çalışan odaklar var... bu ülke için hayırlı bir niyeti olmayan kimseler. Benim niyetim, huzuru ve güveni sağlamak. En az sizin kadar ben de istiyorum bunu. Ama bazen huzura ve güvene giden yol, bildiğiniz gibi, zor seçimlerle doludur. Beni üstünkörü yargılamamalısınız.

PEDER GABRIEL: Yargılamıyorum, Yüzbaşı. Ölüler ölüleri yargılar.

Kısa bir sessizlik. Yüzbaşı diz çöker.

YÜZBAŞI: Kutsayın beni Peder. Çünkü günah işledim.

Yüzbaşı ve Peder Gabriel'i aydınlatan ışıklar söner. Sadece yüzbaşının oturduğu sandalyeyi aydınlatan ışık kalır. Gölgeden Fidelia çıkar.

SAHNE 15

Fidelia ve sandalye.

FIDELIA: Canın acıyor mu? Canın acıyor mu? Sana nasıl... yardım edebilirim? Canın acıyor mu?

KADINLAR *(ışıklar onları aydınlatırken)*: Evet, canı acıyor, evet, Fidelia, canı acıyor.

Boş sandalyedeki ışık yavaşça sönerken, onun yanındaki sandalyeyi aydınlatır. Bu sandalyede, hızla soluyan çıplak bir adam oturmaktadır, kafasına siyah kumaştan bir kuku-

İcta geçirilmiştir. Zorlukla hareket etmektedir. Bedeninden kaç yaşında olduğunu söylemek zordur, ama çok zayıftır.

FIDELIA: Onun için ne yapabilirim, ona nasıl yardım edebilirim, yanına gidebilir miyim?

KADINLAR: Hayır, Fidelia, bunu yapamazsın, kapı kilitli, çok uzak.

FIDELIA: Ona su verebilir miyim, susamış mı, merhem, canı yanıyor mu, ben ne?..

KADINLAR: Konuş onunla, küçük kız, seni duyabilir, konuş onunla, ona bir hikâye anlat.

FIDELIA: Hikâye? Hikâye, ben bilmiyorum... Nasıl bir hikâye, ne hakkında bir hikâye?

KADINLAR: Olanlar hakkında, Fidelia, olan bitenler hakkında bir hikâye.

FIDELIA: Olmaz, onu incitebilir. Bunu ona anlatmak istemiyorum, yapamam. Yapamam...

KADINLAR: Gerçek, Fidelia, olan bitenin hikâyesi.

FIDELIA: Nasıl anlatacağımı bilmiyorum.

Bir kuş gördüm, ölü bir kuş, sırtüstü yatıyordu, boynu geriye dönmüştü, gagası açıktı, çabalıyordu... uçmaya, hayır, çabalıyordu... içmeye... ışıkta içiyordu, bunu yapmaya çabalıyordu. Hayır, bu değil...

Kapı. Kapıyı tekmelediler, parçaladılar, kapıyı. Annem çığlık attı, haykırdı... kuş için, hayır, annem... çığlık attı... bir şey, dediği... 'beni götürün' dedi, sanırım annem... ama sonra, ama sonra, ama onlar biliyorlardı, mısır tarlasındaydı, mısırların arasında, mısırların içine saklanmıştı ama biliyorlardı, kim söyledi onlara, ve annem çığlık attı, ve annem çığ-

lık attı ama onlar tarlalardan geçtiler, yangın gibi, öyle hızlı, mısırları ezdiler, ve onu kopardılar, bir ot gibi, köklerinden kopardılar, mısırların arasından kopardılar, ve annem çığlık atmaya devam etti ama hiç sesi çıkmıyordu, ve...

Ve ben neredeydim, benim... götürdüklerinde, ben nerede duruyordum, annemin yanında duruyordum, hayır, ben... değil, ben mısırın içindeydim, ben... havadaydım ben... üstünden uçuyordum ve... hayır, ben... ölüydüm ben... sırtüstü yatıyordum çabalıyordum... ışıkta içmeye, ama... ben bilmiyorum sana bu hikâyeyi nasıl anlatacağımı, baba, hangi hikâyeyi anlatmaya çalıştığımı bilmiyorum, ben...

Baba? Orada mısın?

Onu götürdüler, baba, Alexis'i götürdüler.

SAHNE 16

Tepedeki mezarlık; nesillerdir orada yaşamış köylülerin sade mezarları. Cecilia, Emmanuel, Yüzbaşı ve Teğmen yeni kazılmış bir mezarın yanındalar. Fuentes ailesinin naaşı getirmesini bekliyorlar, Peder Gabriel biraz uzakta durmakta. Kimse konuşmuyor. Alexandra, Yanina ve Sofia naaşla birlikte gelirler.

ALEXANDRA: Oğlum nerede?

YÜZBAŞI: Teğmen, çocuğu getir.

Teğmen çıkar. Sessizlik.

YÜZBAŞI (*Fuentes kadınlarına*): Bayan Sanjines'i tanıdığınızı sanıyorum.

Sessizlik.

YÜZBAŞI: Bayan Sanjines, biliyorsunuz...

CECILIA (*zor duyulur bir sesle*): Evet. Alexandra, özür dilerim.

ALEXANDRA: Theo seni öldürecek.

Alexandra, Cecilia'ya sırtını döner.

YÜZBAŞI: Bayanlar, lütfen.

Teğmen tekrar girer Alexis'le birlikte. Oğlan ayaklarının üzerinde duramamaktadır, gömleği yırtılmış ve aceleyle yamanmıştır, yere bakmakta ve tek gözünü kapalı tutmaktadır. Sahnenin diğer yanından Fidelia bebekle girer. Sahneyi uzaktan seyreder.

YÜZBAŞI (*Alexis'in görüntüsü yüzünden şaşkınlığa uğramış vaziyette*): Hmm... İyi, iyi... şimdi başlayabiliriz...

Alexandra, Teğmen ve Alexis'e yaklaşır, Alexis'i kolundan tutar, Alexis bağırır, kolunu çeker. Alexandra, Yüzbaşı'ya döner.

ALEXANDRA. Siz ne... siz ne yaptınız?..

TEĞMEN. Hayatta işte. Şükret. Bir dahaki sefere, başınıza iş çıkarma. Yüzbaşım, tutuklu sizin. (*Teğmen çıkar*)

YÜZBAŞI (*şaşkın*): Şüpheli yıkıcılar resmi prosedüre göre sorgulanırlar. Beni yanlış anlamayın. Ben huzur ve güvene her zamankinden daha fazla adanmış durumdayım ama... yetkimin istismarına izin veremem.

Bayan Fuentes. Bay Sanjines'in naaşını geri verdiğiniz için size teşekkür ederim. Korkunç hata için sizden özür diliyoruz. Şimdi torununuzu alın ve evinize gidin.

Bayan Fuentes.

Bayan Fuentes.

Alexis'in yanına gider, kolunu tutar. Alexis bağırır.

YÜZBAŞI: Kadın, başına ne işler açabileceğimi henüz bilmiyorsun sen.

ALEXANDRA: Sofia...

Sofia naaşa daha sıkı sarılır. Kimse kıpırdamaz. Sonra Sofia cesedi bırakır, döner, torununa yaklaşır, şefkatle ona sarılır ve onu Yüzbaşı'dan uzaklaştırır.
Yüzbaşı iki askere işaret eder. Arabaya giderler. Naaşı yüklenip mezara taşırlar. Çukura yerleştirirler.

YÜZBAŞI: Bayan Sanjines...

Emmanuel, Cecilia'yı dürter. Cecilia sendeler ve hızla mezara yürür. Bakmadan naaşa bir çiçek atar ve dönüp neredeyse sahneden çıkar. Emmanuel durdurur onu.

YÜZBAŞI: Peder...

PEDER GABRIEL: Göklerdeki Babamız, burada... Senin çocuklarından biri. Biz...

YÜZBAŞI: İsim.

PEDER GABRIEL: Theo Snajines. Tanrım, arkadaşım Theo Sanjines'e merhamet et. Ruhu nerede olursa olsun.
Küller küllere, toprak toprağa, sen topraktın ve toraksın ve toprağa döneceksin. Amin.

Kısa bir sessizlik.

YÜZBAŞI: Teşekkür ederim. Bayan Sanjines, başınız sağ olsun.

Cecilia hızla çıkar, Emmanuel peşinden gider.

YÜZBAŞI: *(Alexandra'ya):* Ordu kefen parasını size ödeyecek. İyi günler.

Yüzbaşı çıkar. İki asker aceleyle mezarı toprakla doldurur.

PEDER GABRIEL: Sofia. Tanrı'nın işine akıl sır ermez. Belki de bu bir işarettir; yani onun, yani Miguel'in, hayatta olduğunu gösteriyordur. Umudundan asla vazgeçmemelisin.

Kısa bir sessizlik.

PEDER GABRIEL: Lütfen, beni affedin. Hepiniz.

Çıkar.
Askerler mezarın başına ince, tahta bir haç çakar ve çıkarlar.

ALEXANDRA: Sofia. Teşekkür ederim.

SOFIA: Miguel. Benden utanıyor. *(çıkar)*

ALEXANDRA: Alexis.

Alexandra, Alexis'e yaklaşır. Onu sahneden çıkarır, Yanina onları izler. Fidelia arkada kalır, mezarlardan hep biraz uzakta, sanki farklı bir boyutta yaşıyormuş gibi. Çocukla konuşur.

FIDELIA: Bir şey söyle. 'Anne' de. Senin yaşındaki her çocuk 'anne' diyebilir. *(seyirciye bakar)* Belki hiçbir zaman konuşmayacak. Belki sadece sessiz kalacak. Ve hiç kimseye hikâye anlatmayacak. Ölene kadar.

Bebekle birlikte çıkar.

SAHNE 17

Mezarlığa gecenin çöküşünü izleriz, sonra gün ışırmış gibi ışık yavaş yavaş ortalığı aydınlatır. Mezarlık, ertesi sabalı, güzel bir gün. Sofia girer, saçları taranmamış ve karmakarışık. Ekmek getirmiştir ve ekmeği Theo'nun mezarına koyar. Toprak yığınına bakar. Bir avuç toprak alır ve inceler. Yüzüne yaklaştırıp kokusunu için çeker. Toprağı göğsüne sürer, duyguyla, bacaklarının arasına sürer ve avucunda kalan toprağı yere döker. Ekmeği alır, ikiye böler ve bir yarısını yere koyar. İlk kadın girdiğinde Sofia elindeki ekmeği ısırmaktadır; o kadın da ekmek getirmiştir. Diğer kadınlar yaklaşırlar; her biri, aynı anda ekmeklerini ikiye ayırır ve bir yarısını Theo'nun mezarına bırakırlar; sonunda mezar taze pişmiş bir ekmek yığınına dönüşür. Yanına mezar başındaki Sofia'nın yanına oturmak için yaklaşır; Alexandra da gelmiştir ama biraz uzakta oturur. Kadınlar mezarın çevresine oturur, ekmek yerler.

KATHERINA: Biliyordum, nehirden çıkan ilk bedeni gördüğümde, onu tuttuğum anda benim kardeşim olduğunu anlamıştım. Israr etmeliydim. Korktum.

TERESA: Senin kardeşin değildi o. Benim yeğenimdi. Onu tanıdım. Söylemeye korktum..Sen teğmene kardeşini tanıdığını söylediğinde, kendi kendime düşündüm, bu deli dedim, yanılıyor ama en azından konuşmaya cesareti var.

ROSA: Birinci ceset, aslında kesin olarak söyleyemem ama, elleri kırık halde olsa bile, sanırım Luisa'nın en büyük oğluydu. Ama kesinlikle eminim ki ikinci ceset...

TERESA: O benim kocamdı. Hiç şüphem yok.

MARILUZ: Benim babam.

ROSA: Benim babam. Bütün gece ekmek pişirdim. Bu mezardaki benim babam. Onun mezarı için ekmek pişirdim.

TERESA: Çok karışık bir durum.

AMANDA: Herkes ekmek pişirdi. Bütün gece. Bütün vadi maya koktu.

TERESA: Yani, herkes öyle mi düşünüyor?..

KATHERINA: Belki kimsenin değildir. Belki herkes yanılıyordur.

MARILUZ: Belki herkes haklıdır.

TERESA: İmkânsız. Hepimizin olamaz. O sadece tek bir beden.

KATHERINA: Evet. Ve o benim oğlum, Eduardo.

TERESA: O, Antonio. Benim kocam o. Onun kadar zayıf.

ROSA: O benim babam.

MARILUZ: Hayır, benim babam. Ernesto Torres. Hayatımı ortaya koyarım ki o.

AMANDA: Senin babana hiç benzemiyordu, senin baban o kadar uzun değildi, o...

LUCIA: O, Cesar'dı. O domuz. Beni döverdi, ondan nefret ederdim. O piçi terk edecektim, ama sonra onu götürdüler. Canlı mı, ölü mü olduğunu bilmediğim sürece ona bağlandım kaldım. Şimdi belki...

TERESA: Belki ne?

LUCIA: Bu pisliği mezarından çıkarıp onu doğru dürüst gömebilir, sonra da mezarının üstünde dans edebilirim.

Bazı kadınlar güler, Katherina onları susturur.

TERESA: Ama ortada sadece tek bir ceset var. Herkes onu gömmek istiyor. Bu konuda ne yapacağız?

SOFIA: Ne yapacağınızı biliyorsunuz. Bana söylediniz ya. Gidin, izin alın. Sonra da erkeklerinizi gömün.

TERESA: Ama bu zavallı...

SOFIA: Bu bizim sorunumuz değil. Onu teşhis ettin mi? O zaman gömmelisin. İzin isteyin. Bırakın, Yüzbaşı karar versin.

Kadınlar doğrulmaya başlarlar. Bir kuş çığlığı gelir yukarıdan. Sonra ışıklar değişmeye başlar. Nehrin sesi, akan su hissi ve büyüleyici bir şeyler sezilir. Önce kadınların biri konuşur, sonra diğerleri ona katılırlar, belki şarkı söyler gibi, ya da mırıldanır gibi veya onun büyüsüne katılır gibidirler.

KADINLAR: Su bilir, su hep oradaydı, su meraklıdır, öğrenmek ister, kulaklarınıza, gözlerinize, ağzınıza girecek, sözlerinizi dışarı taşıyacak, en derin yerlerden, anıları, acıyı, sizin hikâyelerinizi nehir boyunca, kilometrelerce, denize doğru akarken öyküleri çağıracak, kalın bir sesle vadilere şarkınızı söyleyecek, gırtlağın içtiği su, gördüğü yağmur, üzerinde yürüdüğü çamur, içtikleri çorbada dökülen ter ve öbür su, öbür su ve bazı nehirler geniştir ve sakin, yeşil ve durgun, bazıları da keskin ve yüksek, dağlardan dökülür berrak sular, bizimki sığ bir nehir, soğuk ve kahverengi, bize erkeklerimizi getirir, kilometrelerce uzanan taş yatağından, onları eve yuvarlar, ama kayıp ve ölü olan çok erkek var, o kadar çok ki nehir onları taşıyamaz, nehrin anlatması gereken çok hikâ-

ye var, öyle çok hikâye ki nehir bize sadece bir tane getirdi, tanrısızlar onu yaktılar, bize başka bir tane getirdi, tepeye gömelim diye ve cesedi yuvarladı su, yuvarlaya yuvarlaya, bütün işaretlerini yok etti erkeğin... çünkü nehir bütün erkekleri eve taşısaydı, bedenleri onu durdururdu, nehri boğarlardı, ve su vadiye taşardı, tarlalar bataklık olurdu, orada hiçbir şey yetişmezdi ve her şey çürürdü, su bize bu bedeni getirdi, onu herhangi bir bedene dönüştürdü ve onu herkese dönüştürdü, o benim, benim, oh lütfen benim olmasın, benim, ah lütfen benim olmasın, benim o, ah lütfen, ah lütfen, ah lütfen, ah lütfen, ah lütfen...

Sonra kadınlar, her biri teker teker sırayla, 'O benim,' derler.

2. PERDE'NİN SONU

3. PERDE

SAHNE 18

Yüzbaşı ve Emmanuel; kadınlar sıraya girmiş. Teresa Salas, bir sandalyede oturmaktadır.

YÜZBAŞI: Otuz altı dul! Bu otuz altı dulla ne bok yiyeceğim ben! Dullar, anneler, teyzeler, büyükanneler... Bu sefil, boktan vadide o cesedi talep etmeyen tek kadın, bizim cesedi verdiğimiz kadın! O şimdi hangi cehennemde, asker?

EMMANUEL: Onu bulamıyorum, Yüzbaşım, bilmiyorum...

YÜZBAŞI. Sandığımdan çok daha az şey biliyormuşsun anlaşılan, şu boktan işe bak, evet, eğer yeterince önemli biri olsaydın her şeyin senin suçun olduğunu söylerdim, ama değilsin, sen sadece bana yardımcı olabilmek için gayretkeşlik eden köylü emir erimsin ve ben de şunu unuttum; düzensiz ilerleme olmaz, ama artık kontrolü ele alıyorum.

Kız arkadaşın bu korkunç pislikteki resmî duldur, eğer hâlâ tayin edilmek istiyorsan onu bulsan iyi olur.

Emmanuel selam verir ve çıkar.

YÜZBAŞI: Biri bana tuzak kurdu, biri benimle eğleniyor, basının bundan haberi olursa... Spor müsabakalarında veya güzellik yarışmalarında başarılı değiliz. Nihayet gurur duyabileceğimiz bir rekorumuz var: ceset başına düşen dul sayısı, dünyanın bütün ülkelerinden daha fazla.

TERESA: Benim adım Teresa Salas. Elli üç yaşımdayım, kocam Antonio Salas yaşasaydı geçen Mart ayında elli dokuz yaşında olacaktı, Camacho belediye başkanıydı. Son yapılan seçimlerde başa geçmişti; seçimler durdurulduğunda mülke el koymaya çalışmak suçundan tutuklandı. Sekiz yıl önce de Şubat'ın yirmisinde götürüldü ve onu bir daha görmedim. Yani, iki gün önceye kadar, o gün... o gün cesedi nehirde kıyıya vurdu. Şimdi de ben onu gömmek istiyorum. Anasının babasının mezarlarının yanına.

YÜZBAŞI (*iddiaları içeren bir dilekçe yığınını karıştırarak*): Koca, erkek kardeş, koca, baba, oğul, yeğen, oğul, oğul... sevgili... koca, koca, amca, koca...

Yani, hangi kadının söylediği...

Demek istediğim, o ceset hepinize birden ait olamaz. Ortada tek bir ceset var.

TERESA. Benim kocamın cesedi.

YÜZBAŞI. Demek ki, diğer kadınlar yanılıyorlar.

Sessizlik.

YÜZBAŞI: Doğru değil mi? Biriniz haklısıysa, kalan otuz altı kişinin yanılmış olması gerekiyor. Öyle değil mi?

TERESA. Açıklamak benim işim değil. Ben bildiğimi söylerim. Onlar da bildiklerini söyler... Ben o cesedin kocama ait olduğunu biliyorum.

YÜZBAŞI. Bilmiyorsun, sorun da bu ya, bilmiyorsun, hiçbiriniz bilmiyorsunuz. Hiçbir şey, siz hepiniz zihinsel olarak gelişmemiş, aşırı duygusal, batıl inançlı, beyinsiz köylülersiniz ve bu... yol açtığınız akıl almaz küçük skandal... bu durumun yol açtığı bela hakkında hiçbir fikriniz yok, hiçbir fikriniz yok... bu kaçıkça, geri kalmışlıkla rezil ettiğiniz...

TERESA (*bluzundan bir madalyon çıkarır, şaşırtıcı bir enerji ve hızla onu yüzbaşıya uzatır ve hiddetle konuşmaya başlar*): Gerilik? Ölünüzü gömmek istemek gerilik mi? Kanınızın sizi gömmesini istemiyor musunuz? Bu, benim otuz iki yıl birlikte yaşadığım kocam... hayır, gözlerinizi kaçırmayın.

Madalyonu boynundan koparır, masanın üstüne çarpar.

TERESA: Otuz iki yıl boyunca her gece birlikte yattığım kocam bu, ne demek nereden biliyorsun? Gerilik derken ne demek istiyorsun? Ben biliyorum.

YÜZBAŞI (*sessizce madalyonu alarak*): Yeter, Bayan Salas.

TERESA: On altı yaşındaki oğlumu kafasının arkasından vurdular. Ben... gördüm... bunu. Onlar... vurdular... onu.

YÜZBAŞI (*hâlâ sessiz*): Bu kadar yeter dedim.

TERESA: Eğer bu benim kocam değilse, o zaman benim kocam nerede? Eğer bu onun cesedi değilse, o zaman onu bana canlı getirin. Eğer bunu yapmayacaksınız bırakın da onu gömeyim.

Sessizlik.

YÜZBAŞI: Kocanız olduğunu söylediğiniz bu cesedi gömmek istiyorsunuz. Ama ya kocanız ... şimdi o kapıdan girseydi? Ya böyle ellerimi çırptığımda (*el çırpar*) kocanız kapıdan girerse.

Kapı açılmaya başlar; Teresa kapıya doğru döner. Teğmen girer. Teresa ona bakar ve kafasını çevirir.

YÜZBAŞI: Eğer kocanız o kapıdan içeri girseydi ne yapardınız?

TERESA. Size teşekkür ederdim, yüzbaşı. Eğer canlı geri gelseydi. Başka ne yapabilirdim?

YÜZBAŞI. Evet.
Hepsi bu kadar Bayan Salas.
Hepsi bu kadar dedim.
Sıradaki dula yemeğe çıkacağımı söyleyin.

Kadın çıkar.

YÜZBAŞI: Seni çağırmadım.

TEĞMEN: Bunların ezilişlerini zevkle seyretmek istedim.

YÜZBAŞI: Git başka yerde zevklen. Meşgulüm. Daha on yedi tane...

TEĞMEN: Burası bir sirkten daha eğlenceli. Yüzbaşı ve onun şaşırtıcı biçimde, çoğalan dulları. Sıradaki numaranız ne?

YÜZBAŞI: Bir sürpriz.

TEĞMEN: Kontrolü ele alın. İşte bu herkes için sürpriz olur.

YÜZBAŞI: Sana bir hikâye anlatayım. Babamın bir köpeği vardı ve onu her gün döverdi.

TEĞMEN: Yüzbaşı, gerçekten istemiyorum...

YÜZBAŞI: Otur ve çeneni kapa, hikâyemi dinle. Teğmen. Bu bir emirdir. Babamın böyle bir köpeği vardı...

TEĞMEN: Ve her gün onu döverdi...

YÜZBAŞI: Doğru. Sonra bir gün, ansızın köpek onu ısırdı. Ben evde onunla yalnızdım. Babam benden tabancasını getirmemi istedi -bir albaydı-, bana tabancayı nasıl dolduracağımı söyledi, her şeyi anlattı. Köpek o sırada kolunu ısırmaya devam ediyor, babam bana bağırıyordu... Silahı doldurunca köpeği vurdum. Köpek yine de babamın kolunu bırakmadı. O kadar yıl dayak yedikten sonra, en sonunda istediğini almıştı ve öldükten sonra bile bırakmayacaktı. Böylece, babamın avcı bıçağını getirip köpeğin çenesini yarmam gerekti. Yedi yaşımdaydım.

TEĞMEN: Bu... aydınlatıcı bir hikâye. İçinde hakikat payı olan bir masal. Siz köpeği vurdunuz.

YÜZBAŞI: Vurmak zorundaydım.

TEĞMEN: Burada da vuracak mısınız?

YÜZBAŞI: Ah, ama masalın ana fikrini kaçırdın. Silahlar seni kolayca yoldan çıkarıyor.

TEĞMEN: O zaman ana fikir ne?

YÜZBAŞI: Ana fikir şu: İnsanları köşeye sıkıştırırsan teslim olabilirler. Ya da seni sakat bırakabilecek bir kavgaya girebilirler. Babam o kolunu hayatı boyunca bir daha kullanamadı.

İnsanlar yaralanır. Ana fikir bu.

TEĞMEN: Bu insanlar dövülmeye alışmışlar. Buradaki ana fikir şu: tasmayı kimin tuttuğunu unutmalarına izin vermeyin. Tabii eğer tasmayı siz tutuyorsanız.

En azından komuta edeceğiniz ben varım. Siz benim Yüzbaşımsınız. Yüzbaşım. Hav hav.

YÜZBAŞI: Sana bir şey söyleyeyim. Benim bir tarafım var ki, bu kadınların bir-ikisini vurmaktan çok hoşlanacaktır. Ama tabii, seni vurmaktan çok hoşlanacak bir tarafım da var.

Oysa herhangi bir serseri bile silah kullanabilir. Sorun çıkarabilirler ve sen tehditler savurabilirsin, ama ilerlemeliyiz ve tekmeler savursanız, çığlıklar atsanız da sizi sürükleyerek yirminci yüzyıla çıkaracağız.

TEĞMEN: Yirminci yüzyıl? Zaten oradayız.

YÜZBAŞI: Bu ülkede değil, biz değiliz.

TEĞMEN: Tam aksine. Bizim gibi ülkeler olmasa yirminci yüzyıl neye benzerdi ki?

Peki, onlara nasıl bir kemik atacaksınız?

YÜZBAŞI: İşte bu gerçek bir sürpriz.

SAHNE 19

Emmanuel ve Cecilia nehir kıyısındadırlar; Cecilia'nın elinde bir valiz vardır, üstü başı darmadağınıktır. Nehir kıyısından tırmanmakta ve Emmanuel onu kovalamaktadır.

EMMANUEL: Her şeyi mahvediyorsun, lütfen yavrum, dinlemelisin...

CECILIA: Buradan gitmek zorundayım. Bana yalan söyledin. Onun geri gelmeyeceğini söylemiştin, ama gelecek, gelince mezarı görecek, benim ne yaptığımı ona söyleyecekler...

EMMANUEL: O öldü. Theo öldü.

CECILIA: Ölmedi.

EMMANUEL: Onu ben öldürdüm.

CECILIA: Yalancısın.

EMMANUEL: Onun ölmesini istemiyorsun. Sen beni sevmiyorsun.

CECILIA: Beni şehre götür. Şimdi. O zaman iyileşirim. O zaman unutabilirim, burada unutamam, ama orada... Şimdi gitmeliyiz, biz...

Birden durur, nehre bakar.

CECILIA: Ah hayır, ah hayır...

EMMANUEL: Ne? Ne oldu? Celia?

Korkunç bir panik içinde Cecilia nehirden kaçmaya başlar. Emmanuel durur, silahını çıkarır, kızın baktığı yere bakmaya başlar. Hiçbir şey göremez, kızın arkasından koşar, onu yakalar.

CECILIA (*korkuyla vahşileşmiş*): Bırak beni, bırak...

EMMANUEL: Ne oldu, ne oldu, yok bir şey...

CECILIA: Bu o! Bu o! Nehirde, bu...

EMMANUEL: Nehirde hiçbir şey yok!

CECILIA: Theo suda. Gördüm...

Adamdan kurtulur ve nehre doğru koşmaya başlar.

EMMANUEL: Dur, Cecilia, allah kahretsin, dur dedim! (*havaya ateş açar, kız durur ama ona bakmak için dönmez*)

CECILIA: Yapma, lütfen öldürme beni.

Emmanuel onun yanından geçip nehre yaklaşır.

CECILIA: Ah tanrım beni affet, tanrım beni affet...

EMMANUEL: Sus, kapa çeneni. Bu...

Emmanuel nehre yaklaşır. Islak, parçalanmış, siyah bir kumaş taşıyarak döner.

EMMANUEL: Gördün mü? Bir şey yok. Nehir pisliği. Bak. Ödümü bokuma karıştırdın kadın...
Gördün mü?

CECILIA: Silahını yerine koy.

EMMANUEL (*silahını kılıfına koyarken*): Gerçekten öyle mi düşündün...

CECILIA: Oydu. Öyle sandım. Evet.

EMMANUEL: Ama o değildi.

Heyecanla birbirlerine bakarlar.

EMMANUEL: O değildi. Theo olmadığını söyle bana.

CECILIA: O... değildi.

EMMANUEL: 'Theo asla dönmeyecek' de. (*sessizlik*) 'Theo asla dönmeyecek' de. (*sessizlik*) Ben gidiyorum.

Dönüp yürür, kız onu izler, Emmanuel döner.

EMMANUEL: Sen burada kal. Nehir kıyısında. Onunla birlikte. Gelme... Bir daha benim yanıma gelme.

CECILIA: Ben yalnız kalamam. Kendimi öldürürüm.

EMMANUEL: Ben şehre gidiyorum. Ben oraya aitim. Orada elleri kirli olmayan bir kadın bulacağım, nehirde hiç yıkanmamış bir kadın. Köylü.

CECILIA: Kendimi öldüreceğim.

EMMANUEL: Umarım hepiniz yaparsınız bunu. Bu nehir yeterince derin. Öldürün kendinizi.

SAHNE 20

Yüzbaşı sahnede yalnızdır. O konuştukça köyün kadınları toplanırlar, Fidelia hariç. Fidelia kucağında bebekle sahnenin diğer tarafından seyretmektedir. Yanında Alexis vardır.

YÜZBAŞI: Buraya Camacho'ya geldiğimde... sizlerle bir pazarlık yapmıştık. Ben yetkimi sağduyulu ve sınırlı olarak

kullanacaktım, siz de ileride hayatın neler getirebileceğine bakmayı öğrenecektiniz.

Evet, ben pazarlığın kendime düşen payını yaptım ama siz yapmadınız.

Benimle alay etmek için, bu yarım akıllı komployla ortalığı velveleye verdiniz ama... Birbirimize katlanmaya mecburuz. Niyetim size düşmanlarınızı affedebileceğinizi göstermek, hatta onlara hizmet bile edebilirsiniz. O gelecekteki hayat adına.

Şimdi, af ilanı gereğince, ilk tutukluyu serbest bırakmaktan memnuniyet duyuyorum.

Görüyorsunuz ya, nehre cesetler atan her kimse, o size sadece ölü bedenler verebilir. Oysa ben size canlı erkekler verebilirim.

Ellerini çırpar. Mutlak sessizlik... kadınlar nefes bile almazlar. İki asker, topallayarak yürüyen bir adamı getirir. Onu kadınların önüne götürürler. Adam kafasını hiç kaldırmaz. Yine sessizlik. Kadınlar kıpırdamaz. Adama bakarlar; belki de onu tanırlar veya tanıyacaklarından korkarlar.

YÜZBAŞI (*gırtlağını temizleyerek*): Sofia Fuentes. Alonso Fuentes. Senin oğlun.

SAHNE 21

Işıklar değişir ve herkes çıkar, sadece Fuentes kadınları hariç; evleri çevrelerinde yavaş yavaş belirir. Yanina, bebeği Fidelia'dan alır.

YANINA: Geri geliyor, benim kocaman küçük adamım. Geri dönecek diye söz vermiştim sana. Senin baban uzun boylu, bir ağaç gibi, ama ondan sakın korkma.

ALEXANDRA: Acele etmeliyiz, birazdan burada olur.

Alexandra bebeği Yanina'dan alır ve Alexis'e verir. Sofia hamam edevatıyla girerken Alexis çıkar. Yanina, siyah dul elbiselerini çıkarır. Çıplaktır, etrafını çevreleyen ve onu yıkayan kadınlar, onu seyirciden kısmen gizlerler.

SOFIA: Üşütmeyesin.

Yıkanma işi bitince Sofia bir battaniye alır ve Yanina'yı sarar. Çıkarlar. Alexandra ve Fidelia bahçede kalırlar.

FIDELIA: Niye Alonso'yu bıraktılar da babamı bırakmadılar?

Sessizlik.

FIDELIA: Yani için mutlu musun anne?

ALEXANDRA *(hafif bir tebessümle)*: Ah Fidelia, neden hep böyle... zor sorular soruyorsun? Buraya gel.

Ana kız birbirlerine bakarlar.

ALEXANDRA: Baban da öyledir. Zor sorular sorar. İkiniz de insanı delirtirsiniz.

Kadınlar onu tanıdıklarını söylerken... Bir an için o olmasını istedim, bu rahatlatabilirdi beni. Anlıyor musun?

FIDELIA: Evet, anne.

ALEXANDRA: Sen akıllı bir kızsın. Nasıl canımın acıdığını anlatamam sana.

Yanina parlak yeşil bir elbise içinde kapıda görünür. Alexandra döner.

ALEXANDRA *(kısa bir sessizlikten sonra)*: Nereden? Sen nereden...

YANINA: Alonso. Hamile kaldığımda şehre gidip bu elbiseyi almıştı. Beni böyle hatırlayacağını söylemişti, karnım büyüdükten sonra, bebek doğunca nasıl görüneceğimi. O zamandan beri giymedim, o... gittiğinden beri. Nasıl... iyi görünüyor muyum?

ALEXANDRA: Sen... süslü bir hanım gibi görünüyorsun.

YANINA: Nasıl bir hanım?

ALEXANDRA: Saati on peso olanlardan.

Birbirlerine bakarlar ve ikisi de gülmeye başlar.

YANINA: Oh, Alex, oh Alex, çok özür dilerim...

ALEXANDRA: Kapa çeneni.

YANINA: Güzel kokuyor muyum?

ALEXANDRA: Mmm. Çam sakızı gibi. Mmm.

YANINA: Düğün gecemdeki gibi.

ALEXANDRA: Düğün gecende sen ucuz şarap gibi kokuyordun.

Alexis bebekle evden çıkıp bahçeye gelir.

YANINA: Ah, nasıl da sarhoş olmuştum...

Güler ve birbirlerine sarılırlar. Alonso bahçeye gelir. Kadınlar onu görmez. Alexis görür, bir an Alonso'ya bakar ve sonra konuşur...

ALEXIS: Anne...? Anne, o...

Yanina ve Alexandra dönerler. Bir an donup kalırlar; sonra Yanina, Alonso'ya koşar ve birbirlerine sarılırlar. Sofia ve Fidelia evden çıkarlar.

SOFIA: Biraz çorba yaptık, iyi gelir..

Sofia ve Alonso birbirlerine bakarlar. Alonso'nun arkasında vadinin diğer kadınları toplanırlar.

YANINA: Sofia? Sofia buraya gel, bu senin oğlun, hatırlamıyor musun...

Bak ne kadar zayıflamış, çok zayıf ve solgun, öyle ki neredeyse saydam gibi, Sofia.

SOFIA: Bu o değil.

YANINA: Sen ne diyorsun, bu tabii ki o, o...

SOFIA: Bu onun bedeni, ama bu o değil.

YANINA: Ah, aklını tamamen yitirdi, Alexandra, söyle ona...

SOFIA: Ruhu nerde? Ruhuna ne yaptılar? Bunu sor ona.

Ruhu diğerleriyle beraber. Nerede olduklarını sor ona. Bedenini bırakmaları için... ne yaptığım sor ona. Ne yaptın, bebeğim? Kime ihanet etmen gerekti?

YANINA: Aman tanrım... Sofia, sus. Bu Alonso, senin oğlun, o...

O hiçbir zaman öyle bir şey yapmadı, siyasetle ilgilenmedi, ne yapmış olabilir, ihanet mi, hiçbir şey bilmiyordu ki. Alonso, söyle ona, onun neden bahsettiğini bilmediğini söyle ona, söyle ona...

Alexis'ten bebeği alır.

YANINA: Bak, bu senin oğlun, bu o...

ALONSO: Ben... Evet, ben...

YANINA: İçeri gel, içeri gel, istemiyor musun...

Alonso yavaşça diz çöker. Başını eğer.

ALONSO: Gözlerin bağlı bir odaya kapatıyorlar seni. Nereye götürdüklerini adımlarını sayarak anlıyorsun. Otuz bir adım, banyo. Kırk dört adım, egzersiz. Eğer altmış adımdan fazla yürüyüp bir merdivenden inersen, götürebilecekleri tek yer var demektir. Her gün. Ve dediler ki 'sadece bir isim ver bize...' Böylece ben de... Ve daha çok isim istediler, böylece ben de... Bildiğim her ismi... (*Yanina'ya*) Senin ismini...

YANINA (*öfkeyle*): Yaşaman için ne yapman gerektiyse gerekti. Umrumda değil. Ne yapması gerektiyse yaptı.

ALEXANDRA: O... Emiliano nerede? Sen...

Alonso ayağa kalkar. 360 derece döner, etrafındaki bütün kadınlara bakar.

ALONSO: Onu görmedim. Kimseyi görmedim. Bizi götürdükleri günden beri. Bizi ayırdılar ve o zamandan beri kimseyi görmedim. Bizi ayırdılar, o zamandan beri onu görmedim.

Sofia ona yaklaşır, elini alır, öper ve çok yavaşça, sözsüz bir ninni söyler. Bitirince elini bırakır ve döner.

SOFIA: Yani, Alonso yorgun. Doyur onu. Sonra da yatır.

Sofia eve girer. Aydınlatılmış boş sandalyeyi görürüz, Sofia sandalyeye doğru gider.

YANINA (*bütün kadınlara*): Ne yapması gerektiyse onu yaptı.

Sofia, Emiliano'nun sandalyesiyle döner.

ALEXANDRA: Bu Emiliano'nun sandalyesi. Kocamın sandalyesiyle nereye gidiyorsun?

SOFIA: Nehre.

ALEXANDRA: Neden?

SOFIA: Biliyorsun nedenini.

Zavallı Alexandra. O kadar iyi ve güçlü ki.

Bana erkeklerimi gönderiyorlar. İlk ikisini nehirden, üçüncüsünü yoldan. Hepsi ölmüş. Şimdi nehre dönüyorum. Sonuncusunu beklemek için.

SAHNE 22

Sofia sandalyeyle nehir kıyısında. Teresa, bir sandalyeyi sürükleyerek girer.

SOFIA: Ne işin var burada?

TERESA: Ben de beklemeye geldim.

SOFIA: Bu kimin sandalyesi?

TERESA: Kardeşimin.

SOFIA: Sebastian'ın mı?

TERESA: Hayır, Fernando'nun.

SOFIA: Bu gece serin. Üşürsün.

TERESA: Ben de senin kadar dayanıklıyım.

SOFIA: Bir ateş yak. İkimiz de yaşlıyız.

TERESA: Odun yok.

Sandalyelere bakarlar. Teresa kendininkini yakmaya başlar, sonra Sofia da kendi sandalyesini yakar.

TERESA: Güzel yandı ateş. Beni öfkelendiriyor.

SOFIA: İki sandalye. Fazla ısıtmaz.

TERESA: Henüz ısıtmaz, evet. Başkaları da gelecek.

SAHNE 23

Emmanuel, Kastoria konutunda. İki kocaman deri koltuk görürüz, sahneye arkaları dönüktür, puro dumanı tütmektedir, ilk bakışta kimin oturduğunu görmeyiz: Philip Kastoria ve erkek kardeşi. Philip'i göreceğiz zamanı gelince, ama kardeşini görmeyeceğiz. Kardeş monoton, biraz mekanik, çok yavaş bir sesle konuşmaktadır. Emmanuel çekingenlikle Beatrice'in yanında durmaktadır. Philip ayağa kalkar, pencereden dışarı bakmaya başlar.

PHILIP KASTORIA: Yüzbaşına ikna olmadığımı söyle.

EMMANUEAL: Tamam, Bay Kastoria.

PHILIP KASTORIA: İki ceset ve şimdi bu dul sürüsü.

Demek istediğim, bu iş daha ne kadar sürecek ?

Peki ya bu siyasileri serbest bırakma işi? Ne demek bu? Böyle düzen mi sağlanırmış?

Sana içecek bir şey ikram edemeyeceğimizden emin misin, Emmanuel?

EMMANUEL: Hayır, çok teşekkür ederim, Bay Kastoria.

BEATRICE KASTORIA: Seni iyi besliyorlar mı, Emmanuel? Zayıf görünüyorsun.

PHILIP KASTORIA: Çocuk her zaman zayıftı, Beatrice.

BEATRICE KASTORIA: Seni orduya teslim ettiği için Bay Kastoria'yı asla affetmedim.

EMMANUEL: Teşekkür ederim, Bayan Kastoria.

BEATRICE KASTORIA: Şimdiki çalışanlarımız bize yabancı. Onları sevmiyorum. Niye geri gelmiyorsun?

PHILIP KASTORIA: Bana faydalı oluyor. Diğerleri, süzme aptallar.

EMMANUEL: Teşekkür ederim, Bay Kastoria.

PHILIP KASTORIA (*ayağa kalkıp koltuktan uzaklaşır*): Bence senin bu Yüzbaşı, işi eline yüzüne bulaştırdı. Kardeşim de böyle düşünüyor (*koltuğu gösterir*). Yüzbaşına bunu söylemek isterdim.

EMMANUEL: Sanırım Bay Kastoria, o sadece...

KASTORIA'NIN KARDEŞİ: Gevşek.

EMMANUEL (*duymamıştır*): Affedersiniz, lütfen, özür dilerim ama...

KASTORIA'NIN KARDEŞİ: Philip, söyle ona, Yüzbaşısına gevşek davrandığını söylesin. Sekiz yıllık zorlu uğraşlarımız bir gecede işe yaramaz hale gelecek; bir de bakacaksın ki çitlere tırmanacak, önceden olduğu gibi, pis parmaklarını tekrar arazimize sokmaya başlayacaklar. Eğer derslerini almadılarsa birkaç tane daha öldürün. Alt kademeden askerler düşünmeye başladıklarında tanrı yardımcımız ol-

sun. Dayanıksız mı? Başkasını ata. Rütbesini indir. Onun işini bu çocuğa ver. Bu işi çözecek birine. Haftalardır böyle sürüp gidiyor. Bitir bu işi. Ona böyle söyle, Philip.

PHILIP KASTORIA: Evet, şey...

KASTORIA'NIN KARDEŞİ: Ne, yabancı basını mı düşünüyorsun? Öğleden sonra baskısının ellinci sayfasında kaybolur gider. Kimse bu pisliği okumak istemez. İnsanlar kuyuya düşen Küçük Amerikalı hikâyesini okumak isterler. Teksas'ta...

Güler, Teksas demek hoşuna gitmiştir.

KASTORIA'NIN KARDEŞİ: Teksas!

BEATRICE KASTORIA: Yüzbaşıya hayranım ben.

KASTORIA'NIN KARDEŞİ: Philip, yine başladı seninki.

BEATRICE KASTORIA: Ne istiyorlar bu kadınlar? Kocalarının cesetlerini mi?

PHILIP KASTORIA: Beatrice, lütfen.

BEATRICE KASTORIA: Tamam, o zaman onlara istediklerini ver, iyi bir Hıristiyana yakışan da budur.

PHILIP KASTORIA: Bayan Kastoria biraz gergin, Emmanuel, o...

BEATRICE KASTORIA: Sana karşı çıktığımda niçin her zaman benim gergin olduğumu söylüyorsun? Ben gergin falan değilim. Sadece korkuyorum.

Mutfaktaki ahçıların ne dediğini duydum, biliyor musun Emmanuel?

PHILIP KASTORIA: Of, bunun sırası mı..

BEATRICE KASTORIA: Nehirdeki kadınlardan konuşuyorlardı ve her yerde cesetlerin ortaya çıktığını duyduklarını söylüyorlardı, burada bile, bizim mülkümüzde bile, özel arazilerde, meyve bahçelerinde.

PHILIP KASTORIA (*hayalet sesi çıkararak*): Bööööö.

BEATRICE KASTORIA: Kapa çeneni, Philip. Fısıldayarak konuşuyorlardı ama onları duyabiliyordum. Dediler ki... bu cesetler, çürüyorlarmış ve yüzleri yokmuş...

PHILIP KASTORIA: Beatrice lütfen, bu hiç hoş değil.

BEATRICE KASTORIA: ...ve geceleri... dediler ki onları etrafta dolaşırken görmüşler, pislik içinde, hiçbir şey onları durduramıyormuş, çünkü ölüleri hiçbir şey durduramazmış.

Kastoria'nın kardeşi güler.

BEATRICE KASTORIA: Kadın aynen böyle söyledi, 'ölüleri hiçbir şey durduramaz'. Ve iki gece önce, Philip, sana bunu anlatmadım ama, kötü bir rüyadan uyandım ve aşağı indim ve... bütün kapıları ve pencereleri açık bırakmışlardı. Hizmetçiler. Her şeyi açık bırakmışlardı. Ölüler içeri girebilsinler diye.

PHILIP KASTORIA (*ona yaklaşarak*): Bea, Bea..

Görüyorsun, Emmanuel, işte bu yüzden kadınlar iyi asker olamaz.

Bu nedenle bu oyun artık bitmeli. Artık tahammül edilemez bir hal aldı. Komutamna bunu söylemeni istiyorum.

EMMANUEL: Söyleyeceğim, efendim.

PHILIP KASTORIA: Yoksa kendi adamlarımı kullanmak zorunda kalacağım. Anladın mı?

EMMANUEL: Evet efendim. Anladım. Yüzbaşının da anlamasını sağlayacağım.

Teğmen girer.

TEĞMEN: Ah, bence Yüzbaşı pek çok şeyi anlamaya başladı, Emmanuel.

KASTORIA'NIN KARDEŞİ: Ah, kurtarıcımız geldi. Bu sabah babanla telefonda konuştum.

Geri planda diğer kadınların nehir kıyısında Sofia'nın yanına gittiklerini görürüz. Tahta sandalyeler taşımaktadırlar.

BEATRICE KASTORIA: Bak, Philip, vadide duman var.

TEĞMEN: Evet, kadınlar. Otuz altı dulun hepsi. Şenlik ateşi yakıyorlar.

Aslında biri eksik. Biri bu sabah suya atlayıp intihar etti. (*Emmanuel'e*) Sanırım senin tanıdığın biriydi.

Emmanuel, Teğmen'e bakmak için döner. Birbirlerine bakarlar.

PHILIP KASTORIA (*dumana bakarak*): Neler oluyor?

TEĞMEN: Bütün köy. Sandalyeleri yakıyorlar.

KASTORIA'NIN KARDEŞİ: Ellerini bir kere ateşe soktuklarında...

PHILIP KASTORIA: Yeter artık. Bu işi ben kendi yöntemlerimle halledeceğim.

TEĞMEN: Buna gerek kalmayacak. Bu yüzbaşıyı tanıyorum. Tek ihtiyacı olan şey, zamandı.

SAHNE 24

Yüzbaşı ve Teğmen, Yüzbaşı'nın ofisindedir.

TEĞMEN: Etkileyici bir ateş. Kilometrelerce uzaktan görülebilir. Bunu gören herkes, Camacho'yu kimin yönettiğini merak edecek.

Kısa bir sessizlik.

YÜZBAŞI: Ne istiyorlar? Onlara geri verdim... Onlara gösterdim. Bazı erkekleri nasıl geri alabileceklerini gösterdim, ama onlar... sanki ölüme âşık gibiler, tetiği çekmem için yalvarıyorlar âdeta.

TEĞMEN: Bütün erkeklerini geri istiyorlar. Sadece birini değil. Bazılarını değil. Hepsini.

YÜZBAŞI: Hepsini mi? Bu imkânsız.

TEĞMEN: İmkânsız. Artık olamaz.

YÜZBAŞI: Ne?

TEĞMEN: Artık olamaz. Bütün söyleyecekleri bu.

YÜZBAŞI: Artık ne olamaz?

TEĞMEN: Onlara sor. Artık olamaz.

YÜZBAŞI: Halinden çok memnun olmalısın.

TEĞMEN: Memnun mu?

YÜZBAŞI: Evet, sen haklıydın. Şimdi istediğini alacaksın. İstifamı. Ve hedeflerini. Belki de yüzlerce. Temize çıkma, yenilenme.

TEĞMEN: Yenilenme mi? Yüzbaşı, bu haksızlık. Siz benim bu durumla eğlendiğimi mi sanıyorsunuz? Önceki günkü çocuk? Sizce ben o olayda keyif aldım mı?

YÜZBAŞI: Aldın mı?

TEĞMEN: Onun yaşında bir kardeşim var benim. Siz onlar için hayatı kolaylaştırmak istediniz ve öngörülebilir bir şekilde, onlar da sizin iyi niyetinizin bedelini ödemek zorundalar.

Her şeyin ancak dibini alabiliyorlar, bu insanlar. Onlara acıyorum.

YÜZBAŞI: Ve beni küçümsüyorsun.

TEĞMEN: Yüzbaşı, biz aynı üniformayı giyiyoruz.

YÜZBAŞI: Yani, benim çizmelerimi giymeye hazırsın.

TEĞMEN. Yani, biz aynı anneyi paylaşıyoruz, kardeşler gibi, hata yapıldığında birbirimizi destekleriz.

Kısa bir sessizlik.

TEĞMEN: Emrinizdeyim.

Kısa bir sessizlik.

YÜZBAŞI. Belki de... belki de... seni yanlış tanıdım.

Kısa bir sessizlik.

YÜZBAŞI: Yaşlı Fuentes kadınını tutuklayın.

TEĞMEN: Daha doğrudan bir yaklaşım öneririm.

YÜZBAŞI: Tutuklayın onu. Lideri. Çıban başını.

TEĞMEN: Sadece şunu hatırlayın; ateş yayılır. Bir sürü boş sandalye var, bu vadide, bu ülkede, tutuşturulmaya hazır. Bir sürü insan seyrediyor.

YÜZBAŞI: Beni seyrediyorlar.

TEĞMEN: Bizi seyrediyorlar.

YÜZBAŞI: Teşekkür ederim. Belki, gelecekte bir gün sen ve ben birlikte keyifli bir akşam geçirebiliriz. Şehirde. Çekici kadınlar buluruz. Buralardaki kadınlar fena halde çirkin.

TEĞMEN: Ve fena halde inatçı. (*gülerler*) Sonuç olarak, bunlarla mantık çerçevesinde anlaşmak mümkün değil. Hele o deli yaşlı kadın.

YÜZBAŞI: Oh, ben onun aklını başına getiririm. Ona mantığın nasıl karşı konulamaz biçimde ikna edici olduğunu göstereceğim.. Onun lanet olası belini kıracağım.

TEĞMEN: Gidip onu getireyim.

YÜZBAŞI: Gitmişken torununu da getir.

Kısa bir sessizlik.

YÜZBAŞI: Eğer çocuğu getiremeyeceksen Emmanuel'i göndereyim.

TEĞMEN: Çok... düşüncelisiniz Yüzbaşı.

YÜZBAŞI: Önemli değil.
Benim annem çok özel bir kadındı.
Çocukken bana, her zaman kardeşimi korumayı öğretti.

TEĞMEN: Benimki de öyle.

SAHNE 25

Fuentes'lerin evi. Bahçeye eşyalar saçılmıştır. Fidelia yıkıntıların arasında oturmaktadır. Alonso, evin basamaklarında, kucağında bebekle oturmaktadır. Yanina ayakta harap olmuş bahçeye bakar, Alonso'ya yaklaşır, kafasını tutar, şefkatle okşar, sonra nazikçe bebeği alır ondan. Alonso sessizce ağlamaya başlar. Yanina, bebeği bahçenin ortasına götürür.
Alexandra girer, nefes nefesedir, saçları darmadağınıktır, giysisi parçalanmış ve yüzü kan içindedir.

ALEXANDRA: Onu bir daha asla göremeyeceğim.

YANINA: Öyle söyleme.
O onlar için fazla akıllı, o...
Fidelia?

Fidelia kıpırdamaz.

ALEXANDRA: Fidelia, Yani sana bir şey söylüyor.

YANINA: Enişteni içeri götür, Fidelia. Onun... içeri girmesi lazım.

Fidelia ayağa kalkar. O ve Alexandra birbirlerine bakarlar. Sonra Fidelia, Alonso'yu elinden tutar ve içeri götürür.

YANINA: Kötü görünüyorsun.

ALEXANDRA: Bebek iyi mi?

YANINA: Gülüyor.

Onu geri alacaksın. İşbirliği yapacağız. Onu geri getirecekler, bir çocuğa zarar veremezler.

Alonso girer.

ALONSO: Yanina?..

YANINA (*bir anda, Yanina ona yaklaşır, sonra Alexandra'ya konuşur*): Bütün gece dövünüyor ve ağlıyor. Güzelim sırtı yara içinde.

Sana bunu kimler yaptı, rüyalarında kimleri görüyorsun? Yaralarının bedelini ne zaman ödeyecekler? Rüyalarına girip o adamları karanlıktan gün ışığına çıkarmak istiyorum. Öyle şiddetli bir ... öfke var ki içimde. Sanırım beni öldürecek.

Fidelia girer.

ALEXANDRA: Emiliano'yu götürdüklerinde, eğer sessiz kalır ve hiçbir şey yapmazsam, ona zarar vermezler, bir gün sapa sağlam geri döner sanmıştım. O günden beri beni her gün oynattılar. Sessiz ve sakin, hep böyle düşündük, ama her zaman götürecekleri biri daha var. Oğlumu sağlam istiyorum ama... Buna bir son vermeliyiz. Sonunda, en sonunda bitirmeliyiz bu işi. Bizim olanı iade etmediler, diri ya da ölü. Bize erkeklerimizi geri verin, eğer erkeklerimiz öldürüldüyse bize katilleri verin. Adalet budur.

YANINA: Alonso, nehir kıyısına kadınların yanına gidiyorum.

ALONSO: Yani...

YANINA: Eğer vakit olsaydı, her şeyi iyileştirirdim. Ama artık vakit yok. (*Fidelia'ya*) Bebeği al.

Yanina, Fidelia'ya yaklaşır, Fidelia bir adım geriler. Yanina bebeği ona verir, sonra bahçeden bir sandalye kapar ve çıkmaya başlar.

FIDELIA. Anne?..

ALEXANDRA: Ben de gidiyorum.

FIDELIA: Seninle gelmek istiyorum.

ALEXANDRA: Birinin bebeğe bakması lazım.

FIDELIA: Alonso bakabilir.

ALEXANDRA: Hayır, Alonso bakamaz.

FIDELIA: Bu benim bebeğim değil. Ona nasıl bakacağımı bilmiyorum. Eğer ağlarsa...

ALEXANDRA: Karnını doyur.

FIDELIA: Ya yiyecek yoksa?

ALEXANDRA: Konuş onunla. Ona masal anlat.

FIDELIA: Anne, lütfen gitme.

ALEXANDRA: Beni içinde taşı, benim yuvam ol.

Kalan sandalyeyi alır.

ALEXANDRA: Ben senin annenim.

Alexandra ve Yanina birbirlerine sarılır ve bahçeden çıkıp nehre yönelirler. Fidelia onların uzaklaşmasını seyreder.

SAHNE 26

Bir hücre. Yüzbaşı, Emmanuel ve Sofia. Neredeyse tamamen karanlıktır. Damlayan suyun sesi duyulur.

YÜZBAŞI: Konuş. Konuş, seni ihtiyar vahşi. Yaptığının kahramanlık olduğunu mu sanıyorsun? Herkesin bu durumdan haberdar olduğunu mu sanıyorsun? Senin bedeninle onların bedenlerini bir vagona yükleyip sizi derin bir çukura atacağım; sizden geriye yalnızca sönmemiş kireç ve toprak kalacak, işte olacak olan bu. Sadece hiçlik. Bitir bu işi. Yapabilirsin. Bitir, yoksa ben bitireceğim.

(Emmanuel'e) Işıklar, kahretsin, beni kahrolası bir yarasa mı sanıyorsun?

Emmanueal ışıkları açar. Herkesin gözleri kamaşır.

YÜZBAŞI: Çocuğu getir.

Sofia kıpırdar.

YÜZBAŞI: Aha. Kadın kıpırdadı.

Emmanuel Alexis'i getirir, elleri arkadan bağlanmıştır; kafasında lekeli bir kumaş kukuleta vardır, gömleği parçalanmıştır ve bir omzu kanlıdır, besbelli omzu çıkmıştır.

SOFIA. O bir çocuk.

YÜZBAŞI. O bir erkek. En fazla bu kadar büyür.

Yüzbaşı, Alexis'in parçalanmış omzuna vurur, Alexis bağırır.

SOFIA. O size yardım edemez.

YÜZBAŞI. Ama seni çoktan konuşturmaya başladı. Bu çocuk, neredeyse bir mucize.

Sessizlik.

YÜZBAŞI: Kadınları evlerine gönder. İşbirliği yap, yoksa tanrının terk ettiği en cehennemi hapishanenin, en karanlık köşesine gider bu çocuk; tıpkı gökte tanrının olduğundan emin olduğun gibi bundan da emin olabilirsin, ve sonra...

Beni duyuyor musun? Bu çocuğu... bir daha asla göremeyeceksin. Beni duyuyor musun? Onun canını yakacağız.

ALEXIS: Büyükanne?..

SOFIA: Yüzbaşı, senin çocukların var mı yüzbaşı?
Çocuklarının hatırına bir iyilik yap.
Bu çocukla birkaç dakika yalnız kalmam gerek.
Vedalaşmak için.

Sessizlik.

YÜZBAŞI. Yüce Meryem...

Sen delisin, bu çocuk yaşıyor ve onun hayatta kalmasını sağlayabilirsin, dokun, dokun...

Kadının elini tutar, onu zorla Alexis'in göğsüne, kalbinin üstüne koyar.

YÜZBAŞI: Yaşıyor. Kalbini hissediyor musun?

Kadın elini çocuğun kalbinde tutar. Sessizlik. Yüzbaşı kadının eline vurarak iter.

YÜZBAŞI: Seni nehir kıyısına gitmeye ikna etmek için ne yapmam gerek?

SOFIA: Erkeklerimizin eve dönmesini istiyoruz. Hepsinin. Onları canlı götürdünüz, biz de canlı geri gelmelerini istiyoruz. Eğer öldülerse onları gömmek istiyoruz.

YÜZBAŞI: Ama ben size bunu önerdim, ben...

SOFIA: Ondan sonra da katillerin cezalandırılmasını istiyoruz. Bütün istediğimiz bu. Hepimizin. Nehir kıyısındaki kadınların.

Kısa sessizlik.

YÜZBAŞI: Bu ülkenin en trajik yanı... kurak ve çorak olması gerekmemesi; çiçek açmayı bekliyor, yeşermek istiyor ama... kimse anlamıyor ki, adım adım ilerlenir, birden ilerlenmez, eğer çok şey istersen elinde avucunda sadece toz toprak kalır. Bu çocuk... okumayı öğrenebilir. Oy kullanabilir, bir şey... olabilir, ülkesi adına yararlı bir şey, bunu yapabilir, bir vatandaş olabilir. Onun acısı, onun korkunç ölümü... bunlar senin onun adına hayal ettiklerin, benim değil.

Yüzbaşı tabancasını çıkarır, Alexis'in başına dayar.

YÜZBAŞI: Hayatını kurtarmasını iste. Yalvar. SÖYLE ONA!

Yüzbaşı kukuletayı çekip çıkarır, Alexis gözlerini kapar, sallanmaktadır.

ALEXIS: Büyükanne.

Sessizlik.

SOFIA: Birkaç dakika. (*sessizlik*)

YÜZBAŞI: Eğer sana istediğini verirsem bundan benim kazancım ne olacak?

SOFIA: Belki biraz huzur. İhtiyacın olacak. Daha sonra. Huzur.

YÜZBAŞI: Artık istekleri yerine getirmiyorum. Zaten ona söyleyecek hiç bir şeyin yok.

Tabancanın horozunu kaldırır.

SOFIA: Ona dokunabilir miyim?

YÜZBAŞI: Niçin?

SOFIA: Lütfen.

Kısa bir sessizlik.

YÜZBAŞI: Bıktırdın beni kadın.

Alexis'e dokunabileceğini başıyla işaret eder. Sofia torununa yaklaşır, tekrar kalbine dokunur. Hiçbir şeyin olmadığı bir an yaşanır ve sonra birden ışıklar değişir. Sofia ve Alexis yalnızdır.

SOFIA: Beni duyabiliyor musun?

ALEXIS: Evet.

SOFIA: Bizi duyamazlar, küçük adamım. Seni koruyamam, bebeğim. Sebebini anlıyor musun?

ALEXIS: Hayır.

SOFIA: Beni affediyor musun?

Kısa bir sessizlik.

ALEXIS: Evet.

SOFIA: Sana bir şey anlatmam lazım.

Çevremizde her zaman canlıların köyleri ve ölülerin köyleri vardır. Duvara yaslan. Arkanda. Taşın içinde bir el var. O ele uzan, tut onu.

ALEXIS: Ben korkuyorum. Ben...

SOFIA: Evet, evet, el orada. Onu hissediyor musun?

ALEXIS: Hiçbir şey hissetmiyorum.

SOFIA: O senin baban. Elini biliyorsun.

ALEXIS: Evet.

SOFIA: O güçlü bir el. Senin için çok şefkatli. Cesur olman için. Arkandan gelen için, arkadan gelenler için. Bizim gibi insanlar ölmezler. Duvarın taşları arasında yaşarız biz; sen, ben ve diğerleri, biz orada birlikte olacağız, benim küçük adamım, bebeğim, duvarlar yıkılana kadar.

Işıklar döner, Yüzbaşı kadının elini çocuğun göğsünden uzaklaştırır, Sofia'ya bakar.

YÜZBAŞI: Tanrı seni bağışlasın. Tanrı hepimizi bağışlasın.

Bir kararma. Önce bir el silah sesi, sonra bir el daha. Işıklar hemen açılır, Fidelia ve bebek. Onların aşağısında, nehir kıyısında kadınlar ve askerler toplanırlar.

SAHNE 27

FIDELIA *(bebeğe)*: Konuşmayı öğrenmelisin. Konuşman gerekecek. Anlatman gereken şeyler olacak.

Ama eğer hiç konuşmamaya karar versen bile, senin hikâyelerin nasılsa anlatılır. Anlatılmak için haykıran hikâyeler vardır, eğer sözcükler orada değilse deriden sızarlar.

Rüzgâr onları taşır, duman taşır, nehir taşır, hikâyenin sözcükleri kendi yollarını bulurlar, en uzaktaki, en yalnız yerlerden, insanların duymak istediği yerlere...

Bekleyebilirim, senin konuşmanı bekleyebilirim. Ben sabırlıyım. Uzun süre bekleyebilirim.

Çıkar.

Nehir kıyısında parlak güneş ışığı. Kadınlar ve karşılarında ağır silahlı birçok asker. Yüzbaşı ve Emmanuel bekliyorlardır. Teğmen gelir.

YÜZBAŞI: Bu ülke umutsuz. Nüfusu tamamen kırıp, ülkeye yeni insanlar getirmeleri gerekecek, dışarıdan insanlar, akılları başka türlü işleyen insanlar.

Sessizlik. Yüzbaşı kadınlara bakar.

TEĞMEN. Belki de emri benim vermemi istersiniz, komutanım?

YÜZBAŞI. Ben verebilirim.

Askerler nişan alırlar.

YÜZBAŞI: Bu sizin son şansınız. Evlerinize gidin. İtaat edin, yoksa adamlarıma sizi sürmeleri emrini vereceğim. Gereken kuvveti kullanacaklar.

Kısa bir sessizlik.

YÜZBAŞI: Nehir kıyısının boşaltılmasını istiyorum.

Yüzbaşı tekrar kadınlara bakar, onlar da ona bakarlar. Birden bir hayvanın keskin çığlığı duyulur, bir karga veya... Herkes, kadınlar, askerler havaya bakarlar. Sonra tekrar aşağıya, çünkü nehrin sesi yükselmektedir yine. Kadınlar nehre yaklaşırlar, sessizce, sonra suya girip bir cesedi kıyıya çıkarırlar. Askerlere yaklaşırlar, sonra dururlar. Birbirlerine bakarlar. Sonra tekrar yaklaşırlar... belki de dans eder, belki şarkı söyler, ya da sadece ilerlerler, cesedi yeni doğmuş bir bebek gibi sallayarak.

Karanlık.

OYUNUN SONU

SONSÖZ KILIĞINDA TEŞEKKÜRLER

Bu oyunun yazılışı, yirmi yıl öncesine dayanıyor.

General Augusto Pinochet iktidarı ele geçirdikten sonra ben 1973 yılında Şili'yi terk etmeye zorlandım ve pek çok ülke dolaştıktan sonra, nihayet 1976'da Hollanda'ya yerleştim. *Dullar*'ın çekirdeğini oluşturan öykü, ilk defa orada, Amsterdam'da aklıma geldi.

Gizli polis tarafından gecenin sessizliğinde evlerinden götürüldükten sonra bir daha kendilerinden haber alınamayan ve sanki hiç var olmamışlar gibi cesetler bile akrabalarına verilmeyen kayıp erkekler ve kadınlar hakkında bir dizi acı verici şiir üzerinde çalışıyordum. Yazdıkça, canlıların ve ölülerin, birbirleriyle iletişim kurmaya çalıştıkları bir köprüye dönüştü-

ğümü hissettim; sanki buluşabilecekleri, ağlaşabilecekleri ve dokunabilecekleri bir mezar höyüğüne dönüşüyordum. Kayıpların ve onların dönüşünü bekleyen ailelerin, benim uzak kelimelerimi kullanarak birbirleriyle konuşmalarına izin verdikçe, ben de o uzak ülkeye, kendi bedenimin ve yazdığım bu kelimelerin yasak olduğu o yere gitmenin bir yolunu buluyordum; kendimi kaçtığım yere, sadece bir şahit olarak paylaşabileceğim, gırtlağımı ele geçirir gibi görünen seslere sadece bir kanal olabileceğim o yere, hayal gücümle yerleştiriyordum.

Bir gece -saat erkendi, akşam yemeğinden hemen sonraydı- bir görüntü kapladı zihnimi, neredeyse bir halüsinasyon; nehir kenarında bir yaşlı kadın, kıyıya henüz vurmuş bir bedenin elini tutuyor. Ve bu sahnenin önceden de yaşanmış olmasının, yani nehrin yaşlı ve kambur kadının ellerine ilk defa ölü bir adam vermediğinin kesinliği.

Bütün gece, aynı şiiri tekrar tekrar yazdım, yarattığım ama kendine ait bir hayatı var gibi görünen kadını duymaya çalışarak; o uzun karanlık Avrupa gecelerini, o kadını içimdeki karanlıktan çıkarmaya çalışarak geçirdim, dünyanın diğer ucundaki o kadını unutulmuşluk ve kayıtsızlık içinde yakalanmış olduğu karanlıktan çıkarabilmek için saatler sarf ettim. Orada oturdum, o kadının dediklerini ve isteksizce yaşadığım bir yabancı dünyada çok az insanın umursar göründüğü sözlerini kelimesi kelimesine anlamaya çalıştım. Ve şafakta, yeni bir şiir, sanki yeni doğmuş bir bebek gibi, orada masanın üstünde yemeklerimizi yediğimiz ve sürgündeki çalışmalarımı yazdığım yerde duruyordu. *Dullar*'a esin kaynağı olan şiir, her zaman ilk okuyucum olan karım Angélica'nın okumasını bekliyordu.

İşte o şiir:

Ne dedin – bir tane daha mı buldular?
–Seni duyamıyorum– bu sabah
bir tane daha yüzüyormuş

nehirde, öyle mi?
yüksek sesle konuş –demek, cesaret edemedim bile
onu kimse tanıyamıyor mu?
polis dedi ki annesi bile
onu doğuran annesi bile
o bile tanıyamamış
öyle mi dediler?
diğer kadınlar çoktan denediler –ne dediğini
anlayamıyorum.
onu çevirdiler ve yüzüne baktılar, baktılar ellerine
doğru,
hep beraber bekliyorlar,
sessizce, yas içinde,
nehir kıyısında,
onu sudan çıkardılar,
o çıplak
anasından doğduğu günkü gibi,
bir polis yüzbaşısı var
ve ben oraya gidene kadar ayrılmayacaklar mı?
O kimseye ait değil,
onun kimseye ait olmadığını mı söylüyorsun?

söyle onlara giyiniyorum,
şimdi çıkıyorum
eğer yüzbaşı aynıysa
geçen seferkiyle
o bilir
ne yapılacağını,
o beden benim adımı taşıyacak
oğlumun kocamın
babamın
adını

söyle onlara kâğıtları imzalayacağım
söyle onlara geliyorum
bekle beni
ve o yüzbaşının ona dokunmasına izin verme
o yüzbaşının ona bir adım daha yaklaşmasına izin verme

Söyle onlara üzülmesinler:
ben kendi ölülerimi gömebilirim.

İşte böyle. Bitmişti. Yaşlı kadının kuvvetli bir mevcudiyeti vardı, ona bir ses verilmişti, o şiirde dünyayı dolaşabilir ve kendi cümlelerini söyleyebilirdi. Görevimi yapmıştım. Şimdi sıra o yaşlı kadındaydı.

Ancak yaşlı kadın memnun olmamıştı. Şiirin kurgusal evreninde o yüzbaşıya kafa tutmuştu ve şimdi de maalesef oldukça gerçek olan tarihi sürgün evrenimde beni rahat bırakmayacaktı.

Yıllar geçtikçe kendimi onun hikâyesinin çok daha derin olduğu kesinliğinden kurtaramadım; o şiirle o acının, yüzbaşıya ölüsünü gömme izni vermeyen o vahşi kararlılığın sadece dış derisini sıyırmıştım ve yaşlı kadın benden daha derine inmemi istiyordu, önceden neler olduğunu, sonradan neler yaşandığını dünyanın bilmesini istiyordu, -kısacası- anlatılmak istiyordu, zaman içinde anlatılmak, bir dünyayla dolu olmak ve dünyayı doldurmak istiyordu. O yaşlı kadın bir kader istiyordu ve ben ona istediğini vermeden de huzura ermeyecekti.

Belki de hiçbir zaman başaramayacaktı; ne de olsa, bu tür bir hizmeti içimde dönüp duran; gün ışığı ve kâğıt için haykıran her tür edebi yaratığa sunamam. Eğer kurtulması bir o kadar zor olan başka bir tutkumla ittifak kurmasaydı, başaramayacaktı; kendi ülkemde yayınlanma ihtiyacı, diktatoryanın ulaşmamı engellediği izleyicilere ulaşma ihtiyacı olmasaydı

iyice tıkanır kalırdım sanırım.

Şili'deki gençler için özellikle üzülüyordum. Latin Amerika'nın diğer ülkelerindeki, Arjantin, Uruguay ve Brezilya'daki gençler için de; bu gençlerin çoğu aynı zorbalıktan çekiyorlardı, aynı ordular ölüm ve yenilgi sunuyorlardı onlara. Ve yavaş yavaş düşünmeye başladım; kayıplarla ilgili, o yaşlı kadının, o nehrin, o bedenlerin ve o yüzbaşının hikâyesini anlatan, ama takma bir ad kullanacağım, yani adımı gizleyeceğim ve hatta, evet, bütün bunların geçtiği ülkeyi de gizleyeceğim bir roman yazsam diye düşünüyordum. Şili'deki dehşetin büyük bir bölümü, her şeyin ötesinde, bu tür bir trajedi ve bu tür bir direnişin tarihte daha önce gerçekleşmiş olması gerçeğiyle güçleniyordu; yani, biz Nazi deneylerinden kırk yıl sonra aynı sonsuz acılarla adaletsizliklerin bazılarını hâlâ tekrar yaşıyor gibiydik. Ülkesi Alman işgali altındayken bu hikâyeyi yazmış olan bir Danimarkalı yazar, kendisi bir kayıp olan, kurgusal bir karakter yaratsam nasıl olurdu acaba? Ya nehir kıyısındaki yaşlı kadın hakkındaki hikâye, mesela Yunanistan gibi bir yerde geçseydi ve yıllardır kayıp olsaydı ve şimdi, ilk defa yayınlanıyor olsaydı? Ya güya Danimarkalı yazar tarafından kaleme alınmış olan roman İspanyolca'ya çevrilmiş olarak Şili'de satılıyor olsaydı? Ülkemdeki yetkililer itiraz edebilirler miydi? Gerçek yazarın ben olduğumu nereden bileceklerdi?

1978 yazında bir gün, aklıma geldiği ilk andan itibaren *Dullar* adını verdiğim romanı yazmaya başladım. O zaman oğlumuz Joaquin'e hamile olan karım yanımda olmasaydı, böyle büyük bir kayıp meselesi hakkında yazamazdım; eğer beni nehir kıyısındaki kadınların yaşadığı cehenneme götüren yazıdan kafamı kaldırdığımda yanımda neşeyle oynayan büyük oğlumuz Rodrigo'yu görmeseydim, yazamazdım. Yaşadığım sevinç, tam da kahramanlarımdan çalınan sevinçti.

Bunu izleyen aylarda, yaşlı kadının çağrısına cevap verip

ona yaşayabileceği bir dünya verdikçe ben de değişik bir tür, daha az edebi bir süreci yaşamaya başladım: gerçek sınırları ve gerçek sansürü olan gerçek dünyada, Şili'deki diktatoryayı kandırmama yardımcı olabilecek insanlarla bağlantı kurmaya başladım. Bu çılgın kandırmacada öncelikli ortaklarım, ikişi de artık yaşamayan iki yazar oldu; şimdi onların sevgi ve sadakatlerine duyduğum minnettarlığı ifade edebilirim.

Bunlardan birincisi, Nobel ödülü sahibi, Alman dostum Heinrich Böll, zaten Soljenitsin'in elyazmalarını baskıcı Sovyetler Birliği'nden çıkarmasına yardım etmişti ve ülkesinde yayınlanamayan bir Şilili yazar, bunun tersini yaparak, elyazmalarını ülkesine sokabilmesi için yardım etme fırsatıyla karşılaşmaktan sevinç duyuyordu. Köln yakınlarındaki evinde birlikte çay içerken Böll, gözlerinde bir ışıltıyla, kitaba önsöz yazacağını söyledi; okuyuculara, bilinmeyen bir Danimarkalı yazarın oğlunun kendisine geldiğini ve Nazi gizli polisinin elinde kaybolan yaratıcısının ölümünden kırk yıl sonra dünyanın bilmesi gereken babasının romanını getirdiğini söyleyecekti. Ve bir ay sonra Paris'te, bana o sürgün yıllarında bir kardeş gibi davranan Arjantinli yazar Julio Cortázar da, bu kitabın Fransızca'dan İspanyolca'ya çevirmeni olarak görünmekten memnun olacağını haylaz bir sevinçle söyledi; tabii, güya gün ışığına çıkacak olan metin, benim orijinal İspanyolca metnimdi.

Artık tek ihtiyacım, Şili, Arjantin ve İspanya edebiyatından kitap yayınlayan ve kendilerine söz ettiğimde bu projeden sevinç duyup bana yeşil ışık yakacak bir yayıncıydı. Ama ilk bulduğum adam kitabı okuyunca itiraz etti. Bana, bu tür bir macerada bütün yatırımını riske etmeye hazır olmadığını söyledi; ordu hemen hileyi görürdü ve sonra ben uzakta, herhangi bir zarar görmeden, güven içinde hayatımı sürdürebilirdim, oysa kendisi, çalışanları ve yatırımcıları Pinochet'nin öfkesini üzerlerine çekmek zorunda kalırlardı. Bir ordunun, dalga geçilmekten da-

ha çok nefret ettiği hiçbir şey yoktur.

Böylece Şili'yi hâlâ kuşatan korku engelinin bu tarafında, yaşlı kadınımla birlikte zor durumda kalmıştım. Yaşlı kadın benim ülkeme gizlice sızmamı sağlayamamıştı. Ama dünyanın hâlâ orada olduğunu vurguluyordu bana, benim ülkem kadar başkalarının da bu hikâyeye ihtiyacı vardı. Öyleyse yurtdışında yayınlayacaktık, nerede olursa, ta ki Şili'nin benim ve onun sözcüklerini duyabilecek kadar özgür olacağı o uzak güne kadar.

Bunun üzerine romanı kendi adımla yayınlamak için harekete geçtim. Artık Böll ve Cortazár'ı rahatsız etmem gerekmiyordu. Bazı yabancı editörler şimdi hikâyeyi daha açık biçimde Latin Amerika'ya özgü, militan ve ihbar edici bir içerikle örmemi öneriyorlardı. Fakat ben, Danimarkalı yazar ve hikâyenin Yunan mekânı çerçevesini korumaya karar verdim. Okuyucuların, bu hikâyenin neredeyse hiç bilmedikleri bir yerde geçen egzotik bir eziyet hikâyesi olduğu hissine kapılmalarını istemiyordum. Onların, benim ülkemle kendi ülkeleri, benim şimdiki zamanımla kendi geçmişleri, bizim bugünümüzle onların gelecekleri arasındaki bağlantıları sorgulamalarını istiyordum. Ve bunun yanı sıra, şunu da keşfetmiştim; memleketimdeki dolayımsız gerçekleri mesafeli yansıtmanın ve bu hikâyeyi başkasının anlattığı izlenimi vermenin oyun üzerinde özgürleştirici bir etkisi oluyordu. Bu kategorik yaklaşım, güncel siyasal meselelerle ilgilenen birçok yazarı kuşatan bir sanatsal ikilemi çözmeme de yardım etti: olağanüstü belgesel ağırlığı olan konuları, gerçekte olup bitenlerin karmaşık yapısını ifade etmekte çoğunlukla yetersiz kalan bir 'gerçekçiliğin' öğütücü dişleri arasına kaptırmadan nasıl yazmalıydı? Bir örnek vermek gerekirse: ben o romanı yazdığımda, ne Şili'de ne de başka bir yerde herhangi bir kayıp ceset bulunmuştu. Eğer sadece ülkemde fiilen olanlar hakkında yazsaydım, tarihin çoktan gerçekleştirmiş olduğu seyri

izlemek ve kopyalamakla sınırlı kalacaktım. Bunun yerine, ben değişik bir senaryo tasarladım, şu anda tarihin gizlediği, ama gelecek yıllarda kendini ifşa edecek bir öykü: cesetlerin ortaya çıkmaya başlayacaklarını öngördüm, yani ölülerin eve dönüşlerini kimse engelleyemeyecekti, sessizlik ve baskıya rağmen kadınlar onları geri getiriyor olacaklardı ve aslında, zaman içinde cesetler nehirlerden, maden yataklarından, tarlalardan ve Şili'nin ve Latin Amerika'nın kumlarından fırlamaya başlayacaklardı, sanki dünyanın hayal gücünün derinliklerinden gelir gibi. Orada olan biteni yeniden üretme tuzağına düşmek istemedim. Edebiyatının, hayal gücümün görebildiği ve belki de bir gün gerçekliğin içinden çıkıp belirebilecek alternatif bir geleceği keşfetmesini istedim. Aynı zamanda öykümün bir diktatörlük terörünün sadece teşhir edilmesinin ötesine uzanmasını istedim; hafıza, cinsiyet, ihanet ve toplum hakkında sorular soracak ve metin, öne sürdüğü siyasal sorular olarak görünenle sınırlandırmadan kendini yazacaktı.

Gerçek insanların acılarından türetildiği ölçüde tarihsel olan, aynı zamanda da o anlık tarihten özgürlük talep eden estetik ve edebi temsil kanunlarına uymak zorunda olan bir öykünün nasıl anlatılabileceği ikilemi, *hikâyenin ikinci tezahüründe* beni tekrar kuşatmaya gelecekti. Uzun yıllar sonra, 1985'te bir gün, Judy James'ten bir telefon aldım; o zamanlar kendisi Los Angeles'taki Mark Taper Forum'da çalışıyordu. Arkadaşım Deena Metzger romanı ona vermişti ve o da kitabın aslında bir oyun olmak için bağırdığını, nihayetinde bir film de olabileceğini düşünüyordu.

İçimdeki yaşlı kadın aynı fikirdeydi. Daha fazla insanın hayatını görmesini istiyordu, ölümün o hayatı yönetmesine nasıl izin vermediğine tanık olunmasını istiyordu. Yine yaşamak istiyordu; bu kez sahnede.

Böylece, varlığımın en uzun ve en çileli yaratıcı yolculukla-

rından biri başladı. Şiiri yazmak bir gece sürmüştü, romanı yazmak da bir yılımı aldı. Oyun, beni neredeyse on yıl boyunca uğraştırdı.

Oyun olarak *Dullar*, birçok defa yeniden sahnelendi. Taper'deki yönetmenim Bob Egan'ın özenli kılavuz ışığı altında ve kumpanyanın sanat yönetmeni Gordon Davidson'un coşkusuyla desteklenmiş olarak birçok kez yeniden yazıldı ve iki büyük atölye çalışması geçirdi; aktörler bütün varlıklarını seferber ettiler ve bunun karşılığında, soru sorarken bana hiç acımadılar. Bu oyundaki kadınları bildiğimi hissediyordum; kim olduklarını, nasıl bir çaresizlik, kayıp ve belirsizlik yüzünden harekete geçtiklerini biliyordum; gerçek bir bilmece haline gelenlerse erkeklerdi, yani askerler. O atölye çalışmalarında Richard Jordan, Yüzbaşı'yı oynayan René Auberjenois ve Teğmen'i oynayan Tony Plana bize özellikle çok yardımcı oldular. Ama tavsiye yetmiyordu. Neyin yanlış olduğunu anlamaya çalışabilmem için metnin her şeyiyle sahnelenişini görmem gerekiyordu. 1988'de Forth Worth, Teksas'taki Hip Pocket Tiyatrosu'ndan Diane ve Johnny Simons, Kennedy Center'da oyunun New American Plays Award'ı kazanan bir versiyonunu sahnelediler, ve aynı yaz, Tony Musante'nin başrolünde oynadığı ve Kay Matschullat'ın yönetip Williamstown Tiyatro Festivali'nde sahnelediği başka bir yapımı gerçekleştirdim. Eleştiriler iyiydi ve seyirciler olumlu tepki verdiler, ama temsili izledikçe oyunun henüz kendisini romanın büyüsünden kurtaramadığını anlıyordum.

Vefakâr Taper'da yapılan bir yeniden yazım ve başka bir hayal kırıklığı yaratan okuma sonrasında Bob Egan ve Gordon Davidson, 1989'da farklı bir çözüm önerdiler: belki de başka birinin işin içine girip benimle işbirliği yapmasına ihtiyacım vardı. Bu fikre şüpheyle yaklaştım ama içimdeki yaşlı kadın dırdıra devam ediyordu, içimizdeki ölüler ve kayıplar ikimizi de rahat bırakmayacaklardı. Böylece, Taper'deki arkadaşlarımın çalışma-

ma katkıda bulunabileceğini düşündükleri adamın bazı oyunlarını okumayı gönülsüzce kabul ettim. Pek tanınmayan bir oyun yazarıydı, ama arkadaşlarım onun büyük işler başaracağından emindiler.

O adamın adı, Tony Kushner'di.

Gün Adlı Parlak Bir Oda (A Briqht Room called Day) ve kesinlikle etkileyici bir drama olan *Amerika'daki Melekler*'in (Angels in America) ilk yazımını okuduğumda, onun gerçekten de benimle çalışacak doğru insan olduğunu kabul ettim. Tony'nin vizyonu benimkinden farklı olabilirdi ama aynı ifade şeytanlarıyla mücadele ediyordu, siyaset ve hayal gücünün kesiştiği yollarla yüzleşiyordu, acıyı ve baskıyı umutsuzluğa batmadan nasıl ifade edebileceğini, mitsel bir anlatıyla eşzamanlı olarak konuşma dilinin nasıl kullanılacağını, propaganda yapmadan ve doktrinerliğe düşmeden insan direnişinin ve direncinin nasıl gösterileceğini, düşmanın içerde olduğunu ve en iyi insanların en korkunç şeyleri yapabileceklerini ifade edebileceğini düşünüyordu.

Eğer kayıpların dünyaya girmek ve onunla konuşmak için aradıkları köprü olduğum inancına kapıldıysam, Tony de faal olarak benim tiyatro dünyasına girmemi sağlayan ve tipik Amerikan geleneğinden siyasal ve estetik açıdan uzak olduğu için oyunla bağ kurmakta sorun yaşadığını hissettiğim Amerikalı seyirciyle aramdaki köprü oldu. Artık rahatlıkla girebildiğim ve Pinochet'yi iktidardan defetme işlemine başladığımız Şili'ye sık sık yaptığım ziyaretlerle bölünen sonraki iki yıl boyunca, Tony sabırla *Dullar*'ı her zaman olma potansiyeli taşıdığı oyun haline dönüştürmeme yardım etti, ona diyalog, karakterler ve ritim sundu, her gün çalıştı. O, bu oyunun yardımcı yazarı, ebesidir; oyunun, bir çocuk gibi büyümesine yardım eden ellerdir. Bana öğrettikleri için ona ne kadar teşekkür etsem az; yaşlı kadın ve onun ailesine olan sadakati, benimle ve benim ailemle olan arkadaşlığı için minnettarım.

Ancak yine de, Londra'da sahlenenen bir başka oyunum *Ölüm ve Bâkire*'nin prömiyerinden on gün sonra, nihayet Mark Taper Forum'da, 1991 yılında Bob Egan yönetiminde ilk defa sahnelenen oyun, hâlâ tam olarak istediğim gibi değildi. Los Angeles'taki gösterimi izlerken, hâlâ bir şeyin eksik olduğunu, romanda var olan ancak bütün gücüne rağmen oyunun elde etmeyi başaramadığı bir şey olduğunu gördüm. O eksik şeyin ne olabileceği konusunda hiçbir fikrim yoktu; sadece özgün fikirden çok fazla uzaklaşmış olabileceğim ve ona geri dönmek için bir yol bulmam gerektiği düşüncesi hariç. Metin, hâlâ bana onunla birlikte son bir yolculuğa daha çıkmamı işaret ediyordu.

Benim sonraki birkaç yılım *Ölüm ve Bâkire*'nin, Tony'nin yılları da *Amerika'daki Melekler*'inin çarpıcı başarısıyla dolu olarak geçti; bu yüzden ne o ne de ben *Dullar*'a tekrar geri dönmek için sakin bir zaman bulabildik. Ancak yine de, benim aklımın bir köşesindeydi, daima oradaydı, sesini bulup tamamlanmayı talep ediyordu. Bu gizli diyalog içimde sonsuza kadar sürebilirdi; eğer bir gün Andrew Wylie Ajansı, Traverse Tiyatro'dan Ian Brown'dan bir telefon almasaydı: Brown, oyunu Edinburgh'da sahnelemek istiyordu. Ona cevabım -yakın zamanda oyunu sahnelemek isteyen diğerlerine olduğu gibi- oyunun hazır olmadan önce bir yeniden yazıma daha ihtiyaç duyduğu şeklindeydi. Ama menajerim Deborah Karl beni kolay kolay kancasından bırakmayacaktı. Traverse'den gelen teklife evet demem ve kendimi artık son defa olmak kaydıyla oyunu bitirmeye zorlamam için ısrar etti. Haklıydı da: karakterler ve yapı üzerinde tekrar konsantre olduğumda oyunun ihtiyacı olduğunu düşündüğüm değişiklikleri keşfettim. Ancak yardımcı yazarımla New York'ta bir öğlen yemeğinde buluşup planımdan söz ettiğimde Tony bütün cömertliğiyle bana artık onsuz devam etmemi, bu son turu kendi başıma koşmam gerektiğini anlattı.

İşte, kendimi tekrar yalnız başıma yazarken buluşum böyle oldu; yalnızlığımla ve o yaşlı kadının kederiyle güreşirken, *Dullar*'a son bir törensel işleme, bir sevgi çalışması daha sunuyordum. Birkaç küçük değişiklik, vurguda kaydırma, dramanın lirik ve mitik özelliklerinin yükseltilmesi bir yana, asıl büyük düzenleme -kendi acıma son bir kez dönerek sadece kendi başıma gerçekleştirebileceğim şey- oyunu bir anlatıcıyla çerçeveledi; benim gibi bir sürgün olan, olayları uzaktan izleyen, tanıklık eden, acı çeken bir anlatıcı.

Fakat oyunun yeni versiyonu 1996'da İngiltere'de turneye çıkınca fark ettim ki, mitik karakterler ile gerçek izleyici arasında bir aracı olarak gizemli bir erkek figür ekleme kararım, tamamen yanlış anlaşılıyordu ve gerçekte hiç de üretken değildi. O yaşlı kadın ve onun sevdiği kayıp insanlarla benim aramdaki ilişkinin kaynağı sürgün deneyimim olabilirdi, ama izleyicilerin neredeyse tamamı, böyle bir filtrelemenin, onları saf olmayan çağdaş dünyamıza yaklaştırmadığı gibi, o trajediden de uzaklaştırdığını hissettiler.

Böylece, oyun olarak *Dullar*'ın bu son, belirleyici versiyonu için, o anlatıcıyı elemeye ve öykünün doğru izleyiciye ulaşma gücünde olduğuna güvenmeye karar verdim. Belki bundan sonraki dirilişinde -*Dullar* filminde, mesajının zorlayıcı gerekliliğinde yeni bir dünyaya kendi yolunu yakında bulabileceğinin işaretlerini veriyor- o anlatıcı yeniden ortaya çıkabilir, benim yaptığım gibi öyküyü başka bir ülkeden izleyebilir; belki o anlatıcı, bu sözleri yazan adamın aksine, izlediği şey tarafından yutulabilir, belki karakterlerinin kaderini paylaşabilir.

Artık anlaşılmış olmalı ki, bu oyun son yayınlanmış versiyonuna, sırf iki on yıl boyunca kendisine inanan sayısız erkekler ve kadınlarca desteklendiği için ulaşabildi. Bazılarının isimlerine bu sayfalarda değinildi. Bunu hak etmiş başka birçok kişiye minnettarlığımı ifade edebilmem için burada yeterince yer yok, ama on-

lar kendilerini biliyorlar. Sizlere teşekkür ederim, her birinize ve hepinize, birçok aktöre ihtiyacı olan ve çok karanlık, verimsiz ve açıkça uzak olan bir konuyu dile getiren bir oyunu hayata getirmemde bana yardımcı olduğunuz için.

En önemli teşekkür ve takdiriyse en sona bıraktım.

O yaşlı kadını ben yarattım.

Onu ve ailesini, o nehri ve onunla nasıl başa çıkacağını bilemeyen o yüzbaşıyı ben uydurdum.

Eğer benim hayal gücümden doğabildiyse, bunun sebebi, oyunun varlık kıvılcımını çakan, ona ilham kaynağı olan, kendi kurgumda nihayet tanımlayabildiğimden daha zalim ve insanlık dışı olan gerçek bir dünyada, gerçek cesetleri arayan gerçek kadınlar tarafından zihnime yerleştirilmiş olmasıdır.

Şimdi Şili'ye ve dulların orduya direnip erkeklerini geri istediği birçok başka ülkeye demokrasi geri döndü. Demokrasi geri döndü ama, o kadınların çoğu babalarının, kocalarının, erkek kardeşlerinin, oğullarının geri dönmesini hâlâ bekliyorlar, onların çoğu hâlâ bir nehrin veya bir tarlanın o bedenleri ölüler dünyasından geri getirmesini bekliyor. Bedenler de bekliyor; bir yerlerde, kendilerini öldürenleri hâlâ suçlayarak, hâlâ adaletin yerine gelmesini bekleyerek, kendilerini unutmaya çoktan hazır bir toplumun kendilerini hatırlamasını hâlâ talep ederek.

Son olarak, *Dullar*, o bekleyen kadınlara, bana yirmi yıl önce sanki bir rüyadaymış gibi gelen bu öykünün o gizli ve sessiz anlatıcılarına adanmıştır.

Ekim 1997

ÖLÜM VE BÂKİRE

Bu oyun, María Elena Duvauchelle ve Harold Pinter'a adanmıştır.

KARAKTERLER

PAULINA SALAS: Yaklaşık kırk yaşında bir kadın.

GERARDO ESCOBAR: Paulina'nın kocası, avukat, yaklaşık kırk beş yaşında.

ROBERTO MIRANDA: Bir doktor, yaklaşık elli yaşında.

Zaman şimdi, yer de muhtemelen Şili olan bir ülke; ama uzun süren bir diktatörlük döneminden sora kendisine demokratik bir hükümet seçmiş olan herhangi bir ülke de olabilir.

1. PERDE

SAHNE 1

Denizin sesi. Gece yarısından sonra. Escobar'ların sayfiye evi. Bir teras ve geniş bir oturma/yemek odası, iki sandalyeli bir masa üzerinde akşam yemeği duruyor. Bir alçak dolabın üzerinde bir teyp ve bir lamba. Teras ile ön oda arasında cam duvarlar, perdeler rüzgârda uçuşuyor. Terastan yatak odasına açılan bir kapı. Paulina Salas terasta bir koltukta oturmaktadır, sanki ayışığında içki içer gibi. Uzaktaki bir arabanın sesi duyulur. Paulina aceleyle ayağa kalkar, öteki odaya gidip pencereden bakar. Araba durur, motoru hâlâ çalışmaktadır, ışıkları kadını aydınlatır. Dolaba gider, bir silah çıkarır, motor sustuğunda durur ve Gerardo'nun sesini duyar.

GERARDO *(dışardan)*: İçeri gelmek istemediğinden emin misin? *(boğuk, anlaşılmaz cevap)*... Tamam o zaman, ben gitmeden önce görüşürüz. Pazartesi dönmek zorundayım. Pazar gününe ne dersin? *(boğuk cevap)* ... Karım bir margarita yapar, tüylerin ürperir... Minnettar olduğumu bilmeni gerçekten isterim... *(boğuk, anlaşılmaz cevap)* Pazar günü görüşürüz öyleyse. *(güler)*

Paulina silahı saklar. Perdelerin arkasında durur. Araba uzaklaşır, ışıkları tekrar odada dolaşır. Gerardo girer.

GERARDO: Paulie? Paulina?

Paulina'yı perdelerin arkasına saklanmış halde görür. Işığı açar. Kadın yavaşça perdenin arkasından çıkar.

GERARDO: Bu?.. Orada ne yapıyorsun öyle? Bu kadar geciktiğim için özür dilerim... ben...

PAULINA *(sarsılmış görünmemeye gayret ederek)*: Yanındaki kimdi?

GERARDO: Ben sadece...

PAULINA: Kimdi o?

GERARDO: ...kaza geçirdim, hayır, sakın endişelenme, ciddi bir şey değildi. Sadece araba -şansım varmış ki bir adam durdu-, sadece patlak bir teker. Paulina, ben hiçbir şey göremiyorum...

Bir lamba daha açar ve masanın kurulu olduğunu görür.

GERARDO: Zavallı küçük aşkım. Soğumuş olmalı, değil mi, o...

PAULINA (*sahnenin sonuna kadar çok sakin*): Isıtabiliriz. Kutlayacak bir şeyimiz olduğu sürece, yani.

Kısa bir sessizlik.

PAULINA: Senin kutlayacak bir şeyin var, Gerardo, öyle değil mi?

GERARDO: Bu sana bağlı.

Sessizlik. Ceketinin cebinden devasa bir çivi çıkarır.

GERARDO: Bunun ne olduğunu biliyor musun? Bu, benim tekerimi patlatan orospu çocuğu. Arabasının lastiği patlayan her normal erkek ne yapar, biliyor musun? Bagaja gidip yedek lastiği çıkarır. Tabii eğer yedek de patlak değilse. Eğer karısı yedeği tamir ettirmeyi hatırlamışsa, öyle değil mi?

PAULINA: Karısı. Her şeyi tamir ettirmesi gereken de her zaman kadın oluyor nedense. Yedeği senin tamir ettirmen gerekiyordu.

GERARDO: Gerçekten tartışacak halim yok, ama seninle anlaşmıştık...

PAULINA: Sen yapacaktın. Ben ev işlerini yapıyorum, sen de...

GERARDO: Yardım istemiyorsun ama sonradan da...

PAULINA: ...en azından arabayı elden geçir.

GERARDO: Sonradan da şikayet ediyorsun.

PAULINA: Ben hiçbir zaman şikayet etmiyorum.

GERARDO: Anlamsız bir tartışma bu. Niçin kavga ediyoruz ki? Ben çoktan unuttum bile ne...

PAULINA: Kavga etmiyoruz, sevgilim. Sen beni yedek lastiğini tamir ettirmemekle suçladın...

GERARDO: Benim yedek lastiğim mi?

PAULINA: Ben de sana oldukça makul bir şekilde dedim ki, ben...

GERARDO: Tamam, dur bakalım, yeter. Olayı hemen, burada açıklığa kavuşturalım. Yedek lastiği, bizim yedek lastiğimizi tamir ettirmemen tartışmaya açık, ama ufak bir sorun daha var. Kriko.

PAULINA: Ne krikosu?

GERARDO: İşte. Ne krikosu olacak? Arabanın krikosunu nereye koydun? Biliyorsun, arabayı kaldırmak için...

PAULINA: Arabayı kaldırmak için bir krikoya mı ihtiyacın var?

Adam kadına sarılır.

GERARDO: Şimdi. O kriko hangi cehennemde, söyle bakalım.

PAULINA: Anneme verdim onu.

GERARDO (*kadını bırakarak*): Annene mi? Krikoyu annene mi verdin?

PAULINA: Ödünç verdim. Evet.

GERARDO: Niçin verdiğini sorabilir miyim?

PAULINA: Sorabilirsin. Çünkü ihtiyacı vardı.

GERARDO: Halbuki ben, tabii, biz... Bunu yapamazsın, bebeğim, böyle şeyler yapılmaz ki.

PAULINA: Annem güneye gidiyordu ve ona gerçekten ihtiyacı vardı, bu arada sen...

GERARDO: Bu arada benim ne halt yediğim kimin umurunda.

PAULINA: Hayır.

GERARDO: Evet. Bir telgraf aldım ve hayatımın en önemli toplantısında başkanla buluşmak için hemen şehre gitmem gerekti ve...

PAULINA: Ve?

GERARDO: ...ve bu orospu çocuğu çivi yatmış beni bekliyordu, neyse ki oraya giderken olmadı. Sonra da allahın belası yolun ortasında yedek lastiksiz ve krikosuz kalakaldım.

PAULINA: Sana yardım edecek birini bulacağını biliyordum. Bari güzel miydi en azından? Seksi miydi?

GERARDO: Onun bir erkek olduğunu söylemiştim.

PAULINA: Öyle bir şey söylemedin.

GERARDO: Niçin hep bir kadın olduğundan şüphelenirsin ki...

PAULINA: Gerçekten de, niçin acaba? Sebebini hayal bile edemiyorum.

Kısa bir sessizlik.

PAULINA: İyi miydi? O adam sana...

GERARDO: Harika biriydi. Şansım varmış ki o...

PAULINA: Gördün mü? Nasıl yaptığını bilmiyorum ama her şeyin sonunda senin istediğin gibi olmasını sağlıyorsun. Anneme gelince, emin olabilirsin ki aynı şey onun başına gelse, kesinlikle acayip biri dururdu ve... Annemin en deli tipleri kendine çektiğini bilirsin.

GERARDO: Ben orada saatlerce beklerken, anneni bütün sıkıntılarından kurtulmuş bir halde benim krikomla güneyi keşfederken düşünmenin beni nasıl çılgınca mutlu ettiğini hayal bile edemezsin...

PAULINA: Abartmaya başlama yine...

GERARDO: Kırk beş dakika. Tam kırk beş dakika. Arabalar sanki ben yokmuşum gibi yanımdan geçip gittiler. Ne yaptım, biliyor musun? Yoldan geçen biri dursun diye kollarımı yel değirmeni gibi çevirmeye başladım –bu ülkede dayanışmanın ne olduğu unutuldu mu? Neyse ki bu adam -Roberto Miranda- durdu da. Onu davet ettim...

PAULINA: Sizi duydum.

GERARDO: Pazar günü. İyi mi?

PAULINA: İyi.

Kısa bir sessizlik.

GERARDO: Pazartesi döndüğümüze göre. En azından ben. Düşündüm de, belki sen de benimle gelmek istersin, bu tatili kısaltıp...

PAULINA: Yani, başkan seni atadı mı?

Kısa bir sessizlik.

GERARDO: Atadı.

PAULINA: Kariyerinin zirvesi.

GERARDO: Zirve diyemem doğrusu. Ne de olsa atadıkları arasında en genç kişi benim, öyle değil mi?

PAULINA: Öyle. Birkaç yıl içinde adalet bakanı olduğunda, kariyerinin asıl zirvesi olacak ha?

GERARDO: Bu doğal olarak bana bağlı değil.

PAULINA: Bunu ona söyledin mi?

GERARDO: Kime?

PAULINA: İyilik meleğine.

GERARDO: Roberto Miranda'ya mı yani? Onu hiç tanımıyorum ki. Üstelik, henüz kararımı vermedim, eğer...

PAULIANA: Kararını verdin.

GERARDO: Cevabımı yarın vereceğimi, kendimi son derece onurlandırılmış hissettiğimi söyledim, ama dedim, biraz...

PAULINA: Başkana mı? Bunu başkana mı söyledin?

GERARDO: Başkana, evet. Düşünmek için zamana ihtiyacım olduğunu söyledim.

PAULINA: Düşünecek ne var. Kararını verdin, Gerardo, verdiğini biliyorsun. Uzun yıllardır uğruna çalıştığın şey bu, niye aksini...

GERARDO: Çünkü önce... önce senin evet demen lazım.

PAULINA: Tamam o zaman, ben evet diyorum.

GERARDO Benim ihtiyacım olan evet bu değil.

PAULINA: Bendeki tek evet bu.

GERARDO: Başkalarını da duydum.

Kısa bir sessizlik.

GERARDO: Eğer kabul edeceksem sana güvenebileceğimi de bilmeliyim, senin rahat... eğer yeniden fenalaşırsan, bu beni...

PAULINA: Zayıflatır, evet, savunmasız duruma düşürür seni. Çırılçıplak soyar. Yeniden bana bakman gerekir.

GERARDO: Haksızlık ediyorsun.

Kısa bir sessizlik.

GERARDO: Sana baktığım için beni eleştiriyor musun?

PAULINA: İşte başkana da bunu söyledin, yani karının bazı sorunları olabileceğini...

Sessizlik.

GERARDO: O bilmiyor. Kimse bilmiyor. Hatta annen bile bilmiyor.

PAULINA: Bilenler de var.

GERARDO: Ben o tür insanlardan bahsetmiyorum. Yeni hükümetteki hiç kimse bilmiyor. Ben bu durumu kimseye açıklamadığımız gerçeğinden söz ediyorum, sen asla -biz asla- ilan etmedik, onların bilmek...

PAULINA: Ölümle sonuçlanmış olsaydı durum değişirdi, değil mi?

GERARDO: Paulina, özür dilerim ama, sen ne...

PAULINA: Atandığın komisyon. Sadece ölümle biten vakaları araştırmıyor mu?

GERARDO: Ölümle biten veya ölümle bittiği düşünülen insan hakları ihlallerini araştırmakla görevli, evet.

PAULINA: Sadece en ciddi davaları yani?

GERARDO: Ana fikir şu ki, en kötü suçları aydınlatabilirsek, diğer kötülükler de böylece ortaya çıkacaktır.

PAULINA: Sadece en ciddileri...

GERARDO: Şöyle diyelim; düzeltilmesi mümkün olmayan hatalar, diyelim.

PAULINA: Düzeltilmesi mümkün olmayan. Tamir edilemeyenler, öyle mi?

GERARDO: Bu konuda konuşmaktan hoşlanmıyorum, Paulina.

PAULINA: Ben de hoşlanmıyorum.

GERARDO: Ama konuşmamız gerekecek, öyle değil mi, sen ve ben? Eğer önümüzdeki birkaç ay kanıtları, akrabaları, şahitleri ve hayatta kalanları dinleyeceksem, ve her seferinde eve döndüğümde sen bütün bunları kendime saklamamı istemeyeceksen. Veya sen... ya sen...

Kadını kollarına alır.

GERARDO: Keşke seni ne kadar sevdiğimi bilseydin, keşke bunun bana ne kadar acı verdiğini bilseydin.

Kısa bir sessizlik.

PAULINA (*adama sıkıca sarılarak*): Evet. Evet. Evet. Bu senin istediğin evet mi?

GERARDO: Benim istediğim evet bu.

PAULINA: Neler olup bittiğini ortaya çıkar. Her şeyi ortaya çıkar. Her şeyi öğreneceğine söz ver bana...

GERARDO: Her şeyi. Bulabildiğimiz her şeyi. Gidebildiğimiz yere kadar biz... (*sessizlik*) Tabii bize...

PAULINA: İzin verildiği sürece.

GERARDO: Sınırlıyız, diyelim, sınırlarımız var. Ama yapabileceğimiz çok şey var... Sonuçlarımızı yayınlayacağız.

Resmi bir rapor olacak. Her şey nesnel olarak tespit edilecek, böylece kimse olanları reddedemeyecek ve ülkemiz bir daha asla aşırılıklara...

PAULINA: Ya sonra?

Gerardo konuşmaz.

PAULINA: Kurbanların akrabalarını dinleyeceksiniz, suçları ilan edeceksiniz, peki ya suçlular ne olacak?

GERARDO: Ondan sonrası yargıçlara bağlı. Mahkemeler delillerin bir kopyasını alıyor ve yargıçlar oradan hareketle...

PAULINA: Yargıçlar mı? On yedi yıllık diktatörlük boyunca tek bir hayat kurtarmak için bile müdahale etmemiş olan yargıçlar mı? Hiçbir ihzar emrini kabul etmeyen yargıçlar mı? Kendisine kayıp kocasını sormaya gelen zavallı kadına, kocasının büyük ihtimalle ondan sıkılıp başka bir kadınla kaçtığını söyleyen yargıç Peralta mı? O yargıç mı? Ona ne dedin? Bir yargıç mı dedin? Yargıç mı?

Konuştukça Paulina yavaşça fakat artan bir isteriyle gülmeye başlar.

GERARDO: Paulina, Paulina. Bu kadarı yeter. Paulina.

Kadını kollarına alır. Kadın yavaşça sakinleşir.

GERARDO: Şaşkın, şaşkın kızım, bebeğim.

Kısa sessizlik.

GERARDO: Ya lastik sen yoldayken patlasaydı ne olacaktı? Sen orada yol üstünde kalmışsın, yanından arabalar geçiyor, ışıklar tren gibi çığlık çığlığa geçiyor ve kimse dur-

muyor, hiç düşündün mü, yolun üstünde kendini birden yalnız bulsaydın ne yapardın...

PAULINA: Birisi dururdu. Büyük ihtimalle o aynı adam; Miranda mıydı?

GERARDO: Muhtemelen. Herkes orospu çocuğu değil.

PAULINA: Hayır... Herkes değil.

GERARDO: Onu pazar günü bizimle bir içki içmeye davet ettim. Ne dersin?

PAULINA: Pazar günü uygun.

Kısa sessizlik.

PAULINA: Korktum. Araba sesi duydum. Seninki olmadığını gördüm.

GERARDO: Ama tehlike yoktu.

PAULINA: Hayır.

Kısa bir sessizlik.

PAULINA: Gerardo. Başkana zaten evet dedin, öyle değil mi? Doğru söyle, Gerardo. Yoksa komisyondaki görevine bir yalan söyleyerek mi başlayacaksın?

GERARDO: Seni incitmek istemedim.

PAULINA: Başkana kabul ettiğini söyledin, öyle değil mi? Bana sormadan? Öyle değil mi? Gerçeği bilmeye ihtiyacım var, Gerardo.

GERARDO: Evet. Başkana kabul ettiğimi söyledim. Evet. sana sormadan önce.

Işıklar kararır.

SAHNE 2

Bir saat sonra. Sahne boş. Sadece ayışığının daha zayıf ışığı pencerelerden giriyor. Akşam yemeği bitmiş, sofra temizlenmiş. Geride denizin sesi. Yaklaşan bir araba sesi. Farlar oturma odasını aydınlatır, sonra söndürülür, araba kapısı açılır ve kapanır. Birisi kapıyı çalar, önce ürkekçe, sonra kuvvetle. Sahne dışında bir lamba yakılır ve hemen söndürülür. Kapı daha da ısrarlı çalınır. Gerardo yatak odasından pijamalarıyla çıkıp oturma odasına gelir.

GERARDO (*sahne dışında olan Paulina'ya*): Sana söylüyorum... hiçbir şey olmayacak... tamam, sevgilim, tamam. Dikkatli olacağım.

Gerardo ışığı açar.

GERARDO: Geliyorum. Geliyorum.

Kapıya gider ve açar. Roberto Miranda dışardadır.

GERARDO: Ah siz misiniz. Tanrım, beni çok korkuttunuz.

ROBERTO: Bu... davetsiz ziyaret için gerçekten çok özür dilerim. Sizin hâlâ kutlama yaptığınızı düşünmüştüm.

GERARDO: Önemli değil... lütfen içeri girin.

Roberto eve girer.

GERARDO: Sadece henüz alışamadık, hepsi bu.

ROBERTO: Alışamadınız mı?

GERARDO: Demokrasiye. Yani, gece yarısı kapınız çalındığında bunun bir arkadaş mı yoksa...

Paulina adamları duyacağı ama göremeyeceği, onların da kendisini göremeyeceği bir şekilde terasın kenarına gelir.

ROBERTO: ... o piç kurularından biri mi olduğunu bilemiyorsunuz, değil mi?

GERARDO: Ve karımın... O biraz gergindi ve... Yani, anlarsınız, eğer... onu bağışlamanız gerekecek. Seslerimizi de biraz alçaltırsak...

ROBERTO: Gayet tabii, gayet tabii, benim hatam. Ben sadece düşünmüştüm ki...

GERARDO: Lütfen oturun, lütfen...

ROBERTO: ... kısa bir ziyarette bulunayım demiştim... Tamam, ama bir dakikacık, çok değil... ama kendinize bu ani ziyaretin sebebini soruyor olmalısınız... Şey, sahildeki evime dönüyordum.

GERARDO: Affedersiniz, bir şey içer misiniz? Pazar günü karımın meşhur margaritalarından birini içebilirsiniz, ama şimdi... İsterseniz bir şişe konyağım var...

Paulina daha da yaklaşır ve dinler.

ROBERTO: Hayır, teşekkürler, ben... Ya da, bir yudumcuk alayım. Neyse, arabamda radyoyu dinliyordum ve... birden, jeton düştü. Haberlerde adınızı duydum, başkanın Araştırma Komisyonu için seçtiği isimleri sayıyorlardı ve Gerardo Escobar dediler; kendi kendime bu ad yabancı değil dedim, ama nerede, kim, bu soru kafamda dolaşmaya başladı ve eve vardığımda kim olduğunu anladım. Aynı zamanda, sizin yedek lastiği benim bagaja koyduğumuzu ve yarın onu tamir ettirmeniz gerektiğini de hatırladım, ayrıca ... en doğrusu, en doğrusuysa, doğrusunu bilmek istiyor musunuz?

GERARDO: Sabırsızlıkla bekliyorum.

ROBERTO: Kendi kendime düşündüm... bu adam, dedim, bir ulusun onuru için gerçekten önemli bir şey yapıyor... böylece ülke geçmişteki hiziplere ve nefrete kapıyı kapatabilir ve düşündüm ki işte bu, o adamın endişelerinden uzak olduğu son hafta sonu muhtemelen... bu endişeler de kim bilir kaç ay sürecek, öyle değil mi, çünkü ülkemizi baştan başa dolaşıp binlerce insanı dinlemek zorundasınız... Sakın bana demeyin ki...

GERARDO: Tamamen doğru, ama o kadar abartmasanız...

ROBERTO: Yani, düşündüm ki, en azından onun evine uğrayabilir ve yedek lastiğini bırakabilirim, böylece bir taksi veya çekici çağırmak için dışarı çıkmak zorunda kalmaz... demek istediğim, burada kimin telefonu var ki.

GERARDO: Bana hissettirdiklerinizle sanki ben...

ROBERTO: Hayır, size söylüyorum ve bunu bütün kalbimle söylüyorum ki, bu komisyon, tarihimizdeki olağanüstü acılarla yüklü bir sayfayı kapamamıza yardım edecek, işte ben buradayım, bu hafta sonu yalnızım ve hepimiz yardım etmeliyiz... bu çok küçük bir yardım olabilir ama...

GERARDO: Yarını bekleseydiniz, zahmet etmeseydiniz keşke.

ROBERTO: Yarın mı? Arabanıza ulaşacaktınız... ama yedek lastiğiniz olmayacaktı. Sonra da çıkıp beni bulacaktınız. Hayır, dostum... ve sonra düşündüm ki yarın benim krikomla onu tamir etmeyi size önermeliyim... ki aklıma gelmişken, krikonuza ne olduğunu öğrenebildiniz mi...

GERARDO: Karım annesine ödünç vermiş.

ROBERTO: Annesine mi?

GERARDO: Bilirsiniz, kadınlar...

ROBERTO (*gülerek*): Bilmez miyim hiç. Dünyadaki çözülememiş son gizem. Bütün sınırları keşfedeceğiz dostum ve o önceden kestirilemez dişi ruhu hep sır olarak kalacak. Nietzsche'nin bir zamanlar ne yazdığını biliyor musunuz, en azından Nietzsche olduğunu sanıyorum, dişi ruha asla sahip olamayacağımızı yazmıştı. Ya da belki de o değildi. Gerçi emin olabilirsin ki, eğer o yaşlı Nietzsche kendini bir hafta sonu yolun ortasında krikosuz bulsaydı, bunları kesin yazardı.

GERARDO: Ve yedek lastiksiz.

ROBERTO: Ve yedek lastiksiz. Anlaştık o zaman... gerçekten sizinle gelmeliyim, sabahleyin bütün işleri halledebiliriz birlikte...

GERARDO: Size yük olmak istemem.

ROBERTO: Tek kelime daha duymak istemiyorum. Ben insanlara yardım etmeyi severim... Ben bir doktorum, unuttunuz mu? Ama sadece önemli insanlara yardım ettiğimi düşünmeyin sakın.

GERARDO: Nasıl bir işe bulaştığınızı bilseydiniz gaz pedalını köklerdiniz, değil mi?

ROBERTO (*gülerek*): Dibine kadar. Hayır, cidden, hiç sorun değil. Aslında, bu bir onurdur. Aslında, en doğrusunu bilmek istiyorsanız, bakın bu akşam buraya geliş sebebim sizi kutlamak, size... Gerçekten bu ülkenin ihtiyaç duyduğu gibi biri olduğunuzu söylemek, gerçeği tamamen ortaya çıkarabilecek...

GERARDO: Ülkenin ihtiyaç duyduğu şey adalet, ama eğer gerçeğin bir kısmını bile su yüzüne çıkarabilirsek...

ROBERTO: Ben de tam onu söyleyecektim. Bu insanları yargılayamasak bile, kendi kendilerine verdikleri dokunulmazlıkla korunsalar bile... en azından isimleri yayınlanabilir.

GERARDO: O isimler gizli kalacak. Komisyonun görevi suç işleyenleri ifşa etmek değil, veya...

ROBERTO: Bu ülkede her şey sonunda açığa çıkar. Onların çocukları, torunları, sizin bunları yaptığınız doğru mu, sizi suçladıkları şeyleri yaptınız mı diye soracak ve yalan söylemek zorunda kalacaklar. İftira olduğunu söyleyecekler, komünist bir komplo olduğunu söyleyecekler, böyle saçmalıklar uyduracaklar, ama gerçek her taraflarında yazılı olacak ve onların çocukları, onların kendi çocukları da onların haline üzülecek, utanç ve üzüntü duyacaklar. Bu onları hapsetmekle aynı şey değil, ama...

GERARDO: Belki bir gün...

ROBERTO: Belki bu ülkenin vatandaşları yeterince tepki gösterirse, dokunulmazlıklarını bile kaldırabiliriz.

GERARDO: Bunun mümkün olmadığını biliyorsunuz.

ROBERTO: Ben hepsini öldürelim diyorum, ama görüyorum ki...

GERARDO: Sizinle aynı fikri paylaşmadığım için üzgünüm, Roberto, ama bence ölüm cezası hiçbir zaman hiçbir şeyi çözemedi...

ROBERTO: Bu noktada aynı fikirde değiliz, Gerardo. Hayatta kalmayı hak etmeyen insanlar var, ama benim asıl

söylemek istediğim, sizi epeyce külfetli bir sorunun beklediği..

GERARDO: Birçok sorunumuz var. Öncelikle, ordu, komisyonla sonuna kadar uğraşacak. Başkana bu araştırmanın bir hakaret ve tehlikeli bir girişim olduğunu söylediler, evet, yeni hükümetin eski yaraları açması tehlikeliymiş. Ama başkan onların ne dediklerine aldırmadan onay verdi, Tanrı'ya şükür, bir an için vazgeçecek sandım, ama hepimiz biliyoruz ki bu insanlar en ufak hatamızda üstümüze atlayacaklar...

ROBERTO: Evet, ben de tam böyle düşünüyorum, siz isimlerin bilinmeyeceğini, yayınlanmayacağını söylediğinizde, sen... belki de haklısınız, belki bu insanların gerçekte kimler olduğunu hiçbir zaman öğrenemeyeceğiz, onlar bir tür...

GERARDO: Mafya.

ROBERTO: Mafya, evet, gizli bir kardeşlik, kimse kimsenin adını vermiyor ve birbirlerinin arkasını kolluyorlar. Silahlı Kuvvetler, adamlarının komisyonunuza ifade vermesine izin vermeyecek ve eğer onları çağırırsanız celbinizi görmezden gelecekler, siktir çekecekler. Belki de siz haklısınız, bu çocuklar ve torunlar konusu da bir fanteziden ibaret. Düşündüğüm kadar kolay olmayabilir, benim asıl söylemek istediğim de bu.

GERARDO: O kadar zor da değil ama. Başkan bana dedi ki... ve bu aramızda kalacak tabii...

ROBERTO: Gayet tabii.

GERARDO: Başkan bana, ifade vermeye hazır insanlar olduğunu söyledi, kimliklerinin gizli kalması garanti edildiği takdirde. Ve insanlar bir kez konuşmaya başladı mı, itiraf-

lar bir kez başladı mı, isimler su gibi ortaya saçılacak. Dediğiniz gibi: bu ülkede her şey açığa çıkar.

ROBERTO: Keşke iyimserliğinizi paylaşabilseydim. Korkarım asla öğrenemeyeceğimiz şeyler de var.

GERARDO: Kısıtlanmış durumdayız, ama o kadar da değil. Hiç değilse bir tür manevi yaptırım bekleyebiliriz, en azından bu... Mahkemelerden adalet bekleyemeyeceğimize göre...

ROBERTO: Umarım haklısınızdır. Ama geç oluyor. Tanrım, saat iki olmuş. Dinleyin, yarın sizi almaya geleceğim, mesela... dokuza ne dersiniz?

GERARDO: Sizi kimse beklemiyorsa neden burada kalmıyorsunuz...

ROBERTO: Kimse beklemiyor.

GERARDO: Tamam, yalnız olduğunuza göre.

ROBERTO: Yalnız değilim aslında. Karımla çocuklar büyükannelerinin yanına gittiler, ben de uçmaktan nefret ettiğim ve bakmam gereken bazı hastalarım olduğu için...

GERARDO: Plajdaki evinizde hasta yoktur herhalde. Öyleyse neden gidiyorsunuz?

ROBERTO: Çok naziksiniz ama ben yalnız kalmayı severim, dalgaları seyretmeyi, müziğimi dinlemeyi. Bakın, ben yardım etmeye geldim, rahatsızlık vermeye değil. Yarın geleceğim, mesela saat...

GERARDO: Anlamam. Kalıyorsunuz. Yol ne kadar sürüyordu? Yarım saat mi?

ROBERTO: Sahil yolundan yaklaşık kırk dakika ama eğer...

GERARDO: Tek kelime daha istemem. Paulina çok sevinir. Bize hazırlayacağı kahvaltıyı göreceksiniz.

ROBERTO: İşte bu beni ikna etti. Kahvaltı! Bizim evde süt bile olduğunu sanmıyorum. Bir de doğrusu, inanılmaz yorgunum...

Paulina hızla terastan yatak odasına döner.

GERARDO: Başka bir ihtiyacınız var mı?.. Aslında size veremeyeceğim tek şey bir diş fırçası galiba.

ROBERTO: İnsanın paylaşmadığı iki şeyden biri diş fırçası olmalı dostum.

GERARDO: Doğru!

ROBERTO: İyi geceler.

Roberto ve Gerardo ayrı yanlardan çıkarlar, yatak odalarına giderler. Kısa sessizlik ve ayışığı.

GERARDO (*dışardan*): Paulina, sevgilim... Yolda bana yardım eden doktor, bu gece bizde kalacak. Sevgilim? Kalacak, çünkü yarın arabayı tamir ettirmeme yardım edecek. Sevgilim, duyuyor musun?

PAULİNA (*uyuklar gibi kısık sesle*): Evet, canım.

GERARDO (*dışardan*): O bizim dostumuz. Yani, korkmana gerek yok. Yarın bize güzel bir kahvaltı hazırlayabilirsin...

Yarı karanlıkta sadece denizin sesi.

SAHNE 3

Kısa süre sonra. Bir bulut ayın önünden geçer. Denizin sesi yükselir, sonra alçalır. Sessizlik.
Paulina oturma odasına gelir.
Ayışığında çekmeceye gidip silahı çıkardığı görülür. Ve çorap olduğu görülen bazı giysiler alır.
Oturma/yemek odasını geçip Roberto'nun uyuduğu odaya gelir. Bir an bekler, dinler. Odaya girer. Birkaç saniye geçer. Bir tür çığlığın izlediği karışık, boğuk bir ses duyarız. Sonra sessizlik.
Yarı ışıkta odadan çıktığını görürüz. Kendi yatak odasının kapısına gider. Açar, iç taraftan anahtarı alır ve kapıyı kilitler, öbür yatak odasına döner. Onu, bedene benzeyen ama emin olamadığımız bir şeyi sürüklerken görürüz. Sahne devam ettikçe bunun bir beden olduğu görülür. Bir sandalye çeker ve bedeni üstüne yerleştirir. Öbür odaya gider, Roberto'nun ceketine benzeyen bir şeyle döner, cebinden araba anahtarlarını çıkarır. Evden çıkmak üzeredir. Durur. Şimdi Roberto olduğu açıkça görülen bedene bakmak için döner. Donunu çıkarır, Roberto'nun ağzına tıkar.
Paulina evden çıkar. Roberto'nun arabasının sesini duyarız. Arabanın farları açıldığında farlar sahneyi aydınlatır ve o keskin ışığın acımasızlığında Roberto Miranda bir sandalyeye bağlanmış, tamamen bilinçsiz ve ağzı tıkalı olarak görülür. Araba gider. Karanlık.

SAHNE 4

Şafaktan önce. Roberto gözlerini açar. Kalkmaya davranır, fakat bağlı olduğunu fark eder. Sallanmaya ve çaresizce kurtulmaya çalışır. Paulina silahıyla karşısında oturmaktadır. Roberto dehşete düşmüş bir ifadeyle ona bakar.

PAULINA (*çok sakin*): Günaydın doktor... Miranda, değil mi? Doktor Miranda.

Ona silahı gösterir ve oyun oynar gibi silahı adama doğrultur.

PAULINA: Üniversitede Miranda adında yakın bir arkadaşım vardı. Ana Maria Miranda, senin San Esteban'lı Miranda'larla bir akrabalığın yoktur, değil mi? Akıllı bir kızdı. Harika bir hafızası vardı, ona bizim küçük ansiklopedimiz derdik. Ona ne olduğu hakkında hiçbir fikrim yok. Büyük ihtimalle tıbbı bitirip senin gibi doktor oldu.

Ben diplomamı alamadım... Eğitimimi tamamlayamadım, Doktor Miranda. Bakalım benim diplomamı niye alamadığımı tahmin edebilecek misin, bunun sebebini tahmin etmek için büyük bir hayal gücü çalışması yapman gerekmediğini çok iyi biliyorum.

Neyse ki Gerardo vardı. O, evet, tam olarak beni beklediğini söyleyemem, ama şöyle diyelim, beni hâlâ seviyordu, böylece üniversiteye dönmem gerekmedi. Şanslıydım. Çünkü bir tür... aslında, fobi doğru kelime olmaz... ama... tıptan korkuyordum. Seçtiğim meslek hakkında o kadar emin değildim. Ama dedikleri gibi, hayat bitmeden asla bitmez. İşte bu yüzden hâlâ acaba tekrar okula kaydolsam mı diye düşünüyorum, biliyorsun, bu mümkün. Geçen gün okudum, artık ordu iş başında olmadığı için, üniversiteden atılan öğrencilerin yeniden kayıt yaptırmalarına izin veriliyormuş.

Ama sana kahvaltı hazırlamam gerekirken burada oturmuş çene çalıyorum, öyle değil mi, güzel bir kahvaltı hazırlayacaktım ya? Şimdi sen... galiba jambonlu sandviç seviyordun, öyle değil mi? Mayonezli jambonlu sandviç. Mayonezimiz yok, ama jambonumuz var. Gerardo da sever jambonu. Senin diğer zevklerini de öğreneceğim. Ma-

yonez için kusura bakma. Şimdilik aramızda yalnızca bir monolog olmasına aldırmıyorsun umarım. Sırası gelince sen de sözünü söyleyeceksin doktor, bundan emin olabilirsin. Sadece şu ağzındakini çıkarmak istemiyorum -sen buna tıkaç diyordun, öyle değil mi-, en azından Gerardo uyanıncaya kadar. Ama onu uyandırmam gerekecek. Kulübeden tamirhaneyi aradığımı söylemiş miydim? Biraz sonra gelirler.

Yatak odasının kapısına gider, kilidi açar, kapıyı iter.

PAULINA: Doğrusu, sen biraz sıkılmış görünüyorsun.

Cebinden bir kaset çıkarır.

PAULINA: Bunu senin arabandan aldım, alma hakkını kullandım. Ben sana kahvaltı, güzel bir kahvaltı hazırlarken biraz Schubert dinlesek nasıl olur, doktor? *Ölüm ve Bâkire?*

Kasedi teybe yerleştirir. Schubert'in "Ölüm ve Bâkire" dörtlüsünü dinlemeye başlarız.

PAULINA: Bu dörtlüyü son dinlediğimden beri ne kadar zaman geçti, biliyor musun? Radyoda ne zaman çalsa hemen kapatıyorum. Dışarıya da fazla çıkmamaya çalışıyorum, gerçi Gerardo'nun katılmak zorunda olduğu sosyal faaliyetler var ve eğer onu bakan olarak atarlarsa, yabancıların ellerini sıkıp onlara gülümseyerek oradan oraya koşturacağımız bir hayatımız olacak, ama Schubert çalmasınlar diye hep dua ediyorum. Bir akşam yemek yiyorduk... son derece önemli insanlarla birlikteydik ve ev sahibemiz nedense bir Schubert plağı çalmaya başladı, bir piyano sonatı, ve düşündüm, ya sesini kapatacaktım

ya da çekip gidecektim, ama bedenim benim yerime karar verdi, o anda çok hasta hissettim kendimi ve Gerardo'nun beni eve getirmesi gerekti. Biz onları orada Schubert dinlerken bıraktık ve kimse beni neyin hasta ettiğini anlamadı, bu yüzden gittiğim hiçbir yerde onu bir daha çalmamaları için dua ediyorum, hiçbir Schubert parçası çalmasınlar, tuhaf değil mi, bir zamanlar, hatta şimdi bile, evet, şimdi bile benim en sevdiğim besteciydi; öyle hazin, asil bir hayat anlayışı var ki. Ama kendime hep onu yeniden dinleyebileceğim bir zaman gelecek diye söz verdim, onu mezardan geri çıkaracaktım ve şimdi burada oturup seninle birlikte Schubert dinlerken, haklı olduğumu biliyorum, kendimi... Şu andan itibaren pek çok şey değişecek, değil mi? Bütün Schubert koleksiyonumu fırlatıp atmanın eşiğinde olduğumu düşününce, delilik! (*Sesini Gerardo'nun duyması için yükselterek*) Bu kuartet harika, değil mi sevgilim? (*Roberto'ya*) Artık Schubert'i tekrar dinleyebileceğim, eskiden olduğu gibi konserine bile gidebileceğim. Schubert'in eşcinsel olduğunu biliyor muydun? Ama gayet tabii biliyorsundur, *Ölüm ve Bâkire*'yi dinletirken bunu sürekli tekrarlayan sendin. Bu aynı kaset mi, Doktor, yoksa sesin netliğini koruyabilmek için her yıl yeni bir tane mi alıyorsun?

Gerardo yatak odasından sahneye girer, hâlâ uykuludur.

PAULINA: Günaydın, sevgilim. Kahvaltı henüz hazır olmadığı için üzgünüm.

Gerardo'yu görünce Roberto kendini kurtarmak için çaresizce çabalar. Gerardo sahneyi büyük bir şaşkınlıkla izler.

GERARDO: Paulina! Bu da ne? Tanrı aşkına... Roberto... Doktor Miranda.

Roberto'ya yaklaşır.

PAULINA: Dokunma ona.

GERARDO: Ne?

PAULINA (*onu silahla tehdit ederek*): Dokunma ona.

GERARDO: Burada neler oluyor, nasıl bir delilik...

PAULINA: Bu o.

GERARDO: Bırak... bırak o silahı.

PAULINA: Bu o.

GERARDO: Kim?

PAULINA: Bu o doktor.

GERARDO: Ne doktoru?

PAULINA: Schubert çalan doktor.

GERARDO: Schubert çalan doktor.

PAULINA: O doktor.

GERARDO: Nereden biliyorsun?

PAULINA: Sesinden.

GERARDO: Ama senin -bana öyle söyledin- bütün o haftalar boyunca...

PAULINA: Gözlerim bağlıydı, evet. Ama yine de duyabiliyordum.

GERARDO: Sen hastasın.

PAULINA: Değilim.

GERARDO: Hastasın sen.

PAULINA: Tamam, o zaman ben hastayım. Ama hem hasta olup hem de bir sesi tanıyabilirim. Üstelik duyularımızdan birini yitirdiğimizde diğerleri güçlenir, keskinleşirler. Öyle değil mi Doktor Miranda?

GERARDO: Belli belirsiz hatırladığın bir ses hiçbir şeyin kanıtı olmaz, Paulina, geçerli değildir...

PAULINA: Bu onun sesi. Dün gece buraya gelir gelmez tanıdım onu. Gülüşü. Kullandığı bazı deyişler.

GERARDO: Ama bu...

PAULINA: Bu önemsiz bir kanıt olabilir, ama benim için yeterli. Bütün bu yıllar boyunca bu sesi duymadığım bir saat bile geçmedi, yanımda, kulağımın dibinde o tükürükle karışık sesi duydum, sence böyle bir sesi unutabilir miyim?

Roberto'nun ve sonra başka bir adamın sesini taklit ederek.

PAULINA: "Ona biraz daha verin. Bu orospu biraz daha alabilir. Verin ona." "Emin misin Doktor? Ya bu kaltak elimizde ölürse?" "Daha bayılacağı bile yok, baksanıza. Ver ona, bir çentik daha."

GERARDO: Paulina, o silahı bana vermeni rica ediyorum.

PAULINA: Hayır.

GERARDO: Onu bana doğrultursan konuşmamız mümkün değil.

PAULINA: Aksine, silahı bıraktığım anda bütün konuşma otomatik olarak bitecek. Silahı bırakırsam sen tartışmayı kazanmak için kuvvetini kullanacaksın.

GERARDO: Paulina, yaptığın şeyin çok ciddi sonuçlar doğuracağını bilmeni istiyorum .

PAULINA: Ciddi ha? Tamir edilemez ha?

GERARDO: Evet, tamir edilemez... olabilir. Doktor Miranda. Sizden onu affetmenizi dilemek zorundayım, karım uzun zamandır...

PAULINA: Şu pislikten af dilemeye kalkma sakın. Şu eli görüyor musun, şuradaki eli...

GERARDO: Çöz onu, Paulina.

PAULINA: Hayır.

GERARDO: O zaman ben çözerim.

Roberto'ya doğru ilerler. Birden Paulina'nın silahı bir el ateş eder. Nasıl ateş edeceğini bilmediği açıktır, çünkü adamlar kadar şaşırmıştır silah geri tepince. Gerardo geri bir adım atar, Roberto çaresiz görünür.

GERARDO: Ateş etme, Paulie. O şeyi bir daha ateşleme. O silahı bana ver.

Sessizlik.

GERARDO: Bunu yapamazsın.

PAULINA: Bana neyi yapıp neyi yapamayacağımı söylemeyi ne zaman bırakacaksın. 'Bunu yapamazsın, şunu yapabilirsin, bunu yapamazsın.' Yaptım bile.

GERARDO: Bunu yaptığın adamın bildiğimiz tek hatası... bir yargıç önünde onu suçlayabileceğin tek şey...

Paulina alaycı alaycı güler.

GERARDO: Evet. Bir yargıç, evet, ne kadar çürümüş, rüşvetçi, korkak olursa olsun... onu suçlayabileceğin tek şey, yolda başı belada olan birine yardım etmek için durmak ve beni eve getirmeyi teklif etmek...

PAULINA: Az daha unutuyordum, tamirci birazdan burada olur.

GERARDO: Ne?

PAULINA: Bu sabah erkenden senin şu iyilik meleğinin arabasını saklamaya gittiğimde bir telefon kulübesinden onları aradım ve erkenden gelmelerini söyledim. Giyinsen iyi olur. Gelmek üzeredirler.

GERARDO: Lütfen, Paulina, makul olmaya başlayabilir miyiz, davranışımızı sanki biraz...

PAULINA: Sen makul ol, Gerardo. Sana hiçbir şey yapmadılar.

GERARDO: Yaptılar, tabii ki yaptılar... ama biz burada bir dehşet ödülü için yarışmıyoruz, kahretsin... haydi, biraz sağduyulu davranmayı deneyelim. Bu adam o korkunç olaylardan sorumlu doktar olsa bile, ki değil, olması için de hiçbir sebep yok, ama diyelim ki oydu, o durumda bile onu böyle bağlamaya ne hakkın var, bebeğim, yaptığına bir bak, Paulina, sonuçlarını düşün...

Dışarıda bir kamyon motoru duyulur. Paulina kapıya koşar, aralar ve bağırır.

PAULINA: Geliyor, geliyor.

Kapıyı kapatır, kilitler, perdeleri kapatır ve Gerardo'ya bakar.

PAULINA: Giyin, çabuk. Çekici geldi. Yedek lastik dışarıda. Onun krikosunu da aldım.

GERARDO: Krikosunu da mı çalıyorsun?

PAULINA: Böylece bizimki annemde kalabilir.

Kısa bir sessizlik.

GERARDO: Polise gidebileceğimi düşündün mü?

PAULINA: Onu yapacağından şüpheliyim. Kendi ikna güçlerine haddinden fazla inanıyorsun. Üstelik biliyorsun ki, eğer polis buraya burnunu sokarsa, bu adamın kafasına derhal bir kurşun sıkarım. Bunu biliyorsun, öyle değil mi? Sonra da silahı ağzıma sokup tetiği çekerim.

GERARDO: Ah bebeğim, bebeğim. Sen... tanınmaz haldesin. Nasıl böyle davrabilir, nasıl böyle konuşabilirsin?

PAULINA: Kocama açıkla, Doktor Miranda, benim böyle... çıldırmam için bana ne yaptığını anlat.

GERARDO: Paulina, niyetinin tam olarak ne olduğunu bana söylemeni istiyorum.

PAULINA: Ben değil. Sen ve ben. Onu yargılayacağız, Gerardo, bu doktoru. Burada. Bugün. Sen ve ben. Yoksa senin meşhur Araştırma Komisyonu mu yapacak bu işi?

Işıklar kararır.

1. PERDE'NİN SONU

2. PERDE

SAHNE 1

Gün ortası. Roberto hâlâ aynı durumda. Paulina, arkası ona dönük, pencereden dışarıya, denize bakıyor; doktorla konuşurken hafifçe sallanıyor.

PAULINA: Nihayet bıraktıklarında... nereye gittiğimi biliyor musun? Ailemin yanına gidemezdim, o zamanlar o kadar asker yanlısıydılar ki onlarla bütün ilişkilerimi koparmıştım. Sadece arada bir annemi görüyordum... Bu tuhaf değil mi, Gerardo'ya veya kız kardeşime asla söylemediğim, annemeyse kesinlikle söylemeyeceğim şeyleri, burada sanki günah çıkartır gibi sana anlatıyorum. Ger-

çekte ne düşündüğümü bilseydi annem üzüntüsünden ölürdü. Halbuki sana tam olarak ne hissettiğimi söyleyebilirim, beni bıraktıklarında ne hissettiğimi. O gece... evet, ne durumda olduğumu anlatmama gerek yok, bırakılmadan önce beni baştan ayağa iyice muayene etmiştin, öyle değil mi? Burada oldukça samimiyiz, öyle değil mi, ikimiz karşılıklı? Sanki güneş altında bir bankta oturan iki emekli gibi.

Roberto konuşmak veya iplerden kurtulmak ister gibi bir hareket yapar.

PAULINA: Aç mısın? Durum o kadar kötü değil. Sadece Gerardo dönene kadar sabırlı olman gerekecek.

Erkek sesini taklit ederek.

PAULINA: "Aç mısın? Yemek ister misin? Sana yiyecek bir şey vereceğim, tatlı kaltak. Sana öyle büyük ve içini doldurucak bir şey vereceğim ki açlık maçlık kalmayacak."

Kendi sesiyle.

PAULINA: Gerardo hakkında hiçbir şey bilmiyorsun, öyle değil mi? Yani, hiçbir zaman bilmedin demek istiyorum. Onun adını asla söylemedim. Senin... senin meslektaşların, bana sorarlardı, gayet tabii. "O kutuyla, küçük bayan, sakın bana seni düzen birinin olmadığını söyleme, ha? Hadi sadece bize seni kimin düzdüğünü söyle, küçük bayan." Ama onlara asla Gerardo'nun adını vermedim. İşlerin nasıl değiştiğini görmek tuhaf. Eğer Gerardo'nun adını verseydim, hiçbir araştırma komisyonuna atanmazdı, tersine, başka bir avukatın araştıracağı isimlerden biri olurdu. Ben

de o komisyonun önünde Gerardo'yla nasıl tanıştığımı anlatıyor olurdum; aslında ona darbeden hemen sonra rastladım, insanların elçiliklere sığınmalarına yardım ederken... Gerardo'yla hayatlar kurtardık, öldürülmemeleri için ülkeden insan kaçırdık. Ben sert ve korkusuzdum, her şeyi yapmaya hazırdım, o zaman bedenimde bir gram bile korku olmamasına inanamıyorum. Neyse... sözü dağıtmayayım. O gece beni bıraktılar, evet. Gerardo'nun evine gittim, kapıyı çaldım, tekrar, tekrar, tıpkı senin dün gece yaptığın gibi; en sonunda Gerardo kapıyı açtığında endişeli görünüyordu, saçları darmadağınıktı...

Dışarda bir araba sesi. Sonra arabanın kapısı açılıp kapanır. Paulina masaya gidip silahı alır. Gerardo girer.

PAULINA: Nasıl gitti? Lastiği kolayca yaptılar mı?

GERARDO: Paulina, beni dinlemelisin.

PAULINA: Tabii ki seni dinlemeliyim. Her zaman seni dinlemedim mi?

GERARDO: Oturmanı ve beni gerçekten dinlemeni istiyorum.

Paulina oturur.

GERARDO: Biliyorsun, hayatımın büyük bölümünü kanunu savunarak geçirdim. Geçmiş rejimde beni isyan ettiren bir şey varsa...

PAULINA: Onlara faşistler diyebilirsin...

GERARDO: Sözümü kesme. Beni isyan ettiren bir şey varsa, pek çok insanı sahte kanıtlar öne sürerek suçlamaları, ger-

çek kanıtları görmezden gelmeleri ve suçlananlara kendilerini savunma şansı vermemeleridir, yani bu adam her gün soykırım yapmış olsa bile, kendini savunma hakkı vardır.

PAULINA: Benim bu hakkı ondan esirgemek gibi bir niyetim yok ki, Gerardo. Sana müvekkilinle özel olarak konuşabilmen için gereken zamanı vereceğim. Ben sadece senin dönmeni bekliyordum, hepsi bu. Böylece işimize gerektiği düzende başlayabiliriz.

Gerardo'ya işaret eder, o da Roberto'nun ağzındaki tıkacı çıkartır. Sonra kadın teybi işaret eder.

PAULINA: Söyleyeceğin her şeyin buraya kaydedileceğini bilmelisin, doktor.

GERARDO: Aman tanrım, Paulina, sus! Bırak onu istediğini...

Kısa sessizlik. Paulina teybi çalıştırır.

ROBERTO (*öksürür, sonra kalın, hırıltılı bir sesle*): Su.

GERARDO: Ne?

PAULINA: Su istiyor Gerardo.

Gerardo bir bardak su getirmek için koşar, getirir Roberto'ya verir, Roberto gürültüyle suyu içer.

PAULINA: Soğuk su gibisi yok ha, doktor? Kendi sidiğini içmekten çok daha iyi.

ROBERTO: Escobar. Bu affedilemez bir durum. Hayatta oldukça seni affetmeyeceğim.

PAULINA: Dur, dur. Orada kal, doktor. Bakalım bu alet çalışıyor mu?

Bazı düğmelere basar, sonra Roberto'nun sesini duyarız.

KASETTEN ROBERTO'NUN SESİ: Escobar. Bu affedilemez bir durum. Hayatta oldukça seni affetmeyeceğim.

KASETTEN PAULINA'NIN SESİ: Dur, dur. Orada kal, doktor. Bakalım bu alet çalışıyor mu?

Paulina teybi durdurur.

PAULINA: Hazır. Her konuşulanı gayet güzel kaydediyor. Şimdiden elimizde affedilme hakkında bir ifade var bile. Doktor Miranda'nın düşüncesine göre, affedilmez olan, yaşadıkça bağışlamayacağı şey, birini birkaç saatliğine bağlamak, o kişiye konuşma hakkı vermeden onu birkaç saat tutmak. Anlaşıldı. Daha ister misin?

Başka bir düğmeye basar.

ROBERTO: Ben sizi tanımıyorum, hanımefendi. Hayatımda sizi hiç görmedim. Ama şunu söyleyebilirim: siz son derece hastasınız, neredeyse prototip olarak şizoidsiniz. Ama sen, Escobar, sen bayım, hasta değilsin. Sen bir avukatsın, insan hakları savunucususun, önceki askeri yönetim tarafından baskı altında tutulmuş biri; benim gibi. Ve senin durumun farklı, sen yaptıklarından sorumlusun, yapman gereken de beni derhal çözmek. Ayrıca bilmeni istiyorum ki, geçen her dakika seni bu işkencenin suç ortağı yapıyor, bu yüzden sonuçlarına katlanmak...

PAULINA (*silahı şakağına dayar*): Sen kimi tehdit ediyorsun?

ROBERTO: Etmiyordum.

PAULINA: Ediyordun; evet, ediyordun. Şunu açıklığa kavuşturalım, doktor. Tehdit devri geçti. Dışarıda siz piçler hâlâ emir veriyor olabilirsiniz, ama burada, şimdilik, emir komuta bende. Şimdi, bu açıkça anlaşıldı mı?

ROBERTO: Tuvalete gitmem gerek.

PAULINA: İşeyecek misin, sıçacak mısın?

GERARDO: Aman tanrım, Paulina! Doktor Miranda, o hayatı boyunca böyle konuşmamıştı.

PAULINA: Doktor, bu jargona alışıktır. Hadi doktor. Ön mü arka mı?

ROBERTO: Ayakta.

PAULINA: Bacaklarını çöz, Gerardo. Ben götüreceğim onu.

GERARDO: Tabii ki hayır. Ben götürürüm.

PAULINA: Ben götüreceğim. Bana öyle bakma. Sanki... aletini benim önümde ilk defa çıkarmayacak, Gerardo. Hadi doktor. Ayağa kalk. Halıma işemeni istemem.

Gerardo, bacakları çözer. Roberto yavaşça, acıyla banyoya yönelir, Paulina silahı sırtına dayamıştır. Gerardo teybi kapatır. Paulina Roberto'yla çıkar. Biraz sonra işeme ve sifon sesleri duyarız. Bu arada, Gerardo sinirle odayı adımlamaktadır. Paulina, Roberto'yla döner.

PAULINA: Onu tekrar bağla.

Gerardo Roberto'nun bacaklarını bağlamaya başlar.

PAULINA: Daha sıkı Gerardo!

GERARDO: Paulina, bu hoş görülemez bir durum. Seninle konuşmam lazım.

PAULINA: Seni kim durduruyor ki?

GERARDO: Yalnız olarak.

PAULINA: Neden? Doktor eskiden her şeyi benim önümde tartışırdı, onlar...

GERARDO: Sevgili, sevgili Paulie, lütfen işimizi zorlaştırma. Seninle yalnız olacağımız bir yerde konuşmak istiyorum.

Gerardo ve Paulina terasa çıkarlar. Konuşmaları sırasında Roberto diz bağlarını hafifçe gevşetmeyi becerir.

GERARDO: Sen ne yapmaya çalışıyorsun? Bu çılgınca hallerinle sen ne yapmaya çalışıyorsun, kadın?

PAULINA: Sana söylemiştim, onu yargılamak istiyorum...

GERARDO: Onu yargılamak, ne demek bu, onu yargılamak? Biz onların yöntemlerini kullanamayız. Biz farklıyız. Bu şekilde intikam aramak doğru...

PAULINA: Bu intikam değil. Bana asla vermediği bütün güvenceleri veriyorum ona. O ve meslektaşları bana bunların hiçbirini...

GERARDO: Peki ya meslektaşları; onları da kaçırıp buraya getirecek ve bağlayacak mısın...

PAULINA: Bunu yapabilmek için onların isimlerini bilmem gerekir, öyle değil mi?

GERARDO: O zaman sen...

PAULINA: Onları öldürecek miyim? Onu öldürecek miyim? O beni öldürmediğine göre, sanırım bu haksızlık olur, onu...

GERARDO: Bunu bilmem iyi oldu, Paulina, o takdirde beni de öldürmen gerekir çünkü. Seni uyarıyorum, niyetin onu öldürmekse, önce beni öldürmen gerekecek.

PAULINA: Lütfen sakinleşir misin? Onu öldürmek gibi bir niyetim yok. Tabii ki seni de... Ama her zamanki gibi, bana inanmıyorsun.

GERARDO: Peki, o zaman ona ne yapacaksın? Onunla? Sen ne yapacaksın? Ne istiyorsun?.. Bütün bunlar on beş yıl önce biri...

PAULINA: Biri ne?... Bana ne yaptılar, Gerardo. Söylesene.

Kısa bir sessizlik.

PAULINA: Hiçbir zaman söylemek istemedin. Şimdi söyle. Onlar...

GERARDO: Eğer sen hiç söylemediysen, ben nasıl söyleyeyim?

PAULINA: Şimdi söyle.

GERARDO: Benim tüm bildiğim, o ilk gece bana söylediğin, geldiğinde...

PAULINA: Onlar...

GERARDO: Onlar...

PAULINA: Söyle bana, söyle bana.

GERARDO: Onlar... sana işkence ettiler. Şimdi sen söyle.

PAULINA: Bana işkence ettiler. Başka? Bana başka ne yaptılar, Gerardo?

Gerardo ona yaklaşır, kollarına alır.

GERARDO (*fısıldayarak*): Sana tecavüz ettiler.

PAULINA: Kaç defa?

GERARDO: Defalarca.

PAULINA: Kaç defa?

GERARDO: Bunu bana hiçbir zaman söylemedin. Saymadım dedin.

PAULINA: Bu doğru değil.

GERARDO: Doğru olmayan ne?

PAULINA: Saymadığım. Her seferinde çetele tuttum. Kaç defa olduğunu biliyorum.

Kısa bir sessizlik.

PAULINA: O gece Gerardo, sana geldiğimde, sana söylediğimde, sana anlatmaya başladığımda, onları bulduğunda ne yapacağına yemin etmiştin? "Bir gün aşkım, bu piçleri yargılayacağız. Gözlerin bayram edecek..." Ne söylediğini tam olarak hatırlıyorum, çünkü bana şiirsel gelmişti... "Onlar senin hikâyeni dinlerken, gözlerin hepsinin yüzünde dolaşacak. Yapacağız, göreceksin, yapacağız bunu." İşte şimdi sevgilim, şimdi benim kime gitmem gerekiyor?

GERARDO: Bu on beş yıl önceydi.

PAULINA: Söyle bana, bu doktor hakkındaki suçlamalarımı kimin dinlemesi gerekiyor, kim Gerardo? Senin komisyonun mu?

GERARDO: *Benim* komisyonum mu? Ne komisyonu? Sayende başka hiçbir suçu soruşturamayabiliriz... ve benim de bu görevden istifa etmem gerekecek.

PAULINA: Hep böyle aşırı duygusal tavırlar takınırsın. Kaşların alnını kırıştırarak kalkar, bu da seni on yıl yaşlı gösterir. Sonra insanlar gazetede senin fotoğrafını gördüklerinde, senin komisyonun en genç mensubu olduğuna inanmayacaklar.

GERARDO: Sağır mısın? Sana dedim ki, bu görevden istifa etmem gerekecek.

PAULINA: Bunun için bir sebep göremiyorum.

GERARDO: Sebep göremiyor musun? Ama başka insanlar bu sebebi görecek, özellikle geçmişin araştırılmasını istemeyenler. Başkanın komisyonunun ılımlı ve soğukkanlı tavırlarıyla örnek olması gereken üyelerinden biri...

PAULINA: Bu kadar soğukkanlılık boğacak bizi.

GERARDO: Nesnel olması gereken bu insan, bizzat kendi evinde masum bir adamın bağlanıp işkenceye maruz bırakılmasına seyirci kaldı... Diktatörlüğe hizmet eden gazeteleri biliyor musun, bu hikâyeyi komisyonu küçük düşürmek, hatta ortadan kaldırmak için nasıl kullanacaklarını biliyor musun?

Kısa bir sessizlik.

GERARDO: Bu insanların tekrar iktidara geçmelerini mi istiyorsun? Onlara zarar vermememizi güvence altına almak amacıyla geri dönebilmeleri için onları korkutmak mı istiyorsun? Bu insanların hayatımızı ve ölümümüzü belirlediği günlerin geri gelmesini mi istiyorsun? Çünkü eğer istediğin buysa, alacağın da bu olacak. Adamı bırak, Paulina. Hatan için özür dile ve serbest bırak onu. Ben onunla konuştum, siyaseten güvenebileceğimiz birine benziyor, ya da öyle...

PAULINA: Ah benim küçük şapşalım, sen her hileye kapılıyorsun, öyle değil mi? Gerardo, sana söz veriyorum, olabildiğince ciddi biçimde; bu özel yargılama ne seni ne de komisyonu etkileyecek. Gerçekten komisyonun başını belaya sokmak için bir şey yapabileceğimi düşünüyor musun, sizi kayıp mahkûmların cesetlerinin nerede olduğunu bulmaktan alıkoyacak, insanların nasıl öldürüldüklerini, nereye gömüldüklerini bulmaktan alıkoyacak bir şey yapar mıyım! Ama komisyon üyeleri sadece ölülerle uğraşıyor, artık konuşamayacak olanlarla. Oysa ben konuşabiliyorum... tek kelime etmeden yıllar geçti, düşündüğümü fısıldayabilmek için bile ağzımı açmadım, yıllarca kendi dehşetimde yaşadım... ama ölmedim, öldüğümü sanmıştım ama ölmedim ve konuşabiliyorum, kahretsin... Bu nedenle, Tanrı aşkına, bırak lafımı söyleyim ve sen de komisyonunla ilgilen, sana burada olanların hiç kimsenin kulağına gitmeyeceğini söylediğimde de bana inan.

GERARDO: O durumda bile... Ne olursa olsun istifa etmem gerekir, ne kadar çabuk olursa o kadar iyi.

PAULINA: Bu işten kimsenin haberi olmasa bile istifa etmen mi gerekecek?

GERARDO: Evet.

PAULINA: Deli karın yüzünden mi, hiç konuşmadığı için deli olduğu, şimdi de konuştuğu için deli sayılan karın yüzünden mi?

GERARDO: Başka sebeplerin yanında, evet, öyle, eğer gerçek senin için hâlâ önemliyse.

PAULINA: En gerçek gerçek ha?

Kısa bir sessizlik.

PAULINA: Bir saniye bekle.

Odaya girer ve Roberto'nun neredeyse ipleri çözmek üzere olduğunu görür. Adam onu gördüğünde hemen durur. Paulina onu tekrar bağlar, erkek seslerini taklit ederek.

PAULINA: "Hey bizim konukseverliğimizi beğenmiyor musun? Niye öyle erkenden gitmek istiyorsun, kaltak? Dışarıda benimle geçirdiğin kadar iyi vakit geçiremezsin, tatlım. Beni özleyeceğini söyle, bari bunu söyle bana."

Paulina, ellerini Roberto'nun bedeninde baştan aşağı yavaşça oynatmaya başlar, sanki okşar gibi. Sonra terasa döner.

PAULINA: Tanıdığım sadece onun sesi değil, Gerardo, tenini de tanıyorum. Kokusunu da, Gerardo. Tenini tanıyorum onun.

Kısa bir sessizlik.

PAULINA: Varsayalım ki senin bu doktorunun suçlu olduğunu her türlü şüphenin ötesinde kanıtlayabildim? Yine de onu serbest bırakmamı ister miydin?

GERARDO: Evet. Eğer suçluysa onu serbest bırakman için daha çok sebep var demektir. Bana öyle bakma. Herkes senin gibi davransaydı ne olurdu, düşünsene. Sen kendi tutkunu tatmin ediyorsun, kendi kendine cezalandırıyorsun, ama bu ülkede bir sürü sorunu olan başka insanlar, sorunlarının bazılarını nihayet çözme şansını yakalamış insanlar, o insanlar hüsrana mı uğrasın yani, demokrasiye topyekûn dönüş süreci bitsin mi...

PAULINA: Kimseye bir şey olmayacak! Kimse bilmeyecek!

GERARDO: Bundan kesinlikle emin olmanın tek yolu, onu öldürmektir; o halde de işi biten sen olursun, tabii seninle birlikte ben de. Bırak gitsin, Paulina. Ülkenin iyiliği için, bizim kendi iyiliğimiz için.

PAULINA: Ya ben? Ya benim iyiliğim? Bana bak, bana bak!

GERARDO: Evet, kendine bak, canım. Sen hâlâ bir mahkûmsun, orada onlarla birlikte kaldın, o bodruma kilitlendin. On beş yıldır hayatınla ilgili hiçbir şey yapmadın. Hiçbir şey. Kendine bak, tam her şeye yeniden başlama şansını yakaladığımızda bütün yaraları deşmeye başlıyorsun... Zamanı gelmedi mi artık?

PAULINA: Unutmak mı? Unutmamı mı istiyorsun benden?

GERARDO: Zihnini onlardan kurtar, Paulina, benim istediğim bu.

PAULINA: Onu bırakayım ki birkaç yıl sonra geri gelsin, öyle mi?

GERARDO: Onu bırak ki bir daha asla geri gelmesin.

PAULINA: Sonra onu Tavelli'de görelim, ona sırıtalım, bize güzel karısını tanıştırsın, yine sırıtalım ve hepimiz el sıkışalım, bu mevsimde havanın ne kadar sıcak olduğuyla ilgili yorumlar yapalım...

GERARDO: Ona sırıtman gerekmez, ama esas olarak, evet, yapmamız gereken bu. Yaşamaya başlamak, evet.

Kısa bir sessizlik.

PAULINA: Bak Gerardo, bir anlaşma yapalım.

GERARDO: Neden bahsettiğini anlamıyorum.

PAULINA: Uzlaşma, bir anlaşma, bir pazarlık. Bu ülkedeki her şey bir konsensüs üzerinden yapılıyor, öyle değil mi? Bu geçiş dönemi böyle bir şey, değil mi? Bizim demokrasiye sahip olmamıza izin veriyorlar, ama ekonomiyi ve silahlı kuvvetleri kontrol altında tutmaya devam ediyorlar. Komisyon suçları araştırabilir, ama bu suçlardan dolayı kimse cezalandırılmıyor... İstediğin her şeyi söylemediğin sürece, konuşma özgürlüğü var...

Kısa bir sessizlik.

PAULINA: Benim o kadar sorumsuz veya duygusal veya... hasta olmadığımı anlaman için, bir anlaşmaya varalım. Sen bu adamın zarar görmeden serbest bırakılmasını istiyorsun, ben de... benim ne istediğimi bilmek istiyor musun?

GERARDO: Her şeyden çok.

PAULINA: Dün gece onun sesini duyduğumda, aklıma gelen ilk düşünce, bütün bu yıllar boyunca düşündüğüm hani, beni öyle bir bakışla -soyut, uçucu demiştin, öyle değil mi- yakaladığında ne düşünüyordum, biliyor musun? Sistematik olarak, dakika dakika, aynı araçlarla bana yaptıklarını onlara yaşatmak. Özellikle ona, doktora... Çünkü diğerleri o kadar kaba, o kadar... ama o Schubert çalar, bilimden bahsederdi, bana bir keresinde Nietzsche'nin bir sözünü söylemişti.

GERARDO: Nietzsche.

PAULINA: Kendimden dehşete düşmüştüm. İçimde o kadar nefret olmasından... ama gece uykuya dalabilmenin tek yolu buydu, seninle birlikte kokteyllere gitmenin tek yolu buydu, kendime sürekli sormaktan alamadığım bir soru

olmasına rağmen; ya oradakilerden biri... belki aynı adam değil, ama o insanlardan biri olabilir... Böylece tamamen aklımı kaçırmamak ve yüzüme yapıştırmaya devam edeceğimi söylediğin o Tavelli sırıtışını becererebilmek için... Evet, onların kafalarını kendi boklarıyla dolu bir kovaya bastırmayı hayal ederdim. Veya elektrik, sevişirken orgazm olacağımı hissettiğimde, bedenimde akımların dolaştığını hatırlardım, sonra... ve sonra orgazm taklidi yapmak zorunda kalırdım, evet, taklit ederdim, böylece sen ne düşündüğümü anlamazdın, böylece senin başarısızlığın olduğunu hissetmezdin, ah Gerardo.

GERARDO: Ah sevgilim, sevgilim.

PAULINA: Böylece onun sesini duyduğumda, tek istediğim şeyin ona tecavüz edilmesi olduğunu düşündüm, onu birine düzdürmek. İşte, düşündüğüm buydu, hiç değilse bir kez anlasın ne demek olduğunu... Ben de ona tecavüz edemeyeceğime göre... düşündüm ki bu ancak senin uygulayabileceğin bir cezaydı.

GERARDO: Yeter artık, Paulina.

PAULINA: Ama sonra kendi kendime seninle bu konuda işbirliği yapmanın zor olabileceğini söyledim, her şeyin ötesinde bu işi yapmak için gerçekten biraz heyecanlanman lazım...

GERARDO: Sus, Paulina.

PAULINA: Bu yüzden kendime bir saplı süpürge kullanıp kullanamayacağımızı sordum. Evet, bir saplı süpürge, Gerardo. Bildiğin süpürgenin sapı. Ama fark etmeye başladım ki bu gerçekten benim istediğim şey değildi... o derece fiziksel bir şey istemiyordum. Sonra hangi sonuca vardım, biliyor musun, gerçekten istediğim tek şey neydi?

Kısa bir sessizlik.

PAULINA: İtiraf etmesini istiyorum. O teybin önüne oturup ne yaptığını anlatmasını istiyorum... sadece bana yaptıklarını değil, her şeyi, herkese yaptıklarını... Sonra da kendi el yazısıyla bunları ona yazdırıp imzalatmak, bir kopyasını da sonsuza kadar saklamak... Bütün bilgileri, isimleri, bütün ayrıntıları. İşte, istediğim bu.

GERARDO: İtiraf ederse onu serbest bırakacaksın demek.

PAULINA: Bırakırım.

GERARDO: Ondan başka bir şey istemiyorsun?

PAULINA: Tek bir şey bile.

Kısa sessizlik.

PAULINA: Miranda'nın itirafı elimde olursa sen güvende olursun, komisyonda çalışmaya devam edersin, üstümüze katillerini göndermeye cesaret edemez, çünkü bilir ki bana veya sana bir şey olursa ertesi gün itirafları bütün gazetelerde çarşaf çarşaf basılır.

GERARDO: İtiraf ettikten sonra onu bırakacağına inanmamı mı bekliyorsun? İtiraf ettikten hemen sonra beynini dağıtmayacağına onun da inanmasını mı bekliyorsun?

PAULINA: İkinizin de başka bir seçeneği olduğunu sanmıyorum. Bak, Gerardo, bu tür pislikleri korkutman gerekir. Onu öldürmeye hazırlandığım için arabayı sakladığımı söyle. Beni vazgeçirmesinin tek yolunun itiraf etmek olduğunu anlat ona. Dün gece buraya geldiğini kimsenin bilmediğini, hiç kimsenin onu bulamayacağını söyle. Kendi iyiliği için, umarım onu ikna edebilirsin.

GERARDO: Onu ikna etmem mi gerekiyor?

PAULINA: Ben olsam bunun onu düzmekten çok daha zevkli bir yol olduğunu düşünürdüm.

GERARDO: Burada, tabii, senin düşünmemiş olabileceğin bir sorun var, Paulina. Ya itiraf edecek bir şeyi yoksa?

PAULINA: Söyle ona, eğer itiraf etmezse onu öldüreceğim.

GERARDO: Ama ya suçlu değilse?

PAULINA: Benim acelem yok. İtiraf etmesini aylarca bekleyebileceğimi söyle.

GERARDO: Paulina, beni dinlemiyorsun. Eğer masumsa neyi itiraf edecek?

PAULINA: Masumsa mı? O zaman hapı yuttu işte.

Işıklar kararır.

SAHNE 2

Öğle yemeği. Gerardo ve Roberto bir masada oturmaktadırlar. Roberto hâlâ bağlıdır, ama bu sefer elleri öndedir. Gerardo çorba servisini yeni bitirmiştir. Paulina terastan seyreder. Onları görür ama duyamaz. Roberto ve Gerardo çorbaya bakarak biraz sessiz kalırlar.

GERARDO: Aç değil misiniz, Doktor Miranda?

ROBERTO: Roberto. Benim adım Roberto. Lütfen bana aynı samimiyetle davranın... lütfen.

GERARDO: Sizle bir müvekkilimle karşı karşıyaymışım gibi konuşsam daha iyi olacak, Doktor Miranda. Benim açımdan böylesi daha iyi. Bir şey yeseniz iyi olur.

ROBERTO: Aç değilim.

GERARDO: Ben yardım...

Bir kaşık çorba alır ve Roberto'ya içirir, sanki bebek gibi. Aşağıdaki konuşma boyunca Gerardo, Roberto'ya çorba içirmekte, bir yandan kendisi de içmektedir.

ROBERTO: O delirmiş. Bunu söylediğim için beni bağışlamalısın, Gerardo, ama senin karın...

GERARDO: Ekmek?

ROBERTO: Hayır, teşekkürler.

Kısa bir sessizlik.

ROBERTO: Psikiyatrik tedavi görmeli o...

GERARDO: Durumu sertçe ifade etmek gerekirse, onun tedavisi sensin, doktor.

Bir peçeteyle Roberto'nun ağzını siler.

ROBERTO: Beni öldürecek.

GERARDO: İtiraf etmezsen zaten öldürecek.

ROBERTO: Ama ben neyi itiraf edebilirim? Neyi itiraf edebilirim, eğer ben...

PAULINA: Biliyor olabilirsin, doktor, gizli polis işkence yaparken bazı doktorları... danışman olarak kullandı...

ROBERTO: Tabipler Birliği sonunda bu durumu öğrendi ve her fırsatta durumu soruşturdu.

GERARDO: Senin o doktor olduğundan emin, yani... Buna itiraz edecek bir yol bulmadığın sürece de...

ROBERTO: Buna nasıl itiraz edebilirim? Sesimi değiştirmem gerekir, bunun benim sesim olmadığını kanıtlamam gerekir... Başıma bela açan sadece sesimse, başka da bir kanıt yoksa, hiçbir şey...

GERARDO: Tenin. Tenini de söyledi.

ROBERTO: Tenim mi?

GERARDO: Bir de kokun.

ROBERTO: Hastalıklı bir kafanın fantezileri. O kapıdan giren her adamı mandallayabilirdi...

GERARDO: Maalesef o kapıdan sen girdin.

ROBERTO: Bak Gerardo, ben sessiz bir adamım. Herkes benim şiddete başvurmayacağımı görebilir... her türlü şiddet beni hasta eder. Sahildeki evime gelirim, sahilde dolaşırım, dalgaları seyrederim, çakıl taşları toplarım, müziğimi dinlerim...

GERARDO: Schubert mi?

ROBERTO: Schubert, utanmak için bir sebep yok. Vivaldi, Mozart ve Telemann'ı da severim. Dün de Schubert'i plaja getirmek gibi aptalca bir fikre kapıldım. Ama senin için durmam çok daha aptalcaydı, Gerardo. Şimdi bu rezaletin içindeyim, sırf kırık dökük arabasının yanında kollarını sallayan bir kaçığa rastlayıp ona acıdığım için. Bak, beni kurtarmak senin görevin.

GERARDO: Biliyorum.

ROBERTO: Ayak bileklerim acıyor, ellerim, sırtım. İpleri biraz gevşetemez misin, böylece...

GERARDO: Roberto, seninle dürüstçe konuşmak istiyorum. Hayatını kurtarmanın sadece tek yolu var...

Kısa bir sessizlik.

GERARDO: Sanırım ona... boyun eğmemiz lazım.

ROBERTO: Ona boyun eğmek?

GERARDO: Onu memnun etmek, onu sakinleştirmek, böylece bizim... yani, senin işbirliği yapmaya hazır olduğunu hisseder...

ROBERTO: Onunla nasıl işbirliği yapabileceğimi anlayamıyorum, bu özel konumumda...

GERARDO: Ona teslim ol, onu inandır ki sen...

ROBERTO: Onu inandırayım ki ben...

GERARDO: Bana söz verdi, eğer itiraf edersen... hemen seni...

ROBERTO: Benim itiraf edecek bir şeyim yok!

GERARDO: Sanırım o zaman bir şey keşfetmen gerekecek, çünkü seni bağışlamasının tek yolu bu...

ROBERTO (*sesini yükseltir, hiddetle*): Onun beni bağışlayabileceği hiçbir şey yok. Ben hiçbir şey yapmadım ve itiraf edecek hiçbir şey yok. Anlıyor musun?

Roberto'nun sesini duyunca Paulina terasta oturduğu yerden kalkar ve onlara yaklaşmaya başlar.

ROBERTO: Bana onursuz çözümler önermek yerine, o deli kadın senin kariyerini rezil etmeden, hapishaneye veya akıl hastanesine kapatılmadan önce bu suçlu davranışından vazgeçmesi için onu ikna etmen gerekir. Bunu söyle ona. Yoksa sen kendi evinde düzeni sağlayamıyor musun?

GERARDO: Roberto ben...

Paulina terastan girer.

PAULINA: Bir sorun mu var sevgilim?

GERARDO: Sorun yok.

PAULINA: Seni biraz... endişeli gördüm.

Kısa bir sessizlik.

PAULINA: Evet, bakıyorum, ikiniz de çorbalarınızı bitirmişsiniz. Kimse benim iyi bir aşçı olmadığımı söyleyemez, öyle değil mi? İdeal bir ev kadını olmadığımı? Belki de bu ideal ev kadını size küçük bir fincan kahve ikram etmeli, doktor? Gerçi bildiğim kadarıyla bu doktor kahve içmiyor. Sana söylüyorum, doktor. Annen sana öğretmedi mi...

ROBERTO: Annemi bu işe karıştırma. Annemden söz etmeni yasaklıyorum.

Kısa bir sessizlik.

PAULINA: Seninle aynı fikirde olduğum için üzgünüm. Tamamıyla haklısın. Annen senin yaptıklarından sorumlu değil. Erkekler niye annelere saldırmakta ısrar ederler. Niye her zaman orospu çocuğu derler, niye onlara öğreten önce baba olduğu halde onun yerine orospu...

GERARDO: Paulina, konuşmamıza devam edebilmemiz için bizi yalnız bırakabilir misin, lütfen? Lütfen, bana bu iyiliği yapar mısın?

PAULINA: O iyilik ve çok daha fazlası. Siz erkekleri dünyayı tamir etmeniz için baş başa bırakacağım.

Çıkar ve döner.

PAULINA: Ah, eğer bu işemek isterse sevgilim, sadece parmaklarını şıklat, ben koşarak gelirim.

Terastaki yerine döner ve izlemeye başlar.

ROBERTO: Kadın kesinlikle deli.

GERARDO: Delilerin elinde güç varsa, onlara boyun eğmek zorundasın. Bu durumda bir itiraf...

ROBERTO: Ama bir itiraf ne işe yarar?

GERARDO: Belki onu hayaletlerinden kurtarır. İnsanların kafasında neler olup bittiğini nasıl bilebilirim, onlara... ama sanırım onun ihtiyacını anlıyorum, çünkü dün gece konuştuklarımızla çakışıyor, bütün ülkenin bize olanları sözcüklere dökme ihtiyacıyla.

ROBERTO: Ya sen?

GERARDO: Ne olmuş bana?

ROBERTO: Sen. Sen daha sonra ne yapacaksın?

GERARDO: Neden sonra?

ROBERTO: Ona inanıyorsun, öyle değil mi?

GERARDO: Eğer senin suçlu olduğunu düşünseydim, çaresizce kurtarmaya çalışır mıydım seni...

ROBERTO: Başından beri onunla işbirliği içindesin. O kötü adamı oynuyor, sense iyiyi...

GERARDO: İyi derken ne demek istiyorsun?

ROBERTO: Rol yapıyorsunuz, o kötü, sen iyisin, bana o şekilde itiraf ettirmeye çalışıyorsunuz. İtiraf ettiğimde sen, o değil, sen beni öldüreceksin, herhangi bir adamın yapacağı bu, her gerçek erkek gibi, eğer karısına tecavüz etmişlerse, biri benim karıma tecavüz etseydi benim yapacağım bu olurdu. Senin hayalarını keserdim. Şimdi, söyle bana: sen de benim o kahrolası doktor olduğumu düşünüyorsun, değil mi?

Sessizlik. Gerardo ayağa kalkar.

ROBERTO: Nereye gidiyorsun?

GERARDO: Gidip silahı alacağım ve senin kahrolası beynini dağıtacağım. (*kısa bir sessizlik, gittikçe öfkelenerek*) Ama önce, seni orospu çocuğu, senin önerine uyacağım ve hayalarını keseceğim, seni faşist. Gerçek bir erkeğin yapacağı budur, öyle değil mi? Gerçek maçolar insanların beyinlerini dağıtır ve kadınları, karyolaya bağlı halde düzerler. Benim gibi değildirler. Ben aptal, korkak, yumuşak bir ibneyim, çünkü karımı düzüp hayatını mahveden orospu çocuğunu savunuyorum. Kaç kere düzdün onu ha? Söylesene kaç kere, seni piç?

ROBERTO: Gerardo, ben...

GERARDO: Gerardo gitti. Ben buradayım. Ben. Göze göz, dişe diş değil mi, bu bizim felsefemiz, değil mi?

ROBERTO: Ben sadece şaka yapıyordum, bu sadece...

GERARDO: Ona bakarsan, niye ellerimi senin gibi bir pislikle kirleteyim ki.

ROBERTO: Sadece şakaydı.

GERARDO: Senin acı çekmenden ve ölümünden daha fazla zevk alacak biri varken? Bu zevki ondan niye esirgeyeyim? O işe yaramaz beynini kendi elleriyle parçalaması için onu hemen çağırıyorum.

ROBERTO: Gitme, çağırma onu.

GERARDO: Arada kalmaktan bıktım, ikinizin arasında. Sen onu anlamaya çalış, onu ikna et.

ROBERTO: Gerardo, korkuyorum.

Kısa bir sessizlik. Gerardo arkasını döner, ses tonunu değiştirir.

GERARDO: Ben de.

ROBERTO: Beni öldürmesine izin verme.

Kısa bir sessizlik.

ROBERTO: Ona ne diyeceksin?

GERARDO: Gerçeği. Senin işbirliği yapmak istemediğini.

ROBERTO: Ne yaptığımı bilmem gerekiyor, neyi itiraf etmem gerektiğini bilmediğimi anlamalısın. Eğer o adam olsaydım her... ayrıntıyı bilirdim, ama hiçbir şey bilmiyorum, öyle değil mi, yani... eğer hata yaparsam düşünecek ki ben... senin yardımına ihtiyacım olacak benim... uydurabilmem için senin bana detayları söylemen gerekecek, uyduracağım, ne uyduracağımı sen söyle bana.

GERARDO: Benden karımı kandırmamı mı istiyorsun?

ROBERTO: Senden masum bir adamın hayatını kurtarmanı istiyorum, Escobar. Benim masum olduğuma inanıyorsun, öyle değil mi?

GERARDO: Benim neye inandığım senin için o kadar önemli mi?

ROBERTO: Tabii ki önemli. Karın uygarlığın sesi değil, ama sen öylesin. Karın başkanın komisyonunun üyesi değil, ama sen öylesin.

GERARDO (*acı, hazin*): Hayır, karım değil... Onun ne düşündüğü kimin umurunda. O sadece...

Çıkmaya başlar.

ROBERTO: Dur. Nereye gidiyorsun? Ona ne diyeceksin?

GERARDO: Ona işemen gerektiğini söyleyeceğim.

Işıklar kararır.

2. PERDE'NİN SONU

3. PERDE

SAHNE 1

Akşamüstü. Paulina ve Gerardo dışarıda, terasta denizi seyretmektedirler. Roberto içeride ve hâlâ bağlıdır. Teyp Gerardo'nun kucağındadır.

PAULINA: Sebebini anlamıyorum.

GERARDO: Bilmek zorundayım.

PAULINA: Neden?

Kısa bir sessizlik.

GERARDO: Paulina, seni seviyorum. Bunları senin ağzından duymam lazım. Bunca yıldan sonra olanları kötülüğü yapan kişinin bana söylemesi haksızlık. Bu... tahammül edilemez bir şey.

PAULINA: Ancak ben söylersem o zaman ... tahammül edebilirsin.

GERARDO: Önce onun bana söylemesinden çok daha katlanılır.

PAULINA: Sana anlattım zaten, Gerardo. Yeterli değil miydi?

GERARDO: On beş yıl önce sen bana anlatmaya başladın, ama sonra...

PAULINA: O orospu oradayken sana anlatmaya devam edeceğimi mi sandın? O orospu senin yatak odandan yarı çıplak çıkıp niye o kadar geç kaldığını soruyordu, sen de benden...

GERARDO: O, orospu değildi.

PAULINA: Benim nerede olduğumu biliyor muydu? Tabii ki biliyordu. Bir orospu. Kadını kendini tamamen savunmasız bir haldeyken adamla sevişmek, ha?

GERARDO: Bütün bunları yeniden tartışmayalım, Paulina.

PAULINA: Başlatan sensin.

GERARDO: Kaç kere söylemeliyim? Seni tam iki ay aradım. Sonra o ortaya çıktı, yardım edebileceğini söyledi. Birkaç içki içtik. Tanrım. Ben de insanım.

PAULINA: Ben senin hayatını savunurken... senin adın içimde saklıyken, asla dudaklarımdan çıkmazken... Ona sor, senin adını söyleyip söylemediğimi Miranda'ya sor, sen...

GERARDO: Beni zaten affettin, beni affettin, bunu kaç kere konuşmamız gerekecek? Bu kadar fazla geçmişten öleceğiz, bu kadar acı ve kinden. Hadi bitirelim bunu... o konuşmayı yıllar öncesinde kapayalım, bu defteri son kez kapayalım ve bir daha asla açmayalım, asla açmayalım, asla, asla.

PAULINA: Bağışla ve unut ha?

GERARDO: Bağışla, evet; unut, hayır. Ama bağışla ki yeniden başlayabilelim. Yaşayacak öyle çok şeyimiz var ki, benim...

PAULINA: Ne yapmamı bekliyordun ki, o kadının önünde mi konuşsaydım? O kadının önünde bana ne yaptıklarını mı anlatsaydım, yani? Kaç defa?

GERARDO: Kaç defa ne?

PAULINA: Onu kaç defa düzdün?

GERARDO: Paulina...

PAULINA: Kaç defa?

GERARDO: Bebeğim...

PAULINA: Kaç defa becerdin onu? Kaç defa, kaç defa? Ben sana söyledim, sen de bana söyle.

GERARDO *(çaresiz, kadını sallar ve sonra kollarına alır)*: Paulina, Paulina. Beni yok etmek mi istiyorsun? İstediğin bu mu?

PAULINA: Hayır.

GERARDO: Ama, böyle giderse yıkacaksın beni. Benim olmadığım bir dünya olacak sonunda, ben burada olmayacağım. İstediğin bu mu?

PAULINA: O orospuyu kaç defa siktiğini bilmek istiyorum sadece.

GERARDO: Bunu bana yapma, Paulina.

PAULINA: O ilk gece değildi, öyle değil mi Gerardo? Onu daha önce de görmüştün, öyle değil mi? Doğru söyle, Gerardo.

GERARDO: İnsanlar yüksek dozda gerçekten ölürler, biliyorsun.

PAULINA: Kaç defa Gerardo? Sen bana söyle, ben de anlatayım.

GERARDO: İki defa.

PAULINA: O gece. Ya o geceden önce?

GERARDO (*çok kısık bir sesle*): Üç defa.

PAULINA: Ne?

GERARDO (*sesini yükselterek*): Üç defa.

PAULINA: Kadın iyi miydi? Onu çok beğendin mi? O da seni beğendi tabii. Bir daha geldiyse çok beğenmiş olmalı...

GERARDO: Bana ne yaptığının farkında mısın?

PAULINA: Düzeltilemez ha? Tamir edilemez.

GERARDO (*çaresiz*): Daha ne istiyorsun benden? Diktatörlükten kurtulduk, hayatta kaldık ve şimdi o piç kurularının bize yapamadıklarını biz birbirimize mi yapacağız? Bunu mu istiyorsun?

PAULINA (*sessizce*): Hayır.

GERARDO: Gitmemi mi istiyorsun? İstediğin bu mu? O kapıdan çıkıp gitmemi, seni bir daha asla görmememi mi istiyorsun? Aman Tanrım, istediğin bu mu?

PAULINA: Hayır.

GERARDO: Sonuçta bu olacak ama.

Kısa bir sessizlik.

GERARDO: Bir bebek gibi ellerindeyim, hiçbir savunmam yok, doğduğum günkü gibi çırılçıplak, önündeyim. Bana da o adama davrandığın gibi mi davranacaksın...

PAULINA: Hayır.

GERARDO: Benim ne yapmamı...

PAULINA (*mırıldanarak*): Ben seni istiyorum.. Seni. Seni içimde istiyorum, canlı. Yatakta hayaletler olmadan benimle sevişmeni istiyorum, senin o komisyonda gerçeği savunmanı istiyorum senin soluduğun havada, dinlediğim Schubert'imin içinde olmanı istiyorum, bu sayede onu tekrar dinleyebilirim...

GERARDO: Evet, Paulina, evet, evet.

PAULINA: Bir çocuğu evlat edinmemizi istiyorum, sana an be an bakmak istiyorum, tıpkı o geceden sonra senin bana baktığın gibi...

GERARDO: O iğrenç geceden bir daha asla söz etme. Eğer tekrar tekrar o geceden bahsedersen... beni, öldürürsün. Bunu mu istiyorsun?

PAULINA: Hayır.

GERARDO: O zaman bana anlatacak mısın?

PAULINA: Evet.

GERARDO: Her şeyi mi?

PAULINA: Her şeyi.

GERARDO: İşte bu pisliğin içinden böyle çıkacağız. Birbirimizden hiçbir şey saklamadan, beraberce.

PAULINA: İşte böyle.

GERARDO: Teybi çalıştıracağım. Sence bir sakıncası var mı, sevgilim, çalıştırmamın?

PAULINA: Çalıştır.

Gerardo teybi çalıştırır.

GERARDO: Tıpkı komisyonun önünde oturur gibi.

PAULINA: Nereden başlayacağımı bilemiyorum.

GERARDO: Adını söyleyerek başla.

PAULINA: Kızlık adım Paulina Salas. Şimdi avukat Gerardo Escobar'la evliyim, ama o zaman...

GERARDO: Tarih.

PAULINA: 6 Nisan 1975, bekârdım. San Antonio Caddesi'nde yürüyordum...

GERARDO: Olabildiğince kesin konuş.

PAULINA: Öğleden sonra iki on beş sularında, Huérfanos Caddesi'nin köşesine ulaştığımda arkamdan gelen sesler duydum... Üç adam hızla arabadan çıktılar, biri sırtıma bir silah dayadı. İçlerinden biri, "Tek kelime edersen ölürsün, bayan," diye kelimeleri kulağıma tükürdü... Nefesi sarmısak kokuyordu. Böyle önemsiz bir ayrıntıya dikkat etmem beni şaşırtmıştı, o adamın yediği öğle yemeğini, anatomi dersinde incelediğim iç organlarıyla yemeğini

nasıl sindireceğini düşünmeye başladım. Daha sonra kendimi ayıplayacaktım, bunu düşünmek için çok vaktim olacaktı, niye bağırmamıştım, çünkü biliyordum ki böyle bir şey başına geldiğinde insan çığlık atmalıydı, böylece başkaları duyardı, adını haykırmalıydı: "Ben Paulina Salas, beni kaçırıyorlar," eğer o ilk anda bağırmazsan zaten yenildin demektir. Ben çok kolay teslim oldum, hiç karşı koymadan hemen onlara boyun eğdim. Bütün hayatım boyunca fazlasıyla itaatkârdım.

Işıklar kararmaya başlar.

PAULINA: Doktor aralarında değildi, Doktor Miranda'ya ilk olarak üç gün sonra rastladım... Doktor Miranda'ya ilk o gün rastladım.

Işıklar kararmaya devam eder ve Paulina'nın sesi karanlıkta yükselir, sadece ayışığın aydınlattığı teyp görünür.

PAULINA: İlk başta beni kurtarabileceğini düşündüm. Öyle yumuşak, öyle... iyiydi ki, diğerlerinin bana yaptıklarından sonra. Derken birdenbire bir Schubert dörtlüsü duydum. Karanlıkta, üç gündür açken, bedenin kırılıp dökülüyorken o harika müziği duymanın ne anlama geldiğini tanımlayabilmenin bir yolu yok...

Karanlıkta Roberto'nun sesini Paulina'nın sesiyle birlikte duyarız: "Ölüm ve Bâkire"nin ikinci bölümü çalar.

ROBERTO'NUN SESİ: Müzik çalardım, çünkü rolümü iyi oynamama yardım ederdi, iyi insan rolü dediklerinden. Schubert çalardım, çünkü bu tutukluların güvenini kazanmanın bir yoluydu. Ama aynı zamanda biliyordum ki bu onların acılarını yatıştırmanın da bir yoluydu. Tutuk-

luların acısını yatıştırmanın bir yolu olduğuna inanmalısınız. Sadece müzik değil, yaptığım her şey öyleydi. İlk başta tutuklular beni öyle algılarlardı.

Sanki ay parlarmış gibi ışıklar açılır. Gece vakti. Roberto teybin önünde, itiraf ediyor. Schubert yavaşça kısılır.

ROBERTO'NUN SESİ: Tutukluların ölüp durduğunu söylediler, onları tedavi etmeye yardım edecek birine ihtiyaçları vardı, güvenebilecekleri birine. Erkek kardeşim gizli servis üyesiydi. Bana bir gece dedi ki, babama yaptıklarını komünistlere ödetebilirsin... Las Toltecas'ta köylüler arazisine el koyduklarında, babam kalp krizi geçirmişti. O kriz onu felç etti, konuşma yetisini yitirdi, saatlerce sadece bana bakarak otururdu, bakışlarıyla, bir şeyler yap, derdi. Ama benim kabul ediş sebebim bu değildi. Gerçekte, insancıl sebeplerden ötürü kabul ettim. Savaştayız, diye düşünmüştüm, beni ve ailemi öldürmek istiyorlar, totaliter bir diktatörlük kurmak istiyorlar, ama öyle olsa bile bir şekilde bir tıbbi yardıma sahip olma hakları var. Yavaşça, neredeyse nasıl olduğunu fark edemeden hassas operasyonlara katıldım, rolümün tutukluların o kadar işkenceye, o kadar elektrik akımına dayanıp dayanamayacağını belirlemek olduğu uzun işkence seanslarında yer aldım. Önce kendime bunun insanların hayatını kurtarmanın bir yolu olduğunu söyledim ve yaptım, çünkü birçok kez onlara... doğru bir şeydi, basitçe işkenceye uğrayan insana yardım etmek... onlara durmalarını emrediyordum yoksa tutuklu ölebilirdi. Ama sonradan ben de kapıldım... yavaş yavaş, erdem heyecana dönüştü... erdem maskesi düştü ve heyecan gizledi, gizledi, benden ne yaptığımı gizledi, o bataklığı... Paulina Salas getirildiğinde, artık çok geçti. Çok geç.

Işıklar yavaşça kararır.

ROBERTO: ...çok geçti. Bir tür vahşet zihnimi ele geçirdi, yaptığımı gerçekten sevmeye başladım. Bir oyuna dönüştü. Merakım biraz hastalıklı, biraz da bilimseldi. Bu kadın ne kadar dayanabilir? Diğerinden daha fazla mı? Cinsel organı nasıl? Elektirik verildiğinde cinsel organı kuruyor mu? Bu şartlar altında orgazm olabilir mi? Kadın tamamen senin elindedir, bütün fantezilerini gerçekleştirebilirsin, onunla istediğini yapabilirsin.

Roberto konuştukça ışıklar kararır, kaset üzerinde bir ayışığı huzmesi.

ROBERTO: Sana başından beri yasaklanan her şey, annenin aceleyle kulağına asla yapmamanı söylediği her şey. Sen bunlarla, bütün bu kadınlarla, onları hayal etmeye başlıyorsun. Hadi doktor, diyorlardı bana, bedava eti reddetmeyeceksin öyle değil mi, içlerinden biri benimle alay ediyordu. Adı bir -ona Çivi derlerdi- takma isimdi, çünkü gerçek adını hiçbir zaman öğrenemedim. Hoşlarına gidiyor bu iş doktor, derdi Çivi bana... Bu orospular bunlardan hoşlanıyor ve eğer sen o tatlı müziğini çalarsan daha da fazla hoşlanacaklar. Bunları kadınların önünde söylerdi, Paulina Salas'ın önünde söylerdi, en sonunda ben, en sonunda ben... Ama hiçbiri benim elimde ölmedi, hiçbir kadın ve erkek benim elimde ölmedi.

Işıklar yükselir, şafak sökmektedir. Roberto çözülmüştür ve kasete anlattıklarını bir kâğıda yazmaktadır. Önünde elyazısıyla dolmuş birçok kâğıt vardır. Paulina ve Gerardo onu seyrederler.

ROBERTO'NUN SESİ (*teypten*): Hatırlayabildiğim kadarıyla ben... doksan dört tutuklunun sorgulamasına katıldım, Paulina Salas dahil... Bütün söyleyebileceğim bu. Af diliyorum.

Gerardo, teybi kapatır, Roberto yazmaya devam eder.

ROBERTO: Af diliyorum.

Gerardo tekrar teybi açar.

ROBERTO'NUN SESİ: Umarım bu itiraflar benim gerçekten pişmanlık duyduğumu kanıtlar, ülkemiz uzlaşma ve barışa yönelirken...

Gerardo teybi kapatır.

GERARDO: Bunu yazdın mı? Ülkemiz uzlaşmaya ve barışa yönelirken?

Teybi tekrar açar.

ROBERTO'NUN SESİ: Ben de kalan günlerimi korkunç sırrımla uzlaşma ve barış içinde geçirmeliyim. Vicdanımın sesinin bana yüklediğinden daha büyük bir ceza olamaz..

ROBERTO (*yazarken*): Ceza... vicdanım.

Gerardo teybi kapatır, bir an sessizlik.

ROBERTO: Şimdi ne demek? Bunu imzalamamı mı istiyorsun?

PAULINA: Önce oraya bütün bunları kendi özgür iradenle yaptığını yaz, herhangi bir baskı olmadan.

ROBERTO: Bu doğru değil.

PAULINA: Gerçek baskı mı istiyorsun yoksa, doktor?

Roberto birkaç kelime yazar, onları Gerardo'ya gösterir, Gerardo başıyla onaylar. Roberto imzalar, Paulina imzaya bakar, kâğıtları toplar, kasedi teypten çıkarır, başka bir kaset takar, düğmeye basar. Kasetten Roberto'nun itiraflarını duyarız.

ROBERTO'NUN SESİ (*teypten*): Müzik çalardım, çünkü rolümü iyi oynamama yardım ederdi, iyi insan rolü dediklerinden. Schubert çalardım, çünkü bu tutukluların güvenini kazanmanın bir yoluydu. Ama aynı zamanda biliyordum ki bu onların acılarını yatıştırmanın da bir yoluydu.

GERARDO: Paulina. Bitti artık.

ROBERTO'NUN SESİ (*teypten*): Tutukluların acılarını dindirmenin bir yolunun da bu olduğuna inanmalısınız.

GERARDO (*teybi kapatarak*): Bitti.

PAULINA: Neredeyse bitti, evet.

GERARDO: Yani, tam sırası olduğunu düşünmüyor musun, bizim...

PAULINA: Doğru. Biz bir anlaşma yaptık.

Ayağa kalkar pencereye gider, deniz havasını içine çeker.

PAULINA: Şafakta burada böyle saatler geçireceğimi düşünmek, gece boyunca gelgitin bıraktıklarını düşünmeye çalışmak, o biçimlere bakmak, ne olduklarını merak etmek, tekrar denize sürüklenecekler mi diye merak etmek. Ve şimdi... Ve şimdi...

GERARDO: Paulina!

PAULINA (*aniden dönerek*): Senin hâlâ ilkeli bir adam olduğunu görmek beni memnun ediyor. Şimdi seni ikna etmem gerekeceğini düşünmüştüm, şimdi sen onun gerçekten suçlu olduğunu öğrenince, seni onu öldürmemeye ikna etmem gerekeceğini düşünmüştüm.

GERARDO: Onun gibi biri için ruhumu lekelemem.

PAULINA: (*ona arabanın anahtarlarını atar*): Tamam. Git ve arabasını getir.

Kısa bir sessizlik.

GERARDO: Peki onu seninle yalnız bırakabilir miyim?

PAULINA: Sence artık yeterince büyük değil miyim?

Kısa bir sessizlik.

GERARDO: Tamam, tamam, ben gidip arabayı getireyim... Kendine dikkat et.

PAULINA: Sen de.

Gerardo kapıya yönelir.

PAULINA: Ah... ve krikosunu geri vermeyi unutma.

GERARDO (*gülümsemeye çalışarak*): Sen de Schubert kasedini geri vermeyi unutma. Sende zaten var aynısından.

Çıkar. Paulina onun gitmesini seyreder. Roberto ayak bileklerini çözer.

ROBERTO: Eğer sence bir sakıncası yoksa banyoya gitmek istiyorum. Sanırım artık bana eşlik etmen için hiçbir sebep kalmadı.

PAULINA: Kıpırdama, doktor. Hâlâ küçük bir sorun var.

Kısa bir sessizlik.

PAULINA: İnanılmaz güzellikte bir gün olacak. Şimdi tek eksik ne, biliyor musun doktor, bu günü gerçekten mükemmel yapabilmem için gereken şey?

Kısa bir sessizlik.

PAULINA: Seni öldürmek. Böylece senin de onu dinlediğini düşünmeden Schubert'imi dinleyebilirim, sen benim günümü, Schubert'imi, ülkemi ve kocamı lekeledin. İhtiyacım olan bu...

ROBERTO: Madam, kocanız size güvenerek buradan çıktı... Söz verdiniz...

PAULINA: Ama ona söz verdiğimde hâlâ içimde bir kuşku zerresi vardı... Küçük bir kuşku... Senin gerçekten o adam olduğuna dair. Çünkü Gerardo kendi açısından haklıydı. Kanıt, sağlam kanıt gerek. Evet, ama hata yapmış olabilirdim. Ama biliyordum ki eğer itiraf edersen... ve seni duyduğumda son kuşkularım yok oldu. Şimdi bildiğime göre, sen o adam olduğuna göre, yaşamana izin verirsem kendimle barış içinde yaşayamam.

Silahı ona doğrultur.

PAULINA: Dua etmek için bir dakikan var, doktor.

Roberto yavaşça ayağa kalkar.

ROBERTO: Yapma, ben masumum.

PAULINA: İtiraf ettin.

ROBERTO: O itiraf, bayan... sahte.

PAULINA: Ne demek istiyorsun, sahte?

ROBERTO: Uydurdum. Biz uydurduk.

PAULINA: Bana oldukça doğru göründü, bildiğim kadarıyla acı verecek kadar aşina...

ROBERTO: Kocanız bana ne yazmam gerektiğini söyledi, bazılarını ben uydurdum, bazılarını kocanız, ama çoğu onun sizden dinledikleriydi. Size olanları bildiğinden yardım etti, böylece beni bırakacaktınız, kocanız bunun beni öldürmemenizin tek yolu olduğuna ikna etti beni ve ben de... Nasıl olduğunu bilirsiniz, baskı altında, her şeyi söyleriz, ama ben masumum, Bayan Escobar. Gökteki Tanrı biliyor bunu...

PAULINA: Tanrı'yı bu işe karıştırma doktor, var olup olmadığını öğrenmeye bu kadar yakın olduğun bir zamanda. Çivi.

ROBERTO: Ne?

PAULINA: İtirafında birkaç kez Çivi'den söz ettin. İriyarı, kaslı biri olmalı, tırnaklarını yiyen. Doğru, Tanrı'nın belası tırnaklarını yiyordu. Çivi.

ROBERTO: Söylediğiniz gibi biriyle asla karşılaşmadım. O ismi bana kocanız söyledi. Anlattığım her şey kocanızın uydurmama yardım ettiği şeyler. Dönünce sorun ona.

PAULINA: Sormama gerek yok. Bunu yapacağını biliyordum, senin itirafların için benim kelimelerimi kullanacağını biliyordum. O öyle biridir. Her zaman herkesten daha akıllı olduğunu düşünür, her zaman birini kurtarması gerektiğini düşünür. Onu suçlamıyorum. Onu bu yüzden seviyorum.

Sevgiden birbirimize yalan söyledik. Beni benim iyiliğim için aldattı. Ben de onu kendi iyiliği için aldattım. Ama bu oyunda üste çıkan ben oldum. Ona Topuz adını vermiştim doktor, ona yanlış ismi söylemiştim, senin düzeltip düzeltmeyeceğini görmek için. Ve sen düzelttin. Topuz ismini düzeltip, Çivi ismiyle değiştirdin, eğer masum olsaydın...

ROBERTO: Size söylüyorum, kocanız... Dinleyin. Lütfen, dinleyin. O düşünmüş olmalı ki Çivi öyle birinin ismi olabilir... Bilmiyorum neden o... Ona sorun. Ona sorun.

PAULINA: Bu yaptığın tek düzeltme değil. Başka yalanlar da... vardı.

ROBERTO: Ne yalanları, ne yalanları?

PAULINA: Küçük yalanlar, küçük çeşitlemeler, Gerardo'ya anlatırken öyküme yerleştirdiğim; sen onların çoğunu düzelttin. Tam planladığım gibi oldu. O kadar korkuyordun ki doğruyu söylemezsen olacaklardan... Ama suçlu olduğun için seni öldürecek değilim, doktor, asla pişman olmadığın için öldüreceğim. Sadece gerçekten pişman olan birini bağışlayabilirim, kötülük ettiği insanlar karşısında ayağa kalkıp 'bunu ben yaptım, ben yaptım ve bir daha asla yapmayacağım' diyen birini.

ROBERTO: Daha ne istiyorsun? Bu ülkedeki bütün kurbanların alabileceklerinden çok daha fazlasını aldın.

Dizüstü çöker.

ROBERTO: Daha ne istiyorsun?

PAULINA: Gerçeği, doktor. Gerçeği şöyle ve seni bırakayım. Pişman ol, seni bırakacağım. On saniyen var. Bir, iki, üç, dört, beş, altı. Zaman geçiyor. Yedi. Söyle!

Roberto ayağa kalkar.

ROBERTO: Hayır. Söylemeyeceğim. Çünkü söylesem bile sen asla tatmin olmayacaksın. Beni zaten öldüreceksin. Onun için öldür gitsin. Hasta bir kadının bana böyle davranmasına izin verecek değilim. Eğer beni öldürmek istiyorsan yap, ama sen masum birini öldürüyorsun.

PAULINA: Sekiz.

ROBERTO: Biri sana korkunç şeyler yapmış ve şimdi sen de birine korkunç şeyler yapıyorsun, yarın biri daha... tekrar, tekrar. Benim çocuklarım var, iki oğlan, bir kız. Sonraki on beş yılı seni bulunca kadar aramakla mı geçirmeliler? Ve sonra...

PAULINA: Dokuz.

ROBERTO: Ah Paulina... artık bu döngüyü durdurmamızın zamanı gelmedi mi?

PAULINA: Fedakârlıkta bulunması gerekenler niye hep benim gibiler oluyor, niye bir şeyin itiraf edilmesi gerektiğinde bunu hep biz yapıyoruz, niye hep dilini ısırması gereken ben oluyorum, niçin? Hayır, bu sefer olmaz. Bu sefer kendimi düşüneceğim, neye ihtiyacım olduğunu biliyorum. Eğer sadece bir davada adil olunursa, sadece bir davada. Ne kaybederiz? Onlardan birini öldürerek ne kaybederiz? Ne kaybederiz? Ne kaybederiz?

Oldukları pozisyonlarda donarlar, ışıklar yavaşça kararır. Mozart'ın "Uyumsuz Dörtlüsü"nün son bölümünü dinlemeye başlarız. Paulina ve Roberto önden büyük bir aynayla kapatılırlar, izleyicileri kendilerine bakmaya zorlayarak. Birkaç dakika Mozart duyulur, izleyiciler kendilerini aynada seyrederler. Birkaç spot izleyiciler arasında dolaşır ve bir ikisini aydınlatır, sıralar arasında yukarı aşağı giderek.

SAHNE 2

Bir konser salonu. Birkaç ay sonra bir akşam. Gerardo ve Paulina girerler, zarifçe giyinmiş olarak. Aynaya bakarak otururlar, sırtları izleyicilere dönüktür, belki iki sandalyede ya da salondaki iki koltukta. Müziğin arkasında salondaki seyircinin tipik seslerini duyarız, gırtlak temizlemeler, arada bir öksürük, program kâğıtlarının hışırdaması, hatta gürültülü solumalar. Müzik bittiğinde Gerardo alkışlamaya başlar ve görünmeyen bir seyircinin alkış seslerini duyarız. Paulina alkışlamaz. Alkış azalır ve bir programın ilk yarısı bittiğinde bir konser salonundan gelecek sesleri duyarız; daha fazla gırtlak temizleme, homurdanmalar, bedenlerin hışırtıları. İkisi de dışarı çıkmaya başlarlar, insanlarla selamlaşarak, anlık sohbetler için durarak. Yavaşça yerlerinden uzaklaşırlar ve hayali bir fuaye boyunca yürürler. Mırıltılar, vs. duyarız. Gerardo seyircilerle konuşmaya başlar, sanki hepsi konserdeymişler gibi. Sözleri seyircilerin mırıltıları üstünde duyulabilir.

GERARDO (*kibarca, farklı izleyicilere konuşarak*): Teşekkür ederim, çok teşekkür ederim... Evet, biraz yorgunum, ama değdi... Evet, Komisyon'un son raporundan çok memnunuz.

Paulina yavaşça uzaklaşır ondan, küçük bir barın yerleştirildiği bir kenara gider. Gerardo o dönene kadar seyirciyle konuşmaya devam eder.

GERARDO: İnsanlar son derece cömert davranıyorlar, kişisel kinlerinin peşinde koşmadan... Evet, çalışmamızın yaralarımızı tedavi etmekte işe yarayacağını hep biliyordum, ama bu iyileşmenin toplandığımız ilk günde başlamasından büyük şaşkınlık duydum. Yaşlı bir kadın ifade vermeye geldi. Kadın çok çekingendi. Ayağa kalkıp konuşmaya başladı. Komisyon başkanı, "Lütfen oturun," dedi ve kalkıp kadının sandalyesini düzeltti. Kadın oturdu ve ağlamaya başladı.

Sonra bize bakıp dedi ki: "Bu ilk defa oluyor, efendim." Kocası on dört yıl önce kaybolmuş, binlerce saati beklemeyle, binlerce saati de yalvarmayla geçirmiş... "Bu ilk kez oluyor," dedi bize, "bütün bu yıllar boyunca, birinin bana oturmamı söylemesi, efendim." İlk defa birisi ona oturmasını söylemiş.

Bu arada Paulina, şeker almaktadır. Tam parayı verirken Roberto girer, ayışığına benzer bir ışık altında. Roberto gerçek de olabilir, Paulina'nın zihnindeki bir hayal de. Paulina henüz onu görmez. Konserin yeniden başlayacağını işaret eden bir zil çalar. Bu arada Paulina, konuşmasını bitirmekte olan Gerardo'nun yanına döner. Roberto arkada kalır, Paulina ve Gerardo'yu biraz uzaktan seyreder.

GERARDO: Katillere gelince, isimlerini bilemesek veya ortaya çıkaramasak bile... ah Paulie, tam zamanında geldin. Evet, sonra görüşürüz, dostum. Şimdi nihayet boş zamanım var biraz. Belki evde birkaç kadeh bir şey içeriz. Pau, saçlarını diken diken edecek bir margarita yapar.

Gerardo ve Paulina yerlerine otururlar. Roberto başka bir yere oturur, hep Paulina'ya bakar. Hayali müzisyenler geldiğinde alkış duyulur. Aletler sınanır ve ayarlanır. Sonra "Ölüm ve Bâkire" başlar. Gerardo, ileri bakmakta olan Paulina'ya bakar. Elini tutar ve o da önüne bakmaya başlar. Biraz sonra kadın yavaşça döner ve Roberto'yu görür. Gözleri bir an için kesişir. Sonra kadın kafasını çevirip sahneye ve aynaya bakar. Müzik çaldıkça, çaldıkça, çaldıkça ışıklar kararır.

OYUNUN SONU

OYUNUN ÖZGÜN SAHNELENİŞİNE SONSÖZ

Sekiz ya da dokuz yıl önce, General Augusto Pinochet hâlâ Şili diktatörüyken ve ben hâlâ sürgündeyken, bir gün *Ölüm ve Bâkire*'nin çekirdeğini oluşturacak bir dramatik durumu zihnimde şekillendirmeye başlamıştım. Yolda arabası bozulan bir adam, kendisine dostça yaklaşan bir yabancının yardım teklifini kabul eder, onu evine götürür. Adamın karısı, yabancının sesini tanıdığını, onun kendisine yıllar önce tecavüz eden işkenceci olduğunu düşünür, onu tutsak eder ve yargılamaya karar verir. Birkaç defa o zamanlar roman olarak tasarladığım hikâyeyi yazmak için masa başına geçmiştim. Fakat ne zaman yazmaya otursam, birkaç saat ve hiç tatmin edici olmayan birkaç sayfa sonra umutsuzlukla vazgeçiyordum. Çok önemli olan bir şey eksikti.

Neyin eksik olduğunu bulamıyordum, mesela, kadının kocası kimdi, ona inanıyor muydu, kadının şiddetine nasıl tepki gösterecekti? Hikâyenin geliştiği tarihsel şartlar da belirgin değildi, ülkenin daha büyük hayatıyla gizli ve sembolik bağlantılar kurmak, kadının evinin dar, klostrofobik sınırları ötesindeki dünyayı hayal etmek zordu. Rahimden çıkmak için yardıma ihtiyacı olan bir çocuğu doğurtmak için forseps gerekebilir, ancak neyse ki, karakterler doğmak istemediklerinde forsepsin onları yaralayabileceğini ve hayatlarını onarılamaz bir hale getirebileceğini öğrenmiştim. Üçlüm maalesef beklemek zorundaydı.

Nitekim, karakterlerim uzun süre beklediler. 1990'da Şili demokrasiye kavuştuktan, ben de ailemle birlikte on beş yıllık sürgünün ardından ülkeme tekrar yerleşmeye döndükten sonra, nihayet öykünün nasıl anlatılması gerektiğini keşfettim.

Ülkem o zaman (ve ben bunları yazarken hâlâ) demokrasiye sıkıntılı bir geçiş yaşıyordu, Pinochet artık başkan değildi ama hâlâ silahlı kuvvetlerin başındaydı; insanlar karışıklık çıkarırsa, daha da önemlisi, geçmiş rejimin insan hakları ihlallerinin cezalandırılması için çaba harcarlarsa yeni bir darbe tezgâhlama tehdidini sürdürebiliyordu. Kaostan ve kalıcı bir yüzleşmeden kaçınabilmek için, yeni hükümetin yargıda, senatoda, belediyelerde ve özellikle ekonomide hâlâ önemli mevkilerde bulunan Pinochet taraftarlarını dışlamayan bir çözüm bulması gerekiyordu. Demokratik yollarla seçilmiş başkanımız Patricio Aylwin, insan hakları alanında bu ikileme bir komisyon kurarak cevap verdi. Başkanı olan seksen yaşındaki avukatın adıyla, Rettig Komisyonu diye anılan bu komisyon, diktatörlüğün ölümle veya ölüme sebebiyet vermekle sonuçlanmış suçlarını araştıracak, ama suçluları belirlemeyecek veya yargılamayacaktı. Bu, hasta bir ülkeyi iyileştirmek adına önemli bir adımdı; bizim hep özel olarak ve parçalanmış biçimde bildiğimiz, bize yöneltilmiş terör gerçeği, nihayet kamuya ilan edilecek, resmi tarih olarak kabul edilecek, artık bö-

lünmüşlük ve geride bırakmak istediğimiz nefretle dolu küllerinden toplumu yeniden yaratacaktı. Ancak diğer yandan da, adalet yerini bulmayacak, hayatta kalan, yüz binlerce kurbanın travmatik deneyimleri ifade bile edilmeyecekti. Aylwin, geçmişteki terörün tamamen gömülmesini isteyenlerle, onun tamamen ortaya çıkarılmasını isteyenler arasında basiretli ve cesur bir şekilde yol alıyordu.

Komisyonun, zor görevini nasıl yerine getirdiğini büyülenmiş biçimde izlerken, uzun yıllardır kafamda dönüp duran çözülmemiş hikâyenin anahtarının burada yattığı geldi aklıma: kurgusal adam kaçırma ve yargılama hikâyem bir diktatörün çizmeleri altındaki bir ülkede değil, demokrasiye geçiş sürecinde olan bir ülkede, birçok Şilili'nin kendilerine yapılanların gizli travmasıyla boğuştuğu, diğer birçok Şilili'nin de suçlarının ifşa edilip edilmeyeceğini merak ettikleri bir yerde geçmeliydi. Zihnimde aynı şekilde berraklaştı ki, adam kaçırma olayında işkence görmüş kadının kocasının muazzam bir risk almasının yolu, onu Rettig'inkine benzer bir komisyonun üyesi yapmaktı. Dolayısıyla, hikâyemin romandan ziyade bir oyun olması gerektiğini anlamam uzun sürmedi.

Bu riskli bir fikirdi. Deneyimlerimden öğrenmiştim ki, mesafe bir yazarın her zaman en iyi dostu olmuştur. Güncel tarihte yaşanan ve çoğalan olayları ele aldığımızda, bir 'belgesel'e veya fazlasıyla gerçekçi bir yaklaşıma yuvarlanma tehlikesi her zaman söz konusudur, bu şekilde evrensellik ve yaratıcı özgürlük yitirilebilir; karakterlerin kendi kendilerine ortaya çıkıp, bizi şaşırtmalarına ve rahatsız etmelerine izin vermek yerine, karakterleri çevremizde ortaya çıkan olaylara uyarlamaya çalışmak iyi bir fikir değildir. Kendi ülkemdeki bazıları tarafından da, özellikle dikkatli olmamız istendiği bir zamanda terör ve şiddetin uzun vadeli etkilerini herkese hatırlatarak 'sandalı salladığım' şeklinde ağır bir dille eleştirileceğimi de biliyordum elbette.

Yine de, bir yurttaş olarak sorumlu ve makul davranmak zorundaysam, bir sanatçı olarak da karakterlerimin vahşi çiftleşme çağrılarına cevap vermeli ve kendini sansürleyen, yeni demokrasinin başına 'bela' açmaya korkan yoldaşlarının üstüne çökmüş bulunan sessizliği dağıtmak zorundaydım. O zamanki gibi ve şimdi de inanıyorum ki, hassas bir demokrasi, kendi varlığının altında yatan derin dramlarla acıları ve umutları herkes adına ifade ederek bunların tekrarını önleyebilir; kendimize yaşattığımız zararı gizleyerek değil.

Yazmaya başladığımda, karakterlerimin birçok Şilili'nin özel olarak kendilerine yönelttikleri ama yüksek sesle sormakla ilgilenmediği türden sorular sormakta olduğunu gördüm. Aynı ülkede nasıl olur da hem işkenceciler hem de işkence görenler birlikte yaşayabilirler? Baskıyla travmatize edilmiş bir ülke, bu baskıyı ifade etme korkusu hâlâ her yerdeyken nasıl iyileştirilebilir? Yalan söylemek bir alışkanlık haline gelmişse gerçeğe nasıl ulaşılır? Geçmişin tutsağı olmadan onu nasıl canlı tutabiliriz? Geçmişin gelecekte tekrarlanması riskini almadan geçmişi nasıl unutabiliriz? Barışı güvence altına almak için gerçeği feda etmek doğru mudur? Bize fısıldadıklarını veya haykırdıklarını göz ardı ederek o geçmişi ve gerçeği bastırmanın sonuçları nelerdir? Sürekli olarak bir askeri müdahalenin tehdidi atında yaşayan insanlar, adalet ve eşitlik talep etmekte gerçekten özgür müdürler? Böylesi koşullarda şiddetten kaçınılabilir mi? Bu durumda acıyı en fazla çekenlere karşı bizler ne kadar sorumluyuz? Belki de en büyük ikilem: demokratik süreklilik sağlayan ulusal konsensüse zarar vermeden bu konularla nasıl yüzleşmeliyiz?

Üç hafta sonra *Ölüm ve Bâkire* hazırdı.

Eğer oyun, ülkenin yüzeyinin hemen altındaki gizli çelişkileri ortaya koyuyorsa ve bu yüzden insanların psikolojik güvenliği açısından apaçık bir tehdit oluşturuyorsa, aynı zamanda kimliğimizi ve gelecek yıllarda karşımıza çıkabilecek çelişkili fikirleri araştırdığımız bir araç da olabilirdi.

Çağdaş hayal gücünün bir sürü mesajı, özellikle kitlesel eğlence medyası tarafından yöneltilenler, bize sorunlarımızın çoğunun kolay, hatta basit, uzlaşmacı cevapları olduğu konusunda teminat verir. Bu tür bir estetik strateji, bana, sadece insan deneyiminin bozulması ve küçük görülmesi olarak gelmekle kalmaz; muazzam bir çelişki ve acı döneminden gelmekte olan Şili veya başka herhangi bir ülkede, bu yöntem, toplumun olgunlaşması ve büyümesini de dondurarak yıkıcı bir nitelik kazanır. Evet, *Ölüm ve Bâkire* neredeyse Aristotelesçi tarzda bir trajediye dokunuyordu; acımak ve terör aracılığıyla bir topluluğun kendini arındırması, başka bir ifadeyle, izleyicileri, gün ışığına çıkarılmazsa mahvolmalarına sebep olabilecek durumlarla yüzleşmeye zorlamaktı asıl derdi.

Kısacası, bu kurgusal metin, benim birçok romanım, öyküm, şiirim ve diğer oyunlarım gibi sadece Şili'ye özgü değildi, aynı zamanda bütün dünyada, bütün yirminci yüzyılda, çağlar boyunca insanlığın bütün evrelerinde görülen sorunları ifade ediyordu. Bu oyun, sadece korkan, aynı zamanda korkusu ve yaralarını anlamak zorunda olan bir ülke hakkında değil; sadece insanların ve ülkelerinin güzel bedenlerinde işkence ve şiddetin uzun vadeli etkileri hakkında değil, aynı zamanda aklıma musallat olmuş başka temalar hakkındadır: Kadınlar iktidarı ele geçirdiklerinde ne olur? Oluşturduğunuz maske yüzünüze benzemeye başlamışsa gerçeği nasıl söyleyebilirsiniz? Hafıza bizi nasıl kandırır ve nasıl kurtarıp yol gösterir? Kötülüğü bir kez tattığımızda masumiyetimizi nasıl koruruz? Bize tarifsiz imkânsız acılar çektirmiş olanları nasıl affedebiliriz? Siyasal, ancak didaktik olmayan bir dili nasıl bulabiliriz? Hem popüler hem de belirsiz olan hikâyeleri, geniş kitlelerce anlaşılabilecek, ancak üslûpçu denemeler de içeren hikâyeleri, mitik olan ama aynı zamanda çağımız insanlarını da yansıtan hikâyeleri nasıl anlatabiliriz?

Ölüm ve Bâkire insanlığın olağandışı değişimler yaşadığı bir dönemde, gelecek hakkında büyük umutların beslendiği ve gele-

ceğin getirebileceklerinin kafaları karıştırdığı bir zamanda İngilizce olarak yayınlandı. Mevcut tartışmada türümüzün o örtük bölgesinden çok az ses duyuluyor, onlar iktidar çevrelerinden çok uzaktakiler ama çoğunlukla acı çekme merkezine çok yakınlar ve bulundukları yerde yaptıkları ahlâki seçimler, gelecekteki olayların ve ertelenen şeylerin biçimini hemen değiştirebiliyor. En mutsuz ve uzak yerlerin ufuktan silinmeye başlar göründükleri böyle zamanlarda, dünyanın Paulina'larını, Gerardo'larını, Roberto'larını düşünmenin bize bir parça, az da olsa yardım edeceğini umuyorum; bu üçlüden en çok hangisine benzediğimizi, mahfuz hayatlarımızın ne kadarının bu karakterlerin her birinde ve hepsinde ifade edildiğini bulmanın bize yardımı olacağını umuyorum. Umuyorum ki, böylece en sonunda bu uzak Şili'den gelen uzak insanları izlediğimizde ve onlarla birlikte fısıldayıp duyumsadığımızda hissettiklerimizin, bölünmüş küremizi birleştiren şeyin 'farkına varma' ve 'tanıma' denilen o köprü, insanlığın o tuhaf titreyişi olduğunu anlayabileceğiz.

11 Eylül 1991

OKUYUCU

Rodrigo ve Joaquin'e,
varlıkları ve yoldaşlıkları için teşekkürlerimle...

KARAKTERLER

DANIEL LUCAS: Yaklaşık elli yaşında. Daha da yaşlı olabilir. Ya da biraz daha genç.
DON ALFONSO MORALES: Daniel Lucas'la aynı aktör tarafından canlandırılır.

IRENE: Otuzlu yaşlarında bir sekreter.
JACQUELINE: Irene'le aynı aktris tarafından canlandırılır.

NICK (NICHOLAS) LUCAS: Daniel Lucas'ın oğlu, yirmi beş-otuz yaşlarında.
ENRIQUE MORALES: Nick Lucas'la aynı aktör tarafından canlandırılır.

DAVID MALKO: Bir yazar. Nick Lucas'la aynı aktör tarafından canlandırılır.

MÜDÜR: Daniel Lucas'ın yaşlarında. Biraz daha yaşlı veya genç olabilir.

TANYA: Gölge bir kadın, Daniel Lucas'ın eski karısı. Yirmi-otuz yaşları arasında.
SONIA: David Malko'nun karısı; Tanya'yla aynı aktris tarafından canlandırılır.

ADAM: Yaşsız. Sadece kendini canlandırabilir.

Zaman: yakın gelecek.
Yer: her yer.

Oyun ara verilmeden sahnelenebilir.

1. PERDE

Karanlık.
Sahnenin bir kenarındaki Adam'ın üzerine bir ışık huzmesi gelir. Bir hareket yapar ve yanında başka bir ışık huzmesinin altında bir sandalye belirir. Sandalyeyi inceler, memnun bir ifadeyle ölçer onu. Bir hareket daha yapınca sandalye yok olur, karanlık tarafından yutulur ve aynı zamanda dönen, belirgin ışıklar, yukarıda bir ofisi aydınlatır. Bir masanın iki tarafında oturan bir erkek ve bir kadın figürlerini belirsizce görürüz, ama onların ne söylediklerini duymayız. Adam, aydınlatılmış alana yürür, kenarında durur, dinler. Daha sonra ofisin çevresini ölçmeye başlar. Gülümser. Bir hareket daha yapar ve ışık artar, o zaman kadınla erkeği duymaya başlarız: erkek, Don Alfonso Morales; kadın da onun sekreteri Jacqueline'dir. Don Alfonso elli yaşlarında bir adamdır, daha da

yaşlı olabilir -veya genç-, saçında beyazlar, belirgin kaşlar, ütülü bir gömlek ve kravatlı bir takım elbise göze çarpar. Jacqueline, otuzlu yaşlarında, son derece çekici ve canlı bir kadındır. Ofis mobilyası azdır: üstü iki kitap sütunuyla doldurulmuş bir masa, iki sandalye ve arkasında yeşil ormanları görebildiğimiz bir pencere. Masanın yanında bir şemsiye.

DON ALFONSO: Sıradaki!

JACQUELINE: Hiç para yardımı yok mu, Don Alfonso? Bir peso bile?

DON ALFONSO: Hiçbir şey. Hiç yetenek yok. Yeteneği tartışamazsın. Ya vardır ya da yoktur. Ve bu hanımefendi, diğer özellikleri ne olursa olsun...

JACQUELINE: Ama kocası bakanı tanıyor...

DON ALFONSO: Kimi tanırsa tanısın, kocasının çürümüş ilişkileri beni ilgilendirmez! Burada adam kayırma yok. Hanımefendi yeteneksiz. Onun kendini beğenmişliğini tatmin etmek için bir ağacın yok olmasına izin vermem. 'Sıradaki' kelimesini telaffuz ettiğimde, Jacqueline, bu 'kesinlikle' demek istediğim şeydir.

JACQUELINE (*kocaman bir klasörün içine bakarak*): Tamam, tamam! "Manastırdan Gizli Gurme Yemekleri." Yazan Rahibe Carolina.

DON ALFONSO: Şimdi. Bu manastır soslarında, bayan, kötülük yoktur. Kirlilik yoktur, afrodizyak yoktur, sadece doğal otlar kullanılmıştır. 200 nüsha geri dönüştürülmüş kâğıt. Sıradaki!

Adam gülümser, bir hareket daha yapar, ışık onu aydınlatır.

JACQUELINE: "Katliamlar." Lircay Santiago'dan bir şiir derlemesi.

DON ALFONSO: Bizim şehvetli Lircay'imizin başı biraz belada galiba. Bin adet mi? Bizim ne olduğumuzu sanıyor... kâğıt fabrikası mı?

JACQUELINE: Onu yasaklıyor musunuz?

DON ALFONSO: Jacqueline, ben yasak kelimesinden nefret ederim. Biz kıt kaynakları tahsis ederiz, biz öncelikler koyarız, vergi mükelleflerinin müstehcenliği desteklememesini garanti ederiz. Biz asla yasaklamayız.

JACQUELINE: Lircay'in karısının, gelecek ay altıncı çocuklarını doğuracağını biliyor musun? Tahsis edemez miyiz?..

DON ALFONSO: Kimsenin cömertliğimden şikayet etmesini istemem.

JACQUELINE: Cömertlik?

DON ALFONSO: Kelime hazneni geliştir, canım. Cö-mert-lik. Lircay'e gelince, ona gelmesini söyle -mesela, gelecek çarşamba-, böylece birkaç editoryal düzeltme yapabiliriz, oraya buraya birkaç makas. Ama sadece küçük bir meblağ verebiliriz.

JACQUELINE: Ne tür düzeltmeler?

DON ALFONSO: Mesela sayfa 45, orada diyor ki, "Ah eğer ay masturbasyon yapabilseydi..."

JACQUELINE (*not tutarak*): Sayfa 45'te diyor ki... gerçekten öyle mi yazıyor, Don Alfonso, 45. sayfada?

DON ALFONSO: Şöyle düzeltiyoruz: "Ah, solan ayda günahın belirsizliğini fark edebilseydik."

JACQUELINE: Harika. Sizden çok iyi bir yazar olurdu, buna hiç şüphem yok.

Don Alfonso sağ eliyle kafasının sol tarafını kaşır.

DON ALFONSO: Şimdiki konumumdan fazlasıyla memnunum, teşekkür ederim. Benim eskiden... yazma ateşim vardı, bunu itiraf ediyorum, ama şimdi... şimdi ne hakkında yazayım ki?

JACQUELINE: Kendiniz hakkında ve... benim hakkımda. Siz ve ben.

Jacqueline ona yaklaşır, elini kavrar. Don Alfonso hızla kaçar ondan, ofisin kapısına doğru topallar ve kapıyı açar.

DON ALFONSO: Küçükhanım, biz bir anlaşma imzaladık. Kamusal alanda bulunduğumuzu size hatırlatmaya gerek duymuyorum.

JACQUELINE (*kapıya yaklaşarak*): Kamusal olan, ayak parmağının bir itişiyle dönüştürülebilir, sevgilim (*kapıyı ayağıyla kapatır*), çok özel olan bir şeye. Bugün perşembe.

Jacqueline adamın ellerinden birini alır ve memelerinin üstüne koyar.

JACQUELINE: Yani, buna ne diyorsun, Alfonso?

DON ALFONSO (*elini çekerek*): Ona bir... göğüs denir.

JACQUELINE (*fısıldayarak*): Meme, aşkım, güzel bir meme. (*yüksek sesle*) Sözcüklerle oynarken uzmansın, Alfonsito'm, ama şeylere kendi adlarıyla seslenemezsin.

Kadın onu öper. Don Alfonso tutkuyla cevap verir. Ayrılır, kadını kibarca sandalyeye oturtur, kapıya doğru topallayarak yürür, Jacqueline'nin sözlerini duyunca durur.

JACQUELINE: O kadına 'meme' dediğine bahse girerim. Ona şiirler yazdığına bahse girerim, bir yazar olmak istediğin zamanlarda, bu işi almadan önce...

DON ALFONSO: Karımla neler konuştuğum yalnız beni ilgilendirir.

JACQUELINE: Ya öbür kadın?

Don Alfonso sağ eliyle kafasının sol tarafını kaşır.

DON ALFONSO: Hangi öbür kadın?

JACQUELINE: Bu sabah seni sormaya gelen kadın. O kadın... senin hakkında ince ayrıntılar biliyor gibiydi. Kadınların, hani, ancak o zaman... bildiği türden şeyler.

DON ALFONSO: Ne zaman?

JACQUELINE: Bir... erkekle seviştiği zaman. (*sessizlik*) Tutkuyla. Ten tene olduğunda. Hatta tenler bile erimek üzereyken. Harikulâde bir şekilde erirken. Sözlüğe bak. Harikulâde.

DON ALFONSO: Kimdi o? Kimdi o kadın?

JACQUELINE: O... O... Hiç kimseydi.

DON ALFONSO: Ne demek istiyorsun 'hiç kimse' demekle?

JACQUELINE: Şaka yapıyorum, seni aptal. O kadını ben uydurdum. Tepkini görmek için...

DON ALFONSO: Senin şakaların hoşuma gitmiyor.

JACQUELINE: Sadece benden bir şey saklayıp saklamadığını görmek istedim, sevgilim.

DON ALFONSO: Bana sevgilim deme.

JACQUELINE: Sadece bana güvenip güvenmediğini görmek istedim, diyelim.

Sessizlik. Don Alfonso kapıya doğru topallar, kapıyı açar.

JACQUELINE: Senin sessizliğin güzel bir söz gibi.

DON ALFONSO: Sessizlik asla güzel söz söyleme sanatı değildir, bayan. Artık daha fazla konuşmayalım. Yeterince vakit harcadık. Çalışmak lazım. Bugün ve her gün için görevimiz: bir ağacı mutlu etmek.

JACQUELINE: Bir yazarı mutsuz etmeden. Bugünün görevi bu, ya bu gecenin? Perşembe gecesinin?

DON ALFONSO: Sanıyorum ki, küçükhanım, henüz gece olmadı. Aslında şu anda güneşin batmasına tam üç saat kırk altı dakika var.

JACQUELINE: İşe bak, güneşin batış zamanını da biliyorsun, Señor Morales. Tek bildiğin şey bu olmadığı için çok şanslıyım...

DON ALFONSO: Senin asıl şansın, senin boş gevezeliklerinden çok hoşlanmam. Bir tek şunu hatırla: Sorumsuz...

JACQUELINE: Tamam, tamam, sorumluluk. "Sorumsuzgü ç, çağlar boyunca fahişenin ayrıcahğı." Bunu bin defa duydum. Stanley, Earl Baldwin, bunu o işi yaparken keşfetmiş olmalı... neyi kastettiğimi biliyorsun... Büyük ihtimalle de sekreteriyle yapıyordu... Ve kadın da düşünüyordu,

ne düşündüğünü biliyor musun, yaşlı Baldwin üstünde tepinirken?

DON ALFONSO: Kadının ne düşündüğünü nasıl bilebilirim ki?

Jacqueline, Don Alfonso'ya sarılır, kışkırtıcı ve ironik.

JACQUELINE: "Güçsüz sorumluluk, çağlar boyunca sekreterin kaderi." Bu lafı benden alıntı olarak kullanabilirsin.

Enrique Morales girer. Abartılı giyinmiştir; küstah, saldırgan bir tavrı vardır, neredeyse taşkın.

ENRIQUE: Kelimesi kelimesine, baba. Jackie, canım.

Jacqueline ve Don Alfonso ayrılırlar, ikisi de şaşkındır.

ENRIQUE: Rahatsız etmediğime eminim, çünkü demiştin ki... Acil demiştin, saat beşte demiştin.

DON ALFONSO: Evet, evet, tabii. Biz bu günlük işimizi bitirdik zaten.

ENRIQUE: Emin misin? Yeterince ağaç kurtardın mı? Yeterince yazarı mutluluktan uçurdun mu? Ya bu ne olacak?

Enrique masaya gider, bir dosya kaldırır, son sayfalardan birini rasgele açar.

ENRIQUE: "Bir Araya Gelmek." Esrarengiz bir başlık.

DON ALFONSO: Bırak onu.

ENRIQUE: Oh biliyorsun ki, ben okumam. Biz okumayız, baba. Biz ekranları severiz. Görüntüler, bilirsin ya? Keli-

me, kelimeler? Bakalım. Belki de okumayı unuttum. Pek unutmamışım.

Enrique dosyadan okumaya başlar.

ENRIQUE (*okuyarak*): "Size bir soru sorayım." Adamın sesi uzaktan geliyordu, sanki konuşulmuş değil, telgraf olarak çekilmişti. "Size bir soru sorayım. Bir insanın bedenine sahip olmakla ruhuna sahip olmak arasında seçim yapmanız gerekseydi hangisini seçerdiniz?"

DON ALFONSO: Bırak onu, dedim.

ENRIQUE: Sıkıcı, sıkıcı! Şansıma çıkan cümleye bak. Ruha sahip olmak mı? Oysa ben sisli bir yatak odası sahnesi bekliyordum. Çıplak vücutlar bekliyordum. Öyle metinleri nereye sakladın? Hadi, itiraf et.

DON ALFONSO: Saklamak mı?

ENRIQUE: Ateşli şeyleri, baba. Hepsini bir yerlere tıkıştırmış olmalısın. Ganimeti ikiye ayırabiliriz. Bak, benim adımı kullanabilirsin istersen.

DON ALFONSO: Sen neden bahsediyorsun?

ENRIQUE: Mor gözler! Mor gözler için pesolardan bahsediyorum. Oraya nasıl bakacaktım yoksa, gitarımı tıngırdatırken, Dr. Enrique Morales ve onun Mor Gözler Bandosu? Derlemeyi planladığım antolojiden söz ediyorum; haykıran bâkireler, baştan çıkarılmış hadımlar, saplanan tek boynuzlar... Benim antolojim, baba, hatırladın mı? Yasaklanmış Latin Öyküleri... Hadi baba, kimse bunun gerçek derleyicisini tahmin edemez...

DON ALFONSO. Bu konularda şaka bile yapmamalısın, Enrique. Eğer ağaç polisi...

ENRIQUE: Burada beni kim duyacak, Bay Sadakat'in ofisinde? Ama haklısın... mesajı aldım, kelimesi kelimesine. Tek şaka hayattır, ama onun içindeki bazı şeyler -mesela, bedenlerimize neler yapılabileceği gibi-, bunlar tıpkı cehennemin sırıtışı kadar ciddi. Öyle değil mi, Jackie?

Enrique kadına yaklaşır.

JACQUELINE: Eğer benimle işiniz bittiyse, Don Alfonso... Annem için alışveriş yapmam gerek. Son günlerde kendisi pek iyi değil de.

Don Alfonso ayağa kalkar, hafifçe topallar ve kadını kapıya geçirir.

ENRIQUE: Hey, ben annene eşlik edebilirim, Jackie, onun alışverişini de yaparım. Sen de burada babamla kalabilirsin. Bir mutlu aile gibi.

DON ALFONSO: Küçükhanım, oğlumun tavrı için lütfen özürlerimi kabul edin.

JACQUELINE: Don Alfonso, siz bu dünyadaki son centilmensiniz.

Jacqueline öfkeyle çıkar, kapıyı kapatır. Enrique hemen tavrını değiştirir, vakur, ciddi, dikkatli bir tavra bürünür.

DON ALFONSO: Davranışın çok çirkindi.

ENRIQUE: Uygundu.

DON ALFONSO: Bir harumefendiye böyle davranılmaz.

ENRIQUE: Erkeklerin kadınlara nasıl davranması gerektiği konusunda bana ders vermeye kalkma.

DON ALFONSO: Oh, yani bugün bunun için buradayız, öyle mi?

ENRIQUE: Gelmemi sen istedin. Sen söyle ne için burada olduğumuzu.

DON ALFONSO: Hayır. Sen söyle. Bunu açıkla!

Don Alfonso, Enrique'nin okuduğu dosyayı kaldırır.

DON ALFONSO: Bu akılalmaz bir fütüristik roman. "Bir Araya Gelmek." Ayrılmak, olmalıydı... Tatlı gülücüklerinle, bütün sevimliliğinle bu ofise sızıyorsun, hiçbir zaman adı olmayan arkadaşlarından birinin bu pisliği yazdığını söylüyorsun ve bu saydam bahanenin ardına gizlenip soruyorsun, "fikrini alabilir miyim baba, yayınlamak için uygun görür müsün, kelime kelimesine". Ama ben bunu kimin yazdığını biliyorum, kim, biliyorum... Ve aslında, beni asıl kızdıran, bunun sorumsuz siyasal saçmalıklarla dolu olması ve seni, ayrıca muhtemelen beni hapse gönderecek olması mı yoksa... Beni gerçekten üzen, beni gerçekten inciten şeyin ne olduğunu bilmek istiyor musun?

ENRIQUE: Seni herhangi bir şeyin incitebileceğini hiç düşünmemiştim, baba.

DON ALFONSO: Beni inciten, yalanlar...

ENRIQUE: Ne yalanları?

Işık adamı aydınlatır. Sandalyenin arkasında durmaktadır. Sandalyede genç bir kadın; Tanya oturmaktadır, bağlıdır ve ağzında bir tıkaç vardır.

DON ALFONSO: Annen hakkındaki yalanlar. Sen ne cüretle onun... Ve bunu yazan sensin, kurmaca arkadaşın değil, hiç inkâr etmeye kalkma... Nasıl annenin Yeniden Düzen-

leme Merkezi'nde öldüğünü ima edersin? Benim... Tam da düşmanlarım hakkımda uydurma hikâyeler yayarken, kariyerimi mahvetmeye çalışırlarken... Ne cüretle benden bunu onaylamamı istersin?!

ENRIQUE: Yanıldığımı kanıtla bana.

Karanlıkta telefon çalar. Adam Tanya'nın ağzındaki tıkacı çıkartır. Kadın Don Alfonso'ya doğru bakar. Don onu görmez.

DON ALFONSO: Ne?

ENRIQUE: Hikâyelerin doğru olmadığını söylemiyor musun? Yanıldığımı kanıtla. Bu kitabı yayınla. Hadi. Yayınlasana. Emin ol, yanılmış olmak çok hoşuma gidecek.

DON ALFONSO: Evet, yanılıyorsun. Ve benim anlamadığım... aman Tanrım, kolay olmadığını biliyorum, bir baba olmaya çalıştım ve bir... benim anlayamadığım şey, bunu nasıl yazdığın ve niçin bana kendimi savunmak için bir şans vermediğin. Bak. Bak.

Don Alfonso oğluna romanı gösterir, sayfaları çevirmeye başlar. Telefon tekrar çalar. Enrique'in üzerindeki ışıklar yavaşça kararır.

ENRIQUE (*bir gölge gibi*): Kanıtlarım var, baba. Ayrıca, anlamaya ihtiyaç duyan da benim. Onu oraya sen gönderdin, orada ölmesi için sen gönderdin. Bana sadece sebebini söyle. Niye yaptın bunu? Sen neden korkuyordun ?

Telefon hâlâ çalmaktadır. Enrique neredeyse kaybolmuştur karanlıkta.

TANYA: Sen neden korkuyordun?

ENRIQUE'NİN SESİ: Sen neden korkuyordun?

DON ALFONSO: Hiçbir şeyden, hiçbir şeyden.

Telefon bir kere daha çalar.

DON ALFONSO (*bağırır*): Şu allahın belası telefona cevap verin.

Adam ve Tanya üzerindeki ışıklar söner. Parlak, neşeli ışıklar ofis ve antresini aydınlatır, Jacqueline'i oynayan aktrisin canlandırdığı Irene, telefona cevap verir. Gelecekteki Moral Kaynaklar Şirketi'nde, Daniel Lucas'ın ofisindeyiz. Birden, farklı bir ışık altında her şey daha da fütüristik görünür, mobilya ve masa son teknoloji ürünüdür. Yeşillik gördüğümüz pencereden şimdi elektronik, psikodelik görüntüler geçmektedir. Şemsiye bir dekora dönüşür. Don Alfonso, Daniel Lucas'a dönüşmüştür; masasına yaslanmış, dimdik durmaktadır. Sol eliyle kafasının sağ tarafını kaşır.

ENRIQUE'NİN SESİ. Sen neden korkuyordun?

DANIEL LUCAS (*dosyadan okuyarak*): "Sen neden korkuyordun?" Don Alfonso Morales, oğluna son yirmi yıldır en sevdiği kelimeyle cevap verdi: "Hiçbir şeyden." Hiçbir şey. Hiçbir şey, demek?

Irene bir düğmeye basar. Bir dahili telefon sistemi vızlar. Daniel Lucas aldırmaz ve okumaya devam eder.

DANIEL LUCAS: Bütün Latin hayatı boyunca, Don Alfonso Morales rüyaların anlamsız olduğunu iddia etmişti. Bir gün insanlık, tıpkı dört ayak üzerinde yürüme ihtiyacını yendiği gibi, bu rahatsız edici alışkanlığı da yenecekti. Ancak yine de dün gece rüyasında oğluyla karşılaştığını görmüştü.

Bir başka vızıltı. Daniel telefona cevap verir.

DANIEL LUCAS: Sen misin, Irene?

IRENE: Kimi bekliyordunuz, Bay Lucas? Kristof Kolomb'u mu?

DANIEL LUCAS: Esprilerin her geçen gün daha da komikleşiyor, Irene. Ne var?

IRENE: Oğlunuz Nick yolda. Tam istediğiniz gibi, Bay Lucas. Demin de bir yayıncı aradı. Bergante. David Malko'nun dosyasını okuyup okumadığınızı sordu, o...

DANIEL LUCAS: Adamın psişik güçleri olmalı. Şu anda onu okuyorum.

IRENE: Ee? Ne düşünüyorsunuz?

DANIEL LUCAS: Bu bir... Eğer o allahın belası Bergante beni rahatsız edip durmasaydı, şimdiye kadar bu projeye yeşil ışık yakıp yakmayacağımızı belirlemiş olurdum. Böyle söyle ona.

IRENE: Olur. Ona söylerim bunu.

DANIEL LUCAS: Hayır, dur! Yazar hakkında, bu Malko-Bergante'ye onun adını sor.

IRENE: Adını biliyoruz ya. David Malko.

DANIEL LUCAS: Bu Malko'nun şey olduğunu düşünmüştüm... bilirsin, bir takma isim.

IRENE: Bergante'ye sorarım. Başka bir şey var mıydı?

DANIEL LUCAS: Buraya... birkaç dakikalığına buraya gelebilir misin, bir şey var... bir şey...

IRENE: Sizi rahatsız eden bir şey mi var?

DANIEL LUCAS: Evet.

Irene girer, kapıyı kapatır.

DANIEL LUCAS: Kapı, kapı. Küçükhanım, sizinle bir anlaşma imzaladık. Size hatırlatmaya gerek görmüyorum ki biz... biz... gerek görmüyorum...

IRENE: Neye gerek görmüyorsunuz?

DANIEL LUCAS (*kendini toparlayarak*): Aslında kapıyı kapatmanız iyi oldu. İlk defa öngörülü davrandınız. Çünkü ben... Bergante'nin bana gönderip onaylamak üzere incelememi istediği lanet olası dosya bu, bu...

IRENE: David Malko'nun yazdığı "Dönüşler" mi?

DANIEL LUCAS: Henüz bitirmedim ama...

IRENE: Bergante diyor ki, henüz bir sonu yokmuş zaten. Bunun için size göndermiş, sizin bazı yeniden yazımlar önerip öneremeyeceğinizi öğrenmek için... şey için...

DANIEL LUCAS: Benim hiçbir önerim yok. Nasıl bittiği kimin umurunda? Bu "Dönüşler"in yazarı, hah! "Geri Dönüşler" olmalıydı kitabın adı. Bu yazar açıkça şu saf bedenleri, saf düşünceleri, saf bir gezegeni garanti altında sanan ve buraya gelebilmek için neler kurban ettiğimizi hiç düşünmeyen şımarık gençlerden biri olmalı. Notlar al.

IRENE: Bay Lucas...

DANIEL LUCAS: Bu düşünceleri sanata yirmi yıllık ahlâki hizmetimi onurlandırmak için Kitap Satıcılar Birliği'nin adıma düzenleyeceği toplantıdaki konuşmamda kullanacağım. Onlara, artık yazmayı bilmeyen ve işlerin eskiden

nasıl olduğunu hatırlamayan bu gençlerden bahsedeceğim... O zamanlar büyük salgın şiddetlenmişti, her ekranda şiddet ve seks vardı... Hatırlamadıkları için, yaşlı insanlara doğal gelen küçük fedakârlıklar ve kısıtlamalar bunlara gereksiz görünüyor. Not alıyor musun?

IRENE: Bay Lucas. Aynı kitaptan bahsettiğimizden emin misiniz? Bergante, hikâyenin çok uzun zaman önce, küçük, yoksul bir İspanyol-Amerikan ülkesinde geçtiğini söyledi... Bir ekofaşist diktatörlük varmış, korkunç bir yermiş... Bizim demokrasimiz var, yani, nasıl olur da...

DANIEL LUCAS: Gevezeliği keser misin, kadın? Bu Malko denen herif, akıllı biri... Hikâyeyi uzakta kurmuş, çok eski zamanda, bu ekolojik düşkünlüğü bize saldırmak için kullanmış. Bak, bilinen tüm kuralları yıkıyor. Perdede yirmi saniyelik öpüşmeler. Bir el... göğüslerde dolaşıyor. Bir adam ve bir kadın aynı yatakta beraberler. Artık daha fazla anlatmayayım.

IRENE: Önce mi, o anda mı, sonra mı?

DANIEL LUCAS: Sonra. Ama beni... beni...

IRENE: Rahatsız eden o değil mi? Öpüşmeleri elden geçirebiliriz. Onları mevzuata uygun olarak iki saniyeye indirebiliriz.

DANIEL LUCAS: O piç kurusunu savunmaktan vazgeç. Bak. Senaryoda bir Don Alfonso Morales var, o bir sansürcü. Bir tür ofis, kütüphane veya bakanlıkta görevli, o zamanlar kitap akışını kontrol eden yerde. Saçma bir yer, gerçi okuduğuma göre yirminci yüzyıl sırasında bazı yoksul ülkelerde ormanları korumak amacıyla kâğıt kullanımı kısıtlanmış, ama aslında düşünce polisi herkesi kontrol altında tutarken bütün ağaçları ihraç edebilmek için uydur-

muşlar bu düzeni. Dinle, Irene, bu azametli aptal sansürcünün oğlu Enrique bir tıp öğrencisi ve gizlice babasını sorumsuzlukla suçlayan bir kitap yazmış. Ama önemli olan, bu adamın karısının -yani, Morales'in oğlunun değil, adamın karısının gerçekten- ve eğer oğulun kuşkuları... ama gayet tabii oğlan tehlikede...

IRENE: Beni bağışlamalısınız, Bay Lucas, ama siz gerçekten... konuşmuyor, sayıklıyorsunuz.

DANIEL LUCAS: Şunu dinle: "Don Alfonso Morales kafasının sol tarafını kaşıdı. Ve her zamanki gibi sağ eliyle." Nasıl?

IRENE: Nasıl ne?

DANIEL LUCAS: Bu sana birini hatırlatmıyor mu?

Daniel Lucas kafasının sağ tarafını sol eliyle kaşır.

IRENE (*gülerek*): Siz de düşündünüz ki...

DANIEL LUCAS: Evet.

IRENE: Gerçekten de birinin sizi... Yani, bu tanımadığınız Malko...

DANIEL LUCAS: Evet.

IRENE: Yanılıyor olabilirsiniz. Zaten siz sağ kulağınızı sol elinizle kaşırsınız, Daniel, yani...

DANIEL LUCAS: Hayır. Adam... Başka paralellikler de var...

IRENE: İyi, tebrikler o zaman. Bir kahraman olmak nasıl bir duygu?

DANIEL LUCAS: Adam kahraman değil. O bir... O Alfonso Morales'in ortalıkta görünmesini istemiyorum, meslek-

taşlarım beni çarmıha gererler. Kahraman falan değil, nefret edilesi biri. Zalimane bir tiranlığa hizmet eden bir sansürcü. Ve Latin Amerikalı. Üstelik topallıyor! O piç bir sakat. Bedeni. Ve zihni de. Duygusuz bir orospu çocuğu.

IRENE: O zaman seninle hiçbir ilgisi yok. Senin bacakların son derece düzgün ve sen...

DANIEL LUCAS: Harikulâde. Doğru. Sadece başka şeylerde...

IRENE: Yani, niye sen... Demek istediğim. Nick'in başı belada mı yoksa?

DANIEL LUCAS: Tabii ki hayır.

IRENE: Demek ki sadece kuruntu yapıyorsun. Belki de projeye yeşil ışık yakman gerekir, böylece kimse yumuşak karnına dokunan şeylere karşı önyargılı olduğunu da söyleyemez. Belki de birkaç yeniden yazım önermeli ve bu Malko'nun da yeniden durumu ele almasına izin vermeliyiz. Çünkü sponsorlar Latin temalı daha çok drama istiyorlar, eğer bu Morales rolünü oynaması için sakat bir aktör de bulursak, o zaman...

DANIEL LUCAS: Hayır.

IRENE: Latin aktörlerle bir okumaya ne dersin, sadece görmek için...

DANIEL LUCAS: Hayır.

IRENE: Şartlı reddedilmiş prodüksiyon da mı olmaz, böylece o...

DANIEL LUCAS: Hayır, hayır, hayır. Hiçbir şey yapmayacağız.

Aniden Müdür sahneye fırlar.

MÜDÜR: Bu duyduğum müzik mi? Yoksa ahenksizlik mi? Bir olumsuzluklar akıntısı. Yasaklamalar. Reddetmeler. Hayır, hayır, hayır. Hiçbir şey yapmayacağız. Standartları ve mevzuatı korumak iyidir, ama umut edelim de ağız sulandırıcı kültürel malzemeyi seyirciden uzak tutuyor olmayalım, Luke.

DANIEL LUCAS: Seyircilere hizmet etmek için buradayız, efendim.

MÜDÜR: Sponsorlara da. Yeniliğe susamış halde hepsi. Yani, bölmemeliyim...

DANIEL LUCAS: Moral Kaynaklar'ın müdürüne bu ofisin kapısı her zaman açıktır.

MÜDÜR: Öyle olsa iyi olur. Çünkü seni koruyorum, Luke. Sen şanslı bir piçsin. Biliyor muydun bunu? Meslektaşlarının arkandan ne dediğini biliyor musun? *(sessizlik)* Sana ne diyorlar? *(sessizlik)*

IRENE *(aceleyle)*: Papa.

MÜDÜR *(kadına bakar)*: Çünkü o yanılmaz, doğru mu? Çünkü sen şaşmazsın, Danny Lucas. Ne zamandır...

DANIEL LUCAS: Yirmi yıldır, efendim.

MÜDÜR: Yirmi yıl geçmiş ve sen henüz tek bir hata bile yapmadın. Bu harika bir ün. *(sessizlik)* Bana bir ipucu ver, Luke, bir ipucu, bir yol, bir nasihat, söyle bana. Bu bina-

daki herkesten daha fazla senaryo onayladın, daha fazla prodüksiyon bütçesi düzenledin, daha fazla yeniden yazım yaptın, sahne süsledin. Hiç senin yapımını önerdiğin gösterilerden biri pornografik ilan edildi mi? Yüksek Muhafazakârlık Mahkemeleri hiç seni bizim ahlâki ve bedensel kaynaklarımızı israf etmekle suçladı mı?

Bir dizi melodik çan sesi duyarız. Müdür hemen konuşmayı keser ve Daniel Lucas'a döner, ona sarılır, sonra Irene'e sarılır, derken Irene de Daniel'e sarılır, sonra üçü birden mutlulukla gülümseyerek orada dururlar. Çanlar birkaç vuruş daha devam eder, sonra kesilir. Üçlü önceki pozisyonlarına dönerler.

MÜDÜR: Bu mutluluk ânını sevmiyor musun? İnsanı ne kadar... yükseltiyor, ne kadar gönendiriyor... Ama ne diyordum ben?

IRENE: Bizim ahlâki ve bedensel kaynaklarımızı israf etmek...

MÜDÜR: Tamam, doğru, kesinlikle. İşte bu. Hiç bu yapım firması, programlarımızdan birinin karısını zinaya teşvik ettiği gerekçesiyle bir koca tarafından mahkemeye verildi mi? Peki ya reytingler... Hiç sen bize katıldığından beri reyting kaybettiğimiz oldu mu? Papa? Ha! Bana da eskiden böyle derlerdi. Seni keşfettiğim zamanlarda. Papa mı? Yaşlı Kartal Göz, sana öyle diyorlar. Nasıl beceriyorsun bunu, Luke? Nasıl beceriyorsun? Sırrın ne?

DANIEL LUCAS: Sır mır yok, Müdür Bey. Bu sadece bir kültür, zevk meselesi diyebiliriz, sanıyorum.

MÜDÜR: Göster bana.

DNAİEL LUCAS. Size neyi göstereyim, efendim?

MÜDÜR: Nasıl yaptığını. Bir şey al eline, bu dosyayı mesela. "Dönüşler." Yazan David Malko.

DANIEL LUCAS: Bence bu hazır değil, henüz...

MÜDÜR: Daha iyi ya. Belki yazara birkaç uyarıda bulunabiliriz.

DANIEL LUCAS: Daha heyecan verici metinler var...

MÜDÜR (*ona aldırmayarak*): Bu diyalogu ele alalım. *(Irene'e)* Buraya gel canım, bana yardım et. Sen kadını oynayacaksın, ben de erkeği. Tabii sen pozisyonları değiştirmek istemezsen...

IRENE: Ben kadını okurum.

MÜDÜR: Nasıl istersen. Şimdi bakayım. Ne, bu romanda bir müdür var. Hey, belki de bu rolü ben canlandırırım gerçekten, düşünsene, müdür rolünde bir müdür.

DANIEL LUCAS: O rolü oynamaya değer bulacağınızı sanmıyorum, efendim. Adam biraz... hain.

MÜDÜR: Gerçek hayatta hain olacağına, bir filmde haini oynamak daha iyi. Şimdi bakalım: "Müdür gölgelerden bir kadının yüzünün ortaya çıkışını izledi, sanki ölülerin karanlıktan çıkması gibi." Evet, bu bir sahneye başlamak için fena bir giriş değil. Şüphe var, hmm, gerilim, korku var. Sonra bu adam konuşuyor: "Hiç yaşlanmamışsın." Müdürün dediği... "İşte, kendine baksana, hâlâ genç bir kızsın, zamanı durdurmak için kendi küçük benliğine ne yapıyordun?" Hmm, o kadar da özgün değilmiş, insan tanıdığı birini böyle karşılamaz ki canım. Ama her zaman bu kadar canlı olamazsın ki.

DANIEL LUCAS: Galiba bir metafor olarak kullanılmış, efendim. İronik olarak.

MÜDÜR: O niye?

DANIEL LUCAS: Söz konusu kadın... onun öldüğü sanılıyormuş.

MÜDÜR: Öldüğü mü?

DANIEL LUCAS: Sözün gelişi, efendim. Hayat boyu şu akıl hastanelerinden birine kapatılmış.

MÜDÜR: Şu bizim Yeniden Düzenleme Merkezleri gibi bir yer mi?

DANIEL LUCAS: Evet, efendim. Böylece o kadını böyle karşılamak...

MÜDÜR: A-ha! Bir metafor! Anlıyorum. İlginçleşiyor. Pekâlâ, şimdi senin sıran, Irene. İşte: "Oğlumun büyümesini bekliyordum. Büyüyüp gerçekleri öğrenebilsin diye."

IRENE (*okuyarak*): "Oğlumun büyümesini bekliyordum. Büyüyüp gerçekleri öğrenebilsin diye."

MÜDÜR (*okuyarak*): "Sana asla inanmayacak. O babasına hayran."

Daniel Lucas sahneyi endişeyle izlemektedir.

IRENE (*okuyarak*): "Zaten bu yüzden babasının ona gerçeği anlatmasını sağlayacağım."

MÜDÜR (*okuyarak*): "Sen delirmişsin."

IRENE (*okuyarak*): "Evet, biliyorum. O topal piç de bana böyle söyledi. Ve o yargıç da, oğlumu görmeme engel oldu-

ğunda aynı şeyi söyledi: 'Cennette mutlu olmayan kişi deli olmalı.' Ve tehlikeli. Haklıydı da. Ben tehlikeliyim. Yani, dikkat etsen iyi olur."

MÜDÜR: Dikkat etsen iyi olur. Dikkat et, ha? Bu hepimiz için iyi bir tavsiye. Eee... ne düşünüyorsun Luke?

DANIEL LUCAS (*dalmış*): Ne?

MÜDÜR: Fena yazılmamış. Ve gerçekçi, ha? Üstelik Latinler. Kotamızı doldurabiliriz. Ne düşünüyorsun? Bu Malko'ya bir şans verelim mi?

Daniel Lucas döner, transta gibidir.

IRENE: Sanırım Bay Lucas size henüz bir karar vermediğini söyledi, efendim.

MÜDÜR (*tekrar kadına bakar*): Evet, artık daha da dikkatli olmamız lazım. İzleniyoruz. Daha fazla onay vermeliyiz, böylece düşmanlarımız yeterince liberal olmamakla suçlayamazlar bizi. Daha az onay verirsek de yeterince muhafazakâr olmamakla suçlayamazlar. Kritik bir dönemdeyiz. Mutlu, ama kritik. Çünkü cennette sadece bir tek sorun var... bir sorun; insanlar sıkılıyorlar. *(sessizlik)* Bazı sponsorlar endişeli, çünkü biz çok şehvetli, riskli, yarışmacıyız, anlarsın ya ve bazı sponsorlar da çok gelenekçi olduğumuz, yeterince yenilikçi olmadığımız için endişeliler. Ama hepsi de bir ortak davada birleşmiş durumda, öyle değil mi Irene?

IRENE (*ezberden tekrarlar gibi*): Salgının nasıl başladığını asla unutmamak için, o uyarıyı önemsemeli ve cezamızı çekmeliyiz, çünkü bir daha gelecek sefer olmayabilir.

MÜDÜR (*sonunda katılarak*): Bir daha gelecek sefer olmayabilir. Doğru! Yani, nerede durduğumuzu göstermeliyiz. Ne dediğimi anlıyor musun?

DANIEL LUCAS: Yani, bu senaryo. Benim bunu...

MÜDÜR: Senin oğlun.

DANIEL LUCAS: Ne, olmuş benim...

MÜDÜR: Son sorduğumdan beri hâlâ evlenmedi anladığım kadarıyla, değil mi?

DANIEL LUCAS: Hayır, efendim. Hatırlarsanız okulu nedeniyle tecil ettirdi... Tıptan mezun oluyor bu...

MÜDÜR: Evet... Eğer o kadar çok çalışıyorsa, bu onun mutluluk imzasını niçin henüz atmadığını açıklar. Biliyorsun ya...

IRENE: Bay Lucas evlilik imzasının tamamen farkında, efendim, yarın öğlen hazır olması gereken imzanın. Çoktan Nicholas'ı çağırdı.

Müdür, Irene'i odadan çıkarır.

IRENE: Tamam, tamam, zaten gidip kedimi doyurmam lazım. Bugün... Perşembe...

Çıkar ve konuşmaları dinlemek için kapının diğer tarafında durur.

MÜDÜR: Bu imza önemli, Daniel. Çünkü... Sır saklayabilir misin? Saklayabilir misin? Çünkü, terfi alıyorum, Luke, yukarı yukarı yukarı.

DANIEL LUCAS: Ne kadar yukarı, efendim?

MÜDÜR (*fısıldayarak*): Süper Müdür. Süper Papa. Yani...

DANIEL LUCAS: Yani...

MÜDÜR: Yani, sen de benim şimdiki mevkime yükselebilmek için çalışmalısın. Listenin tepesindesin. Tabii eğer...

DANIEL LUCAS: Eğer?

MÜDÜR: Evet, önümüzdeki günlerde çok fazla inceleme bekleyebiliriz, Luke. Senin sadakatini sınayacaklar, anlarsın ya, insanlar ellerinde bir büyüteçle senin geçmişini yeniden inceleyecekler, emin olmak için... Ama senin endişelenmen için bir sebep yok, yoksa var mı? Kürtaj yok, değil mi? Hiç mutsuz gebelik önleyiciler kullanılmadı, değil mi?

DANIEL LUCAS: Yani, bu insanlar efendim, bunlar bana... karım hakkında sorular mı soracaklar?

MÜDÜR: Ne karısı?

DANIEL LUCAS: Benim... eski karım Tanya.

MÜDÜR: Onun hakkında soracak ne var?

DANIEL LUCAS: Duruma göre değişir efendim... Demek istediğim, belki de siz yakın zamanda biriyle karım hakkında...

MÜDÜR: Siktir et onları, Danny. Eğer rezil hikâyeler yayıyorlarsa, siktir et onları. Bak, ben seni bulduğumda... beş para etmez bir kitabı yayınlatmaya çalışıyordun, yeteneklerini boşa harcıyordun, kenardan yuvarlanmak üzereydin, küçük Nick'i akrabalarına bırakmıştın. Peki ya deli, vahşi Tanya, onun umurunda mıydı? Senin gerçek yete-

neklerinin neler olduğunu biliyor muydu? Oysa ben biliyordum.

Müdür, Daniel'i sandalyesine oturtur.

MÜDÜR: Aynı zamanda biliyordum ki, o zamanlar genç olan kartal gözlerini benim hizmetime verebilmen için çözülmesi gereken ufak bir sorun vardı, bizim seferimize katılabilmen için çözülmesi gereken bir sorun. Tek bir sorun.

DANIEL LUCAS: Bu konuda konuşmak istemiyorum.

MÜDÜR: Tamam! O zaman niye konuşuyoruz? Karın hakkında mı? Niye daha önemli şeylerden konuşmuyoruz: mesela, hikâyemizin mutlu sonla, Luke, bitmesini garanti etmek gibi.

Müdür çıkar. Daniel Lucas kafasının sağ tarafını sol eliyle kaşır, sonra eline yabancı bir şey gibi bakar. Dosyayı açar. Arkasında Adam ve Tanya belirirler. Tanya hâlâ sandalyededir. Adam, kibarca Tanya'yı sandalyesinden kalkmaya davet eder.

DANIEL LUCAS (*okuyarak*): "Sadece tek çıkış yolu var. Söyle ona. Olanları anlat ona."

TANYA: Sadece tek çıkış yolu var. Söyle ona. Olanları anlat ona.

DANIEL LUCAS: Hayır.

TANYA: Evet. Müdürün evimize geldiği günü anlat ona. Müdürün senden ne istediğini anlat ona, senden istediği tek şeyi. Bana nasıl ihanet ettiğini anlat. O gün havanın ne kadar soğuk olduğunu anlat. Anlat ona.

DANIEL LUCAS: Hayır.

TANYA: Ona anlatmanı sağlayacağım.

DANIEL LUCAS: Hiçbir şey, ona hiçbir şey anlatmayacağım, seni orospu.

Daniel endişeli, aniden metni kapatır. Tanya ve adam yok olurlar.

DANIEL LUCAS: Doğru değil. Asıl oydu. Bana ihanet eden oydu. Beni yeterince sevmedi.

Uzun bir sessizlik. Daha sonra çekinerek, gönülsüzce Daniel Lucas metni açar yine. Okudukça, karanlıkta tek başına duran Tanya'yı bir ışık aydınlatır.

DANIEL LUCAS (*okuyarak*): "Ona anlat, sevdiğin kadının nasıl yoluna çıktığını."

TANYA: Ona anlat, sevdiğin kadının nasıl yoluna çıktığını.

Daniel Lucas döner. Öpüşürler. Kadın ayrılır. Erkek umutsuzca kadına tutunur.

TANYA: Anlat ona evet, sevdiğin kadının nasıl yoluna çıktığını. Bu işi kabul ettiğinde evliliğinin nasıl çökmeye başladığını anlat ona, evet, sevdiğin kadının, senin kendi iyi yanını baskı altında tuttuğunu görmeye dayanamadığını anlat. Sonra, senden sadakatini kanıtlamanı nasıl istediklerini anlat ona. Sadakatini kanıtlamak için kanına ne yaptığını.

DANIEL LUCAS: Öyle olmadı.

TANYA: Eğer bir zamanlar sevdiysen...

DANIEL LUCAS: Evet. Uzun zaman önce... birini sevmiştim. Ama geriye bir şey kalmadı. Nasıl bir duygu olduğunu bile hatırlamıyorum.

TANYA: O şiiri hatırlıyor musun? İlk kez seviştiğimizde bana okumuştun. Neler düşündüğünden emin değildim, sordum ve sen cevap verdin: *"Aşk şundan ibarettir/Bir yalnızlıklar diyalogundan."* Korkma. Hayatında bir kere olsun korkma.

Tanya'nın üzerindeki ışıklar kararmaya başlar. Tanya çıkmaya yeltenir.

DANIEL LUCAS: Bunu niçin tekrarlıyorsun bana? Niye her zaman tekrarladın bunu bana?

TANYA (*üstündeki ışık kararırken*): Bana ihanet etmemen için.

DANIEL LUCAS: Sen bana ihanet ettin. Sen ettin.

Normal ışıklar ofisi aydınlatır.

DANIEL LUCAS: Oydu. Bana ihanet eden oydu.

Daniel tekrar metni açar, göz gezdirir. Nick antreye girer, Enrique'yi oynayan aktör tarafından oynanmaktadır, ama daha muhafazakâr biçimde giyinmiştir. Daniel'in ofisine girer. Daniel başını kaldırır, şaşırır. Nick babasına sarılmak için yaklaşır. Daniel endişeyle metni elinden bırakır.

NICK: Evet, bugün ketum değil miyiz?

DANIEL LUCAS: Evet, bazılarımız öyle.

NICK: Eee, neler oluyor? Ölüm döşeğindeki üç hastamı bırakıp geldim...

DANIEL LUCAS: David Malko. Arkadaşın David Malko. Bana ondan bahset.

NICK: Adını hiç duymadım.

DANIEL LUCAS (*daha fazla heyecanlanarak*): Onu tanıyor olmalısın, onunla konuşmuş olmalısın. Düşün. Malko adın-

da bir yazar! Sen ona benim... alışkanlıklarım, benim... karım hakkında bir şeyler anlattın.

NICK: Karın mı?

DANIEL LUCAS: Benim hayatım. Beni anlattın ona. Düşün!

NICK: Aman Tanrım, kim bu Malko denen adam, seni bu kadar...

DANIEL LUCAS: Biri onunla benim hakkımda konuşuyor olmalı, biri beni anlatmış olmalı... Sen arkadaşlarına benim hakkımda neler anlattın?

NICK: Hiçbir şey. Senin en sevdiğin kelime, baba. Hiçbir şey.

DANIEL LUCAS: Hiçbir şey. Hiçbir şey. Benim hakkımda asla bir kelime bile fısıldamadın mı?

NICK: En fazla senin ciddi bir adam olduğunu anlatmışımdır... aslında cehennemin sırıtışı kadar ciddi.

DANIEL LUCAS: Cehennemin sırıtışı kadar mı? Dur. Sen... Malko. Bu aptalca deyimi ondan aldın.

NICK: Bu bir şarkı, baba. Herkes söylüyor. "Bunda korkacak ne var? Hiçbir şey cehennemin sırıtışı kadar ciddi değildir." Biraz aptalca ama...

DANIEL LUCAS: Sen bana anlatmıyorsun. Burada, bu romanda, genç bir adam var ve bütün hayatını kendini kandırarak geçirmiş... Ama karışıyor...

NICK: Neye karışıyor?

DANIEL LUCAS: ...bir şeye karışıyor, senin gibi... biliyorsun, arkadaşlarınla karıştığınız şeyler gibi. Ne olursa olsun, bana güvenebilirsin, kolay olmadı. Ben hem baba olmaya çalıştım...

NICK: Evet, baba, biliyorum. Hem de bir anne. Biliyorum. Ama anlamam gerekenin ne olduğu konusunda...

DANIEL LUCAS: Söyleme. Tek kelime daha etme. Burada olmaz. Bizi izliyorlar.

NICK: Burada mı? Bay Sadakat'in ofisinde mi? Kim onlar?

DANIEL: Ağaç polisi.

NICK: Ağaç polisi mi? Hey o ne...

Telefon çalar.

DANIEL LUCAS (*cevap vererek*): Oh evet, efendim... O şimdi burada. Telefonu kapatır kapatmaz alacağım, efendim. Evet. Yarın öğlen.

Daniel Lucas telefonu kapatır, Nick'e döner.

DANIEL LUCAS: Müdürdü. Evlilik imzanı istiyor. Yarın öğlenden önce. İmzalarsan, benim bütün şüphelerimin yanlış olduğunu kanıtlarsın.

NICK: Ne şüphesi? Sırf bu evlilik konusunda emin olmadığım için... Dün, bu kararı ertelemeye...

DANIEL LUCAS: Bekleyemeyiz. Artık erteleme yok. Ben... sınanıyorum. İmzalamalısın. Yoksa onlar...

NICK: Ne yapacaklar? Dinle baba, eğer o bilgisayar bir...

DANIEL LUCAS: Bilgisayar asla hata yapmaz. Hatasız biçimde uygun genç adamla uygun genç kadını birleştirir. Doğru genler, doğru tavırlar, doğru üreme, ortaya doğru çocukları çıkartır. Kendine bak. Annene ve bana bak, ne kadar mükemmel olduğuna bak...

NICK: Nasıl emin olabilirsin?

DANIEL LUCAS: Ne demek istiyorsun?

NICK: Gerçekten o kadar başarılı mıydı, senin evliliğin yani?

DANIEL LUCAS: Bana bunu nasıl sorarsın? Onun elimi tutarak öldüğünü biliyorsun, ve biz... Sana kim anlatıyor bunları?

NICK: Hadi baba. Kimse bir şey anlatmadı. Sordum, çünkü evet, annem genç öldü, yürüyüp yürümeyeceğini öğrenmek için bir fırsat bulabilmenden önce. Kimse bana bir şey söylemedi.

DANIEL: Ben bu ayak oyunlarını hak etmiyorum. Birisi benim peşimde Nick, eğer söylentiler yayıyorlarsa... Nick! Lütfen. Bana yardım etmelisin.

Nick, Daniel Lucas'a bir fotoğraf verir, Daniel incelemeye başlar.

NICK: Annemin fotoğrafı. Sarırım onun fotoğrafı. Bu sabah geldi. Baba. Postayla. Getirmemeye karar vermiştim, ama eğer sana karşı bir kampanya yürütüyorlarsa... Arkasında yazılanlara bak: 'Bir zamanlar korkan bir adam vardı.'

DANIEL LUCAS (*çevirir ve okur*): Korkan mı? Neden korkan? Bu ne? Eşek şakası mı? Kim yazdı bunu?

NICK (*sakince*): Sen söyle. Korktuğun bir şey var mı?

DANIEL (*heyecanlı*): Hiçbir şey. Hiçbir şey.

Nick cevap verirken sahnenin öbür tarafında Adam görünür. Adam bir hareket yapar. Tanya'yı görürüz.

NICK: O zaman sıkılmak için hiç bir sebep yok, değil mi? Tabii, eğer... Senin... annemle bir alıp veremediğin yoksa.

Yoksa niye biri onun bir fotoğrafını bulmak ve onu göndermek için bu kadar sıkıntı çeksin ve sonra... Baba? Senin korktuğun bir şey mi var?

Nick'in üstündeki ışıklar kararmaya başlar, Tanya'nın ışığı parlar.

DANIEL LUCAS (*kontrolunu yitirmek üzere*): Sana söyledim. Hiçbir şey yok. Beni duydun. Hiçbir şey dedim. Hiçbir şey. Hiçbir şey. Hiçbir şey. Aman Tanrım, benim buradan çıkmam lazım.

NICK (*bir gölge gibi*): Bana anlatmadığın bir şey var mı senin... Bir şey mi oldu... Anneme bir şey mi oldu?

DANIEL: Buradan çıkmalıyım. Ben... senin annen, annen. Buradan çıkmalıyım.

Nick kaybolur.

NICK'İN SESİ: Baba? Anneme ne oldu?

Ofisteki ışıklar kararır. Daniel'in üzerinde bir spot, Daniel kıpırdamaz. Korkudan donakalmıştır. Şemsiyeyi bir silahmış gibi eline alır. Adam ona yaklaşır.

ADAM (*sıradan biçimde*): Acı hakkında düşünüyordum. İyi acı var, kötü acı var. Bütün bilginin kaynağında iyi acı yatar. İnsana faydalıdır. Bizim nerede başladığımızı, diğerlerinin nerede bittiğini bilmek. İyi sınırlar vardır, bir de kötü sınırlar. Bizim kimliğimizi koruyan sınırlar, olmadığımız şeylerin tohumlarını da içine alan sınırlar. Yani, sınırlar aşıldığında, kurallar yıkıldığında, sadece hatırla ki, orada benim gibi biri var. Kenarda. Eğer kenarla dalga geçersen benimle dalga geçmiş olursun.

Adam döner, bir hareket yapar, Tanya öne gelir.

TANYA: Bana nasıl ihanet ettiğini anlat ona.

Dönen kasvetli ışıklar Daniel Lucas'ı çevreler, o yavaşça konuşurken Don Alfonso Morales'e dönüşür.

DANIEL LUCAS (*kendi kendine fısıltıyla*): Doğru değil bu. Oydu. Bana ihanet eden oydu, nefret ederek benden... İşbirliği yapmaya bile çalışmayarak. Hem niye oradaydı ki? O gün. O gün eve geldim, Tanya oradaydı. İçeri nasıl girdiğini bilmiyorum. Ona sormadım bile. Deli: saçını tarıyordu. (*Uzun saçını taramaya başlamış olan Tanya'ya*) Senin burada ne işin var?

Don Alfonso ona doğru topallar, şemsiyeyi baston gibi kullanır. Kadının bakıma ihtiyacı varmış gibi ona karşı naziktir.

TANYA: Küçük oğlumu görmek için güzelleşiyorum.

DON ALFONSO: Onun okuldan dönüş vakti. İyi olur, o gelmeden önce...

TANYA: Benim kim olduğumu biliyorlar. Yüzümün arkasını görebiliyorlar. İşte... yüzümün arkasındaki hastalığa dokun. Burama dokun, yüzümün altına ve hisset...

DON ALFONSO: Sen delisin.

TANYA: Cennette mutlu olmayan herkes deli olmalı, öyle değil mi? Oğlumu görmemi engelleyen yargıç da böyle demişti. Ama bu senin için yeterli değildi, öyle değil mi?

DON ALFONSO: Senin yardıma ihtiyacın var. Profesyonel yardıma.

TANYA: Evet, bu sabah benim için geldiler. Senin arkadaşın, Müdür. O da onlarla beraberdi. Benim imzamı aldı. İtiraf ettirdi. Suçumu kabul ettirdi. Hayatımın geri kalanını tımarhanede geçirmeyi kabul ettirdi...

DON ALFONSO: Oraya öyle deme.

TANYA: Sorun şu ki o benim imzam değildi. Benim yerime kimin imzaladığını tahmin et.

DON ALFONSO: Seni kurtarmak için imzaladım. Senden söke söke alırlardı. Sana zarar verebilirlerdi.

TANYA: Demek, benim yerime imzalarken kendine böyle söyledin. Başkalarının adına, Cennet adına... Her zaman söyledikleri bu, değil mi? Tarihte tekrar tekrar. Mazeret hep bu, değil mi? Başkalarının iyiliği için...

Karanlıktan sandalyeyle Adam görünür, sandalyeyi koyar, geri çekilip sahneyi seyreder. Onu sadece biz görürüz.

DON ALFONSO: Evet, Tanya, senin iyiliğin içindi. Seni almak için nasılsa geleceklerdi ve ben...

TANYA: Şimdi nerede olduğumu bilmiyorlar.

DON ALFONSO: O zaman onlar öğrenmeden önce gitsen iyi olur.

TANYA: Oğlumla vedalaşmadan olmaz. Ona gerçeği söylemeden olmaz.

DON ALFONSO: Ne zaman nerede duracağını hiçbir zaman bilemedin. Bunu sen istedin.

Don Alfonso, Tanya'ya sırtını döner, bir cep telefonu çıkarır cebinden, konuşmaya başlar. Kadın onun etrafında dö-

ner, adam sırtını dönmeye devam ederken kadın onun bakışlarını yakalamaya çalışır.

DON ALFONSO: Bana Müdür'ü bulun.

TANYA: Senin yerinde olsam onu aramazdım.

DON ALFONSO: Ah, beyefendi. Korkarım o kadar iyi değilim. Aslında küçük bir sorunum var... Orospu burada, aslında.

TANYA: Beni durduramayacaksın.

DON ALFONSO: Onu burada tutacağım, Sayın Müdür. Siz acele edin.

Don Alfonso telefonu kapatır.

TANYA (*umutsuzca*): Lütfen. Alfonso.

Don Alfonso onu sakinleştirmeye başlar, onu nazikçe öper, sonra birden kollarını yakalar ve onu sandalyeye oturtur.

TANYA: Hayır, hayır. Beni sustürmana izin vermeyeceğim... vermeyeceğim, vermeyeceğim...

Don Alfonso, Tanya'nın ağzını tıkamaya başlar.

TANYA (*zorlukla nefes alır*): Seni sakat orospu çocuğu! Oğlum için geri geleceğim. Ona anlatacağım senin yaptıklarını...

Don Alfonso onun ağzını tıkar.

DON ALFONSO: Ona hiçbir şey anlatmayacaksın, seni orospu. Hiçbir şey. Hiçbir şey.

Tanya'nın üzerindeki ışıklar kararmaya başlar. Birden Müdür ortaya çıkar. Tanya'nın yanında durur, Don Alfonso'ya bakar bir süre, sonra kadını karanlığa sürükler. Don Alfonso şok olmuş bir halde seyreder. Karanlık ofise doğru geriler. Işıklar değiştikçe tekrar Daniel Lucas olur, önceki konumunu alır, fotoğrafa bakar.

NICK'İN SESİ (*karanlıktan*): Sana bir soru sordum.

Işıklar normale döner.

DANIEL LUCAS: Ne sorusu?

NICK: Anneme ne oldu?

DANIEL LUCAS: Hiçbir şey. Hiçbir şey. Sana her zaman doğruyu söyledim. O evimizde öldü. Ölürken ben onun elini tutuyordum...

NICK: Tabii, tabii. Bunları çok dinledim... Bana nasıl hem annelik hem babalık etmeye çalıştığını. Ama artık anlatma aynı şeyleri. Şimdi benden önemli bir şey sakladığını biliyorum çünkü.

DANIEL: İnsanların yaydığı hikâyelere inanmamalısın, oğlum. Benim düşmanlarım var. Benim yükselmemi istemiyorlar, onlar...

NICK: Belki de benim bilmem gereken bir şey biliyorlar.

DANIEL: Affedersin. Yapmam gereken işler var. Yaptığım işin tatmin edici olup olmadığını görmek için beni her an izleyebilirler.

Daniel metni alır, bir kurşunkalemi açmaya başlar, Nick'e bakmaktan kaçınmak için anlamsız hareketler yapar.

NICK: Baba? Baba? O fotoğrafı gönderen her kimse, gerçeği biliyor. O bana anlatır. O bana anneme neler olduğunu anlatır.

Nick çıkar. Sadece Daniel Lucas'ın üstünde kuvvetli bir ışık huzmesi kalır.

DANIEL LUCAS: Yalan, Nick. Hepsi yalan.

Daniel metni alır ve okur. Ya da sesi kaydedilmiş olabilir ve karanlıktan gelir.

DANIEL LUCAS (*okuyarak ya da dışardan*): "Sen onu tanıdığını mı sandın, Alfonso? Onu büyüttün ama onu tanıdın mı, genç bir adamın annesizlik gizemini? (*Bir yatak görünür, içinde Irene vardır. Daniel yavaşça ona yaklaşır.*) Sana en uzak yıldızdan daha uzak, sana yorgun özelliklerini yansıtmak isteyen yegâne gözlerden daha uzak, Jacqueline'nin sadık gözlerinden." Ve Don Alfonso Morales sıkıntıyla hatırladı ki...

Daniel Lucas yatağa ulaşmıştır. Metni yatağa fırlatır. Soyunmaya başlar. Kadın okumaya koyulur.

IRENE (*okuyarak*): "Ve Don Alfonso sıkıntıyla hatırladı ki Jacqueline'le buluşması gerekiyordu yine... Başka bir monoton perşembe gecesi karşılaşması, sırf bu korkak dostumuzun bu ıssız evrende onu karşılayacak başka bir talihsiz bedeni olmadığı için. Ve kadına güvenmediğinin farkına vardı, ona en gizli düşüncelerini anlatamayacaktı. Yani, onu sevmiyordu."

Irene adama bakar. Adam yatağa girer. Yarı karanlık. Sinirli bir sevişme. Daniel, "Yapamam, yapamam," der, Irene onu zorlar. Daniel lanet eder, Irene onu sakinleştirmeye çalışır.

DANIEL LUCAS: Özür dilerim. Tanrım, özür dilerim.

IRENE: Özür dileyecek ne var?

DANIEL LUCAS: Evet... işler... biliyorsun... yolunda gitmedi.

Daniel Lucas lambayı açar.

IRENE: Bu o kadar önemli mi? Erkekler hep o kadar endişe ederler ki...

DANIEL LUCAS: Pek becerikli olmadığımı gizlemeye çalışma.

IRENE: Sen aslında... evet tuhaftın, eğer o kadar çok bilmek istiyorsan. Sanki henüz tanıştığım biriyle sevişiyordum; evet, sevişmeye çalışıyordum.

DANIEL LUCAS: Yani, sen de mi beni tuhaf buldun?

IRENE: Seni başka biri de mi tuhaf buldu?

DANIEL LUCAS: Nicholas.

IRENE: Ne tür bir... performanstan şikayet etti o?

DANIEL LUCAS: Hiç komik değil. Yataktaki performansım tam olarak... beklenen olmayabilir, sadece şu şeytani roman yüzünden.

IRENE: Bay Malko'nunki mi?

DANIEL LUCAS: Evet, suçlu o.

IRENE: Bu onun gerçek adı. Takma bir ad değil. Sana adresi getirdim. İşte. Telefonu yok. Gecekondu mahallesinde yaşıyor. İşsiz. Çocuğunu karısının ailesine vermek zorunda kalmış, çünkü paraları yok. Karısının getirdiğiyle ancak...

DANIEL LUCAS: Yani, dostumuz Malko o kadar iyi durumda değil.

Daniel Lucas giyinmeye başlar.

IRENE: Sanki onun zorda olması fikrinden hoşlanmış gibisin.

DANIEL LUCAS: Evet. Hoşlandım. Umarım bela çuvalının içindedir. O alçağın beni o iftira dolu kitabına almaya ne hakkı var? Ya da benim düşüncelerimi çalmaya, en gizli düşüncelerimi çalmaya?

IRENE: Evet. *(sessizlik)* Belki de Malko'nun romanı hakkında küçük bir şeyi benden saklıyorsun?.. Monoton perşembe buluşmalarını ve talihsiz bedeni unutalım. İşte. Don Alfonso -kendi kendine ha!- düşünüyor. *(Irene metinden okur.)* "Şimdi gidip Jacqueline'i görmem lazım. Saldırgan ve duygusuz, ama en azından muhteşem memeleri var. Eğer onunla birazcık olsun ilgilenseydim..." Şimdi bunun bizimle ne ilgisi var? Memeler. Bu kısmını kabul ederim, o kısmı tercih ederim, ama saldırgan ve duygusuz... ve sonra onu sevmediğini yazıyor.

DANIEL LUCAS: Onunla ilgilenmediğini.

IRENE: Her zaman düzeltiyorsun, her zaman düzeltiyorsun. Onunla ilgilenmek, onu sevmek. O kısmın altını çizmişsin.

DANIEL LUCAS: O kısmın altını çizdim, sırf bana uymayan birkaç yerden biri olduğu için, bizim küçük şeyimize uymayan...

IRENE: Bizim küçük... Bana güvenmiyorsun, diyor. Bunun bizimle ilgisi yok mu? Onu da okudum, Daniel, ve o... Belki de bu hikâye bana anlatıyor ki sen... Sen bana güvenmiyorsun, öyle değil mi?

Gökgürültüsü. Odanın dışında, bulanık hafif bir ışıkta iki gölge belirmeye başlar; biri bir sandalyede oturmaktadır, öteki sandalyenin arkasındadır. Kim olduklarını göremeyiz.

IRENE: Kadın diyor ki: Senin sessizliğin güzel bir söz gibi.

DANIEL LUCAS: Sessizlik asla güzel söz söyleme sanatı değildir, bayan. Aman tanrım, sen osun. Biliyorum, biliyorum: şimdi bana o orospunun bugün geldiğini ve...

IRENE: Hangi orospu geldi bugün?

DANIEL LUCAS: Sen osun. Sen bana...

IRENE: Ben sana ne? Ben, benimle evlenmeyecek bir adama kıçımı iliştirmekten başka ne yapıyorum?

DANIEL LUCAS: Onlara durumu anlatan sensin. Tanya hakkında konuşan.

IRENE: Tanya hakkında mı?

DANIEL LUCAS: Benim hakkımda, benim hakkımda.

IRENE (*alayla*): Seninle zıtlaştığım için üzgünüm, tatlım, ama o para etmez, beş kuruş bile etmez. Niçin ilişkimizi daha fazla bozmak isteyeyim ki. Zaten yeterince berbat olmuş durumda. Eğer hiç kuşkulanmayacağın birini arıyorsan...

Gökgürültüsü. Yağmur başlar. Daniel pencereye döner. Dışarıda gölgelerden biri Nick'e dönüşür, Tanya'nın daha önce oturduğu sandalyede oturmaktadır, Tanya gibi bağlanmış ve ağzı tıkanmıştır, bir ışık huzmesi altındadır. Arkasında Adam vardır.

IRENE: ... Ya Nick?

Daniel Lucas sıkıntılıdır, gölgelere bakmaktadır.

IRENE: Demek istediğim, ya Nick, evet, ya o bir şeylere karışmışsa? Emirlere uyarak... bilirsin, o serbest seks birliğine ya da başka bir çatlak örgüte?

ADAM *(Nick'e)*: Demek, annene ne olduğunu öğrenmek istiyorsun ha? Benim bir annem olmadı. Bu durumda, sanırım sana seninkine ne olduğunu anlatabilecek bir konumdayım. Sence de öyle değil mi? Eğer konuşabilseydin onaylamaz mıydın? Belki de bir şey söyleyebilseydin, bana başka bir şey söylemek isterdin. Annene ne olduğunu öğrenmeden önce.

DANIEL LUCAS: Hayır, hayır. Onu rahat bırak. Yapma.

ADAM *(Nick'e)*: Sakın unutma; ben senin dostunum. Senin tek dostun.

IRENE: Neyin var, Daniel?

DANIEL LUCAS *(kapıya doğru giderken)*: Onu kurtaracağım. Bırakmayacağım...

Irene'in üstündeki ışıklar hafifçe kararır, Irene giyinmeye başlar ve Daniel Lucas dışarı fırlar. Nick ve adam birden kaybolurlar, geriye yağmur ve sessizlik kalır. Uzun bir sessizlik. Yağmur durur. Birden Müdür görünür. Daniel Lucas onunla karşılaşır.

DANIEL LUCAS: Müdür Bey. Müdür Bey!

MÜDÜR: Ben hiçbir şeyin müdürü değilim.

DANIEL LUCAS: O zaman... Siz... beni bağışlayın, efendim. Ben... ben... son günlerde iyi değildim...

MÜDÜR: Olur böyle şeyler. Karıştırılan kişiler, demek istediğim. Daha önce de başkasıyla karıştırılmıştım.

DANIEL LUCAS: Tamam, efendim. Anladım, bu bir sınav. Anladım.

MÜDÜR: Sınavlardan nefret ederim. Okul günlerinden beri. Babamın imzasını her uyuz smav için almam gerektiğinden beri. Dayaktan canımı çıkarırdı. Bir imza yüzünden.

DANIEL LUCAS: İmza. Tabii. Öğlen. Yarın. Benim Nick'im iyi bir çocuktur, efendim, biraz inatçıdır, bilirsiniz, gençler...

MÜDÜR: Ben hiç genç birilerini tanımıyorum. Ama bana öyle geliyor ki, senin bu küçük Nick'in başı belada. Sanki başına hiç iyi şeyler gelmeyecek.

DANIEL LUCAS: Korkarım anlamıyorum.

MÜDÜR: Korkuyorsun. Aferin sana. Korku bütün bilgeliğin kökenidir.

Müdür çıkar. Daniel Lucas onu takip etmek ister, sonra durur. Irene, giyinmiş olarak caddede ona katılır.

DANIEL LUCAS (*Irene'e, hiddetle*): Müdür, müdür... Biraz önce buradaydı, o... Oğlumun peşinde, o...

IRENE: Hayal görüyor olmalısın. Müdürün bir şoförü var. Niye caddelerde dolaşıp Nick'i arasın?

DANIEL LUCAS: Müdür olmadığını söyledi, ama...

IRENE: Gördün mü?

DANIEL LUCAS: Hep o boktan kitap yüzünden. Beni çıldırtıyor. Ben... hayaller görüyorum.

IRENE: Piçi tuzağa düşür!

DANIEL LUCAS: Müdürü mü?

IRENE: Malko. David Malko'yu. Dinle, tatlım, eğer biri benim kimliğimle oynuyor olsaydı onun gözlerini oyardım. Onu bulalım, bu Malko piçini, kimin için çalıştığını bula-

lım, ona bilgiyi kimin verdiğini öğrenelim. Meslektaşlarından biri mi yoksa Nick mi, ya da, her kimse işte...

DANIEL LUCAS: Onu bulmak mi?

Daktilo sesi. Işıklar Malko'nun evini aydınlatır, loşluğunu ve yoksulluğunu gösterir. Bir kadın silueti belirir, daktilo da yazmaktadır. Yüzünü henüz göremeyiz.

DANIEL LUCAS: Irene, yapacağım. Beni çıldırtmak mı istiyorlar? O zaman çılgın bir şey yapacağım, onlar için bir şey. Nick'in bu işin içinde olup olmadığını öğreneceğim, bu... *(Malko evine doğru yürürken konuşur)* Ofiste beni idare et. Kimin beni gizlice gözlediğini, kimin beni yazdığını, bu işi kimin ve niye yaptığını öğrenir öğrenmez döneceğim. En kısa zamanda ben...

IRENE: En kısa zamanda sen... ne canım?

Daniel Lucas, Malko'ların kapısına ulaşmıştır.

DANIEL LUCAS: En kısa zamanda bu lanet hikâyenin nasıl bittiğini öğreneceğim.

Daniel Lucas kapıyı çalar. Işıklar Sonia'yı aydınlatır, daktilo yazarken. Tanya'yı oynayan oyuncu tarafından oynanmaktadır, sadece başına eşarp bağlamıştır. Ağır kış giysileri giyer, sanki oda çok soğuk ve hiç ısıtılmıyormuş gibi. Kapı bir kere daha çalınır. Tam karanlık.

1. PERDE'NİN SONU

2. PERDE

Karanlıkta daktilo sesi. Sonra kapı çalınır. Işıklar, Malko evinin önündeki Daniel Lucas'ı aydınlatır. Kapı yine çalınır. Daktilo sesi durur. Kapı yine çalınır. Sonia'nın yanında, ağır kış giysileri içinde belli belirsiz bir adam görürüz. O, David Malko'dur, ama yüzünü henüz göremeyiz.

DAVID (*fısıldayarak, titreyerek*): Açma.

SONIA (*fısıldayarak*): Açmak zorundayım. Daktilonun sesini duydular.

DAVID (*soğukmuş gibi kendisini ovuşturarak*): Yazmaya devam edelim, Sonia. Kahretsin. Eğer bir bilgisayar alma iznim olsaydı...

SONIA: Sus!

David daktilonun başına otururken Sonia kapıya gider. Kapıyı aralar. Sonia, Daniel Lucas'ı görür ama Daniel henüz onu göremez.

DANIEL LUCAS (*utangaç*): David Malko?

SONIA (*kuşkulu*): Evde yok. (*sessizlik*)

DANIEL LUCAS: Ben bir yayıncıyım. Bergante'nin bir arkadaşı. Kendisi buraya gelmemi önerdi. (*sessizlik*) Romanı okudum.

Sonia ikirciklenir, sonra açar kapıyı. Daniel Lucas, Tanya'ya çok benzeyen birini görmekten şaşırmıştır.

SONIA: Lütfen, içeri girin. Ben Bayan Malko'yum, ama bana Sonia diyebilirsiniz.

Daniel Lucas kıpırdamaz.

SONIA: Bir şey mi oldu?

Daniel Lucas bayılacakmış gibi kapıya yaslanır.

DANIEL LUCAS (*zayıf sesle*): Yok bir şey. Başım döndü biraz. Bazen olur. Bir an için sandım ki, sandım ki... (*toparlanarak*) Sadece bir tesadüf. Rüyalar kadar anlamsız.

SONIA (*döner, odaya girerek*): Aşkım, bu beyefendi... Bay... Bay...

Daniel Lucas çok sade, soğuk odaya girer. Işıklar parlar ve görürüz ki David Malko'yu, Nick ve Enrique'yi oynayan oyuncu canlandırmaktadır, fazladan sadece gözlükleri vardır. David daktilonun başına oturur. Kollarını çözer ve hırsla yazmaya başlar. Daniel Lucas bu ikinci benzerlikten şaşkına dönmüştür, bir sandalyeye çöker.

SONIA: Bu bey bir yayıncı. Bergante'nin bir arkadaşı. Ama o... korkarım pek iyi değilsiniz, efendim. (*sessizlik*) Bir fincan kahve ister miydiniz?

DANIEL LUCAS: Yok bir şey. Ben... ben... Burası... Siz... David Malko musunuz?

David ayağa kalkar, Daniel'in elini sıkar.

DAVID: Başka kim olabilirim? İşsizim, acımasız karakterlerim üzerinde çalışıyorum. Malko Anonim Şirketi. Hey, siz sanki bir hayalet görmüş gibisiniz.

SONIA: David!

DAVID: Ama öyle.

SONIA: Konuğumuz "Dönüşler"i okumuş, David.

DAVID: Onu okuyan tek kişi olacak...

SONIA: Yine başladın, her zaman böyle karamsarsın. Eğer başarılı olmak istiyorsan, değişik bir şey yaz, ama bütün gün şikayet etme...

DAVID (*Daniel Lucas'a*): Bergante umutsuz olduğunu söylemedi mi? Papa denen o adamın söylediği bu değil miydi?

DANIEL LUCAS (*toparlamaya başlamış*): Papa... mı?

DAVID: Hiç hata yapmazmış, öyle diyorlar.

DANIEL LUCAS: Bergante sana başka ayrıntı vermedi mi bu konuda?

DAVID: Sadece herkesin ona Papa dediğini söyledi. Ve yazdığımın umutsuz vaka olduğunu.

Sonia, David'in arkasına oturur, gözlerini Daniel Lucas'a diker.

DANIEL LUCAS: Çok kolay vazgeçiyorsunuz, bay... Malko. Karakterleriniz yenilgiyi asla bu kadar çabuk kabul etmezdi; yani...

DAVID: Evet ama onlar kurgu.

DANIEL LUCAS: Ama oldukça... evet, canlı gibiler, sizce de öyle değil mi? Demek istediğim, sizin karakterleriniz... Don Alfonso, ah Morales'di galiba, gerçek birinden ilham alınarak yazılmış olmalı, size birinin bahsettiği birinden...

DAVID: Birinin o orospu çocuğunun gerçekçi olduğunu düşünmesi hoşuma gitti. Bence oldukça cansız, eğer bana sorarsanız, ama başka birinin modeli alınarak...

DANIEL LUCAS: O kadın peki, o kadın...

DAVID: Hangi kadın?

DANIEL LUCAS: Anne. Tanya, geri dönen kadın, o kadın...

DAVID: Bu adam pek dikkatli okumuyor galiba, öyle değil mi? Annenin adı Tanya değil. Onun bir adı yok. Ölülerin adı olmaz.

DANIEL LUCAS: Yani, o ölü mü? Ölü o kadın, öyle mi?

DAVID: Hey, sen benim kitabımı okuduğuna emin misin?.. Görüyor musun, Sonia, hiçbir bok anlamıyorlar, seni sadece sansürcüler okuduğu zaman böyle oluyor işte...

DANIEL LUCAS: Ne sansürcüleri?

DAVID: Piçler! Evrendeki her sıfatı elli yıldır kontrol ediyorlar ve bizi kendilerinin uydurduğu belalardan korumak bahanesiyle yapıyorlar bunu.

DANIEL LUCAS: Siz gençler, siz hiç anlamıyorsunuz, öyle değil mi, bizim ailelerimiz bu kısıtlamaları -demokratik olarak- koymadan önce işler nasıldı...

DAVID: Demokratik olarak; yani insanların çoğu aptal, insanların çoğu düzülmek istiyor, öyle mi?

DANIEL LUCAS: Aptal mı? Aptallar, belayı durdurmak, caddelerde güvenliği sağlamak, hayatlarımızı güven altına almak için fedakârlıkta bulunmayı kabul etmeyenlerdi. Ben eskiden, neye benzediğini inceledim: her ekrana yapıştırılmış olan inleyen çıplak kadınlar, seks, şiddet ve kabalığa doymuş çocuklar, vahşi müzikle saldırganlığa ve umutsuzluğa teşvik edilen yoksullar, dokuyu çürüten gelenek ve disiplin yokluğu...

DAVID (*ayağa kalkar, heyecanlı*): Saçmalık! Boktan propogandalar. Bergante'nin bir arkadaşının bu boktan yalanları yutmasına şaşırdım, hey, yaşlı Bergante seni niye gönderdi ki?

SONIA: Kocamı bağışlamalısınız, efendim. O...

DAVID: Ya soruma cevap ver ya da siktir git!

DANIEL LUCAS: Bergante, romanının ne zaman biteceğini bilmek istiyor. Ve nasıl bittiğini de sordu, evet, nasıl bittiğini de.

DAVID: Mutlu son istiyor, öyle mi?

DANIEL LUCAS: Hepimiz mutlu son isteriz.

DAVID: O zaman çok yazık. Bergante'ye söyle, kimseyi memnun etmek için tek kelime bile değiştirmeyeceğim. Çalışmamın yeşil ışık alabilmesi için yüz yıl bile geçmesi gerekse, o zaman...

DANIEL LUCAS (*kendini zorlukla kontrol ederek*): Bay Malko, söylememe izin verin ki, cansız karakterlerinizden biraz alçakgönüllülük öğrenseniz iyi edersiniz. Daha fazla konuşmayayım. Gerçi, evet, evet. Çevrenizdeki karmaşık dünyaya uyum sağlamak: Bir bilgisayar izni almak, bir

önyapım bütçesi için, aktörlerle bir okuma için izin almak, bir sözleşme yapmak, bunların hiçbiri size zarar vermez, öyle değil mi?

Daniel Lucas oturmakta olan David'in önünde durur, ikisi de önceki sahnede Daniel Lucas ve Müdür'ün konumlarında durmaktadırlar.

DAVID: Hey, bana iş mi teklif ediyorsun?

DANIEL LUCAS: Hayır, tabii. Ben sadece...

DAVID: Bana rüşvet vermeye mi çalışıyorsun? Yazmamı durdurmaya mı çalışıyorsun?

DANIEL LUCAS: Kesinlikle hayır. Ama eğer metninizi hafifçe değiştirseydiniz, sıradan insanların inandıklarını kötülemekten vazgeçseydiniz... Özenle ayıklanmış birkaç diyalog, birkaç yerde fikrin yumuşatılması ve...

DAVID: Tek kelime, tek kelimesini bile kesmeyeceğim. İşte, böyle başlarsınız, bir de bakmışsınız bütün metni yeniden yazdırmışsınız..

DANIEL LUCAS: Birkaç kelime neyi değiştirir ki?

DAVID: Birkaç kelime mi? Biliyor musun, Sonia? Bu herif kahrolası bir ekofaşist. Onun canı cehenneme, Bergante'nin canı cehenneme, hazır başlamışken o Papa denen herifin de canı cehenneme. Sizin topunuzu sikeyim! Gel hayatım, biz çalışmamıza devam edelim.

SONIA: David! Kendini kontrol et.

DAVID: Hadi Sonia, bu ana/oğul sahnesi. En sonunda hapishanede buluşuyorlar.

DANIEL LUCAS (*kendi kendine, telaşla*): Onlar buluşamaz. Kadın öldü. Anne buluşamaz...

Sonia, Daniel'e bakar, sanki onu bir yerden tanımış gibi.

DAVID: Belki bu herif sıkılır ve gider. Belki bir iki şey öğrenir.

David daktiloyla yazmaya başlar ve Sonia da ona yardım eder, aynı zamanda Daniel'e bakmaktadır, sanki onunla konuşur gibi.

SONIA: Burada kadın konuşur: Benim kim olduğumu biliyor musun?

DAVID: Ve burada Enrique: Seni daha önce gördüm. Hmm. Bu tam olarak doğru gelmiyor kulağa. Demek istediğim... Enrique bir sandalyeye bağlı, öyle değil mi? O güçlükle nefes alabiliyor, yani...

DANIEL LUCAS (*kendi kendine mırıldanarak*): Ah, aman tanrım.

SONIA: Ama konuşabilirler. Eğer gerçekten isterlerse insanlar birbirleriyle konuşmayı her zaman başarırlar.

DAVID (*daktiloyla yazarken*): Doğru. Peki, burada çocuk annesine şöyle dese: Babam senin bütün fotoğraflarını yaktı.

SONIA: Ama ben seni gördüm...

DAVID: Ama ben seni rüyalarımda gördüm.

Daniel, David ve Sonia'nın Nick ve Tanya'ya dönüşmesini izler.

SONIA: O rüyalarda sana başıma gelenleri anlattım mı?

DAVID: Bütün bildiğim senin... o gün evimize geldiğin.

SONIA: Baban geldiğinde ben içerdeydim. Saçımı tarıyordum.

DANIEL LUCAS (*elemli*): Yeter, yeter! Gitmeliyim. Gitmeliyim.

Daniel Lucas ayağa kalkar, aceleyle kapıya gider. Sonia onu dışarı kadar izler. İçerdeki David'in üstündeki ışıklar kararır.

SONIA: Özür dilerim. Kabalık ettik.

DANIEL LUCAS: Yani çocuğu... kurtarmanın hiç yolu yok mu?

SONIA: Bu kurtarmadan ne anladığınıza bağlı, ama bazı yollar var.

DANIEL LUCAS: Nasıl?

SONIA: Çıktığında romanı okuyun, ya da filmini görün.

DANIEL LUCAS: Ya kocanızın dediği gibi yüzyıl beklemem gerekirse.

SONIA: Bu size bağlı.

DANIEL LUCAS: Ben git... geç oluyor. Fırtına çıkacak.

SONIA: Size iyi şanslar dilerim, efendim. Size ve ailenize. Umarım işleriniz yolunda gider.

DANIEL LUCAS: Nezaketinize teşekkür ederim, hanımefendi, ama böyle olacağına inanmak için hiçbir sebep yok...

SONIA: Bunu söylüyorum, çünkü bugün... bugün şemsiyesiz geldiğinizi fark ettim.

DANIEL LUCAS: Ben şemsiye kullanmam, hanımefendi.

SONIA: Belki de sizi başka biriyle karıştırdım, efendim.

DANIEL LUCAS: Belki de. Böyle şeyler olur... bu tür karışıklıklar, demek istiyorum.

SONIA: Bana güvenebilirsiniz.

Kadın bekler. Adam ikirciklenir.

DANIEL LUCAS: Uzun yıllar önce... Ben... sanırım ben bir hata yaptım, uzun yıllar önce.

SONIA: Bazı hatalar tamir edilemez değildir.

DANIEL LUCAS: Baziları öyledir ama.

SONIA: Benim doğduğum kasabada bir deyiş vardır. Bir çiviyi çıkarmak için...

DANIEL LUCAS: Başka bir çivi gerekir. Evet. Uzun zaman önce birisi -kadın tıpkı size benziyordu- böyle şeyler söylerdi.

SONIA: O kadın size korkmamanızı da söyledi mi?

DANIEL LUCAS: Birçok defa.

SONIA: Ne kadar tekrarlasak da yetmez.

DANIEL LUCAS: Bunu birçok defa söylemişti. Ben ondan... korkmaya başlamıştım.

SONIA: Bunu duyduğuma üzüldüm. (*sessizlik*) Kendinize iyi bakın. Oğlunuza da. İkinize de iyi şanslar dilerim, efendim.

Sonia çıkar. Caddede Daniel Lucas, bekleyen ve izleyen Adam'ı görür.

ADAM: Birini mi arıyorsun?

DANIEL LUCAS: Hayır, ben...

ADAM: Ama ben arıyorum. Ben birini arıyorum. Anlarsın ya. Sınırları yıkmak isteyen birini arıyorum. Onun için yapma. İşte, orası anlamın başladığı yer: sınırın ne olduğunu bilmek. Bu, bir babanın oğluna öğretebileceği tek şey. Onun için neden... eve gitmiyorsun. Oğluna. Eğer bir evin varsa tabii. Hâlâ bir oğlun varsa.

DANIEL LUCAS: Seni uyarıyorum. Oğlumu rahat bırak.

ADAM: Ben hiç çocuk olmadım. Sen oldun mu?

DANIEL LUCAS: Ne demek istiyorsun?

ADAM: Ben çocuk olduğumu hatırlamıyorum. Bizim meslekte çocukluğa ihtiyacın yoktur. Tabii hiç büyümeyen bazı çocuklar vardır. Onlar öylece kalırlar... sonsuza kadar. Anlarsın ya?

DANIEL LUCAS: Kimsin sen?

ADAM: Belki bir dostunum senin. Belki de şimdiye kadar sahip olduğun tek dost benim. Bir düşün bunu.

Adam çıkar. Daniel Lucas çaresizdir.

DANIEL LUCAS: Çocuğum. Oğlum.

Cep telefonunu çıkarır. Bir numara tuşlar.

DANIEL LUCAS: Belki hâlâ vakit vardır.

Işıklar, antrede telefona cevap veren Irene'i aydınlatır.

IRENE: Bay Lucas, nerede kaldınız? Müdür Bey sabahtan beri sizi arıyor...

DANIEL LUCAS: Onu boşver. Enrique, geldi mi...

IRENE: Kim?

DANIEL LUCAS. Oğlum, Nick, Nick aradı mı...

IRENE: Sizi deliler gibi arayan tek insan Müdür Bey. İmzayı soruyor.

DANIEL LUCAS: İmzayı alacağım onun için. Sen sadece Nick'i bul.

IRENE: Nick burada, ofisinizde.

DANIEL LUCAS: Onu bırakma. Anlıyor musun?

Işıklar Daniel Lucas'ın ofisini aydınlatır. Nick beklemektedir, Daniel Lucas sahneyi geçer ve antreye girer.

IRENE: Oh tanrım, geldiğinize sevindim...

DANIEL LUCAS: Nick nerede? Onu almaya geldiler mi? Geldiler mi?

IRENE: Nick içeride. Kendinizi toplayın.

DANIEL LUCAS: Kendimi mi?

IRENE: Nerede kaldınız?

DANIEL LUCAS: Malko'daydım.

IRENE: Yani, onu gördünüz mü? Ne dedi?

DANIEL LUCAS: Onu görüp görmediğimi bilmiyorum.

IRENE: Nasıl bilmezsiniz?

DANIEL LUCAS: Sanki ben... ben... ziyaret ediyordum. Dinle, Jacqueline...

IRENE: Jacqueline mi?

DANIEL: Sanki kendimi ziyaret ediyormuşum gibiydi... Çabuk. Kitap. Bana ver o kitabı. O topal piçin ne yapacağını öğreneceğim...

IRENE: Hangi topal piç?

DANIEL LUCAS: Alfonso Morales.

IRENE: Sorun şu ki, kitabı bu sabah Bergante'ye gönderdim.

DANIEL: Ama daha o kısma gelmemiştim, ne planladıklarını okumam lazım, eğer oğlunu yakalarlarsa, eğer Nick... O zaman bileceğim ki...

IRENE: Bergante'ye o hikâyenin... lanetli olduğunu söyledim, yani seni etkilediğini... Yok, performansını demedim. Ben sadece ona kitaptan kurtuluyoruz dedim.

DANIEL LUCAS: Onun peşindeler, Irene.

Daniel Lucas ofise girer.

DANIEL LUCAS: Tanrı'ya şükür Nick. Seni çoktan almışlardır sandım...

NICK (*soğuk, kızgın*): Ben her şeyi biliyorum.

DANIEL LUCAS: Ne biliyorsun?

NICK: Annem hakkında.

DANIEL LUCAS: Hiçbir şey yok, dinle, Nick, şimdi önemli olan seni kurtarmak, garantiye almak...

NICK: Kanıtım var.

DANIEL LUCAS: Zamanımız yok, eğer Müdür Bey'i kendi safımızda tutamazsak, onlar... Nick, onlar...

Daktilo sesi. David Malko'nun loş aydınlatılmış evi. David ve Sonia'nın gölgeleri. Daniel ve Nick üzerindeki ışıklar değişir, onları sarmalayarak loş ve dönen bir hal alırlar.

NICK: Onlar ne?

DANIEL LUCAS (*daktilo sesi devam eder*): Onlar... onlar...

NICK (*bize gittikçe daha fazla Enrique'yi hatırlatarak*): Onlar ne yapacak. Anneme yaptıklarını mı?

Işıklar evin içinde Sonia'yı aydınlatır, daktilonun başında oturmaktadır, David'in silueti onun arkasındadır, güçlükle fark edilir.

DANIEL LUCAS: Kimse annene bir şey yapmadı. Bu hikâyeleri kim yayıyor?

NICK: Keşke hikâye olsalardı. Ama annem bir Yeniden Düzenleme Merkezi'nde öldü.

DANIEL LUCAS: Bu bir yalan. Annen evimizde öldü. Ben onunla beraberdim, o...

NICK: Ben ne olduğunu biliyorum, baba. Biri... bana anlattı.

DANIEL LUCAS: Hiçbir şey olmadı.

NICK: Onu niye oraya gönderdin baba? Neden korkuyordun sen?

DANIEL LUCAS (*ikirciklı*): Hiçbir şeyden.

Daktilo sesi durur, Malko evindeki ışıklar kararır. Sonia saçlarını açıp Tanya haline gelirken onun üzerinde hafif bir ışık huzmesi. Kadın onlara doğru gelir. Onu sadece Daniel görebilir.

TANYA: Sadece bir çıkış yolu var. "Aşk şundan ibarettir/Bir yalnızlıklar diyalogundan."

NICK: Ona ihanet ettin, öyle değil mi?

DANIEL LUCAS: Hayır.

NICK: Evet, onun adına imza attın, ağzını tıkadın, Müdür'ü çağırdın...

DANIEL LUCAS (*sözünü kesip Tanya'ya ve Nick'e konuşarak*): Hayır, hayır, hayır.

NICK: Evet, onu götürmelerini seyrettin. Seyretmedin mi? Seyretmedin mi?

DANIEL LUCAS: Evet. Evet. Evet. (*Tanya'ya*) Lanet olsun sana.

Tanya kaybolur, Daniel çöker.

NICK: Lanet olsun sana. Ona ne oldu? Öldürdün mü onu?

DANIEL LUCAS: O günden sonra, onu bir daha asla görmedim. Ona ne yaptıklarını asla öğrenmedim. Asla öğrenmeye çalışmadım. Yıllar sonra öldüğünü duydum. O öğleden sonra sen gelmiştin, sonra dondurma almaya çıkmıştık. Vanilyalı severdin... Bir şey söyle... Bana öyle bakma. Sadece ben değildim. Herkes öyleydi... O zamanlar... anlamıyorsun... o zamanlar herkes yapardı. Yoksa hiçbir şey başaramazdın, hayatının duman olduğunu görürdün, hayatını ziyan ederdin. Ve annen hiç katılmazdı oyuna, o öylesine... o kadar... güzeldi, o kadar... inatçıydı. Anlamıyor musun? Ben korkuyordum. Hepimiz korkuyorduk. Ben bir davaya inanıyordum.

Müdür antreye girer, Irene'i susturur ve kapıdan dinlemeye başlar.

DANIEL LUCAS: Lütfen, bir şey söyle. Herhangi bir şey. Nick? (*sessizlik*) Seni acıdan kurtarmak istedim.

NICK: Eğer beni acıdan kurtarmak istediysen, o gün eve geldiğimde beni öldürmeliydin.

Müdür ve Irene ofise girerler. Işıklar değişir ve tekrar normalleşir.

MÜDÜR: İyi sabahlar, hayırlı sabahlar, yoksa size iyi bir öğleden sonra dilemek daha mı uygun mu olurdu, bay Danny Luke?

IRENE: Saat 11.56, Müdür Bey, henüz öğleden sonra olmadı.

MÜDÜR: Evet, evet, Irene. Ustadan matematiksel olmayı öğreniyorsun. İşte, genç dostumuz Nicholas, eyleme hazır... Şanslı bir kız bulmaya, şanslı bir bilgisayar bulmaya hazır, Bizim Moral Kaynaklarımızın Ellinci Yılı'nı onurlandıracak mutlu çiftler kalabalığına katılmaya hazır. (*sessizlik*) Eee?

DANIEL LUCAS: Hemen dönerim efendim.

Daniel Lucas antreye çıkar, Irene'le beraber. Nick, Müdür'le kalır. Daniel Lucas bir kâğıdı imzalar, Irene itiraz eder, sonra ikisi birden ofise girerler. Kâğıdı Müdür'e verir.

DANIEL LUCAS: Tam öğle vakti, efendim. Lucas ailesinin payı.

MÜDÜR: Lucas ailesi için çok iyi. Sana güvenebileceğimi biliyordum. Bu çocuğa da. Tebrikler, genç adam. Tek bir şey. Sadece bir şey istiyorum. Ben ilkini istiyorum. Adını koymak, vaftiz etmek ve kutlamak için ilk çocuk benim. İlk çocuk... benim.

Müdür coşmuştur, purolar çıkarır, etrafa dağıtır. Gülücük Dakikası'nın çanları çalmaya başlar. Nick hariç hepsi otomatik olarak sırıtırlar. Daniel Lucas, Irene'e sarılır, Müdür sarılmak için Nick'e döner, Nick geri çekilir.

NICK: O benim imzam değil.

Kimse kıpırdamaz. Çanların sesi sadece birkaç vuruş daha devam eder ve kesilir.

DANIEL LUCAS: İşte, bizim Nick böyledir. Son dakika şakaları yapmaktan kendini alamaz...

NICK: Benim imzamı taklit etti.

MÜDÜR: Ama senin gibi sadık bir genç adamın birinin imzasını taklit etmesine neden ihtiyacı olsun ki, özellikle de bu evlilik kutsal bir ayinken...

NICK: Bana evliliğin kutsiyetinden bahsetme, seni ikiyüzlü. Anneme ne yaptığını biliyorum. O hayatta mı? Yoksa onu öldürttün mü?

MÜDÜR: Sadık bir genç adamdan gelen bu suçlamalar...

NICK: Ben sadık bir genç değilim.

DANIEL LUCAS: Nick!

NICK: Beni korumayı deneme bile, seni ihtiyar orospu çocuğu.

IRENE: Nick, bu ne cüret, sen nasıl konuşuyorsun...

NICK: Sen karışma.

IRENE: Karışıyorum, çünkü...

NICK: Çünkü bu yaşlı puşt seni düzüyor.

IRENE: Hayır, öyle bir şey yok...

NICK: O zaman yalancı olduğu kadar da salak.

IRENE: Anlamıyorsun, öyle değil mi? Baban işini kaybedecek çünkü...

MÜDÜR: Ah, hayır, hayır, Irene, işte yanıldığın yer burası. Biz dostumuz Luke'a benim mevkimi veriyoruz.

NICK: Benim imzamı taklit ettiği için, siz...

MÜDÜR: İşte burada, Moral Kaynaklar'a o kadar sadık bir adam var ki, asi oğlunu, tek oğlunu, tükenmiş türümüzü yeniden canlandırabilmek amacıyla firmamızın mutlu evlilik politikasına adayabilmek için sahtekârlık bile yapıyor. Bu bir sınavdı, Luke... ve sen de başarıyla geçtin bu sınavı. Aynı zamanda da, evet, senin aileni sınıyorduk, öyle değil mi? Çünkü bu küçük Nicholas'tan uzun zamandır şüpheleniyorduk... Ve şimdi her şey ortaya çıktı: sen uzun yıllardır serbest aşk gizli örgütünün üyesisin. Bizim sadece aramızdaki bu kahrolası haini ortaya çıkarabilmek için yardıma ihtiyacımız vardı... ve bu da senin rolün oldu, Daniel Lucas... ödülün de, bir terfi.

DANIEL LUCAS: Size minnettarım efendim, tabii ve daha da fazla olacağım, eğer siz biraz merhamet göstermeyi uygun görürseniz benim... Her şeyin ötesinde bu sadece bir dava, sadece bu...

MÜDÜR: Şaşırdım, Daniel. Yeni Müdür olarak mutlaka biliyorsundur sembollerin, temsillerin, metaforların, örneklerin değerlerini.

DANIEL LUCAS: Ama o... çok üzgün efendim, o... Değil misin, Nick?

Nick ağzını açmaz.

MÜDÜR (*telefonu kaldırarak*): Evet, onu yakaladık. İtiraf da etti. Çok güzel yürüdü her şey. Onu hemen getireceğim. *(telefonu kapatır)* Yoksa gelip seni merdivenlerden sürüklemelerini mi istersin?

DANIEL LUCAS: Nick, lütfen...

MÜDÜR: Sanırım daha sonra gelip onu ziyaret etmelisin. Daha işbirlikçi bir havada olduğunda. Yirmi dört saat, ya da kırk sekiz saat diyelim, Daniel.

DANIEL LUCAS: Lütfen, çocuğu incitmeyin, yapmayın...

MÜDÜR: Bütün acılar kötü değildir, Daniel. Bazı acılar, evet, faydalıdır. Hmm. Ben bunu nereden duydum? Yoksa okuduğum bir şey miydi? Ama tabii, ilk kabul edecek kişi sen olacaksın ki, yeni Müdür olarak, okuduğun her şeye inanmamalısın.

Müdür, gözaltındaki Nick'le birlikte çıkmaya başlar.

DANIEL LUCAS: Yok mu? Benim yapabileceğim bir şey... yok mu?

MÜDÜR: Bir şeyi söyle bana. Eğer bir adamın bedenine ya da ruhuna sahip olmayı seçmen gerekseydi, hangisini seçerdin?

DANIEL LUCAS: Ne demek istiyorsun?

MÜDÜR (*gülümseyerek*): Her hanedan bir cinayetle başlar. Belki de senin Alfonso Morales'i öldürme zamanın gelmiştir.

Müdür ve Nick çıkarlar. Daniel ve Irene birbirlerine bakarlar.

IRENE: Ne demek istiyor?

DANIEL LUCAS: O kitabı okumuş. Yoksa nasıl bilecekti? Bizi o iğrenç, sapık saçmalığı kullanarak tuzağa düşürdü. O kitaptaki her şey şimdiye kadar oldu, her şey...

IRENE: Her şey mi? Peki, karın hakkında dedikleri...

DANIEL LUCAS: Irene... ben... bu konuyu konuşmayalım... Şimdi sırası değil...

IRENE: "Bütün bu yıllar boyunca, Jacqueline'e sırlarını verecek kadar güvenmemişti." Bu da doğru mu? Yani beni sevmediğin?

DANIEL LUCAS: Hayır, tabii, ben...

IRENE (*büyük şefkatle*): "Aşk şundan ibarettir/İki yalnızlığı korur."

DANIEL LUCAS (*kadına sarılarak*): "Ve birbirlerine dokunur ve selamlarlar."

IRENE: Sen bunu karına söyledin. Sonra da ona ihanet ettin. Aynı şekilde bana da ihanet etmeyeceğinden nasıl emin olabilirim?

DANIEL LUCAS: Kahrolası yalanlar. O kahrolası kitaptaki lanet yalanlar. Bana 492 numaralı formu getir.

IRENE: 492 numaralı form mu?

DANIEL LUCAS: Evet. Yazarın ölene dek muhtemel bir yayına, yapıma, sözleşmeye ulaşabilmesini engelleyen form... ölene kadar. Sonsuza kadar. Bir kelime daha yazarsa onu hapse attıran form.

IRENE: Bulduğun cevap bu mu? Senin hakkında gerçeği yazdığı için kitabı yasaklayıp yazarı mahvetmek mi? Beni sevdiğini böyle mi kanıtlıyorsun?

DANIEL LUCAS: Böylece Malko'nun o lanet kitabının üzerimde hiçbir gücü olmadığını kanıtlamış olacağım. Hiçbir zaman oradaki son gerçekleşmeyecek, bunu garanti edeceğim. Ben sınanıyorum, Irene, sınanıyorum. Oğlum tehlikede ve hakkımda her şeyi bilen biri, bizim ilişkimizi zehirlemek istiyor. Alfonso Morales'i öldürmeliyim.

Daktilo sesi. Işık, daktilo başında yazan David Malko'yu aydınlatır. Sonia omzunun üstünden bakmaktadır. Daniel ve Irene üzerinde boğuk, dönen ışıklar, bunlar yavaş yavaş Don Alfonso ve Jacqueline haline dönüşürler.

IRENE: Peki ya sen... kitabı yayınlasan ne olur? Ya gerçek sınav buysa? Yayınla onu, değiştiğini kanıtla, bana asla ihanet etmeyecek misin? Yapacak gücün var... şimdi sen Müdür'sün. Çok geç oluncaya kadar yayınlandığını bilemezler. Alfonso? Beni dinliyor musun?

Don Alfonso ona doğru topallar, heyecanlı, daktilo yönünde ilerler, geri gelir durur, kafasını kaşır.

DON ALFONSO: Onlar bilmeden yayınlayabilirim, evet, ama sonra ne olacak? Kitap ortaya çıktığında bana ve Enrique'ye ne yapacaklarını biliyor musun? Sana ne yapacaklarını biliyor musun?

DAVID (*daktilonun başında*): Tamam. Don Alfonso Morales kafasını kaşıyor. Öldürmeye hazır. Kadına bakar ve der ki, (*daktilo ederek*) bu kahrolası hikâye benim zihnimi kemiriyor.

DON ALFONSO (*kafasını kaşıyarak*): Benim zihnimi kemiriyor. Ondan kurtulmalıyım.

SONIA: Peki, ya Jacqueline şöyle derse: Alfonso, yapamazsın.

JACQUELINE: Ama yapamazsın.

DAVID (*daktilo yazarak*): Ama yapamazsın. Kendi onuruna ihanet edemezsin. Hayır, çok fazla duygusal. Çok fazla açık. İhanet edemezsin...

DON ALFONSO: İhanet edemem...

SONIA: Oğluna mı?

DAVID: Bu sonra ortaya çıkacak. Belki de onu öyle bırakmalı, hemen açıklamamalı. Sen ihanet edemezsin... edemezsin...

JACQUELINE: Sen ihanet edemezsin... edemezsin...

DON ALFONSO: Bir zamanlar olmak istediğim kişiye mi? Söylediğin bu mu, yani bir zamanlar olmak istediğim kişiye mi ihanet edemem?

DAVID: Buldum. Bir zamanlar olmak istediğim... kişiye. Don Alfonso'nun cevabı bu.

SONIA: Sonra Jacqueline der ki: Kararın ne olursa olsun sadece şunu hatırla; bundan sonra onunla birlikte yaşamaya mecbursun.

DAVID (*daktiloyla yazarak*): ...hatırla, bundan sonra onunla birlikte yaşamaya mecbursun.

DON ALFONSO: Evet. Onunla birlikte yaşamaya mecburum bundan sonra.

JACQUELINE: Sonsuza kadar. Tıpkı karına yaptığınla birlikte yaşamak zorunda olduğun gibi.

DON ALFONSO: Ama eğer yayınlarsam, eğer ben... eğer ben...

Alfonso ve Jacqueline donarlar. Uzun bir sessizlik anı.

MÜDÜRÜN SESİ (*karanlıktan*): Ne dedi? (*sessizlik*)

Işıklar Müdür'ü aydınlatır.

MÜDÜR: Ama eğer yayınlarsam, eğer ben... eğer ben... Onun böyle dediğini mi duydum? Bu ne demek? (*sessizlik*) David? (*sessizlik*) Sana söylüyorum, David Malko.

David ona döner, bir şey söylemez.

MÜDÜR: Benim kim olduğumu biliyor musun?

DAVID (*yavaşça*): Senin gelebileceğini hep düşündüm. Senin gibi birinin.

MÜDÜR: Eee, ben niye buradayım, David?

DAVID: Sen geldin... düzeni zorla sağlamak için.

Müdür, David'e yaklaşır.

MÜDÜR: Düzeni zorla sağlamak için, efendim.

DAVID: Düzeni zorla sağlamak için, efendim.

MÜDÜR: Doğru. Çünkü senin sikik hikâyende biri bir şey yapıyor, sonra sikik gerçeklikte de biri aynı şeyi yapıyor, tekrar tekrar... ve tersi. Tıpkı mikropların su gibi sınırları geçmesine benziyor... Sen bunu nasıl açıklıyorsun? Yoksa benim sadece oturup olacakları seyretmemi mi istiyorsun, söyle bana, senin Alfonso Morales'inin patronuna ihanet ettiği gibi ben de Danny Lucas'ın bana ihanet etmesini mi bekleyeyim?

DAVID: Bu... bu sadece kurgu, efendim. Bir... metafor.

MÜDÜR: Ama ben yazmadım. Ben mi yazdım? Sen söyle bana. Sonra ne olacak? (*Müdür, daktilodan okur*) Alfonso sorar: Sonuçlarını düşündün mü? İyi soru. Ve bizim Jac-

queline cevap verir... Bakalım. Jacqueline'nin cevabı ne? Sonia.

SONIA: Sonuçları daha sonra ele alacağız.

MÜDÜR: Burada bitiyor. Tek kelime daha yok. Boş sayfa. Yazılmayı bekliyor. Tıpkı keşfedilmemiş bir ülke gibi. Eee, şimdi ne yapıyoruz?

DAVID: Bana mı soruyorsunuz, efendim?

MÜDÜR: Başka kime sorabilirim? Sonra ne oluyor?

Müdür, David'in arkasına gelir, onun üstündeki giysileri çıkarır, belden üstünü çıplak bırakır. David titrer, kollarıyla kendini sıvazlar. Don Alfonso seyreder.

MÜDÜR: Ne yapacağımızı ben sana söyleyeyim. Birlikte bir şey yazacağız. Küçük, küçük bir işbirliği. Don Alfonso'nun kitabı yasaklamasını sağlayacağız.

DAVID: Efendim?

MÜDÜR: Onun kitabı yasaklamasını sağlayacağız. Yaz bunu: Don Alfonso kahrolası kitabı yasaklar.

SONIA: Bunu yazabileceğimizi... sanmıyorum.

MÜDÜR: Ah, yazacaksın.

Müdür, Sonia'yı bir sandalyeye oturtur.

MÜDÜR: Hikâyende David, Enrique'nin sorgusu boyunca kahramanca acı çekmesine izin verdin, ama onu nihai sınava sokmadın. Çünkü gerçekte tahammül edilemez olan, David, başkalarına çektirilen acıdır. Annene, sevgiline, karına çektirdiğin acı. Dişi olan her şey işe yarar. Doğurabilen her şey işe yarar.

SONIA: Yapma.

DAVID: Sonia!

SONIA: Bize bunu yapmalarına izin verme, David.

Müdür, Sonia'nın ağzını kapatır.

MÜDÜR: Her insan eninde sonunda işbirliği yapar. (*sessizlik*) Tanya'yı hatırlıyor musun?

Müdür, David'in elini alır ve Sonia'nın göğüslerine koyar.

MÜDÜR: Buna ne deniyor? (*sessizlik*) Kesinlikle bir göğüs değil. (*sessizlik*) Bu adam piçi yasaklar. Ya sen yazarsın, ya da kadın yazar. Sadece birkaç kelime. Hadi. Birkaç kelimeden ne çıkar, hah?

David daktilonun başına oturur.

DAVID (*duraksayarak*): Kahramanımız hikâyeyi yasaklar.

MÜDÜR: Tamam! Artık geri dönebiliriz.

Adam, bir ışık huzmesinde belirir, Don Alfonso'ya yaklaşır ve onu Daniel Lucas'ın, "Kahrolası yalanlar, o kahrolası kitaptaki lanet yalanlar," dediği ana ve konuma yerleştirir. Adam, Jacqueline'i o sahnede Irene'in konumuna yerleştirir.

MÜDÜR: Bana form 492'yi getirin!

DON ALFONSO: Bana form 492'yi getirin.

JACQUELINE: Form 492!

DON ALFONSO: Evet. Yazarın ölene kadar muhtemel yayınlara, yapımlara, sözleşmelere ulaşmasını yasaklayan form... yazar ölene kadar.

MÜDÜR: Sonsuza kadar.

DON ALFONSO: Sonsuza kadar. Bir kelime daha yazarsa onu hapse tıkar.

Müdür formu Jacqueline'e verir, o da masasında oturmakta olan Don Alfonso'ya uzatır.

MÜDÜR: Tamam. Yani, şimdi artık her şey normale döndü.

ADAM *(David ve Sonia'yı işaret ederek)*: Ya bu ikisi ne olacak?

MÜDÜR: Artık önemli değil. Demek istediğim, artık söyleyecek hiçbir şeyleri kalmadı, öyle değil mi? Ne bir söz, ne bir kelam, ha, David? Kibrin nerede şimdi, David Malko, meşhur yazar?

Müdür bir hareket yapar. David Malko evi kararır. Sonra ışıklar tekrar gelir. David ve Sonia yoktur.

MÜDÜR: Ne olduğunu bilmek istiyor musun? Belki tanınmamış yazarımıza bir iş teklif ettik, belki de şimdi ofisin birinde bir kelime atıyor, belki de birkaç on yıl sonra o müdür olacak... Ya da belki başka bir şey oldu ve bizim bilmemiz gerekmiyor... Yönergeler şiddet yok der, kan yok der. Sessiz ve tedbirli. Onların sesini tekrar duymadığımız sürece. Şimdi iyi haber. Oğlan kurtuldu. Don Alfonso Morales oğlunu kurtardı! Ya da başka şey mi deseydik?

Müdür sihirbaz gibi bir hareket yapar. Sahnenin başka bir yerinde delici bir ışık Enrique'yi aydınlatır, Enrique sessizce kıvranmakta ve bağırmaktadır.

MÜDÜR: Bu kesinlikle daha iyi.

Müdür bir hareket daha yapar, ışıklar kararır ve yumuşak renkli bir ışık Enrique'yi aydınlatır, sağlığı mükemmeldir.

ENRIQUE (*neşeyle*): Teşekkürler, baba. Beni serbest bıraktılar. Her şeyin icabına bakıyorlar. Söylediğim her şeyi unutuyorlar, siliyorlar...

MÜDÜR: Yeniden yazılsın! Yeniden yazılsın! Söylediği her şeyi unutuyor, siliyorlar, söylediğin her şeyi. Geri dönüyoruz. Bütün o melodramatik saçmalıktan kurtuluyoruz. Demek istediğim, kim onun şöyle konuşmasını ister:

ENRIQUE: Eğer beni acıdan kurtarmak isteseydin, eve geldiğim gün beni öldürmeliydin.

MÜDÜR: Melodramatik. Etkili değil. Bu replik montaj odasının masasında kalır. Gider. Aslında, bütün o sahneden kurtuluyoruz... açıkça hiçbir ailevi değer yok içinde. Yani, sen dostum, oğluna şöyle dediğinde, "Öldüğünde annenin elini tutuyordum," Enrique'nin cevabı şöyle olacak:

ENRIQUE: Ah, çok zor olmalı, baba. Ama... başardık. Sen bana bir anne oldun.

MÜDÜR: İşte bu. Huzursuz okuyucular, izleyiciler veya sponsorlar istemiyoruz. Onların ihtiyacı olan, olayların birbirine anlaşılır biçimde bağlanması. Yani... son bir bitirme dokunuşu, esin verici bir final lazım... göreceğiz... bu harika kadın parçasıyla, bu tatlı bebekle; bu esnada seni soğukta bıraktık, Jacqueline, tatlım. Evet, biraz romantik müzik alalım, izleyicileri gözyaşlarına boğacak bir şey... hadi, hadi...

Romantik yaylı çalgılar duyulur.

MÜDÜR: Sürpriz bir final. Buradaki oğlumuz ve kızımız evlenecekler. Bilgisayar, onların tam birbirlerine göre olduğu sonucuna ulaştı buldu. Birbirlerini beladan uzak tutacaklar.

Müdür çılgınca sahneyi yerleştirir, Enrique'yi Jacqueline'in yanına sürükler, ofis mobilyasından temizler sahneyi, yeni bir yer oluşturur.

MÜDÜR: Bizim kahramanımız onu gerçekten hiç sevmemişti zaten, ama reyting kaybetmemeyi garanti etmek için... bizim Alfonso ondan vazgeçer, genç ve mutlu çifti kutsar. Hadi. Hadi. Burada film makarası harcıyoruz biz. Bu adamın üzerinde bir ışık istiyorum.

Soluk bir ışık Alfonso'yu aydınlatır.

MÜDÜR: Işık dediğimde, gerçek bir ışığı kastettim. Gerçek bir adam, baba, oyuncu için. Öyle kısık, yanardöner bir ışık değil. Keskin bir ışık.

Müdür kollarını sihirbaz gibi kaldırır ve güçlü ışıklar Alfonso'yu aydınlatır.

MÜDÜR: İşte! Sizi kutsuyorum çocuklarım. Hadi. Duyalım bakalım. Sizi kutsuyorum çocuklarım. Alfonso!

DON ALFONSO (*güçlükle*): Sizi kutsuyorum, çocuklarım.

MÜDÜR: Hey siz ikiniz, biraz tutku gösterelim. Gerçi sadece iki saniye ama. Ve kimse temas etmesin, temas yok, ereksiyon istemez şimdi, bu sahneyi iffetli, latif tutmak istiyoruz. Elini kadının rahmi üzerine nazikçe koysan nasıl olur, ha? Umarım seyirci ilk torununun yolda olduğunu fark eder. Eğer senin itilmiş, yalnız bırakılmış olduğunu

hissetmeye başlarlarsa... başka bir sürpriz dönüş yaparız, biz de Tanya'yı geri getiririz... ya da ismi her neyse. Ya akıl hastanesinden ya da ölüler diyarından çıkarır getiririz onu, her neredeyse... onu pişman olmuş halde geri getiririz, yeni Moral Kaynaklar stadyumumuzda toplu mutlu evlilik törenimizin bir parçası olarak.

DON ALFONSO: Lütfen, efendim...

MÜDÜR: Kes. Kes. Senaryoda böyle bir cümle var mı? O iğrençliği ben mi yazdım? Sen... sus!.. bu sahne esnasında hiç ses istemiyorum... Senin... evet, mutlu olmadığını görmek beni şaşırtıyor. Alf, oğlum.

DON ALFONSO: Mutlu mu?

MÜDÜR: Tamam, peki, biraz sıkıntılısın... Benim seni kandırmakta olduğumu hissediyorsun, yani oğluna senin hakkında bilgi verdiğimi, ona karının fotoğrafını gönderdiğimi, bütün bu zaman zarfında seninle oynadığımı hissediyorsun. Ama bu senin iyiliğin içindi, seni sınamanın tek yolu, sana kimin seni gerçekte yönlendirdiğini göstermenin yoluydu. Oğlun, o korsan yazar ve karısı, senin kafanı karıştırmaya çalıştılar, senin kimliğinin sınırlarını erittiler, onların yıkıcı, bulaşıcı öykülerini dünyaya duyurman için seni çıldırttılar. Ben de bu hikâyenin kötü adamı olarak var edildim... ve şimdi söylüyorum sana, artık bundan bıktım usandım. Bütün yaptığım sana bakmak, tıpkı sana bu işi önermek için geldiğim gün söz verdiğim gibi. Alfonso, hikâyenin düzgün bir şekilde ortaya çıkması için neler yapman gerektiğini bana öğreten sensin. Ben sadece senin örneğini izliyorum, Yaşlı Kartal Göz, başka insanların işlerine makas atıyorum, hayatın boyunca senin yaptığın gibi. O zaman kimsenin itiraz ettiğini duymamıştım. (*seyircilere*)

Esasen şimdi de bir itiraz duymuyorum. Öyle değil mi? Güzel. Şimdi, nerede kalmıştık? Ah evet. Bizim kadın kahramanımız biraz sessiz kaldı. Sevgi sözcükleri söyler misin? *(Jacqueline konuşmaz)* Evet, buradaki sevgili hanımefendimiz utandı ve onu suçladığımı söyleyemem. Ama mahcup kabul, basitçe yetersiz. Senin sesine ihtiyacımız var, tatlım: Alfonso, olayı olgunlukla karşıladığın için sana teşekkür ederim. Jacqueline? Alfonso, sana teşekkür ederim...

JACQUELINE: Alfonso, böyle olması gerekmiyor.

MÜDÜR: Yanlış sözler, tatlım.

JACQUELINE: Alfonso, bize bunu yapmalarına izin verme.

MÜDÜR: Repliğini oku be, kadın.

JACQUELINE *(öfkeli)*: Replik falan okumuyorum. Bunlar *benim* sözlerim.

MÜDÜR: Bakın hele, kim birden edebi iddialarla dolmuş.

JACQUELINE: Evet, bakın, kim birden konuşmaya başlamış. Kimse bunu benden beklemez, kimsenin romanında veya metninde yok, ama benim de anlatmak istediğim bir hikâye var. Arada sırada küçük, küçük insanların da anlatacak bir hikâyeleri olur. Sokakta poposuna çimdik atanların bile, bizim bile söyleyecek bir şeyimiz vardır, özellikle sonumuzun nereye varacağıyla ilgiliyse.

MÜDÜR: Yani, sen farklı bir son mu istiyorsun? Niye söylemedin? Ben seni memnuniyetle istediğin role yerleştirebilirdim.

Müdür Jacqueline'i okşar. Kadın onun hayalarına tekme atar ve kıvranan, nefessiz adamı yere iter.

JACQUELINE: Benim seni düzdüğüm bir sona ne dersin, Müdür Bey, senin beni ve herkesi düzdüğün bir son yerine? Senin gerçekte kim olduğunu anladığımız bir son, olduğun yere ulaşabilmek için neler yaptığını, seni çırılçıplak soyduğum bir son. Senin mırıkladığın küçük kızları görürüz, bu masanın altında düzdüğün sekreterleri, bir süpürge sopasıyla açılmaya zorladığın vajinaları, rezil ettiğin hayatları, aldığın rüşvetleri, ihanet ettiğin insanları.

MÜDÜR: Sen farklı bir son istedin, seni orospu... istediğini alacaksın. (*Adam'a*) Ona ne yapacağını biliyorsun.

ADAM: Niye hep beni çağırıyorsun?

MÜDÜR: Sence ben bu durumdan hoşnut muyum? Bunu yapmaktan? Ama bir salgınla karşılaştığında, salgın artık başladıysa, her şeyi kirleterek yayılıyorsa... Bu kadından sonra sırada kim var? Sen bir salgını nasıl durduracağını biliyor musun? Durmanın tek yolunu? (*Adam'a olduğu kadar Don Alfonso'ya da*) Sağlıklı olmayan eti bedenden kesersin, tamam mı? Yaranın dokunduğu her şeyi yakarsın, temizlersin, tamam mı? Bunu, bedenin geri kalanını kurtarmak için yaparsın. Yarayla birlikte yaşamayı öğrenirsin. Yarayı unutmayı öğrenirsin, tamam mı? Kurallar bunlardır. Bu kadının da bizim gibi kurallarla yaşaması gerekmiyor mu? Bu kadının da eylemlerinin sonuçlarına katlanması gerekmiyor mu?

ADAM: Evet, bence öyle. Bence kadının sonuçlara katlanması gerek, derdim.

Adam, Jacqueline'e gider, onun ağzını tıkar. Kadın onurla karşılar, ağzını kapatır, bir sandalyeye oturtulur. Onun ve adamın üzerindeki ışıklar söner.

MÜDÜR: Bu kadınlar. Aman tanrım, Tanya, Sonia, Jacqueline, Irene. Sanki boktan bir dönmedolap gibi... Sana gelince.

DON ALFONSO: Evet, ben buradayım. Bana her zaman güvenebilirsiniz.

MÜDÜR: Ne istediğimi biliyorsun.

DON ALFONSO: Onun itirafını yazmamı istiyorsunuz. Üstüne de imzasını atmamı, taklit etmemi.

MÜDÜR: Tıpkı Tanya'ya yaptığın gibi, evet.

DON ALFONSO: Tamam. Yarın da aynı şeyi tekrar yapmamı söyleyeceksiniz, öyle değil mi? Tekrar tekrar. Öleceğim güne kadar, öyle değil mi? Çünkü ben buyum. Benim yazdığım bu. Benim kendim için yazdığım hayat bu.

MÜDÜR: Evet. Senin kendin için yazdığın hayat bu, Alfonso. Hadi, kadının itirafını yaz ve bitir. Zaten onu hiçbir zaman sevmedin. Öldür onu... tıpkı Daniel Lucas'ı öldürdüğün gibi. Bir kalemin kâğıt üzerindeki darbesiyle. Bir daktilonun tuşuna basan bir parmakla.

Don Alfonso sahne boyunca geçerek bir daktiloya doğru topallar. Kapalı bir ışık çemberinde daktilonun başına oturur.

MÜDÜR: Aferin sana.

Don Alfonso yazmaya başlar. Sonra durur.

DON ALFONSO: Müdür Bey. Bir şey sormak... Bana bir cevap verebilir misiniz?

MÜDÜR: Bir bilmece. Bilmecelere bayılırım.

Don Alfonso biraz daha daktilo yazar.

DON ALFONSO: Birini nasıl tanırsınız, Müdür Bey? Eğer bir şeyi seçmeniz gerekseydi... bir insanı kendisi yapan tek şeyi seçmeniz gerekseydi... o ne olurdu?

MÜDÜR: Nereye varmak istediğini anlamıyorum.

Don Alfonso yazmaya devam eder.

DON ALFONSO: Şöyle söyleyeyim; öldüğümüzde geriye ne bırakırız?

MÜDÜR: Bir bakalım. Bazıları çocuklarını bırakır.

DON ALFONSO: Bizden nefret eden çocuklar. Başka?

MÜDÜR: Anılar.

DON ALFONSO: Verdiğimiz zararlar.

MÜDÜR: Alfonso, senin bu ani karamsar ruh halini gerçekten anlamıyorum. Bu sabah uyandığında istediğin her şey vardı: oğlun tehlikeden kurtuldu, sen yeni müdürsün, o dırdırcı kadından ve onun sıkıcı perşembe akşamı randevularından kurtulduk. Ve hepsi kan dökmeden yapıldı: Demek istediğim, bir karakteri, bir kurguyu, gerçek olmayan birini öldürmeden...

DON ALFONSO: Ben yapmadım.

MÜDÜR: Ne yapmadın?

DON ALFONSO: Daniel Lucas'ı ben öldürmedim.

MÜDÜR: Ne demek istiyorsun?

DON ALFONSO: Dinle. *(Don Alfonso daktiloda yazdığı kâğıttan okumaya başlar.)* "Daniel fazla vakti kalmadığını biliyordu. Irene'in hücresinin kapısını açtı..."

MÜDÜR: O itirafı bana ver.

DON ALFONSO: Bu onun itirafı değil.

Işıklar Irene'i aydınlatır, gözleri bağlı, kendisi de sandalyeye bağlıdır. Don Alfonso kâğıdı daktilodan çıkarır ve Irene'e doğru bir adım topallar, şemsiyeyi baston gibi kullanır.

MÜDÜR: Onun itirafı değil derken neyi kastediyorsun? Nedir o?

DON ALFONSO: İzle ve öğren.

Don Alfonso bir adım daha atar. Işık adamı aydınlatır.

ADAM (*sakince, dostça*): Senin yerinde olsaydım, adamım, orada dururdum.

Don Alfonso ışık halkasının kenarında durur.

ADAM: Sana sınırları bozmaya kalkma demedim mi? Bu benim sana verdiğim dostça tavsiye değil mi? Çünkü bir kez sınırı aşarsan, bariyerleri bir kez yıkarsan, çizginin ötesine geçersen, anlarsın ya, o zaman tek yönlü bir bilet almış olursun. Artık geri dönüşün yoktur. Bu... bu, ölüm gibidir.

DON ALFONSO: Ya da doğum gibi.

ADAM: Ya da doğum gibi, eğer daha olumlu düşünmek istiyorsan, öyle de denebilir.

DON ALFONSO: "Ya da doğum gibi, diye düşündü Daniel Lucas kendi kendine."

MÜDÜR: Bu ne saçmalık, Alfonso? Eğer bana ihanet edersen... Ne olacağını biliyorsun...

DON ALFONSO: "Daniel başına ne geleceğini biliyordu, ihanet etmeye hazır olmadığı o tek insanla buluşmak için son adımları atarken, birçok kere hayal ettiği şeyleri, yani başına gelecekleri zihninden silmeliydi."

Don Alfonso bir adım daha atar. Kendisini Irene'den ayıran ışıklara ulaşmıştır.

MÜDÜR: Bunu yapamazsın.

DON ALFONSO: "Daniel bunu yapabileceğini biliyordu, bu dünyada her istediğini yapabileceğini biliyordu. Irene'i görmek için Müdür Bey'in iznine ihtiyacı olmadığını biliyordu."

MÜDÜR: Göreceğiz. (*Adam'a*) Yakala onu. Oraya varmadan önce yakala onu.

ADAM: Ona dokunamayız. Henüz değil.

MÜDÜR: Ne demek istiyorsun?

ADAM: Kural kuraldır. Herkes kendi hikâyesini son bir kez anlatabilir.

MÜDÜR: Ama o... bariyerleri yıkıyor, kargaşa yaratıyor.

ADAM: Yapabilir. Sonuçlarına katlanmayı göze aldığı sürece. İşte ben bunun için buradayım. Herkesin sonuçlara katlanmasını sağlamak için, herkesin kurallara göre oynadığından emin olmak için.

MÜDÜR: Kurallar mı? Bu adam kendini imha ediyor, bu güvendiğim adam yaptığımız her şeyi imha ediyor...

ADAM (*soğuk, donuk*): Benim zamanımı boşuna harcama. Sadece dostunla vedalaş.

MÜDÜR: Seni zavallı piç kurusu. Biliyor musun? Seni özleyeceğim. Seni orospu çocuğu, seni özleyeceğim. Senin ruhun için endişe ettiğimi düşünüyorum da...

ADAM: Beden. Olan her şey odur... bir gün bir beden vardır. Ertesi gün bir beden bile yoktur. Ama o hâlâ kendi bedeninin sahibiyken, onunla her istediğini yapabilir. Sonra sıra bize gelir.

DON ALFONSO: Ne zaman?

ADAM: Ben sana dostun olduğumu söylemiştim.

DON ALFONSO: Ne zaman bitecek?

ADAM: Yakında. Fazla zaman kalmadı. Vedalaşma zamanı. Fazla yok.

Adam ve Müdür, sahnenin her iki yanında gölgelere karışırlar.

DON ALFONSO: "Daniel Lucas'in sadece vedalaşacak kadar zamanı kalmıştı."

Don Alfonso şemsiyeyi düşürür ve şimdiye kadar hiç görmediğimiz bir şekilde sırıtır. Yandaki ışığa geçer ve topallamayı bırakır. Bu sefer, bilinçli olarak Daniel Lucas haline gelmiştir. İlk defa tam olarak kendisidir. Sahne neredeyse çıplaktır, bir hapishanededirler. Daniel, Irene'e gider, yanına çömelir.

IRENE: Kim o?

Daniel, Irene'in ellerini nazikçe alır ve kendi yüzüne koyar.

DANIEL: Bunun ne olduğunu biliyor musun?

IRENE: Senin yüzün.

DANIEL: Hayır. Bu benim kafatasım. Eğer ölü olsaydım, karanlıkta onu tanımazdın.

IRENE: Seni tanırdım.

DANIEL: Zavallı çocuğum. Sevgiden böyle konuşuyorsun, ama eğer kafatasım bir masada başka bir adamın kafatasıyla yan yana dursaydı, farkı bilemezdin. Bu derinin altında, bu sahne yüzün altında... gerçek bir benlik yok, sadece karanlıkta tanınamayan kemikler var. Hayır, bizim birbirimizi tanıma yolumuz bu değil, insanların birbirlerini hatırlama yolu bu değil.

IRENE: Beni kurtarmaya gelmedin, değil mi?

DANIEL: Yapamam. İnsanları kurtarmakla işim bitti. Ben artık kimseyi kurtaramam.

IRENE: Yani, vedalaşmaya geldin?

DANIEL: Evet. Vedalaşmaya geldik.

Daniel kadının gözbağını çıkarır. Birkaç saniye birbirlerine bakarlar. Kadının üzerindeki ışıklar kararır ama yok olmaz. Daniel hafifçe kadının dudaklarına dokunur, doğrulur, sahnenin öbür yanına döner. Nick de gözleri bağlı biçimde bir sandalyeye, bağlanmıştır. Irene seyrederken Daniel ona doğru ilerlemeye başlar.

DANIEL: Oğlum?

NICK: Baba?

DANIEL: Oğlum.

NICK: Ben... seni bağışlamam için geldiysen...

DANIEL: Şşşş. Hiçbir şey söyleme, oğlum. Fazla zamanımız yok, sana bir şey söylemek istiyorum. Hatırlar mısın, küçüklüğünde geceleri uyanır ve sana bir hikâye anlatmanı isterdin. Hatırlar mısın, ben de hikâyenin sonunu hep ertesi geceye bırakırdım? Hatırladın mı? Evet, işte şimdi ertesi gece oldu ve ben de bu yüzden geldim. Şimdi bu hikâyeyi bitirme vakti.

NICK: Ne hikâyesi?

DANIEL: Ne hikâyesi olduğunu biliyorsun. Rüyaların anlamsız olduğuna inanan bir adamın, eliyle kafasını kaşıyan bir adamın, bazen topallayan bazen de topallamayan bir adamın hikâyesi. O hikâye.

NICK: Sen... şimdi bu hikâyenin nasıl bittiğini biliyor musun?

DANIEL: Evet, zaten bu yüzden buradayım. Hikâyenin nasıl bittiğini biliyorum.

NICK: Yani, okudun. Sonuna kadar.

DANIEL: Okumam gerekmiyor. Artık değil. Ben artık bir okuyucu değilim. Anlıyor musun?

NICK: Hayır.

DANIEL: O zaman dinle, Nick. O hikâyede bir oğul var... Adı... İşler onun için pek de iyi gitmiyor, korkarım. Veya babası... için.

Daniel oğlunu çözer.

NICK: Bütün bunlar kitapta... Bu sahne, bu buluşma, biz... Bu demektir ki sen... Sen kitabı yayınladın.

DANIEL: Evet.

NICK: Ama hiç kimse okumayacak o kitabı, asla...

DANIEL: Bu doğru değil. Kendi hayatlarımızı, kendi sonlarımızı yazmayalım diye bize tekrar tekrar söyledikleri bu. Bu anda, Nick, şimdi şu anda biri bizi izliyor, biri bizi duyuyor, bizi okuyor. Şimdi.

NICK: Hepsi bu mu? Bu böyle mi bitiyor?

DANIEL: Hayır. Bir şey eksik. Bir şey henüz yazılmadı. Yazarın bir şeyi tamamlamaya vakti olmadı. Dinliyor musun? Senin bir şey eklemeni istiyorum. Annenin eklememi isteyeceği şey bu... Bunu yapabilir misin? Benim için? Bizim için? Hoşçakal demenin bir yolu olarak.

NICK: Deneyebilirim.

DANIEL: Bu, annenin kendisine fısıldanmasından hoşlandığı, ölmeden önce duvarına yazılan şey. O kitabın son sayfasından sonra gelen şey. Son sayfayı hatırlıyor musun?

Yaklaşan şiddet sesleri. Sirenler, köpekler, demir parmaklıklara vurulan metal sopalar, emirler, fısıltılar, lanetler. Gittikçe yakınlaşır.

NICK: Son sayfayı hatırlıyorum. O adamlar başladıklarında...

DANIEL: Hayır. Yapma. Bilmek istemiyorum. Hazır mısın?

NICK: Evet, baba.

Nick zorlukla hareket ederek kalkar. Uzakta onları izleyen ve Irene'e katılan Tanya'nın soluk siluetini görürüz.

DANIEL: O zaman yaz bunu. Sözcüklerden sonra şu gelmeli: O nihayet bir kişi olmuştu.

NICK: Sonra: 'O nihayet bir kişi olmuştu.'

DANIEL: 'Son' sözcüğünden sonra. İşte, oraya bu yazılmalı.

NICK: 'Son' sözcüğünden sonra. Evet.

Çizmeli adamların sesleri sahneye doğru yaklaşmaktadır. Adam'ın ve Müdür'ün gölgeli yüzleri karanlıkta belirir, bedenleri yavaşça görünür.

DANIEL: Her kitabın bir son söze ihtiyacı vardır. Bunu yaz:

Nick yüzünü seyirciye dönerken Daniel yaklaşan gürültüde acıyla konuşur.

DANIEL: "Sonsöz. Bir zamanlar..."

NICK: "Bir zamanlar..."

DANIEL: "Bir zamanlar korkak bir adam vardı..."

Daniel konuştukça ve oğlu onun söylediklerini tekrar ettikçe, Müdür ve Adam gölgelerden çıkar ve onlara yaklaşırlar. Seyirciye meydan okurcasına bakan Nick'in üzerinde bir ışık kalır.

NICK: "Bir zamanlar korkak bir adam vardı."

Sonra: kararma.

OYUNUN SONU

SONSÖZ

Okuyucu, önce kısa bir hikâye olarak doğdu.

Birçok sürgünün yaptığı gibi, terör kurbanlarının zihinleri ve bedenlerini keşfetmeye çalışarak geçirdiğim uzun yıllardan sonra bu hikâyeye geri döndüm; vatanımda baskı altında tutulanlara nasıl bir ses vereceğimi aradığım yıllardı. Bir ses ve en sonunda sahnede bir yer. Benim iki oyunuma hayat veren de bu tutkuydu. Paulina'yı hatırlayın, *Ölüm ve Bâkire*'nin kahramanı; bir siyasi mahkûm olması sebebiyle maruz kaldığı işkenceden çıldırmış vaziyette ve sessizce geçirdiği on beş yıldan sonra, toplumda ve hayatta güçlü olan iki adam aracılığıyla, toplumu, kendi acısını ve aslında kendi varlığını tanımaya zorluyordu. Hayatının bu versiyonunun onaylanması anlamında bir tür zafer kazanmıştı, ancak kadının ortadan kaldıra-

madığı tarihin bölünmüşlüğü sebebiyle bu zafer belirsizleştirilmişti. Başka bir kadın kahraman, *Dullar*'daki okumamış ve yoksul Sofia Fuentes'in de benzer bir keskin arzusu vardır: geçmişin gömülmesine izin vermemek, devletin ailesini ve anılarını bu dünyadan silmesine izin vermemek.

Okuyucu'da, ilk kez tamamen değişik birine odaklanmak istedim; bir terör kurbanı yerine, yerleşik iktidarın kurban yaratan, başkalarının sözlerini ezen ve yasaklayan iktidar makinesinin pek çok dişlisinden birini aldım; evet, anlatmak istediğim hikâyenin kalbinde yaşaması için bir sansürcü yarattım. Benim baskıcılarımdan birinin kurgusal ellerimde olmasından memnunum, benim tamamen gerçek ellerimde; o adamı bir deneye tabi tuttum, Paulina'nın doktora sevinçle uygulayacağı türden bir tür tuzak, fırsatını bulsa, Sofia'nın Yüzbaşı için planlayacağı bir şey. Kendi kendime sordum, sansürcünün yasaklamak durumunda olduğu kitap, ya kendisi hakkında olsaydı; gizlemek istediği geçmişi hakkında, ama aynı zamanda da kaçamadığı gelecek hakkında olsaydı? Ya kitap gözünün önünde gerçek olmaya başlarsa? Ya kendi hayal gücünü bastıramazsa? Ya onun geçmişinde, susturamadığı, Paulina, Sofia gibi bir kadın varsa?

Önce kısa hikâyede, ardından yıllar içinde oyunun birçok versiyonu ve denemesinde, bu soruları cevaplamaya başladığımda keşfettim ki, *Okuyucu*'nun benim özgün fikrimin ötesine geçen derinlikleri ve ikilemleri vardı; burada Devlet'in bir ajanı şu korkunç gerçekle yüzleşiyordu: eğer bir başka insanı yok ederseniz, kendinizi de yok etmiş olursunuz. Kahramanı kendi iç dünyasının çatlak ve yarıklarıyla yüzleşmeye zorlamakla, ben de kaçınılmaz olarak, son romanım *Konfidenz* ve son anı kitabım *Güneye Giderken Kuzeye Bakmak*'ta bizimki gibi bir dünyada kimlik ve güven sorularını araştırdım, kendime ve seyircilere yaratıcılığın kaynaklarını, zamanımızda sanatın rolünü sordum. Böylece oyun, bu binyılın sonunda hikâyelerin

nasıl anlatılabileceği sorusunu araştırma çalışmasına dönüştü; sadece diktatörlerden çekmiş sefil toplumlarda değil, aynı zamanda sansürün daha latif biçimlerinin kullanıldığı zengin ülkelerde de, birkaç her şeye kadir işbilir adamın kendi aralarında, ofislerde, insanların ne okuyacağına ve göreceğine, ne duyacağına karar verdiği ülkelerde, başka bir deyişle, gerçekliğin bizim adımıza, bizim tarafımızdan ve biz olmadan nasıl kurulduğunu; iktidarı sorgulamazsak, iyiyi kötüden ayırma yeteneğimizi yitirirsek, doğrunun ve yanlışın ne olduğunu nasil söyleyeceğimizi araştırıyordum.

Yani *Okuyucu*, Şili'de benim ve birçok yazarın çalışmalarını yasaklayan sansürcülere karşı şaka yollu bir tür intikam olarak doğmuş olmasına rağmen, en yeni haliyle daha da uzaktaki yerlerde seyirciyle buluşmaya ihtiyacı olduğu açıktı. Şaşırtıcı biçimde, *Ölüm ve Bâkire* ile *Dullar* gibi, şu anda 'yaşanmakta' olan, dünyanın hayatların söndürüldüğü ve bitirildiği herhangi bir yerinde, insanların kendi hayatlarını kontrol etmek isteyip de kendilerini başkalarının aynalarından görmeye yanaşmadıkça bunu başaramadıkları yerlerde gerçekleşen bir dramadır.

Dolayısıyla, umarım bu oyun, benim Latin Amerika deneyimimin dünyanın her yerindeki izleyicilerle konuşabildiğinin, edebiyatımın insanlar arasında bir köprü ve onları birleştirmenin bir yolu olduğunun ilave kanıtı olur. Ama bunun ötesinde, başka bir gizli arzum daha var: belki bir iki gizli sansürcü bu hikâyeyi okuyacak, bu oyunu görecek, bu kitabı satın alacak veya bir sevdiğinin evinden yürütecek ve belki dehşet ve merakla keşfedecek ki, bu onun kendi hayatıdır, bastırmaya çalıştığı gerçekler bastırılamaz biçimde bu sayfalarda bütün canlılığıyla gözlerinin önüne serilmiştir. Dilerim ki o sansürcü, onun için, kendim için ve dünyadaki herkes için kaleme aldığım bu sayfalarda bunu bulur.